

HANDLEIDING SVL-i

Vlaamse SchoolVragen- Lijst-internet

Lager en Secundair Onderwijs

Harrie C.M. Vorst

In samenwerking met Joop Smits, Riet van Bork
en Rogier van den Ende

Opgedragen aan de programmagroep
Psychologisch MethodenLeer
van de Universiteit van Amsterdam
en de Vlaamse leerlingen
die deze uitgave mogelijk maakten

Vormgeving: Annelies Bast, Amsterdam

© Copyright, Amsterdam. Smits, J.A.E. & Vorst, H.C.M, 1982, 1990, 2000, 2008, 2010, 2016.

© Auteursrechten 2016 VorstMulder BV, Antwerpen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

www.vorstmulder.nl

www.saqi.be

Inhoud

Woord vooraf	5
Leeswijzer	7
1 Vlaamse SchoolVragenLijst-internet	17
2 Uitgevoerd normeringsonderzoek	47
3 Betrouwbaarheidsonderzoek per normgroep	67
3.1 Basisschalen	67
3.2 Sociale Wenselijkheid schaal	78
3.3 Samengestelde schalen	79
3.4 Pestschalen	83
4 Analyses van de normgroepen	91
4.1 Hoofdschalen SVL Vorm AB, Vorm A en Vorm B	91
4.2 Basisschalen SVL Vorm AB	94
5 Correlaties tussen schalen	109
5.1 Intercorrelaties van inhoudelijke schalen van houdingen betreffende School & Zelf	109
5.2 Correlaties schalen van de SVL-i met antwoordschalen en pestschalen	111
5.3 Correlaties schalen SVL-i, antwoordschalen en pestschalen met rapportcijfers	114
5.4 Intercorrelaties van antwoord- en pestschalen	114
5.5 Intercorrelaties van gemiddelde rapportcijfers	115
6 Factorstructuur van de schalen	123
6.1 Structuur van negen basisschalen	123
6.2 Structuur van basisschalen en twee pestschalen	125
6.3 Structuur van basisschalen en vijf antwoordschalen	127
6.4 Structuur van basisschalen, twee controleschalen en twee antwoordschalen	127
6.5 Structuur van basisschalen, vier antwoordschalen, twee pestschalen en drie cijfers	127
6.6 Structuur van drie schalen, vijf antwoordschalen, twee pestschalen en één cijfer	129
6.7 Structuur van basisschalen, vijf antwoordschalen, twee pestschalen en drie cijfers	129
6.8 Samenvatting van de structuuranalyses	130

7	Voorspelling van de gemiddelde rapportcijfers met de SVL-i	137
7.1	Twintig voorspellers van vier gemiddelde schoolcijfers	138
7.2	Samenvatting van de voorspellingen van schoolcijfers uit schalen van de SVL-i	141
7.3	Basisschalen van de SVL-i: 9 potentiële predictoren	142
7.4	Basisschalen en samengestelde schalen van de SVL-i: 13 potentiële predictoren	142
7.5	Schalen van de SVL-i en twee peestschalen: 15 potentiële predictoren	142
7.6	Schalen van de SVL-i, de controle- en antwoordschalen: 18 potentiële predictoren	143
7.7	Schalen van de SVL-i, de controle-, antwoord- en peestschalen: 20 potentiële predictoren	143
7.8	Schalen en items van de SVL-i; 200 potentiële predictoren	145
7.9	Lager Onderwijs leerjaar 5 en 6; 26 voorspellers van het schoolcijfer	147
7.10	Secundair Onderwijs leerjaar 1 A en B; 23 voorspellers van het schoolcijfer	148
7.11	Secundair Onderwijs leerjaar 2; 25 voorspellers van het schoolcijfer	150
7.12	Secundair Onderwijs leerjaar 3; 16 voorspellers van het schoolcijfer	151
7.13	Secundair Onderwijs leerjaar 4; 23 voorspellers van het schoolcijfer	153
7.14	Overzicht van predicties bij verschillende onderwijsgroepen	154
7.15	Betrouwbaarheid van de predicties	154
8	Controle- en antwoordschalen; beschrijving en effecten	161
8.1	Controle- en Antwoordschalen per opleiding en sekse	161
8.2	Relatie tussen Sociaalwenselijke Antwoorden en samengestelde schalen	165
8.3	Relatie tussen aantal Tegenstrijdige Antwoorden en samengestelde schalen	168
8.4	Relatie tussen aantal JA-Antwoorden en samengestelde schalen	170
8.5	Relatie tussen aantal WeetNiet-Antwoorden en samengestelde schalen	172
8.6	Relatie tussen aantal NEE-Antwoorden en samengestelde schalen	175
8.7	Relatie tussen aantal antwoordneigingen en samengestelde schalen	177
	Literatuur	179
	Bijlagen	
Bijlage 1	Netwerkanalyses Vlaamse SchoolVragenLijst-internet	181
Bijlage 2	Analyse van de normgroepen	185
Bijlage 3	Omzetting van ruwe scores naar stanines van de schaal Leertaak Gerichtheid Vorm A	195

Woord vooraf

De School Attitude Questionnaire Internet (SAQI) en de SchoolVragenLijst-Internet zijn de digitale versies van de schriftelijke Schoolvragenlijst (SVL, Smits en Vorst, 1982, 1990, 2005).

Deze instrumenten meten beide de volgende eigenschappen:

- de mate van de motivatie van leerlingen voor schooltaken,
- de mate van de tevredenheid met het schoolse leven,
- de mate van het zelfvertrouwen van leerlingen in eigen bekwaamheden voor schooltaken.

Bovendien wordt de mate van het pestgedrag vastgesteld.

Deze kenmerken betreffen de sociaal-emotionele aanpassing van de leerling ten aanzien van school en de sociale veiligheid van leerlingen. Er zijn diverse schalen die het ongewenste antwoordgedrag van leerlingen vaststellen. Die antwoordschalen bieden zekerheid over de juistheid van de uitslagen.

De SAQI en de SVL zijn afgeleid van de School- en Studievragenlijst (SSV, Smits, 1972). De SSV was genormeerd voor Nederland en Vlaanderen. De vragenlijst werd bij vele duizenden leerlingen jaarlijks in Vlaanderen afgenomen.

In Nederland is de papieren SVL met succes omgezet in een digitale versie (SVL-internet) waardoor de vragenlijst sneller kon worden afgenomen aan de computer en de resultaten direct beschikbaar zijn voor de gebruiker. Het gebruik van de SVL-i is eenvoudiger geworden en het aantal scholen dat in Nederland gebruik maakt van de lijst is aanzienlijk toegenomen.

Daarna is voor Nederland een adaptieve versies ontwikkeld (School Attitude Questionnaire Internet, SAQI) waarbij items worden aangeboden die het best passen bij de eerdere antwoorden van de leerling. Dat heeft het voordeel dat de leerling minder vragen (items) krijgt aangeboden terwijl de uitslagen even betrouwbaar zijn als de uitslag bij invulling van alle items. Bovendien is de vragenlijst uitgerust met auditieve ondersteuning. In Nederland wordt de SVL-i/SAQI door bijna 200 scholen legaal gebruikt en jaarlijks bij ongeveer 100.000 leerlingen afgenomen. Er is ook een systeem voor leerkrachtbeoordelingen. De SVL is door de Nederlandse Cotan goedgekeurd voor gebruik bij de zogenaamde 'indicatiestelling'.

Er zijn twee bijzondere versies van de SVL-i/SAQI ontwikkeld: De SAQI-Compact en de SVL-i Op Maat. Deze zijn bestemd voor Nederlandse scholen. Bij de Compact is de uitslag vereenvoudigd en kan het aantal items extra verminderd worden. Compact is als het ware dubbel adaptief. De SVL-i Op Maat is vereenvoudigd voor het gebruik bij leerlingen van het Speciaal Onderwijs en het PrO (Praktijk Onderwijs).

In 2009 is besloten de SVL-i geschikt te maken voor gebruik in Vlaanderen. De normen voor Vlaanderen zijn verzameld bij 56 scholen, 316 klassen en 4211 leerlingen. Het ligt in de lijn van de verwachting dat de lijst opnieuw een nuttige functie kan hebben in de begeleiding van Vlaamse leerlingen.

Harrie C. M. Vorst

Testuitgevers VorstMulder BV

Leeswijzer

1 Vlaamse SchoolVragenLijst-internet (p. 17-46)

Drie instrumenten

In het eerste hoofdstuk worden drie vergelijkbare instrumenten ingeleid.

- 1 De Vlaamse SchoolVragenLijst-internet (Vlaamse SVL-i) Vorm A, Vorm B en Vorm AB.
- 2 De School Attitude Questionnaire Internet (SAQI), de adaptieve versie van de SVL-i.
- 3 De schriftelijke SchoolVragenLijst (SVL).

De eerstgenoemde SVL-i wordt in deze handleiding beschreven. Deze is genormeerd voor Vlaanderen. De tweede wordt hier genoemd omdat deze lijst adaptief is uitgevoerd en in de nabije toekomst in Vlaanderen zal worden geïntroduceerd. De adaptieve versie heeft dezelfde kwaliteit als de SVL-i maar is voor elke leerling aangepast. De SAQI is daardoor korter. De schriftelijke versie is in sommige situaties te prefereren. Bijvoorbeeld als er geen computer aanwezig is of als de leerling slecht kan omgaan met de computer. De leerling vult de antwoorden op een formulier in. Het formulier wordt gelezen en verwerkt door een speciale dienstverlening van Pearson Amsterdam.

In hoofdstuk 1 wordt de Vlaamse SVL-i besproken in bijna 90 korte paragrafen van theorie, samenstelling van het instrument en afname met behulp van computer en internet, de directe uitslag per leerling en per klas, tot en met de vele mogelijkheden om de leerling te adviseren en te helpen.

Structuur en eigenschappen van de SVL-i

In deze eerste paragraaf wordt de hiërarchische structuur van de SVL-i besproken: negen basisschalen, drie samengestelde schalen en een totaal. De drie samengestelde schalen zijn de belangrijkste meetpretenties van de SVL-i: Motivatie, Welbevinden en Zelfvertrouwen (zie overzicht 1). Daarnaast zijn twee peetschalen opgenomen. De omschrijvingen van de gemeten eigenschappen zijn in Overzicht 2 vermeld. Daar worden ook de twee controleschalen en de drie antwoordschalen beschreven.

Ondersteuning van schoolprestaties, schoolbezoek en schoolloopbaan

De positieve en negatieve houdingen betreffende School & Zelf zijn nader omschreven en de effecten van attitudes op schoolprestaties, schoolbezoek & -verzuim en schoolloopbaan & voortijdig schoolverlaten zijn toegelicht (zie Overzicht 3). Ook de effecten van de peetschalen zijn kort besproken.

Doelstellingen van de SVL-i

De SVL-i kan gebruikt worden voor de *evaluatie* van het onderwijsleerproces, voor de *opsporing* van leerlingen met negatieve houdingen betreffende School & Zelf en voor *advisering* van leerlingen met betrekking tot school- en beroepsloopbaan. De duur van de afname van de drie vormen van de SVL-i is zeer verschillend voor leerlingen (18-45 minuten).

Verwerking van de antwoorden op de SVL-i

De ruwe scores zijn de opgetelde punten voor elk van acht (vorm A of B) of 16 zinnen (vorm AB) van een basisschaal. Deze ruwe scores worden door de computer omgezet naar stanines: normaal verdeelde normscores tussen 1 en 9 (zie Figuur 1). De omzetting naar normscores is verschillend voor elk van de 24 gevormde normgroepen van leerlingen met verschillende opleidingen (Lager of Lager Onderwijs en Secundair Onderwijs) op verschillende klasniveaus en bij beide seksen. De verdelingen van ruwe scores zijn soms sterk scheef verdeeld (veel meer positieve scores) en de normscores daarvoor veelal ook. De betekenis van de negen normscores zijn in Overzicht 4 weergegeven.

Resultaten in een rapport per leerling en per klas

De resultaten van de SVL-i worden direct na de afname gerapporteerd. Deze resultaten bestaan uit enkele bladzijden per klas en per leerling. De eerste bladzijden bestaan uit respectievelijk een verklarende tekst, de biografische gegevens van de leerling, de normgegevens (1-9) van de klas per leerling (een regel). De normgegevens bestaan per leerling uit: de controle- en antwoordschalen, het totaal, de drie samengestelde schalen, de negen basisschalen en de twee pestschalen. Daarna volgt de vierde pagina met het aantal *negatieve* en *riskante* normscores per leerling. De vijfde en volgende pagina's bestaan uit individuele uitslagen voor de leerkracht/docent en de ouders.

Interpretatie van de scores op de SVL-i

De interpretatie van de scores en de profielen per leerling zijn een zeer belangrijk onderdeel van dit hoofdstuk (zie Overzicht 6). In de tekst worden de voorbeelden van veel voorkomende profielen besproken.

Ongeveer tien procent van de leerlingen kan niet optimaal leren

In het laatste deel van dit hoofdstuk wordt het vervolg op de afname besproken. Wat zijn de verwachtingen van de leerkracht/docent, wat zijn de uitslagen waard, wat betekenen de uitslagen voor de begeleiding van de leerlingen en het didactisch handelen in de klas. De werkwijze na de afname zijn veelal gesprekken en afspraken met betrokkenen, vervolgonderzoek, zoeken naar achtergronden en verklaringen, nadere observaties in de klas, afwachten van toekomstig gedrag en mogelijkheden van psychologische of psychiatrische behandelingen.

Dat geldt niet voor alle leerlingen. Met name het aantal negatieve (stanine 1 en 2) en het aantal riskante (stanine 3) indicaties geven aan hoeveel extra aandacht en begeleiding een leerling nodig heeft.

Tot slot zijn beperkingen opgesomd van het gebruik van de SVL-i en de daarbij aansluitende maatregelen.

2 Uitgevoerd normeringsonderzoek (p. 47-55)

De opzet van het eerste onderzoek met de SVL-i in Vlaanderen is besproken in het tweede hoofdstuk. Dit onderzoek is belangrijk omdat de normen (stanines) gebaseerd zijn op dit onderzoek. Het onderzoek is in 13 stappen uitgevoerd. Het onderwerp van dit hoofdstuk is een technische toelichting op dit onderzoek: van 'Doelpopulatie formuleren' tot en met 'Controleren van de representativiteit van de gegevens van de doelpopulatie' (zie Overzicht 7). Het aantal scholen (n=46), het aantal klassen (n=316) en het aantal leerlingen (n=4211) is voldoende voor goede normen voor 12 onderwijsgroepen (zie Tabel 1 en 2). Het betekent dat per groep gemiddeld 350 leerlingen beschikbaar zijn. Als sekse on-

derscheiden moet worden dan zijn er maar 175 leerlingen beschikbaar voor 24 groepen. In de analyse van de verschillende categorieën per provincie (5 groepen), per urbanisatiegraad (3 groepen) en per Onderwijsnet (3 groepen) blijkt dat de gewenste en verkregen aantallen nogal verschillen. Dat is het gevolg van een groot aantal weigeringen van scholen om aan het onderzoek deel te nemen (zie Tabel 3 t/m 9). Het is natuurlijk prijzenswaardig dat scholen het accent leggen op onderwijs en derden daarvan afschermen. Gelukkig blijkt uit de zorgvuldige analyses in Bijlage 2 dat er wel verschillen optreden in de verdeling van de leerlingen en de scores op de vragenlijst, maar dat die verschillen nergens in statistisch opzicht groot zijn te noemen.

3 Betrouwbaarheidsonderzoek per normgroep (p. 67-84)

Dit derde hoofdstuk beschrijft in 32 tabellen (Tabel 10-41) voor 19 normgroepen (5 gecombineerd) het aantal leerlingen, de gemiddelde scores, standaardafwijkingen en de waarden van de betrouwbaarheidsindex van Cronbach per groep (alfa) op de 16 schalen van de Vlaamse SVL-i (inclusief de schaal SW). De betrouwbaarheidsindex is in vrijwel alle gevallen hoog te noemen voor de 13 inhoudelijke SVL-i schalen ($0.68 \leq \text{alfa} \leq 0.86$) en voor de twee peestschalen iets lager ($0.68 \leq \text{alfa} \leq 0.82$).

4 Analyses van de normgroepen (p. 91-100)

In het vierde hoofdstuk worden de gemiddelden van de vier samengestelde schalen, de negen basis-schalen en de twee peestschalen in overzichtelijke figuren over de 13 opleidingen weergegeven (inclusief KSO 3e leerjaar). De bedoeling is dat de verschillen van de gemiddelden van de schalen over opleidingen in één blik duidelijk worden. In de eerste paragraaf worden de gegevens van SVL-totaal weergegeven van Vorm AB, Vorm A en Vorm B. Bovendien is een homogeniteitsanalyse uitgevoerd over de 13 groepen. Deze analyse geeft de gemiddelden van de opleidingen weer die niet statistisch significant van elkaar verschillen. Het blijkt dat de groepen waarvoor onvoldoende aantallen leerlingen beschikbaar zijn voor afzonderlijke normgroepen (no 08, 06, 09, 12, 04 en 10; zie Tabel 42, Tabel 43 en Tabel 44) zonder problemen bij elkaar gevoegd kunnen worden ($n=889$; gemiddeld=311; $sd=42$; range=13). Zowel uit de tabellen als uit de grafische weergaven van de gemiddelden kan de conclusie getrokken worden dat de relatieve verschillen tussen Vorm AB, Vorm A en Vorm B niet groot zijn tussen onderwijsgroepen. In deze paragraaf zullen Vorm A en Vorm B niet afzonderlijk behandeld worden. Bovendien zijn de gegevens van de samengestelde schalen Motivatie, Welbevinden en Zelfvertrouwen niet afzonderlijk weergegeven. De Peestschalen ontbreken eveneens in dit overzicht. Voor een goed begrip van de SVL-i is globale kennis van de gemiddelden over onderscheiden groepen van belang. Maar de overzichten in deze paragraaf kunnen ook steun geven aan de validiteit van de vragenlijst. Grote verschillen tussen groepen, die herkend worden door de lezer, vormen aanwijzingen voor de validiteit van de Vlaamse SVL-i.

5 Correlaties tussen schalen (p. 109-115)

Correlaties tussen schalen van de SVL-i geven belangrijke aanwijzingen voor de kwaliteit van de vragenlijst en voor de interpretatie van de uitslagen. De correlaties geven met een getal tussen -1 en +1 de *richting* én de *sterkte* van het verband aan tussen metingen. De intercorrelaties van de basisschalen en de samengestelde schalen zijn in Tabel 45 gerapporteerd, de intercorrelaties voor de beide seksen afzonderlijk zijn gepresenteerd in Tabel 46, de correlaties tussen enerzijds de controleschalen, de antwoordschalen en de peestschalen met anderzijds de 13 inhoudelijke schalen (Tabel 47) zijn ook belangrijk omdat hoge correlaties betekenen dat de schalen te lijden hebben van vertekening gemeten met de controle-, antwoord- en peestschalen. Tabel 48 geeft de correlaties tussen alle 20 schalen en de door leerlingen geschatte schoolcijfers. Tabel 49 geeft de intercorrelaties tussen twee controle-, drie antwoord- en twee peestschalen. In Tabel 50 zijn de correlaties tussen de gemiddelde cijfers opgenomen.

De correlaties tussen de negen basisschalen steunen niet het drie factormodel, maar wel een tweefactormodel. De intercorrelaties van de basisschalen zijn voor voor beide seksen vrijwel gelijk. Sociaalwenselijke en Tegenstrijdige Antwoorden gaan vaak samen met de hoogte van de basisschalen en samengestelde schalen van Motivatie en Welbevinden, behalve met SA (zie Tabel 45 en Tabel 46). Het aantal JA-antwoorden houdt bijna geen verband met de inhoudelijke schalen, het aantal Weet-Niet-antwoorden correleert zwak negatief met de inhoudelijke schalen. Het aantal NEE-antwoorden correleert vooral met de basisschalen Zelfvertrouwen (UV, ZP en SV), met Zelf en SVL-totaal. De schaal Anderen Pesten heeft negatieve verbanden met de basisschalen voor Motivatie en Welbevinden (behalve SA) en de samengestelde schalen MOT, WEL en SVL-totaal. Gepest Worden heeft negatieve correlaties met SA, WEL, ZELF en SVL-totaal. Pesters hebben negatievere houdingen ten aanzien van school en gepesten hebben lagere scores op Sociaal Aanvaard voelen, Welbevinden en Zelfvertrouwen (zie Tabel 47). De opgegeven cijfers voor Taalvakken en Exacte vakken hangen zwak samen met de 20 schalen van de SVL-i. De cijfers voor zaakvakken, waarvoor in het algemeen geleerd moet worden en het gemiddelde schoolcijfer, hangen sterk samen met de motivatieschalen (zie Tabel 48). De schaal Sociaalwenselijke Antwoorden hangt positief samen met Tegenstrijdige Antwoorden en negatief met het Anderen Pesten. Veel Tegenstrijdige Antwoorden hangt samen met weinig JA-Antwoorden en veel WN-Antwoorden. De drie antwoordschalen zijn niet onafhankelijk van elkaar (zij vormen compositionele gegevens) en hebben zeer hoge correlaties (aantal JA- en aantal WN-Antwoorden en aantal WN- en Aantal Nee-antwoorden). Het aantal JA- en NEE-antwoorden tonen onderling geen hoog verband (zie Tabel 49). De correlaties tussen de opgegeven cijfers laten gemiddeld hoge verbanden zien (zie Tabel 50).

6 Factorstructuur van de schalen (p. 123-132)

Factoranalyse of Principale Componenten Analyse is een techniek om sterke en zwakke verbanden tussen metingen op te sporen en te tonen. Als eigenschappen hoog samenhangen kunnen deze één factor vormen. Als eigenschappen weinig met elkaar samenhangen kunnen deze in verschillende factoren opgenomen worden. De analyse wordt uitgevoerd op de correlaties van het vorige hoofdstuk. De resultaten van beide hoofdstukken vullen elkaar aan. De lijn in het hoofdstuk is een toenemend aantal eigenschappen in de analyse. Alle 20 eigenschappen is niet mogelijk omdat sommige eigenschappen uit elkaar samengesteld zijn door optelling. Die eigenschappen zijn dan afhankelijk en kunnen niet worden opgenomen in de factoranalyse. Dat is enkele malen toch gebeurd uit nieuwsgierigheid. De betreffende analyses hebben niet veel waarde (zie Tabel 55, Tabel 58 en Tabel 59).

De belangrijkste analyse is die op de basisschalen: zijn het twee of driefactoren? Volgens de theorie moeten er drie factoren gevonden worden en het zijn er twee (zie Tabel 51-55). Dit meetprobleem is uitgebreid besproken in de laatste paragraaf (6.8).

In Tabel 52 is de tweefactoroplossing gerapporteerd.

- 1 Een combinatie van vijf schalen: drie motivatieschalen en twee welbevindenschalen.
- 2 Een combinatie van vier schalen: Sociaal Aanvaard voelen en drie zelfvertrouwenschalen.

Vervolanalyses met de negen basisschalen in combinatie met andere schalen zijn erop gericht na te gaan of de een of ander leidt tot het gewenste driefactormodel van de basisschalen.

In Tabel 56 wordt bijvoorbeeld de analyse uitgevoerd op de negen basisschalen, twee controle- en twee antwoordschalen. Dat leidt tot drie componenten:

- 1 een combinatie van Motivatie- en Welbevindenschalen en twee controleschalen (SW en TA),
- 2 een combinatie van de SA-schaal met de drie zelfvertrouwenschalen en
- 3 een combinatie van twee antwoordschalen en de TA-schaal.

De inhoudelijke schalen betreffende School & Zelf vormen opnieuw twee factoren.

De analyse is voortgezet met de negen basisschalen en beide peestschalen. Deze vormen drie componenten: Anderen Pesten gaat samen met de combinatie van motivatieschalen en welbevinden schalen (zonder SA). De zelfvertrouwschalen vormen de tweede component. De derde component is een combinatie van Sociaal Aanvaard voelen (SA) en Gepest worden (zie Tabel 54).

De laatste analyse is uitgevoerd op de basisschalen, twee controle- en drie antwoordschalen (!), twee peestschalen en drie gemiddelde cijfers. Deze meest uitgebreide analyse op schaalniveau leidt tot vijf factoren:

- 1 een combinatie van vijf basisschalen van het motivatie- en welbevindencluster (niet SA) Sociaal-wenselijke en Tegenstrijdige Antwoorden, Anderen Pesten (negatief),
- 2 een combinatie van de schaal Tegenstrijdige Antwoorden en drie Antwoordschalen,
- 3 een combinatie zelfvertrouwschalen en het aantal malen Nee-Antwoorden,
- 4 een combinatie van de gemiddelde cijfers voor drie groepen vakken en
- 5 een combinatie van de schaal SA en gepest worden (negatief).

De acht principale componentenanalyses laten een herkenbaar patroon zien: een twee-componenten-oplossing, vijf driecomponenten- en twee vijfcomponenten-oplossingen (zie ook paragraaf 6.8). Met het Glassomodel is wel steun gevonden voor het gewenste meetmodel (zie hieronder).

7 Voorspelling van de gemiddelde rapportcijfers met de SVL-i (p. 137-156)

De voorspelling van de gemiddelde rapportcijfers is een belangrijk hulpmiddel om de Vlaamse SVL-i op kwaliteit te beoordelen. Als met de houdingen van de vragenlijst geen goede voorspelling mogelijk zou zijn van schoolcijfers, dan is de vraag of de vragenlijst wel van nut is. Als de voorspelling niet mogelijk is, dan zou dat betekenen dat de houdingen over School & Zelf niets te maken hebben met de schoolprestaties van leerlingen en niets met de prestaties van de school. Dat zou een goede reden zijn de lijst niet te gebruiken. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van regressie-analyse. Regressie-analyse zoekt naar een combinatie van gegevens (voorspellers) die een maximale meervoudige correlatie (R) hebben met een criterium (hier: prestaties van de leerlingen met name het gemiddelde schoolcijfer). De gegevens noemt men *potentiële predictoren* en dat zijn hier de 20 schalen van de SVL-i en/of de 180 afzonderlijke ingevulde antwoorden (items). De analyse gebruikt een stapsgewijze methode: (1) de predictor met de hoogste correlatie met het cijfer wordt geselecteerd, (2) de tweede predictor wordt geselecteerd als die nieuwe informatie heeft voor een hogere correlatie met het cijfer en dus een betere voorspelling geeft van het cijfer, (3) de derde predictor herhaalt het proces van [2]. De stapsgewijze procedure wordt gestaakt als er geen nieuwe informatie is die bij kan dragen aan een betere voorspelling van het gemiddelde cijfer. Van deze procedure kan een voorspellingsformule gemaakt worden van de som van alle gewicht*predictor-combinaties. Deze predictieformule geeft de beste schatting van het gemiddelde schoolcijfer. Een bruikbare R is groter dan 0,5. Dan kan voorspeld worden met een beperkte foutenmarge.

In Tabel 60-61 is een voorbeeld uitgewerkt: 20 potentiële predictoren (schalen) zijn ingezet om het gemiddelde taalcijfer te voorspellen. Zes predictoren blijken een bijdrage te leveren aan de voorspelling. R is de meervoudige correlatie van de zes predictoren. Die blijkt $R=0,339$. Dat is de correlatie tussen het voorspelde gemiddelde cijfer en het werkelijke gemiddelde cijfer. Dat is nog ver af van de gewenste correlatie. Anderzijds is het verband mogelijk voldoende sterk voor de conclusie dat houdingen over School & Zelf van nut zijn voor school en leerling.

In Tabel 62-64 worden de resultaten weergegeven voor de voorspelling van het gemiddelde cijfer voor exacte vakken ('exactcijfer'), gemiddelde zaakcijfer en het algemeen gemiddelde cijfer. In Tabel 65 is een samenvatting gegeven welke schalen betrokken zijn bij de voorspelling van de vier cijfers. De hoogste correlatie is die met het algemeen gemiddelde cijfer ($R=0,445$).

In de tabel 66-78 is een toenemend aantal potentiële predictoren opgenomen.

Tabel 66: vier predictoren (uit 9 potentiële predictoren); $R=0,425$.

Tabel 67: vier predictoren (uit 13); $R=0,425$.

Tabel 68: vijf predictoren (uit 15); $R=0,427$.

Tabel 69: acht predictoren (uit 18); $R=0,443$.

Tabel 70: negen predictoren (uit 20); $R=0,445$.

Tabel 71: 39 predictoren (uit 200); $R=0,553$.

Tabel 72: (Lager Onderwijs leerjaar 5 en 6): 26 predictoren (uit 200); $R=0,590$.

Tabel 73: (Secundair Onderwijs leerjaar 1 A en B): 23 voorspellers (uit 200); $R=0,616$.

Tabel 74: (Secundair Onderwijs leerjaar 2): 25 voorspellers (uit 200); $R=0,626$.

Tabel 75: (Secundair Onderwijs leerjaar 3): 16 voorspellers (uit 200); $R=0,527$.

Tabel 76: (Secundair Onderwijs leerjaar 4): 16 voorspellers (uit 200); $R=0,501$.

Opvallend is dat voor de voorspelling van het rapportcijfer diverse schalen en items zijn gebruikt. De voorspelling blijft bijvoorbeeld niet beperkt tot de schalen en items van Motivatie, maar bevat ook die van Welbevinden, Zelfvertrouwen en SVL-totaal. Bijzonder is dat ook de Controle-, de Antwoord- en de peetschalen bij de voorspellingen betrokken zijn. Dat kan gezien worden als een steun voor de kwaliteit van alle onderdelen van de Vlaamse SVL-i en de zorgvuldige wijze waarop de leerlingen de lijst hebben ingevuld.

De laatste paragraaf van dit hoofdstuk is gebruikt om na te gaan hoe betrouwbaar de voorspellingen van de schoolcijfers zijn. Dat is gebeurd met kruisvalidatie. De gegevens zijn aselekt verdeeld in twee groepen A en B van ongeveer gelijke grootte. In bestand A is de predictieformule en de meervoudige *R geschat* met regressie-analyse. Vervolgens is de predictieformule gebruikt in bestand B om de voorspelde schoolcijfers te berekenen en de correlatie tussen de voorspelde en werkelijke schoolcijfers te berekenen. De resultaten in A en B komen op verschillende wijze tot stand, maar moeten bij volledige betrouwbaarheid van beide procedures gelijk aan elkaar zijn. Meestal krimpt de correlatie bij de berekening in B in vergelijking met de aanvankelijke schatting in A. Voor de zekerheid wordt de procedure herhaald door in B de schatting te beginnen en in A de berekening uit te voeren. Ook hier kan krimp van de correlatie optreden. Valt de krimp in beide procedures mee, dan zijn de schatting en berekening beide betrouwbaar. Men kan dan de uitslag van de SVL-i gebruiken om het te verwachten schoolcijfer te schatten. Dat kan voor school een belangrijk hulpmiddel zijn om de leerlingen te selecteren die meer steun nodig hebben voor het bereiken van voldoende schoolcijfers. Als de schattingen en berekeningen bij voldoende aantallen leerlingen zijn uitgevoerd dan blijken de uitkomsten voldoende betrouwbaar. De krimp in correlaties is ernstig bij kleine groepen (zie Tabel 78).

8 Controle- en Antwoordschalen; beschrijving en effecten (p. 161-177)

De controle- en antwoordschalen zijn geconstrueerd om een indruk te krijgen van de wijze van invulling door de individuele leerling. Een leerling kan bijvoorbeeld de vragen niet goed lezen vanwege gebrekkige leesvaardigheid. Of de leerling is door stress, of door oververmoeidheid, of uit opstandigheid, of vanwege ongelukkige gevoelens over school, zichzelf of thuis niet in staat zich geconcentreerd bezig te houden met het beantwoorden van de vragenlijst.

In de Figuren 15-19 zijn de scores van SW, TA, N_JA, N_WN en N_NEE voor jongens en meisjes weergegeven voor de 13 Onderwijsgroepen. Deze grafieken geven een idee van de ontwikkeling van deze antwoordneigingen.

In de Figuren 22-41 zijn de relaties per sekse weergegeven van deze stanines voor antwoordneigingen met de ruwe scores van de samengestelde schalen Motivatie, Welbevinden, Zelfvertrouwen en SVL-Totaal. De relaties met de samengestelde schalen is voldoende om een idee te hebben over de relaties per basisschaal. De schalen zijn zodanig gehercodeerd in stanines dat de meest kwetsbare

HOGE waarden een LAGE stanine krijgen. *Lage stanines zijn in de rapportage van de SVL-i negatieve (stanine 1, 2) of riskante (stanine 3) indicaties.* Daarom wordt de aanvankelijk positieve samenhang tussen Sociaalwenselijke Antwoorden en de samengestelde schalen van positief naar negatief (zie Figuur 20 en 21). Bij de andere antwoordneigingen zijn de effecten ook omgekeerd.

- De lage stanines op SW (*veel* Sociaalwenselijke Antwoorden) gaan samen met *hoge* ruwe scores op Motivatie, Welbevinden en SVL-Totaal. De relatie lage-hoge stanine SW en Zelfvertrouwen is ingewikkelder. De hoge stanines op SW (*weinig* Sociaalwenselijke Antwoorden) gaan samen met *lage* ruwe scores voor Motivatie, Welbevinden en SVL-Totaal (zie Figuur 22-25).
- De lage stanines op TA (*veel* Tegenstrijdige Antwoorden) gaan samen met *lage* ruwe scores op Motivatie, Welbevinden en SVL-Totaal. De relatie lage-hoge stanine TA en Zelfvertrouwen is ingewikkelder. De hoge stanines op TA (*weinig* Tegenstrijdige Antwoorden) gaan samen met *hoge* ruwe scores voor Motivatie, Welbevinden en SVL-Totaal (zie Figuur 26-29).
- De lage stanines op N_JA (*veel* Ja-Antwoorden) gaan samen met voornamelijk *hoge* ruwe scores op Motivatie, Welbevinden en SVL-Totaal. De relatie tussen N_Ja en Zelfvertrouwen is kromlijinig: van laag naar hoog en naar laag. De hoge stanines op N_JA (*weinig* JA-Antwoorden) gaan samen met *lage* ruwe scores voor Motivatie, Welbevinden en SVL-Totaal (zie Figuur 30-33).
- De lage stanines op N_WN (*veel* WeetNiet-Antwoorden) gaan samen met *lage* ruwe scores op Motivatie, Welbevinden, Zelfvertrouwen en SVL-Totaal. De hoge stanines op N_WN (*weinig* WeetNiet-Antwoorden) gaan samen met *hoge* ruwe scores voor Motivatie, Welbevinden, Zelfvertrouwen en SVL-Totaal (zie Figuur 34-37).
- De lage stanines voor N_NEE (*veel* Nee-Antwoorden) gaan samen met *hoge* ruwe scores op Motivatie, Welbevinden, Zelfvertrouwen en SVL-Totaal. De hoge stanines op N_NEE (*weinig* Nee-Antwoorden) gaan samen met *lage* ruwe scores voor Motivatie, Welbevinden, Zelfvertrouwen en SVL-Totaal (zie Figuur 38-41).

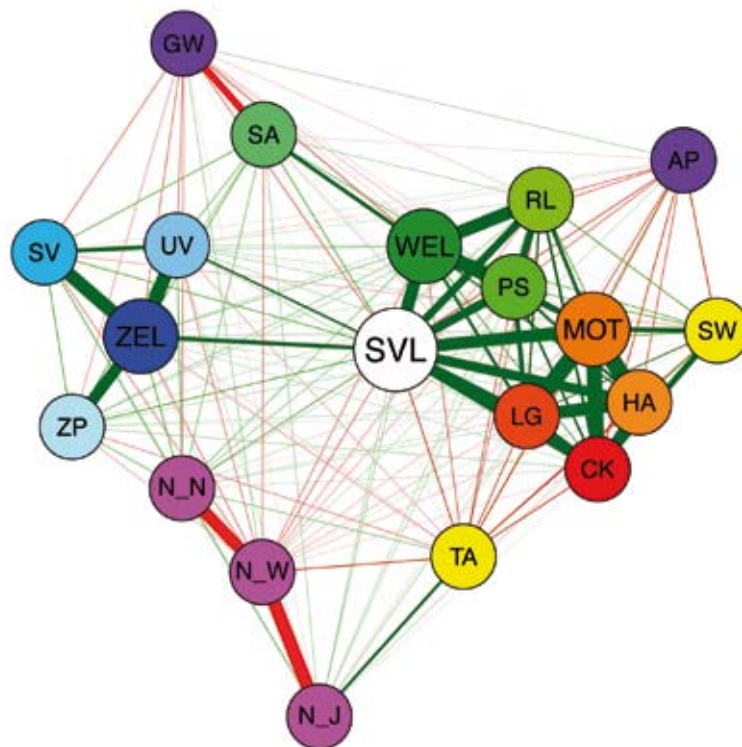
Glassographs

Op diverse plaatsen in de handleiding zijn kleurrijke plaatjes opgenomen met bolletjes. Dat zijn de resultaten van netwerkanalyses. De bolletjes vertegenwoordigen gemeten eigenschappen (schalen of reacties op zinnen). De bolletjes hebben namen (afkortingen) en kleuren. Gelijke kleuren hebben te maken met vergelijkbare eigenschappen. Tussen de bolletjes zijn meestal lijnen weergegeven. De lijnen geven de verbanden aan tussen de eigenschappen (correlaties, partiële correlaties of gewichten van analyses). Groene lijnen zijn positieve en rode lijnen zijn negatieve verbanden. De dikte van de lijnen geeft de sterkte aan van het verband. Glassograph is de naam van een speciale netwerkanalyse. Bij netwerken van enige omvang zijn er vele lijnen tussen vele bolletjes. Dat hindert de doelstelling van de netwerkanalyse: visuele duidelijkheid en zuinigheid. Die doelstelling wordt nagestreefd door per bolletje na te gaan: wat zijn de belangrijke, statistisch significante verbanden en welke zijn de te verwaarlozen verbanden? De laatste worden niet meer in het netwerk weergegeven. De beslissingsregel wordt toegepast afhankelijk van diverse criteria.

Soms zijn de lijnen verdwenen omdat er te zwakke verbanden zijn tussen meetpunten. Meestal is dat het gevolg van het ontbreken van statistisch significante relaties door te weinig waarnemingen. De ordening van de netwerken is meestal in een cirkel. Soms omdat dit opgegeven is en soms vanuit de berekende centraliteitsmaten: 'Betweenness', 'Closeness' en 'Strength'.

De netwerken van de SVL-i zijn zodanig gekozen dat deze zonder getallen in tabellen een idee geven van de structurele kenmerken van de Vlaamse SVL-i: de schalen, de items en de kenmerken van de leerlingen. Per vorm zijn de items weergegeven (netwerken van 180, 90 en 90 eenheden), de 20 schalen per vorm en de schoolcijfers. De analyses zijn ook interessant omdat hier sprake is van weinig toegepaste technieken. Het verwijderen van vele verbanden met beperkte betekenis en het bewaren van de meest sterke is een relatief nieuw model. Ook het visualiseren van de uitkomsten kan tot nieuwe inzichten leiden. Voor een overzicht van de 70 figuren wordt verwezen naar Bijlage 1.

Netwerkanalyse van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(1) SVL-i: 20 schalen intercorrelaties
(n=4211)

Deze afbeelding geeft de gemeten eigenschappen (schalen) weer van de Vlaamse SVL-i. Elke eigenschap is weergegeven door een gekleurd bolletje (knoop). Grote knopen zijn samengestelde schalen, optellingen van basisschalen. Tussen de knopen bestaan relaties of verbanden (correlaties). Negatieve relaties zijn rood. Positieve relaties zijn groen. Dunne lijnen zijn zwakke correlaties. Dikke lijnen zijn sterke correlaties. De plaats en oriëntatie van de bolletjes worden bepaald door de onderlinge correlaties.

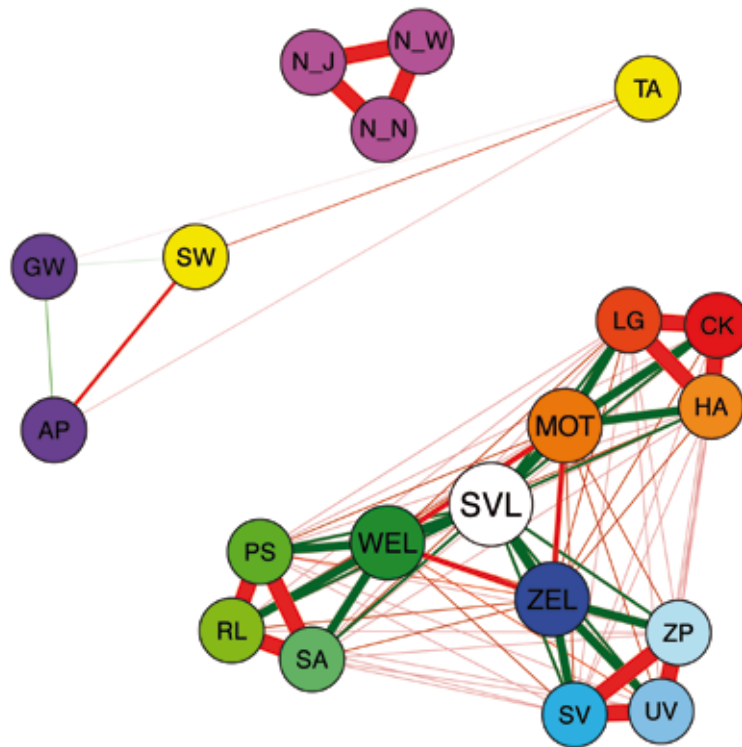
De volgende eigenschappen zijn weergegeven.

SVL (wit) is de algemene houding ten aanzien van school & zelf; het is het totaal van alle antwoorden. SVL-totaal is een samengestelde schaal.

De samengestelde schalen **Motivatie** (MOT, rood), **Welbevinden** (WEL, groen) en **Zelfvertrouwen** (ZEL, blauw) vormen de belangrijkste metingen van de SVL-i (Zie de legenda) voor toelichting. Deze drie schalen zijn samengesteld uit de basisschalen. Verder zijn twee pestschalen, twee controleschalen en drie antwoordschalen beschikbaar. De pestschalen meten Anderen Pesten en Gepest Worden. De controle- en antwoordschalen geven een indruk van afwijkende antwoordpatronen die samenhangen met negatieve scores op de andere schalen. Het zijn waarschuwingen voor eenvoudige verklaringen.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA= Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV=Sociale Vaardigheid
●	Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW= Sociaalwenselijke Antwoorden
●	Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WN-Antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden

Netwerkanalyse van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(2) SVL-i: 20 schalen partiële correlaties

(n=4211)

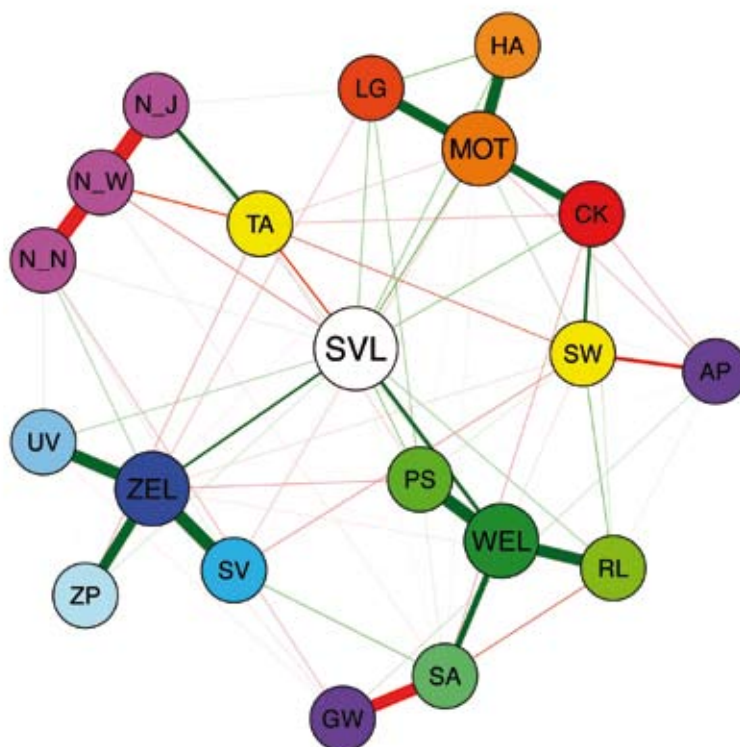
Deze afbeelding geeft de gemeten eigenschappen (schalen) weer van de Vlaamse SVL-i. De relaties tussen de eigenschappen zijn nu *partiële correlaties*. Partiële correlaties zijn verbanden waarbij voor de correlatie van een derde variabele is gecorrigeerd. De ongezuiverde correlaties worden spurieuze, onechte of overbodige verbanden genoemd. Als dat voor alle correlaties is uitgevoerd, dan ontstaat een eenvoudiger patroon van verbanden tussen eigenschappen. Het partiële correlatienetwerk is gebruikelijk in netwerkanalyses, maar bij een groot aantal eigenschappen nog steeds complex en weinig helder.

In dit figuur zijn de inhoudelijke schalen van de Vlaamse SVL-i rechts onder samengedrukt: centraal staat SVL (wit), daarna de samengestelde schalen rondom SVL: MOT (rood), WEL (groen) en ZEL (blauw). Bij elke samengestelde schaal zijn de basisschalen positief verbonden. Onderling zijn de basisschalen negatief verbonden.

De pestschalen (paars), de controleschalen (geel) en de antwoordschalen (roze) staan min of meer onafhankelijk van de inhoudelijke SVL-schalen. Nog steeds een complex figuur met vele lijnen (verbanden). De structuur van de SVL-i is evenwichtig en harmonisch te noemen.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA= Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV= Sociale Vaardigheid
●	Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW= Sociaalwenselijke Antwoorden
●	Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WN-Antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(3) SVL-i: 20 schalen in glassomodel

(n=4211)

Deze afbeelding geeft weer de gemeten 20 eigenschappen (schalen) van de Vlaamse SVL-i.

Elke eigenschap is weergegeven door een gekleurd bolletje (knoop). Tussen de knopen bestaan relaties of verbanden (correlaties). Negatieve correlaties zijn rood. Positieve correlaties zijn groen. Dunne lijnen zijn zwakke correlaties. Dikke lijnen zijn sterke correlaties. In het glassomodel zijn alle hoge correlaties bewaard en alle zwakke (niet statistisch significante) verwijderd. Daardoor ontstaat een heldere en zuinige structuur.

De hoofdstructuur bestaat uit drie inhoudelijke clusters. Centraal ligt de samengestelde schaal SVL-totaal (wit). Daaromheen liggen de drie clusters: (1) de samengestelde schaal MOT (rood, rechtsboven) met drie basisschalen LG, CK en HA, (2) de samengestelde schaal WEL (groen, rechtsonder) met drie basisschalen PS, SA en RL, (3) de samengestelde schaal ZELF (blauw, linksonder) met drie basisschalen UV, ZP en SV. De ligging van de clusters is niet perfect symmetrisch. Dat heeft te maken met de relaties met de peestschalen (paars): Gepest Worden hangt negatief samen met Sociaal Aanvaard voelen en Anderen Pesten hangt negatief samen met Sociaalwenselijk Antwoorden (geel). Maar ook met de vierde cluster: het gebruik van de antwoordmogelijkheden (roze) en Tegenstrijdige Antwoorden (geel). Deze vormen een lijn tussen SVL en MOT.

○ SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA=Social Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV=Social Vaardigheid
● Peestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden
● Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Socialwenselijke Antwoorden
● Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WN-Antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden

1 Vlaamse SchoolVragenLijst-internet

Drie instrumenten

De Vlaamse SchoolVragenLijst-internet (SVL-i) en de School Attitude Questionnaire Internet (SAQI) zijn digitale internetversies van de schriftelijke Schoolvragenlijst (SVL, Smits en Vorst, 1982, 1990, 2005). De schriftelijke lijst wordt uitgegeven door Pearson te Amsterdam. De internetversies worden uitgegeven door Testuitgevers VorstMulder BV. De drie versies meten ongeveer dezelfde houdingen ten aanzien van school, maar dan op geheel eigen wijze. Zo zijn de SVL-i en de SAQI uitgerust met twee pest-schalen en zes controleschalen, zijn auditief ondersteund en hebben een uitgebreide rapportage per leerling, per klas en per school. De SAQI is bovendien adaptief: door selectie van items zijn minder zinnen te beantwoorden zonder verlies aan meetkwaliteit (betrouwbaarheid en validiteit). De SAQI wordt over enkele jaren geïntroduceerd in Vlaanderen.

Meetpretenties

Deze instrumenten meten respectievelijk

- de mate van motivatie van leerlingen voor schooltaken,
- de mate van tevredenheid met het schoolse leven of welbevinden op school,
- de mate van zelfvertrouwen van leerlingen in eigen bekwaamheden voor schooltaken,
- de mate van aanpassing van de leerling aan school (totaalscore),
- de mate van het pestgedrag en
- de mate waarin ongewenst antwoordgedrag door de leerlingen wordt gebruikt.

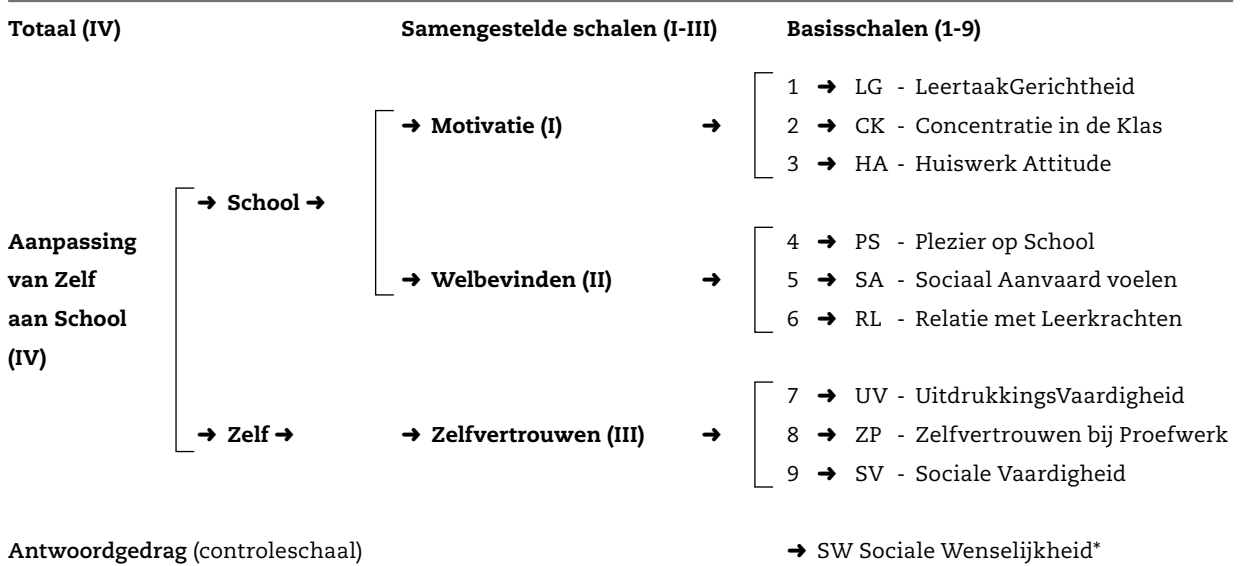
Deze kenmerken betreffen de sociaal-emotionele aanpassing van de leerlingen ten aanzien van school, de sociale veiligheid op school en de waarde van de uitslagen. Deze eigenschappen van de leerlingen zijn weergegeven in zogenaamde schalen die de mate van de eigenschappen weergeven in een getal: het aantal punten dat met positief antwoorden is bereikt.

Hiërarchische structuur van houdingen ten aanzien van School & Zelf

In Overzicht 1 is de hiërarchische structuur van de inhoudelijke SVL-schalen beschreven. Meest links is de totaalscore (IV) gegeven die de algemene aanpassing van het zelf of het individu aan de school weergeeft. De volgende stap naar rechts in het figuur geeft beide objecten van attitudes weer: School & Zelf. De daarop volgende stap naar rechts geeft de drie samengestelde schalen weer: Motivatie van de leerling (I), Welbevinden (II) of tevredenheid met school en Zelfvertrouwen in eigen capaciteiten betreffende schooltaken (III). De laatste stap naar rechts geeft de negen basisschalen (1-9) van de SVL weer. Met deze schalen zijn de meest specifieke gegevens van de SVL-i beschikbaar. De hiërarchische structuur is beter zichtbaar als de figuur niet van links naar rechts zou zijn weergegeven maar van

boven naar beneden. In Overzicht 2 zijn de schalen van de SVL-i weergegeven: 13 inhoudelijke schalen, twee peestschalen (14 en 15) en zes antwoord- of controleschalen (16 t/m 21).

Overzicht 1 Hiërarchische structuur van attitudes van de SVL-i; de inhoudelijke schalen

* Sociale wenselijkheid (SW) is geen inhoudelijke subschaal maar een van de controleschalen

Overzicht 2 Inhoudelijke schalen, Pestschalen en Antwoordschalen van de SVL-i

Inhoudelijke schalen

1 LG	• <i>LeertaakGerichtheid</i>: de mate waarin de leerling zich inzet voor het schoolwerk en het goed/hard werken voor schooltaken belangrijk vindt. De mate waarin de leerling stellingen op zich van toepassing acht als: 'Ik werk hard voor alle vakken om goede cijfers te krijgen'.
2 CK	• <i>Concentratie in de Klas</i>: de mate waarin de leerling zich meent te (kunnen) concentreren op schooltaken tijdens de lessen. De mate waarin de leerling stellingen onderschrijft als: 'Ik let meestal goed op als de leraar/lerares iets uitlegt'.
3 HA	• <i>HuiswerkAttitude</i>: de mate waarin de leerling zich inzet voor het huiswerk; het op tijd, regelmatig en goed werken ervoor van belang vindt. De mate waarin de leerling stellingen op zich van toepassing acht als: 'Meestal begin ik uit mezelf aan mijn huiswerk'.
4 PS	• <i>Plezier op School</i>: de mate waarin de leerling tevreden zegt te zijn met de school in het algemeen en bevrediging ontleent aan het schoolgaan. De mate waarin de leerling stellingen onderschrijft als: 'Ik vind het leuk om naar school te gaan'.
5 SA	• <i>Sociaal Aanvaard voelen</i>: de mate waarin de leerling zegt zich aanvaard te voelen door klasgenoten/medeleerlingen, met klasgenoten een goede relatie te hebben. De mate waarin de leerling stellingen onderschrijft als: 'Ik vind dat de meeste van mijn klasgenoten prettig met mij omgaan'.
6 RL	• <i>Relatie met Leerkrachten</i>: de mate waarin de leerling zegt een functionele relatie te onderhouden met de leerkrachten. De mate waarin de leerling stellingen op zich van toepassing acht als: 'Bij de meeste leerkrachten voel ik me goed op mijn gemak'.
7 UV	• <i>UitdrukkingsVaardigheid</i>: de mate waarin de leerling vindt dat hij/zij zijn/haar gedachten schriftelijk en mondeling onder woorden kan brengen. De mate waarin de leerling stellingen onderschrijft als: 'Ik vind dat ik duidelijk kan zeggen wat ik bedoel'.
8 ZP	• <i>Zelfvertrouwen bij Proefwerken</i>: de mate waarin de leerling zegt zelfvertrouwen te hebben in situaties op school waarin een prestatie geleverd moet worden. De mate waarin de leerling stellingen op zich van toepassing acht als: 'Als ik mijn best heb gedaan voor een proefwerk, denk ik dat ik wel een voldoende cijfer zal halen'.
9 SV	• <i>Sociale Vaardigheid</i>: de mate waarin de leerling moeilijke sociale situaties denkt aan te durven. De mate waarin de leerling stellingen op zich van toepassing acht als: 'Als ik namens de klas iets moet zeggen, dan durf ik dat best'.

-
10	MOT (I)	• <i>Motivatie voor schoolwerk (LG+CK+HA)</i>: de mate waarin leerlingen zich kunnen/willen inzetten, concentreren, ordelijk en gedisciplineerd kunnen/willen werken voor schooltaken.
11	WEL (II)	• <i>Welbevinden met schoolleven (PS+SA+RL)</i>: de mate waarin leerlingen tevreden zijn met het samenleven op school, de relaties met leerkrachten en medeleerlingen.
12	ZEL (III)	• <i>Zelfvertrouwen in capaciteiten voor schooltaken(UV+ZP+SV)</i>: de mate waarin leerlingen zich kunnen/durven uiten, sociale situaties aandurven, zeker van zichzelf zijn met het leveren van schoolprestaties.
13	SVL (IV)	• <i>Totaal (MOT+WEL+ZEL)</i>: de mate waarin leerlingen gemotiveerd zijn voor school, tevreden zijn met het samenleven op school en zelfvertrouwen hebben in eigen bekwaamheden voor het leveren van schoolprestaties
-

Pestschalen, schalen voor sociale veiligheid

14	GP	• <i>Gepest Worden</i>: de mate waarin een leerling op school of op sociale media door anderen moedwillig psychisch, sociaal en/of fysiek worden beschadigd meestal in aanwezigheid van andere leerlingen.
15	AP	• <i>Anderen Pesten</i>: de mate waarin een leerling andere(n) op school of op sociale media moedwillig psychisch, sociaal en/of fysiek beschadigen meestal in aanwezigheid van andere leerlingen.
-

Controle- en Antwoordschalen

16	SW	• <i>Sociaal Wenselijke Antwoorden (controleschaal)</i>: de mate waarin de leerling geneigd is zichzelf in een (onrealistisch) gunstig daglicht te stellen bij zelfbeschrijving. De mate waarin de leerling stellingen onderschrijft als: 'Ik houd mij altijd aan de schoolregels'. Hoge SW-scores leiden tot overdreven hoge scores op de inhoudelijke schalen. Lage SW-scores leiden tot overdreven lage scores op de inhoudelijke schalen. Vooral op schalen 1-4 en 6.
17	TA	• <i>Tegenstrijdige Antwoorden(controleschaal)</i>: de mate waarin leerlingen op vragen met vergelijkbare inhoud verschillend antwoorden geeft. Hoge scores op TA leidt tot lagere scores op de inhoudelijke schalen.
18	PA	• <i>Positieve Antwoorden (antwoordschaal)</i>: de mate waarin de leerling gebruik maakt van het antwoord "ja". Bij relatief hoge PA-scores heeft dat een negatief effect op de inhoudelijke schalen. In deze tekst worden specifieke termen gebruikt: N-JA of Aantal JA-Antwoorden.
19	OA	• <i>Onzekere Antwoorden (antwoordschaal)</i>: de mate waarin de leerling gebruik maakt van het antwoord "Weet Niet". Bij relatief hoge OA-scores heeft dat een negatief effect op de inhoudelijke schalen. Hier worden specifieke termen gebruikt: N-WN of Aantal WeetNiet-Antwoorden.
20	NA	• <i>Negatieve Antwoorden (antwoordschaal)</i>: de mate waarin de leerling gebruik maakt van het antwoord "nee". Bij relatief hoge NA-scores heeft dat een positief effect op de inhoudelijke schalen. Hier worden specifieke termen gebruikt: N-NEE of Aantal NEE-Antwoorden.
21	RT	• <i>Response Tijden (controleschaal)</i>: De mate waarin de leerling snelle of langzame responsen geeft op de stellingen. Gemiddeld is de responstijd 6-8 seconden. Afwijkingen van dit patroon geeft vertekening op de inhoudelijke schalen.
-

Houdingen betreffende School & Zelf

Volgens diverse opvattingen over houdingen betreffende School & Zelf hebben deze houdingen invloed op de doelstellingen en opbrengsten van onderwijs. In het algemeen worden aan houdingen vier dimensies toegekend: een *affectieve*, een *cognitieve*, een *conatieve* en een *evaluatieve* dimensie. Elke houding heeft een object. Hier is het object School & Zelf. De affectieve dimensie betreft de bewuste emoties en stemmingen ten aanzien van elementen van School & Zelf. De cognitieve dimensie betreft de opvattingen en overtuigingen over elementen van School & Zelf. De conatieve dimensie betreft de gedrags- of actiebereidheid ten aanzien van de elementen van School & Zelf. De evaluatieve dimensie betreft positieve en negatieve beoordelingen van kenmerken van School & Zelf.

Positieve en negatieve houdingen betreffende School & Zelf

Men kan spreken van een *positieve houding over School & Zelf* als de emoties en stemmingen omtrent school en zichzelf positief zijn, als de opvattingen en overtuigingen over School & Zelf passen bij de verwachtingen en eisen van School & Zelf, als een gedragsvoorkeur bestaat voor zaken die verwacht

of vereist worden voor School & Zelf en als er voornamelijk positieve opvattingen en oordelen bestaan over School & Zelf.

Men kan spreken van een *negatieve houding over School & Zelf* als de emoties en stemmingen omtrent School & Zelf niet positief maar negatief zijn, als de opvattingen en overtuigingen over School & Zelf niet passen bij de verwachtingen en eisen betreffende School & Zelf, als een gedragsafkeer bestaat voor zaken die verwacht of vereist worden voor School & Zelf en als er voornamelijk negatieve opvattingen en oordelen bestaan over School & Zelf.

Overzicht 3 Relaties tussen houdingen ten aanzien van School & Zelf, doelstellingen en uitkomsten van onderwijs

componenten van houdingen		objecten van attitudes		onderwijs doelstellingen		onderwijs uitkomsten
motivatie	→	schooltaken	→	aanleren van kennis & vaardigheden	→	prestaties op school
welbevinden	→	schoolleven	→	sociaal-emotionele ontwikkeling	→	schoolbezoek & schoolverzuim
zelfvertrouwen	→	eigen capaciteiten voor school	→	ontwikkeling van capaciteiten	→	schoolloopbaan & schoolverlaten

Houdingen ten aanzien van School & Zelf inzake onderwijs

De houdingen ten aanzien van School & Zelf hebben hier drie belangrijke elementen: de motivatie tot bepaald gedrag, het welbevinden met betrekking tot omstandigheden en zelfvertrouwen in hetgeen verwacht wordt. Deze elementen hebben afzonderlijke objecten waarop zij aangrijpen. Motivatie zou aangrijpen op schooltaken, Welbevinden op het schoolleven en Zelfvertrouwen op de eigen capaciteiten voor het schoolwerk. Zie Overzicht 3.

Anders gezegd: Bij Motivatie worden vooral de conatieve eigenschappen van attitudes aangesproken, bij Welbevinden vooral de affectieve eigenschappen van attitudes en bij Zelfvertrouwen vooral de cognitieve eigenschappen van attitudes. Op deze wijze kunnen attitudes een belangrijke invloed uitoefenen op positieve dan wel negatieve acties en reacties, keuzes, straffen en stimulansen die leerlingen ervaren ten aanzien van School & Zelf.

Houdingen ten aanzien van School & Zelf: theoretische gevolgen voor onderwijsuitkomsten

De houdingen ten aanzien van School & Zelf zijn in eerste instantie gericht op de objecten van School & Zelf: schooltaken, het schoolleven en de eigen capaciteiten voor school. Daarmee kunnen de onderwijsdoelinden positief dan wel negatief beïnvloed worden. Zie Overzicht 3.

De onderwijsdoelstellingen betreffen (1) het aanleren van kennis en vaardigheden of het ontwikkelen van schoolprestaties, (2) het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling en (3) het stimuleren van de ontwikkeling van capaciteiten. Motivatie zou vooral het aanleren van kennis en vaardigheden bevorderen. Maar het is goed mogelijk dat het een tweezijdige beïnvloeding is: het succesvol leren van kennis en vaardigheden stimuleert ook motivatie voor andere schooltaken. Welbevinden bevordert vooral de sociaal-emotionele ontwikkeling. Zelfvertrouwen bevordert de ontwikkeling van capaciteiten voor school.

Uiteindelijk is een sterke motivatie gericht op goede prestaties op school. Een negatieve motivatie of een zwakke positieve motivatie leidt tot zwakke prestaties op school. Een positief Welbevinden zal uiteindelijk leiden tot regelmatig schoolbezoek en weinig schoolverzuim. Een negatief of zwak Welbevinden kan leiden tot schoolverzuim. Een sterk Zelfvertrouwen zal leiden tot een sterke school-

loopbaan en weinig voortijdig schoolverlaten. Daarentegen zal een zwak of negatief Zelfvertrouwen gemakkelijk leiden tot vroegtijdig schoolverlaten.

Pestgedrag: Gepest Worden en Anderen Pesten: ernstige gevolgen voor het onderwijs

De Pestschalen bestaan uit de schaal Gepest Worden en Anderen Pesten (Overzicht 2: 14 en 15). Pesten gaat samen met een groot negatief effect op de houdingen voor school van zowel de gepeste als de pestende leerlingen. Bovendien heeft pesten een negatief effect op de schoolcijfers (zie het Pestrapport op de site van VorstMulder). Leerlingen zijn bereid onder de enigszins anonieme omstandigheden van de vragenlijst relatief eerlijk te rapporteren over pestgedrag. Bestrijding van het pestgedrag op school en daarbuiten is voor zowel de pestende als de gepeste van groot belang. Ongeveer 10% van de leerlingen is in ernstige mate betrokken bij pesten en/of gepest worden. De gevolgen voor beide groepen zijn ernstig voor het onderwijs dat zij hier en nu volgen en hun toekomst (verhoogde kansen op pesten op het werk, arbeidsongeschiktheid, crimineel gedrag en gevangenisstraf). Het startpunt voor controle van het pestgedrag is het gebruik van de SVL-i.

Antwoord- of controleschalen: zijn de zinnen ingevuld zoals bedoeld?

De antwoordschalen (Overzicht 2: 16-21) geven de wijze waarop leerlingen op de zinnen (items) reageren. Door emotionele, cognitieve of fysieke overbelasting kan de leerling tijdens het invullen niet de energie en concentratie opbrengen de lijst goed te lezen en de zinnen zoals bedoeld te beantwoorden. Met goede instructie en soms met individuele begeleiding valt dat gebrek aan aandacht en concentratie te verbeteren. Maar meestal wordt zo'n instelling van de leerling niet voorzien.

Als de vragenlijst is ingevuld kan achteraf wel geconstateerd worden of de uitslag serieus genomen kan worden of niet. Er zijn daarvoor de vijf genoemde indicatoren. In Overzicht 4 hieronder zijn vier kolommen opgenomen (1 t/m 4). In kolom (1) zijn de vijf antwoordneigingen weergegeven (a t/m e). In kolom (2) wordt de relatie weergegeven tussen antwoordneiging en de score op de SVL-schalen. In kolom (3) wordt het effect van een zwakke antwoordneiging weergegeven. In kolom (4) wordt het effect van een sterke antwoordneiging weergegeven op de SVL-schalen.

Overzicht 4 Antwoordneigingen en effecten op SVL-schalen

(1) Vijf antwoordneigingen in ruwe scores	(2) Correlatie met SVL-i-schalen	(3) Bij zwakke antwoordneiging (lage scores)	(4) Bij sterke antwoordneiging (hoge scores)
(a) Sociaalwenselijke Antwoorden (SW)	positief	lage SVLscores	hoge SVL-scores
(b) Tegenstrijdige Antwoorden (TA)	negatief	hoge SVLscores	lage SVL-scores
(c) Aantal JA-Antwoorden (N_Ja)	krom	lage SVLscores	lage SVLscores
(d) Aantal WeetNiet-Antwoorden (N_WN)	negatief	hoge SVLscores	lage SVL-scores
(e) Aantal NEE-Antwoorden (N_Nee)	positief	lage SVLscores	hoge SVLscores

Voor de afzonderlijke antwoordneigingen volgt hieronder een uitgebreide toelichting.

- a Een sterke neiging om sociaal gewaardeerde antwoorden (SW-antwoorden) te geven hangt positief samen met scores op SVL-i-schalen (zie onder 2 in het overzicht) en leidt bij een zwakke antwoordneiging tot relatief lage SVL-scores (3) zonder dat die lage scores realiteit hoeven te zijn. Bij een sterke antwoordneiging leidt dat tot hoge SVL-scores zonder dat die het werkelijke gedrag beschrijven. Dus bij zeer hoge of zeer lage scores op de schaal SW zijn respectievelijk hoge en lage scores op de SVL-schalen moeilijk te interpreteren. Het is dan moeilijk onderscheid te maken tussen zeer aangepaste leerlingen en simulanten, tussen overmatig welwillend oordelende leerlingen en onnodig streng oordelende leerlingen over School & Zelf.
- b Een sterke neiging om zichzelf tegen te spreken bij vergelijkbare zinnen (TA-antwoorden te geven)

- correleert *negatief* met scores op SVL-i-schalen (2) en leidt tot lage SVL-scores zonder dat die lage scores op werkelijk gedrag gebaseerd hoeven te zijn (4). Bij een zwakke antwoordneiging (3) kan dat het gevolg zijn van het beperkt gebruik van antwoordmogelijkheden (steeds antwoord 'weet niet'. Dat geeft een lage score op TA door gekunsteld gebruik van één of twee antwoorden.
- c Het frequent gebruik van het antwoord 'Ja' (de bevestigende antwoordneiging) kan ook onbedoelde effecten op de SVL-scores hebben. Het verband met de scores op SVL-schalen is grofweg kromlij-nig (2). Sommige leerlingen denken dat als zij vaak Ja-zeggen dat het goed gaat met de vragenlijst. Zeer vaak Ja-zeggen op zinnen leidt tot een lage score op de SVL-schalen (3). Relatief weinig Ja-zeg-gen op de lijst leidt tot hoge scores op SVL-schalen (4). Bij extreem gebruik van het ja-antwoord hoeven hoge en lage scores op de SVL-schalen niet op de werkelijk gedrag gebaseerd te zijn. Dus is voorzichtigheid bij de interpretatie geboden.
 - d Het gebruik maken van het antwoord 'Weet niet' heeft een negatieve correlatie (2) met de scores op de SVL-schalen (de ontwijkende antwoordneiging). Bij een sterke antwoordneiging leidt dit tot veel WN-antwoorden en lage SVL-scores (3). Weinig ontwijkende antwoorden correleert met hoge scores op de SVL-schalen (4). Bij extreem gebruik van de WN-antwoorden zijn de scores op de SVL moeilijk te interpreteren: antwoordneiging of ware hoge/lage scores op de SVL-schalen?
 - e Het aantal Nee-antwoorden heeft een *positieve* correlatie met de scores van de SVL-schalen (2). Een zwakke neiging Nee-antwoorden te geven gaat samen met lage scores op de SVL-schalen (3). Een sterke neiging om Nee-antwoorden te geven hangt samen met hoge scores op de SVL-schalen (4). Bij deze ontkennende antwoordneiging zijn zeer hoge en zeer lage scores een waarschuwing. De zeer lage of de zeer hoge scores op de SVL-schalen hoeven niet direct afgeleid te zijn van het gedrag op school van de leerling. Dus bij een zeer hoge of een zeer lage score op het aantal N-ant-woorden is voorzichtigheid bij de interpretatie van de SVL-scores geboden.

Bij bijzonder hoge/lage waarden hebben de antwoordstijlen van leerlingen onbedoeld invloed op de inhoudelijke schalen, op de houdingen betreffende school. Dat wordt in de uitslagen gerapporteerd. De bedoeling is dat de gebruiker van de SVL-i de scores op de controle-schalen ziet als waarschuwing voor het gebruik van vertekende uitslagen. In paragraaf 8.2 zijn de verbanden weergegeven tussen enerzijds de *normgegevens* van de controle- en antwoordschalen en de ruwe scores op de vier samen-gestelde SVL-schalen Motivatie, Welbevinden, Zelfvertrouwen en SVL-totaal (Figuren 19-40).

Gebruik van de Vlaamse SVL-i: evaluatie, signalering en advisering

De SVL-i kan gezien worden als een *evaluatie-instrument*, een *signaleringsinstrument* en als een *advise-ringsinstrument*. Als *evaluatie-instrument* kan de uitslag van de SVL-i gebruikt worden om het onder-wijs-leerproces te evalueren en zo nodig aan te passen. Als *signaleringsinstrument* kan de uitslag van de SVL-i gebruikt worden om leerlingen met relatief negatieve houdingen op te sporen en zo nodig extra te begeleiden. Als *adviseringsinstrument* kan de uitslag van de SVL-i gebruikt worden bij beslis-singen over of met leerlingen met betrekking tot school- en beroepsloopbaan.

Vormen van Vlaamse SVL-i: aantal zinnen, duur van afname en betrouwbaarheid

De SVL-i bestaat uit een Vorm A, een Vorm B en een Vorm AB. Vorm AB is de complete vorm bestaand uit 180 zinnen (80 SVL-i vorm A + 80 SVL-i vorm B + 20 zinnen over pestgedrag).

De afnameduur van de complete versie is 18-45 minuten, gemiddeld 30 minuten. Vorm A en Vorm B bestaan elk uit 100 zinnen. De afnameduur is 8-25 minuten, gemiddeld 17 minuten. Bij de organisa-tie van de afname is het verstandig met de snelste en langzaamste leerlingen rekening te houden.

De vorm AB geeft betrouwbare resultaten op elk niveau: op niveau van de vier samengestelde schalen en op niveau van de negen basisschalen, de twee pestschalen en de controleschalen.

Vorm A of Vorm B heeft onvoldoende betrouwbare resultaten op het niveau van de basisschalen. Op niveau van de vier samengestelde schalen, de twee pestschalen en de zes controleschalen is de betrouwbaarheid voldoende. Beide korte vormen geven relatief weinig spreiding in de gegevens. Voor

de leerlingen met weinig positieve of met negatieve houdingen is dat geen bezwaar. De negatieve zijde van de verdeling geeft voldoende spreiding voor juiste conclusies. Aan de positieve zijde van de verdeling is de rapportage afgeknot.

Ruwe score van basisschalen en samengestelde schalen

De ruwe score van een schaal bestaat uit het aantal malen dat een leerling een zin positief (score 3), neutraal (score 2) of negatief (score 1) heeft beantwoord.

Voor Vorm AB bestaat een *basisschaal* uit 16 zinnen. De laagste en de hoogste ruwe score zijn respectievelijk $16 \times 1 = 16$ punten en $16 \times 3 = 48$ punten. Voor de drie *samengestelde schalen* (elk 48 zinnen) zijn de laagste en hoogste ruwe score respectievelijk $3 \times 16 \times 1 = 48$ punten en $3 \times 16 \times 3 = 144$ punten. De *totaalscore* is bij negatieve reacties (1) op alle zinnen 144 punten en bij positieve reacties (3) op 144 zinnen is de score 432 punten.

Voor Vorm A of Vorm B bestaat een basisschaal uit 8 zinnen. De laagste en de hoogste ruwe score zijn respectievelijk $8 \times 1 = 8$ punten en $8 \times 3 = 24$ punten. Voor de drie samengestelde schalen (elk 24 zinnen) zijn de laagste en hoogste score respectievelijk $3 \times 8 \times 1 = 24$ punten en $3 \times 8 \times 3 = 72$ punten. De *totaalscore* is bij negatieve invulling (1) van alle zinnen 72 punten en bij positieve invulling (3) van 72 zinnen is de score 216 punten.

Afname van de Vlaamse SVL-i: taken van SVL-coördinator, leerkracht en leerlingen

De afname van de SVL-i geschiedt per computer. De precieze werkwijze bij de SVL-i is weergegeven op de website van de uitgever. Via de Vlaamse tak van de uitgever is een inlogcode te verkrijgen. Met de algemene inlogcode kan de SVL-coördinator of de leerkracht de leerlingen in contact brengen met de computer van de uitgever. De gegevens worden door de leerkracht of SVL-coördinator en door de leerlingen zelf ingevoerd.

De SVL-coördinator of de leerkracht kan een klas aanmaken. De gegevens die ingevoerd worden zijn naam van de klas, de aard en het niveau van de opleiding (keuzemenu; de bestpassende normgroep), de gebruikte Vorm van de SVL-i (A, B of AB), de auditieve ondersteuning kan geselecteerd worden. De overige gegevens vullen de leerlingen zelf in.

De leerlingen kunnen met de *inlogcode van de klas* starten met de afname. De Vlaamse SVL-i begint met enkele vragen betreffende de leerlingen: leeftijd, sekse, onderwijs, klas, de gesproken taal thuis, de gemiddelde cijfers, e.d. Daarna volgen de zinnen van 10 pest-items, daarna de SAQI-items, vervolgens opnieuw 10 pest-items.

De leerlingen kunnen door bijzondere omstandigheden de afname onderbreken. De leerling kan tot enkele weken later de afname vervolgen op het punt van onderbreking met behulp van *een individuele inlogcode*. Deze individuele inlogcode is te vinden in het statusoverzicht van de klas. Klik op de naam van de betreffende leerling en de individuele inlogcode wordt zichtbaar.

Afname van de Vlaamse SVL-i: toelaatbare begeleiding

Bij computerafname zijn kinderen vaak onrustig en hebben allerlei vragen.

Probeer vooraf duidelijk te maken dat een rustige omgeving van belang is bij het beantwoorden van de zinnen. Spreek met de leerlingen af op welke wijze de leerlingen kenbaar kunnen maken dat zij vragen hebben (vinger opsteken, niet roepen).

De vragen kunnen een algemeen karakter hebben (ik begrijp niet wat ik moet doen, mijn buur kijkt steeds op mijn scherm, mijn buur praat steeds tegen mij. Mijn buur heeft andere vragen). Probeer u voor te bereiden op wat u kunt antwoorden.

De vragen kunnen ook betrekking hebben op de inhoud van de zinnen of de antwoorden die gekozen moeten worden. Als het de betekenis van woorden betreft kunt u de betekenis van de woorden verklaren zoals in een woordenboek. Als het gaat om antwoorden dan is grote voorzichtigheid geboden. Probeer te helpen zonder een antwoord te suggereren. Dus: "wat denk je zelf" of "Denk nog eens goed na" is het beste. Iets uit de instructie herhalen is ook van toepassing: "Als je het echt niet weet,

kun je ook een antwoord geven (weet ik niet). Welke is dat? Probeer te vermijden een algemene eigenschap van het kind te noemen (Je bent toch braaf?).

Rapportage van de Vlaamse SVL-i: Delen van het rapport

De uitslagen zijn direct na de afname beschikbaar. De uitslagen van de SVL worden, zoals in Overzicht 1, ook van links naar rechts weergegeven: van algemeen naar specifiek.

Het volledige rapport bestaat uit vier onderdelen.

- 1 Klasoverzicht van biografische informatie van de leerlingen van een klas
- 2 Klasoverzicht van normgegevens van alle leerlingen van een klas
- 3 Individueel rapport, grafisch en verbaal, van elke leerling afzonderlijk van de klas
- 4 Individueel rapport, bijzondere leerlingen met meer dan drie negatieve indicaties

Vaste normscores per normgroepen: stanines

Er zijn diverse mogelijkheden om normscores te kiezen. Gebruikelijk zijn: percentielscore, deciel-score, didactische leeftijd (dl), didactische leeftijdsequivalent (dle), Z-score, stanine, normale curve equivalenten (nce), T-score, standaard-score, enzovoorts. Voor de SAQI wordt de staninescore gebruikt. Deze heeft twee voordelen. De stanineverdeling heeft een overzichtelijk aantal schaalpunten 1 t/m 9, een gemiddelde van 5 en een standaardafwijking van 2. Het tweede voordeel is dat de stanineverdeling een normale verdeling heeft. Door de omzetting van de ruwe score naar de staninescore wordt de willekeurige verdeling van ruwe scores genormaliseerd. Normaal verdeelde scores hebben begripsmatige en statische voordelen.

Een stanine-score geeft dus de relatieve positie van een leerling aan op een schaal. De normscore is afhankelijk van de hoogte van de somscore en de relatieve frequentie waarin deze voorkomt in de vergelijkbare normgroep. Behaalt een leerling bijvoorbeeld een stanine score 1 op een schaal, dan kan dat geïnterpreteerd worden als een zeer lage, weinig voorkomende score, die waarschijnlijk het gevolg is van een zeer negatieve attitude. Een normscore 9 kan geïnterpreteerd worden als een zeer hoge, weinig voorkomende score, die waarschijnlijk het gevolg is van een zeer positieve attitude. De stanine-scores worden hier ook genormeerde schaalwaarden of uitslag van de SAQI genoemd.

Veronderstelde en werkelijke scoreverdeling van houdingen over School & Zelf

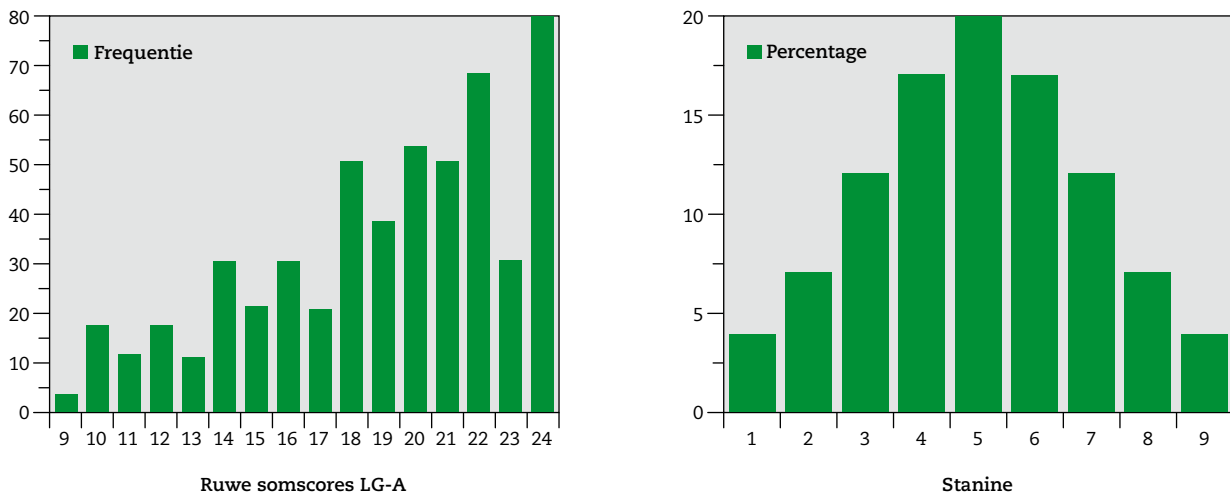
Verondersteld wordt dat de ware attitudes van leerlingen normaal verdeeld zijn (klokvormig): de meeste leerlingen nemen een middenpositie in, relatief weinig leerlingen hebben zeer positieve/negatieve houdingen.

De werkelijke waarden voor School & Zelf zijn scheef verdeeld: weinig leerlingen hebben een sterk negatieve houding, veel leerlingen hebben een positieve houding (zie Figuur 1; boven). Omdat een normale, symmetrische verdeling veel voordelen heeft, is voor een normscore gekozen met een gedwongen normale verdeling. De normscores zijn over die normgroepen vergelijkbaar.

Stanines als normscores

In Figuur 1 wordt een voorbeeld gegeven van de omzetting van somscores (LG vorm A) naar stanines. Het linker deel van de figuur geeft de ruwe somscores van LG-A (9-24) weer en per ruwe score het aantal leerlingen. In het onderste deel van de figuur is de gewenste verdeling gegeven van de stanines. De genormeerde schaal bestaat uit de schaalwaarden 1 t/m 9, die in voorgeschreven relatieve frequenties of percentages voorkomen, respectievelijk: 4%, 7%, 12%, 17%, 20%, 17%, 12%, 7% en 4%. Uit de figuur kan men aflezen dat de ruwe schaalwaarden (somscores LG-A) 8 t/m 10 omgezet worden naar genormeerde schaalwaarde (stanine) 1, somscores 11 t/m 13 tot stanine 2, enzovoort (zie de toelichting onder Figuur 1). Een dergelijke omzetting is voor alle schalen te vinden in een voorbeeld van een normtabel in de bijlage.

Figuur 1 Omzetting van ruwe somscores naar stanines; een voorbeeld*

* Omzetting van ruwe scores van LG-A (links) naar stanines van LG-A (rechts) is als volgt:

links	rechts
ruwe score 9-10	wordt stanine 1 (4% van de leerlingen);
ruwe score 11-13	wordt stanine 2 (7%);
ruwe score 14-15	wordt stanine 3 (12%);
ruwe score 16-18	wordt stanine 4 (17%);
ruwe score 19-20	wordt stanine 5 (20%);
ruwe score 21-22	wordt stanine 6 (17%);
ruwe score 23-23	wordt stanine 7 (12%);
ruwe score 24-24	wordt stanine 8 (en 9) (7% en 4%).

Staninescores zijn GEEN schoolcijfers

LET OP. De staninescores kunnen waarden hebben tussen 1 en 9. Dat lijkt op schoolcijfers. Die hebben waarden tussen 0 en 10. Maar de grondslag van stanines en cijfers zijn *absoluut verschillend*. Stanine 5 is het gemiddelde van alle waarden. Bij cijfers is een 5 een onvoldoende. Bij stanines hebben de scores 1 en 2 een bijzondere signalerende waarde: een zwakke of negatieve houding, mogelijk zijn er problemen. De overige waarden hebben geen extreem negatieve waarden (zie Overzicht 6). Stanine 3 is weliswaar zeer negatief en 4 is negatief, maar de sterkte van de negatieve houding hoeft nog geen negatieve invloed te hebben op de leerling of de activiteiten op school.

Van ruwe scores naar normscores

Met de SVL-i wordt relatief gemeten. Elke leerling wordt vergeleken met een normgroep. De meeste normgroepen zijn enigszins representatief voor de Vlaamse schoolbevolking. Als een leerling een jongen is van het beroepsvoorbereidend leerjaar dan is het de bedoeling dat de ruwe scores van die leerling vergeleken worden met de scores van een groep jongens van het beroepsvoorbereidend leerjaar. Er zijn 12 normgroepen onderscheiden voor jongens en 12 voor meisjes.

Scheve verdelingen van ruwe scores

De werkelijke verdeling van de ruwe scores van de SVL-i is dermate scheef dat het normaliseren niet geheel succesvol verloopt. Uit de normtabellen in de bijlage blijkt dat er soms geen onderscheid gemaakt kan worden tussen stanines 8 en 9 of 7, 8 en 9. Dat geldt met name voor de verkorte vormen A en B en in mindere mate voor vorm AB. Het een en ander is in Figuur 1 uitgebeeld; de verdelingen van de ruwe somscores zijn voor vorm A (maar voor vorm B ook) sterk scheef naar links (Figuur 1, rechts) en die voor vorm AB in mindere mate. De scheefheid van de verdelingen van de ruwe somscores van de basisschalen is sterker dan die van de hoofdschalen. De scheefheid van de somscores blijkt zelden een bezwaar, omdat differentiatie in zeer positieve houdingen in de praktijk niet interessant is. Indien geen onderscheid gemaakt kan worden, wordt de stanine die de grootste groep vormt toe-

gekend. In Figuur 1 kan geen onderscheid gemaakt worden tussen stanine 8 en 9. De leerlingen met ruwe somscores 24 (n=80, 15%) krijgen allen stanine 8 toegekend.

Interpretatie van stanines

Ten behoeve van de interpretatie van de genormeerde schaalwaarden is in Overzicht 5 de betekenis van de stanine-scores aangegeven. Er wordt een relatie gelegd tussen enerzijds de normscore (links), via het percentage leerlingen met een lagere normscore en het percentage leerlingen met een hogere normscore (midden) en anderzijds de interpretatie van de betreffende normscore (rechts).

Overzicht 5 Betekenis van de staninescores

stanine-score	aanduiding	percentage leerlingen van de normgroep		Interpretatie van de sterkte van de attitude ten opzichte van anderen
		met betreffende stanine	met een hogere stanine	
1	laagste score	4%	96%	een buitengewoon sterke, negatieve attitude
2	zeer lage score	7%	89%	een zeer sterke, negatieve attitude
3	lage score	12%	77%	een sterke, negatieve attitude
4	enigszins lager dan gemiddelde score	17%	60%	een zwakke, negatieve attitude
5	gemiddelde score	20%	40%	een onduidelijke of neutrale attitude
6	enigszins hoger dan gemiddelde score	17%	23%	een zwakke, positieve attitude
7	hoge score	12%	11%	een sterke, positieve attitude
8	zeer hoge score	7%	4%	een zeer sterke, positieve attitude
9	hoogste score	4%	0%	een buitengewoon sterke, positieve attitude

Rapportage van de Vlaamse SVL-i: Klasoverzicht biografische gegevens van leerlingen

Elke regel bestaat uit de naam van de leerling, de leeftijd en de sekse van de leerling

De leerlingen hebben de gegevens van dit overzicht zelf ingevuld. Het komt in enkele gevallen voor dat een leerling een onjuist gegeven heeft ingevuld.

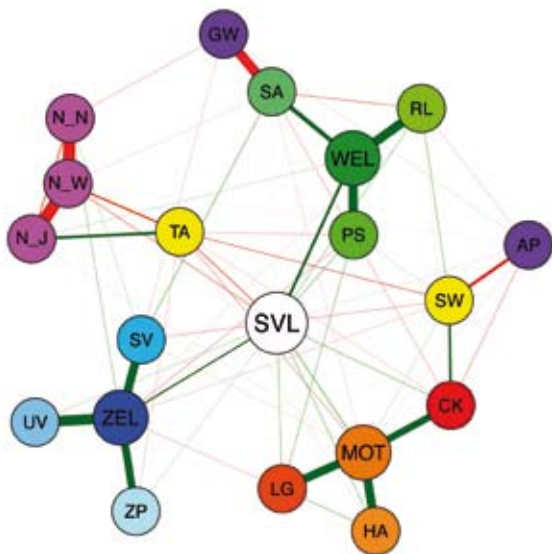
Rapportage van de Vlaamse SVL-i: Klasoverzicht normgegevens van leerlingen

Elke regel bestaat uit de naam van een leerling en de stanines (normscores 1-9) van de houdingen (13) en het pestgedrag (2).

Maar eerst wordt het antwoordgedrag van leerlingen samengevat. Dat is van belang omdat slordige antwoorden (sociaalwenselijke antwoorden, tegenstrijdige antwoorden, onrealistisch gebruik van de antwoordmogelijkheden, extreme antwoordtijden) alle leiden tot te lage of te hoge scores op de 13 inhoudelijke schalen van de SVL-i en de pestschalen.

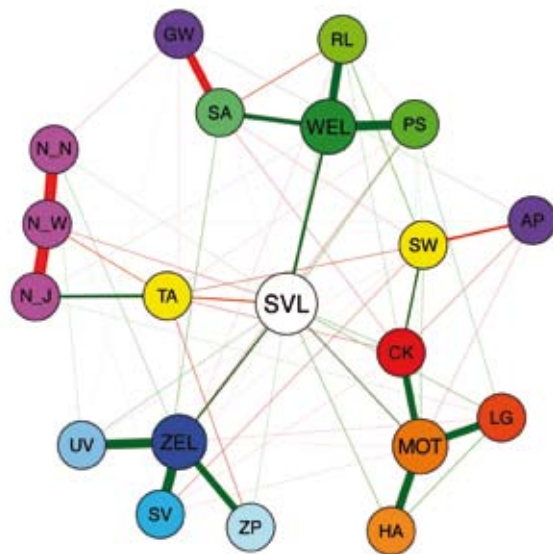
Na de controle- en antwoordschalen volgt de informatie over de algemene aanpassing van de leerling (totaalscore), daarna volgen de resultaten van de hoofdschalen (motivatie, welbevinden en zelfvertrouwen) die meer specifieke informatie geven over de leerling en de laatste stap geeft de meest specifieke informatie over de leerling (negen basisschalen).

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(4) SVL-i: 20 schalen in glassomodel

Jongens, N=1980

(5) SVL-i: 20 schalen in glassomodel

Meisjes, N=2231

In deze figuren (4) en (5) zijn de 20 schalen van de glassomodellen van de Vlaamse SVL-i voor respectievelijk jongens en meisjes weergegeven. De verschillen in de netwerken zijn gering.

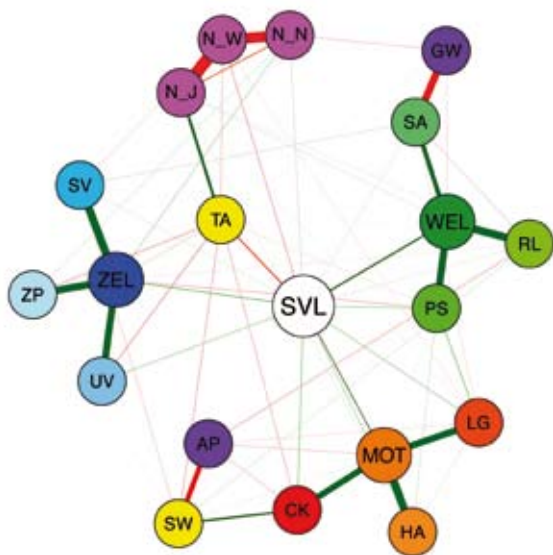
De SVL-totaal (wit) staat in beide figuren op dezelfde plaats: in het midden. Het motivatiecluster (rood), het welbevindencluster (groen) en het zelfvertrouwencluster (blauw) staan voor de figuren van meisjes en jongens ongeveer op dezelfde positie. Elk cluster heeft sterk positieve relaties met de betreffende basisschalen. De samengestelde schalen hebben een positieve relaties met SVL-totaal.

De pestschalen (paars) zijn verbonden met dezelfde knopen. Andere Pesten (AP) is negatief verbonden met Sociaal-wenselijke antwoorden (SW) en Gepest Worden (GP) met Sociaal Aanvaard voelen (SA).

De controleschalen (geel) en de antwoordschalen (roze) staan op vergelijkbare positie: Als een soort scheiding tussen enerzijds het welbevindencluster en anderzijds het motivatie- en zelfvertrouwencluster. De antwoordschalen zijn zeer sterk negatief met elkaar verbonden voor zowel meisjes als jongens. In beide figuren is Tegenstrijdige Antwoorden (TA) positief verbonden met het aantal JA-antwoorden en negatief met het aantal WN-antwoorden. TA is negatief verbonden met SW en SW is positief verbonden met CK en negatief met AP.

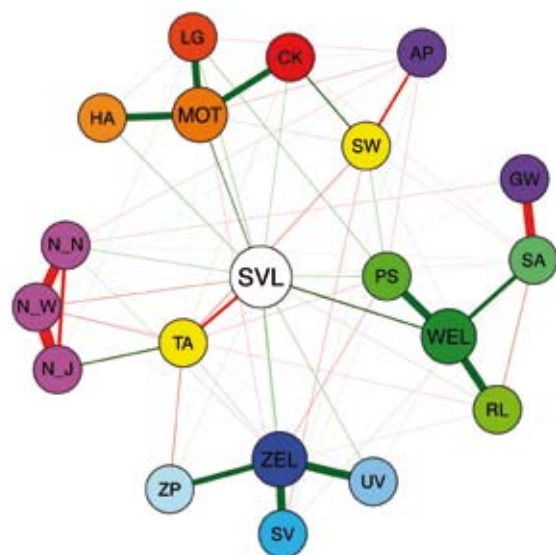
○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA=Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV=Sociale Vaardigheid
●	Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Sociaalwenselijke Antwoorden
●	Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WN-Antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(6) SVL-i: 20 schalen in glassomodel

LO Leerjaar 5; n=497

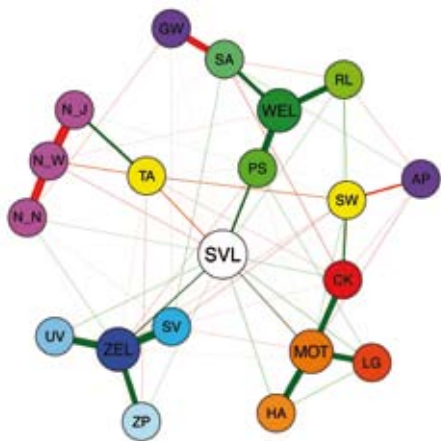
(7) SVL-i: 20 schalen in glassomodel

LO Leerjaar 6; n=481

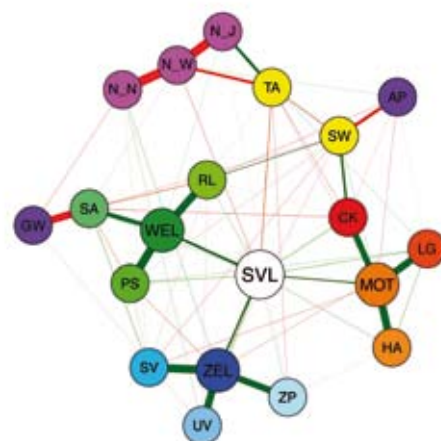
Twee figuren van de 20 schalen van het Lager Onderwijs: links de figuur van Leerjaar 5 rechts die van Leerjaar 6. De totaalscore SVL (wit) staat in beide figuren centraal. Verder zijn er duidelijke verschillen. De motivatiecluster (rood) is voor leerjaar 5 rechtsonder en voor leerjaar 6 linksboven. De welbevindencluster (groen) rechts bij leerjaar 5 is enigszins gezakt bij leerjaar 6. De blauwe zelfvertrouwencluster staat bij leerjaar 5 op negen uur en bij leerjaar 6 op zes uur. De antwoordschalen (roze) staan op elf uur voor leerjaar 5 en op negen uur voor leerjaar 6. Controleschaal SW is verbonden met CK en AP (Anderen Pesten) en TA is verbonden met het aantal Ja-antwoorden. De betekenis van de genoemde overeenkomsten en verschillen is onduidelijk.

○ SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA=Socialaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV=Sociala Vaardigheid
● Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden
● Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Socialawenselijke Antwoorden
● Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WN-Antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden

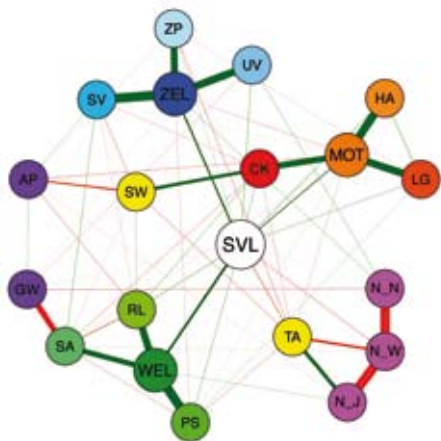
Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

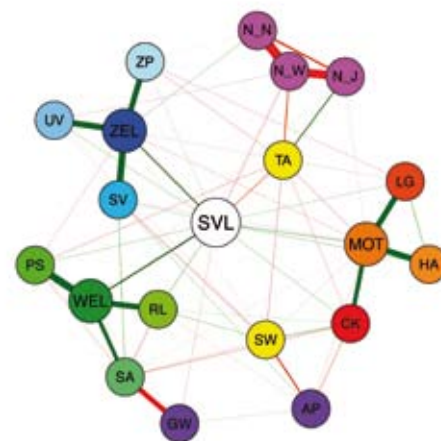
(8) 20 schalen in glassograph
SO Leerjaar 1A; n=802

(9) 20 schalen in glassograph
SO Leerjaar 2; n=497

(10) 20 schalen in glassograph
SO leerjaar 3 ASO; n=505

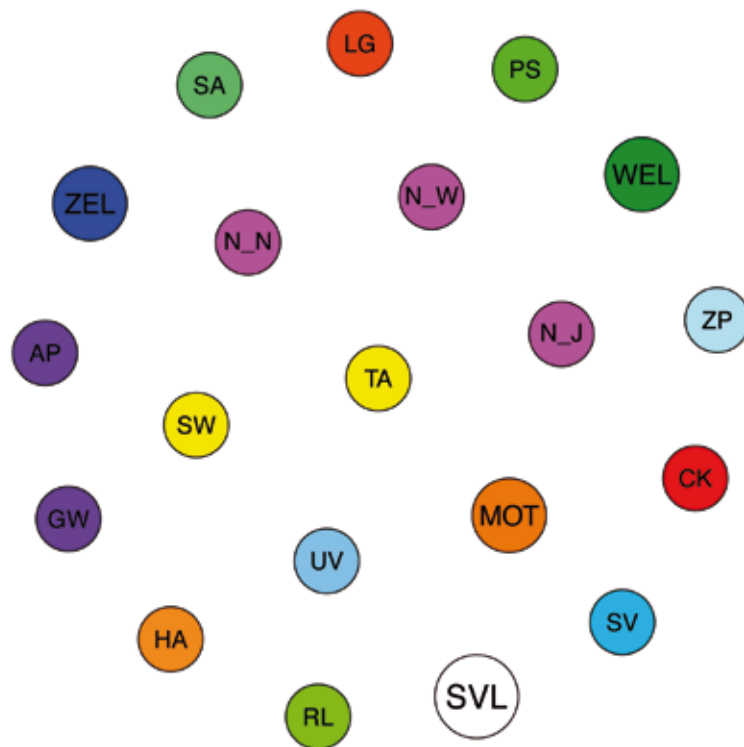

(11) 20 schalen in glassograph
SO leerjaar 4 ASO; n=506

De vier figuren (8-11) betreffen de structuur van de 20 SVL-i schalen voor het Secundair Onderwijs Leerjaar 1, 2, 3 en 4. Op diverse punten zijn verschillen en overeenkomsten vast te stellen. De clusters blijven in stand dankzij de hoge positieve correlaties tussen samengestelde schalen enerzijds en de bijbehorende basisschalen. Hoge negatieve correlaties bestaan tussen de drie antwoordschalen, daarmee handhaven deze een sterke structuur. De controle- en antwoordschalen hebben meer wisselende posities vanwege de matige correlaties met de andere elementen van de netwerken.

○ SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA=Social Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV=Social Vaardigheid
● Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden
● Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Socialwenselijke Antwoorden
● Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WN-Antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(12) SVL-i: 20 schalen in glassograph

Leerjaar 3 KSO; n=34

Dit figuur is kenmerkend voor een mislukte analyse. De knopen hebben bijna een willekeurige positie en er zijn geen lijnen van de relaties tussen de knopen te zien. Bij n=34 is geen van de verbanden tussen de knopen statistisch significant. De knopen hebben geen zinvolle en stabiele structuur.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA=Social Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV=Social Vaardigheid
●	Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Socialwenselijke Antwoorden
●	Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WN-Antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden

Rapportage van de Vlaamse SVL-i: Klasoverzicht interpretatie van normgegevens

De scores van de leerlingen zijn weergegeven in stanines met negen waarden (1 t/m 9). De staninescores zijn zodanig gekozen dat stanine 1 en 2 een negatieve indicatie vormen en stanine 3 een riskante indicatie is. De stanines 4, 5 en 6 vormen een middencategorie. Die waarden kunnen het best gezien worden als neutrale houdingen. Stanine 7 is een goed teken en 8 en 9 zeer goed. Deze globale interpretaties van staninescores vormen ook de grondslag voor de verkorte stanines die voor ouders en leerlingen worden gebruikt. Maar voor de onderwijsgebonden gebruiker is een meer genuanceerd beeld met negen categorieën noodzakelijk.

Het is goed zich te realiseren dat leerlingen met stanine 1 vaak alle (8 of 16) zinnen van een basisschaal negatief hebben beantwoord. Bij een stanine 2 zijn *bijna* alle zinnen negatief beantwoord. De negatieve houding wordt met dat antwoordpatroon in sterke mate bevestigd.

Leerlingen met meer dan vier negatieve indicaties moeten als bijzonder worden aangemerkt. Naarmate het aantal negatieve en riskante indicaties boven de vier uitkomt zijn de problemen ernstiger. De problemen blijken dan niet beperkt te blijven tot School & Zelf. Die liggen dan ook bij ouders, leeftijdgenoten en/of eigen persoonlijkheid. Deze leerlingen beschermen zich door hun problemen met niemand te delen. Als een leerling veel negatieve en/of riskante indicaties heeft, dan vraagt dat bijzondere aandacht voor de betreffende leerling.

Rapportage van de Vlaamse SVL-i: Individueel rapport grafisch en verbaal

Er is een rapport van één pagina waarin de volgende gegevens zijn opgenomen.

- a Een samenvatting van de controleschalen
- b Een grafisch profiel van 13 houdingen betreffende School & Zelf en peestschalen: SVL-totaal, drie hoofdschalen, negen basisschalen en twee peestschalen. Hierin wordt niet gebruik gemaakt van de stanines 1-7, maar van een verkorte schaal van vijf punten (verkorte stanine).
- c Een verbaal verslag van sterke en zwakke punten met een algemene interpretatie en adviezen.

Rapportage van de Vlaamse SVL-i: met Verkorte stanine 1-5

Omdat het individuele rapport gebruikt kan worden om leerling en ouders te informeren wordt gebruik gemaakt van de *verkorte stanine*: normscore 1 t/m 5. Eigenlijk hoort die *stafive* (standard five) genoemd te worden. Bij de verkorte stanine zijn de vijf scores als volgt samengesteld.

stanines 1 en 2	=	verkorte stanine 1	=	negatieve indicatie (11% van de leerlingen)
stanine 3	=	verkorte stanine 2	=	riskante indicatie (12 % van de leerlingen)
stanine 4, 5 en 6	=	verkorte stanine 3	=	gemiddeld indicatie (54% van de leerlingen)
stanine 7	=	verkorte stanine 4	=	goede indicatie (12% van de leerlingen)
stanines 8 en 9	=	verkorte stanine 5	=	zeer goede indicatie ((11% van de leerlingen)

De verkorte stanine geeft minder verwarring met schoolcijfers. De essentie van de verkorte stanine is dat de verdeling normaal is met een gemiddelde 3 en een negatieve indicatie (1) en een riskante indicatie (2).

Rapportage van de Vlaamse SVL-i: Individueel rapport van bespreekgevallen

Het betreft rapporten van één pagina per leerling met meer dan 4 negatieve indicaties. Dit zijn leerlingen die besproken worden met collega's of adviseurs.

De volgende gegevens worden gerapporteerd.

- a Een samenvatting van de controleschalen en de gevolgen voor het profiel.
- b Een grafisch profiel van 13 houdingen betreffende School & Zelf en peestschalen: SVL-totaal, drie hoofdschalen, negen basisschalen en twee peestschalen.
- c Een verbaal verslag van sterke en zwakke punten met een algemene interpretatie en adviezen.

Omdat deze versie gebruikt wordt met collega's om te overleggen is gebruik gemaakt van de stanine: normscore 1 t/m normscore 9. Precieze informatie telt in deze gevallen.

Interpretatie van de uitslagen per schaal van SVL-i: de staninescore 1-9

Voor de opsporing van leerlingen met problemen op School & Zelf verdienen lage waarden van de stanines bijzondere aandacht. Voor een eerste oriëntatie op de uitslag is het volgende van belang.

Staninescores 1 en 2 zijn *negatieve indicaties*. De leerling heeft veel zinnen negatief beantwoord. De leerling behoort tot de 11% leerlingen met de laagste score. Heeft een negatieve houding ten aanzien van School & Zelf en vergt extra aandacht voor verbetering.

Staninescores 3 zijn *riskante indicaties*. De leerling loopt grote kans verder te zakken naar stanine 2. Leerlingen met een staninescore 3 behoren tot 12% lage scores. Samen met de groep stanine 1 en 2 behoren ze ongeveer tot het kwart van de vergelijkbare leerlingen met een lage score dus een negatieve houding met betrekking tot School & Zelf. De overige waarden van de stanines vormen geen ernstige negatieve indicaties.

Staninescores 4, 5 en 6 behoren tot de *middengroep* en vormen zeker geen negatieve indicatie.

Stanine 7 behoort tot de *goede* uitslagen en stanine 8 en 9 tot de *zeer goede*: (zeer) positieve houdingen voor School & Zelf.

Interpretatie van de uitslagen per schaal van SVL-i: evaluatie, advisering en signalering

De interpretatie van de uitslagen wordt hier besproken op individueel/leerling-niveau bij het gebruik van de SVL-i als adviserings- of signaleringsinstrument en op groeps/klas-niveau bij het gebruik van de SVL-i als evaluatie-instrument of enquête. De interpretatie van de schalen en profielen op individueel niveau met behulp van stanines verloopt als volgt: eerst wordt de uitslag op de Antwoord- of Controleschaal bekeken, daarna de algemene indruk (totaalscore SVL) vervolgens die op de samengestelde schalen en tot slot de uitslagen op de basisschalen en de pestschalen.

De interpretatie van de controle- en antwoordschalen: Sociale Wenselijkheid

De SW-schaal geeft aan in hoeverre de leerling onwaarschijnlijke sociaal wenselijke antwoorden heeft gegeven. In de veronderstelling dat leerlingen dezelfde antwoordneiging, die zij bij de SW-stellingen vertonen, ook bij de andere stellingen van de SAQI hebben, is het waarschijnlijk dat hoge stanines een aanwijzing vormen voor het geven van onrealistisch positieve antwoorden op de zinnen. Dat blijkt in feite het geval te zijn voor samengestelde schalen Motivatie en Welbevinden, de totaalscore SVL en de basisschalen 1 t/m 4 en 6. Lage stanines geven een aanwijzing dat de stellingen zeer kritisch zijn gelezen en beoordeeld.

Maar het is ook mogelijk dat een hoge stanine score (7, 8 en 9) van de SW-schaal wijst op een heel sociale en 'brave' leerling. De lage scores (1, 2 en 3) kunnen wijzen op een neiging negatieve antwoorden te geven en niet op negatieve houdingen ten aanzien van School & Zelf. De leerkracht heeft de taak om, op basis van beschikbare kennis over de leerling (observaties in de klas), te kiezen voor een van beide interpretaties. De SW-stanine wordt altijd in de uitslag weergegeven.

De interpretatie van de controle- of antwoordschalen: TA, PA, OA, NA en RT

De schaal *Tegenstrijdige Antwoorden* (TA-schaal) geeft de mate aan waarin de leerling zichzelf tegensprekt bij het reageren op de zinnen. Als dat in sterke mate gebeurt, dan is de staninescore zeer laag (1 of 2). Dat is een waarschuwing dat de scores niet geheel te vertrouwen zijn. Als de leerling geneigd is consequent op de inhoud van de zinnen te reageren is de stanine hoog (7, 8 of 9). Deze antwoordneiging heeft grote effecten op de stanines van de inhoudelijke schalen. Lage scores op TA hangen samen met lage scores op de inhoudelijke SAQI-schalen.

De schaal *Positieve Antwoorden* (PA- of N_JA-schaal) geeft aan hoe vaak het antwoord "ja, dat is zo" wordt gegeven op de zinnen. Als dat heel vaak gebeurt dan leidt dit tot een stanine 1 of 2. Deze lage

scores waarschuwen voor een overmatig gebruik van deze antwoordmogelijkheid. Die antwoordneiging hangt samen met lage scores op de inhoudelijke schalen.

De schaal *Onzekere Antwoorden* (OA- of N_WN-schaal) geeft aan hoe vaak het antwoord “Dat weet ik niet” wordt gegeven. Overmatig gebruik van dit antwoord wordt weer aangegeven met stanine 1 of 2. Deze antwoordneiging hangt samen met lage scores op de inhoudelijke schalen.

De schaal *Negatieve Antwoorden* (NA- of NEE-schaal) geeft aan hoe vaak het antwoord “Nee, dat is niet zo” wordt gegeven. Overmatig gebruik van dit antwoord wordt weer aangegeven met stanine 1 of 2. Deze antwoordneiging hangt samen met lage scores op de inhoudelijke schalen.

De schaal *Response Tijd* (RT-schaal) geeft het aantal minuten aan die de leerling nodig had voor het reageren op de zinnen. In het algemeen is dat 8-10 seconden per zin. Een sterke afwijking van die tijden worden met een lage stanine (1 of 2) aangegeven bij weinig tijd en met een hoge stanine (8 en 9) bij veel tijd. Zeer snelle invullers nemen vaak niet de tijd de zinnen goed te lezen. Zeer langzame invullers verliezen vaak hun aandacht voor de zinnen en de antwoorden. Deze antwoordstijlen (zeer snel en zeer langzaam) kunnen samengaan met lage of hoge scores op de andere controle- of antwoordschalen. De combinatie van de gebruikte tijd en afwijkende antwoordpatronen geeft vaak zekerheid over de kwaliteit waarop de leerling heeft meegewerkt aan de testafname.

Deze antwoordschalen (TA, PA, OA, NA en RT) worden alleen afzonderlijk weergegeven als daar aanleiding voor bestaat.

De interpretatie van totaalschaal SVL

De SVL-totaal geeft aan in hoeverre de leerling in het algemeen negatieve/positieve houdingen heeft met betrekking tot School & Zelf. Deze schaal vormt de top van de hiërarchische structuur van de SVL (Overzicht 1). Indien op een aantal van de basisschalen 1 t/m 9 een enigszins negatieve of positieve houding wordt geregistreerd, dan heeft dat tot gevolg dat een zeer lage dan wel hoge stanine op de SVL-totaal wordt bereikt. SVL-totaal geeft een beeld van de algemene houding ten aanzien van School & Zelf. In het algemeen geeft een negatieve stanine (1 en 2) een sterk negatief signaal. De betreffende leerling heeft op veel punten (bijna) negatieve houdingen. Stanine 3 is een waarschuwing. De schaal is zeer betrouwbaar voor versie AB, versie A en versie B.

De interpretatie van de samengestelde schalen: Motivatie, Welbevinden en Zelfvertrouwen

De drie hoofdschalen Motivatie, Welbevinden en Zelfvertrouwen geven informatie over respectievelijk de inzet voor het schoolwerk, de tevredenheid met het schoolleven en het zelfvertrouwen waarmee in school wordt opgetreden. De informatie geeft een meer algemene houding op deze punten. Het is een middenniveau van de uitslag en gaat over de belangrijkste houdingen die de resultaten op school direct beïnvloeden (zie Overzicht 3). Een hoge/lage stanine op deze schalen kan het gevolg zijn van 1) een matig positieve/negatieve houding op de drie samenstellende basisschalen of 2) een zeer positieve/negatieve houding op een of twee basisschalen in combinatie met een neutrale houding op de overige basisschalen. De uitslagen van de schalen Motivatie en Welbevinden zijn vaak overeenkomstig, de uitslag op de schaal Zelfvertrouwen staat veelal op zichzelf. Uiterst of zeer sterke, negatieve houdingen op deze schalen vormen een aanwijzing dat de betreffende leerling problemen heeft met de motivatie voor schooltaken, de tevredenheid met het schoolleven en/of het vertrouwen in zichzelf. De basisschalen geven meer precieze informatie welke aspecten negatieve houdingen opwekken. De schalen worden betrouwbaar gemeten in de uitgebreide versie AB en in de beide verkorte versies A en B.

De interpretatie van de basisschalen: LG t/m SV

De basisschalen geven de meest specifieke informatie over de houding van een leerling. Deze vormen de basis van het hiërarchische structuur van de SVL. De inhoudelijke interpretatie van de basisschalen is eerder besproken (zie Overzicht 1 en 2). Uiterst of zeer sterke, negatieve houdingen (stanine 1

en 2) vormen aanwijzingen dat de leerling problemen heeft met de betreffende aspecten van school of zichzelf. De stanine 3 geeft aan dat de leerling problemen kan krijgen in de toekomst met dit onderdeel. Meestal vormen deze aanwijzingen betrouwbare . Met de basisschalen wordt betrouwbaar gemeten in de uitgebreide versie AB. In de verkorte versie A of B is dit niveau niet geheel betrouwbaar. Bij onzekerheid over negatieve uitslagen is het te adviseren na versie A alsnog versie B te laten maken voor betrouwbare uitslagen. Dat kan met de individuele code van de leerling en is zonder extra kosten.

De interpretatie van het pestgedrag: AP en GW

Pesten kan leerlingen ernstig beschadigen. De pester (schaal Anderen Pesten) en de gepeste (schaal Gepest Worden) hebben beiden een negatieve prognose voor de toekomst. Zij hebben beide een grotere kans op gepest worden en pesten in vervolgonderwijs en op werkplaatsen. Het geeft een hogere kans op ontsporingen. De interpretatie van de uitslagen wordt bemoeilijkt door het feit dat het voor bij pesten betrokken leerlingen geen gespreksonderwerp is. Meestal wordt het pestgedrag verborgen gehouden voor leerkrachten en ouders. Pesten heeft een groot negatief effect op de houdingen ten aanzien van school en een klein maar zeer systematisch effect op de leerprestaties (cijfers). Ook hier is de interpretatie als volgt. Een lage stanine (1 en 2) verwijst naar een zeer sterke mate van pestgedrag. Een hoge staninescore geeft aan dat de leerling weinig betrokken is bij pesten, althans dat blijkt uit de antwoorden op de betreffende zinnen. De pestschalen zijn in aanvaardbare mate betrouwbaar.

De interpretatie van het individuele profiel: negatieve en riskante stanines

Teneinde de interpretatie op individueel niveau van de profielen nader toe te lichten, zijn in Overzicht 5 en 6 enkele sprekende voorbeelden van profielen weergegeven. Soms is in de uitslag gebruik gemaakt van stanine-waarden en soms van staafdiagrammen. In de werkelijke uitslagen wordt met stanines gewerkt (in het klasoverzicht) en soms van diagrammen (bij de individuele uitslagen). De inhoud van de opmerkingen is afhankelijk van het profiel. De interpretatie van de stanines is hierboven besproken: Negatieve indicaties zijn stanine 1 en 2 (actie is wenselijk), stanine 3 is een riskante indicatie, stanine 4, 5 en 6 zijn gemiddelde indicaties (geen actie nodig), stanine 7, 8 en 9 zijn positieve indicaties (geen actie nodig).

De interpretatie van het individuele profiel: aantal negatieve en riskante stanines

Het aantal negatieve en riskante indicaties is van belang. Er zijn 21 indicaties. Vanaf vier negatieve indicaties is er waarschijnlijk sprake van een ernstige situatie. Bij zes negatieve indicaties is nader specialistisch onderzoek noodzakelijk. Meestal zijn zoveel negatieve indicaties (bijna 30%) niet meer eenvoudig toe te wijzen aan de schoolse situatie. Er is dan zeker meer aan de hand (zelfbeeld en persoonlijkheid, thuissituatie, schoolsituatie en leeftijdgenoten). Meestal vinden leerlingen met een dergelijk negatief profiel de schoolbegeleiders niet de meest geschikte, onafhankelijke gesprekspartners om te overleggen over hun problemen.

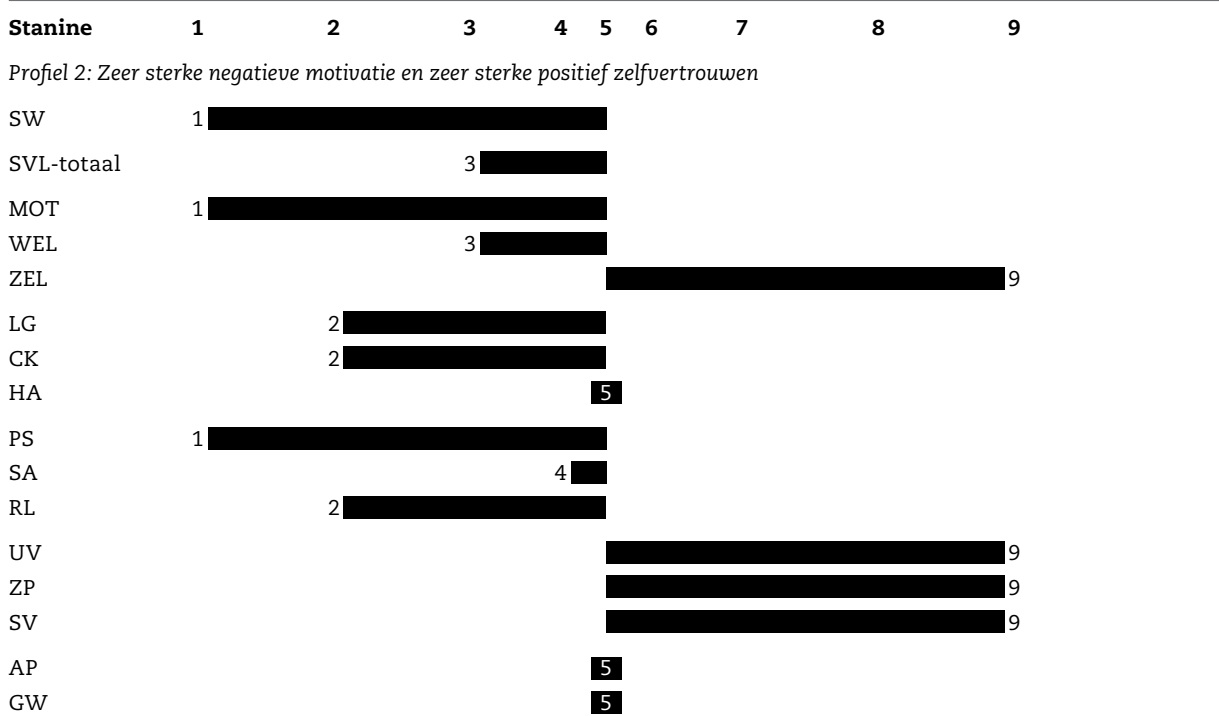
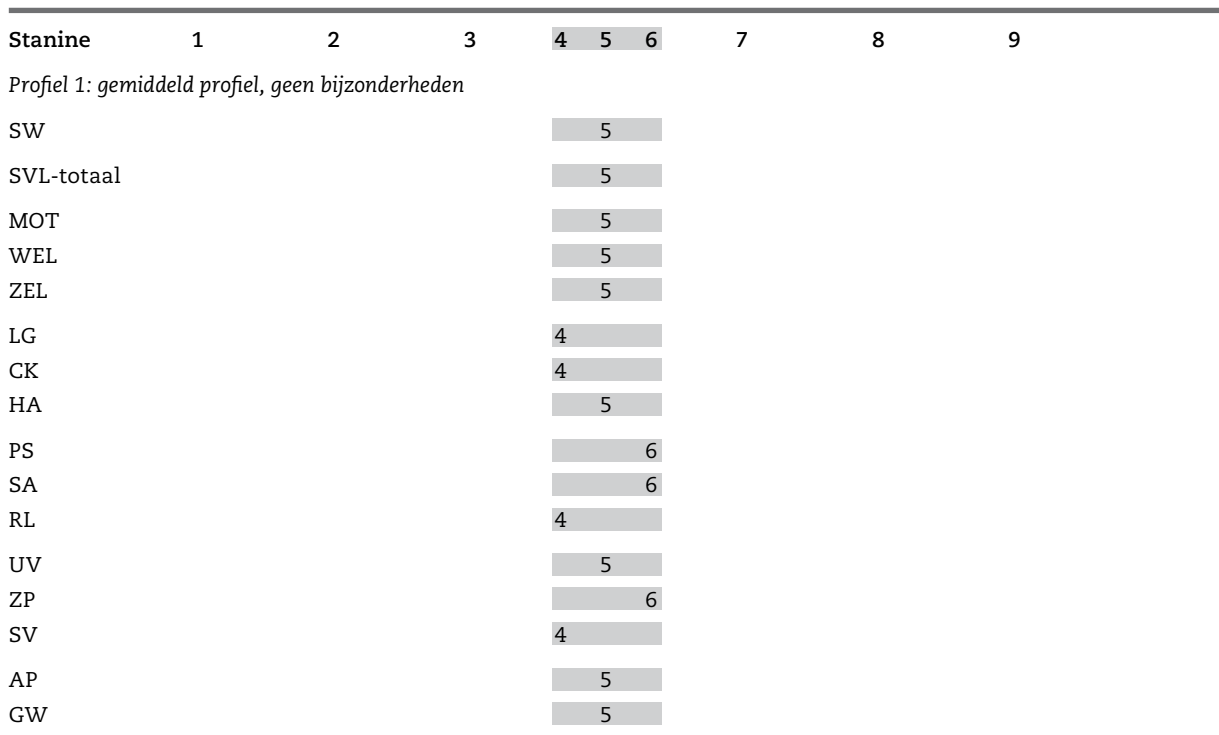
Er zijn globaal gesproken vier categorieën van leerlingen.

- Geen negatieve of riskante indicaties: geen acties
- Weinig negatieve of riskante indicaties (minder dan vier): gesprek met leerling
- Meer negatieve of riskante indicaties (tussen vier en zes): bespreekgeval met collega's en/of ouders
- Veel meer negatieve of riskante indicaties (meer dan zes): zorggeval voor experts

Profiel 1: gemiddeld profiel, geen bijzonderheden (Overzicht 6 boven)

Dit profiel zal het meest frequent voorkomen; weinig uitgesproken houding. Een dergelijk profiel geeft op zich geen aanwijzingen voor problematische opvattingen en houdingen ten aanzien van School & Zelf. Er zijn geen aanwijzingen voor actie. Als de schoolprestaties in orde zijn dan is er dus niets mis met een dergelijk profiel.

Overzicht 6 Profielen van de SAQI; zes voorbeelden

De afstanden tussen de stanines is ongelijk. Dat moet de indruk wekken dat de stanines in het midden minder gespreid zijn dan aan de uiteinden.

Profiel 2: zeer sterke, negatieve motivatie en zeer sterk positief zelfvertrouwen (Overzicht 6 onder)

De opvallend lage stanine op de SW-schaal geeft aan dat de zinnen kennelijk zeer kritisch beoordeeld en beantwoord zijn. De lage stanine van de SAQI-totaal bevestigt dit; een sterk negatieve houding. Die negatieve houding manifesteert zich vooral ten opzichte van het schoolwerk en het schoolleven. Dus:

- een zeer sterke, negatieve motivationele houding ten aanzien van het schoolwerk.
- een negatieve sociaal-emotionele houding ten aanzien van het schoolleven.
- een buitengewoon sterke, positieve houding ten opzichte van eigen mogelijkheden.

Een leerling met een zeer aanzienlijk zelfvertrouwen, heel weinig inzet voor schoolwerk (uitgezonderd huiswerk of is er niet bekend mee), weinig plezier op school, middelmatige relaties met klasgenoten en slechte met leerkrachten. *Bespreekgeval*.

Profiel 3: Zeer positieve Motivatie en Welbevinden, zeer weinig Zelfvertrouwen

De presentatie van de uitkomsten van het klasoverzicht geeft de stanines horizontaal weer, zoals hieronder.

SW	SVL	MOT	WEL	ZEL	LG	CK	HA	PS	SA	RL	UV	ZP	SV	AP	GW
7	5	8	7	1	7	8	9	7	7	7	2	1	1	8	2

Commentaar

SW: geen bijzonderheden.

SAQI-totaal: geen bijzonderheden.

Motivatie: zeer sterke positief; geen bijzonderheden.

Welbevinden: sterke positief; geen bijzonderheden.

Zelfvertrouwen: buitengewoon sterke, negatieve houding; mogelijk problemen.

LG, CK en HA: sterke tot buitengewoon sterk positieve houdingen; geen bijzonderheden.

PS, SA en RL: sterke positieve houdingen; geen bijzonderheden.

UV, ZP en SV: op alle punten uiterst negatief; mogelijk problemen.

Pest anderen: leerling is daar nauwelijks bij betrokken, wordt zelf in sterke mate gepest.

Slotsom: (zeer) positieve houding ten opzichte van school en uiterst negatieve houding ten opzichte van eigen kunnen. *Bespreekgeval*. Vijf negatieve indicaties.

Profiel 4: Zeer weinig zelfvertrouwen en ernstig pestgedrag

SW	SVL	MOT	WEL	ZEL	LG	CK	HA	PS	SA	RL	UV	ZP	SV	AP	GW
3	2	5	3	1	5	6	6	4	1	5	4	1	2	2	2

Commentaar

SW: vragenlijst mogelijk enigszins positief ingevuld; geen sterke aanwijzing.

SAQI-totaal: aanwijzing voor problemen.

Motivatie: normaal, geen bijzondere aanwijzing.

Welbevinden: zwakke aanwijzing voor problemen.

Zelfvertrouwen: zeer sterke aanwijzing voor problemen.

Basisschalen: sterke aanwijzing voor gebrek aan zelfvertrouwen in sociale situaties (SA en SV) en angst bij schoolprestaties (ZP). In ernstige mate betrokken bij pestgedrag (AP en GW) *Bespreekgeval/Zorggeval*. Zeven negatieve en twee riskante indicaties. Urgent vanwege pestgedrag.

Profiel 5: Heel goed profiel voor School & Zelf en hoge sociale wenselijkheid

SW	SVL	MOT	WEL	ZEL	LG	CK	HA	PS	SA	RL	UV	ZP	SV	AP	GW
9	9	8	8	7	8	8	8	8	8	7	7	6	6	3	5

Commentaar

Zeer sociaal-wenselijk ingevulde vragenlijst; op alle schalen sterke tot zeer sterke positieve houdingen. Lijkt bij pesten betrokken te zijn. Mogelijkheden:

1 sociaal-wenselijk ingevuld,

2 geen realistische houdingen of

3 realistische weergave van (zeer positieve) houdingen (heel brave leerling).

Conclusie: *bespreekgeval*. Nagaan welke van de drie mogelijkheden het meest waarschijnlijk is.

Profiel 6: Zeer weinig zelfvertrouwen, negatieve sociale houdingen en ernstig pestgedrag

SW	SVL	MOT	WEL	ZEL	LG	CK	HA	PS	SA	RL	UV	ZP	SV	AP	GW
9	5	8	4	3	8	7	7	6	2	5	5	3	2	5	2

Commentaar

- De vragenlijst is zeer on(!)sociaal-wenselijk (negatief) ingevuld; de houdingen zijn nogal wisselend (drie negatieve indicaties, twee riskante indicaties, zes gemiddelde indicaties en vier goede indicaties).
- Mogelijk zijn de werkelijke houdingen positiever dan de uitslag aangeeft (SW hoog).
- Motivatie zeer positief, Welbevinden weinig uitgesproken, Zelfvertrouwen enigszins negatief.
- LeertaakGerichtheid zeer positief; sociaal aanvaard voelen door klasgenoten en sociale vaardigheid zeer negatief.

Nagaan:

- 1 zijn de werkelijke houdingen (o.a.: LG, CK, HA, PS, RL) negatiever dan is aangegeven?
- 2 zijn er problemen met de sociale aanpassing (SA en SV)?
- 3 is er sprake van faalangst (ZP)

Interpretatie moet gecontroleerd worden middels gesprekken

De interpretatie van de uitslag van de SAQI geeft veelal aanleiding tot nieuwe vragen. De interpretaties zijn vaak niet meer dan vermoedens die om nadere bevestiging vragen. De uitwerking van de interpretaties wordt in de volgende paragraaf besproken.

Rapportage per klas en per leerling: numeriek, verbaal en grafisch

Het zij hier nogmaals opgemerkt dat de bij bovenstaande besprekingen van de zes voorbeeldprofielen uiteenlopende manieren van rapportage zijn gevolgd bij wijze van demonstratie. Bij de meeste besprekingen is voor de volgorde van algemeen tot specifiek gekozen: eerst de algemene houdingen volgens de samengestelde schalen, daarna de specifieke houdingen volgens de basisschalen. Bij een deel van de voorbeeldbesprekingen worden de uitslagen in getallen, woorden of in grafieken uitgedrukt en daarna is een interpretatieve slotsom of conclusie genoteerd (voorbeelden 1 t/m 3), In andere voorbeeldbesprekingen zijn direct problemen of vraagpunten voor verder onderzoek geformuleerd (voorbeelden 4 en vooral 5 en 6). Het verdient de voorkeur een methode van rapportage systematisch op alle bespreekgevallen toe te passen; dat wil zeggen op alle gevallen met een stanine 1 of 2 op een of meer schalen.

Vlaamse SVL-i als evaluatie-instrument: gemiddelden per klas

Na het bovenstaande valt over de interpretatie van de uitslag bij het gebruik van de SVL-i als *evaluatie-instrument* weinig toe te voegen. In principe wordt bij evaluatie gekeken naar gemiddelde schaalwaarden per klas. Bij grote klassen van 20 of meer leerlingen valt te verwachten dat de gemiddelde stanines ongeveer 5 zijn. Afwijkingen van dit gemiddelde geven aanwijzingen dat de klas als geheel problemen heeft met de betreffende aspecten op School & Zelf. Bij kleine klassen kunnen de verschillen door toeval zijn ontstaan. Blijken de afwijkingen consistent over meerdere schalen of zeer groot, dan lijkt een andere interpretatie dan toeval gerechtvaardigd.

Van enkele schalen kunnen de stellingen specifieke opvattingen van leerlingen over school weer geven.

Uitwerking van de uitslag: op zoek naar een oorzaak of diagnose

De SVL-i geeft in principe een inventarisatie van opvattingen en houdingen van leerlingen. De uitslag geeft geen diagnose van de betekenis van deze houdingen, de oorzaken en mogelijke gevolgen ervan. De gebruiker dient deze aspecten zelf nader te onderzoeken. De uitslag kan gebruikt worden als startpunt voor een diagnostische uitwerking, die hier in vijf stappen beschreven wordt.

- 1 Interpretieren van de uitslag in termen van houdingen en daaruit voortvloeiende aanwijzingen en vermoedens.
- 2 Natrekken van de juistheid van de uitslag en vermoedens met behulp van andere instrumenten, beoordelingen van derden en gesprekken met betrokkenen.
- 3 Natrekken van de betekenis van de uitslag voor de betrokkenen.
- 4 Zoeken naar achtergronden en oorzaken van de problematisch bevonden houdingen.
- 5 Ontwerpen van een plan voor de wijze waarop conclusies in het advies, de begeleiding of het onderwijs verwerkt zullen worden.

Niet alle leerlingen hebben evenveel aandacht nodig

Afhankelijk van de tijd en moeite die men wenst te investeren kan men een of meer stappen uitvoeren. In sommige gevallen kan men volstaan met de stappen 1 en 2, in andere gevallen kan de gehele procedure doorlopen worden. Het is dus mogelijk de uitslag voor kennisgeving aan te nemen en er verder geen consequenties aan te verbinden (stap 1). Men kan ook de werkelijkheidswaarde van de uitslag en de daaruit voortvloeiende vermoedens natrekken en de conclusies vastleggen voor gebruik op een geschikt moment (stap 1 en 2). Enzovoort. Het valt niet aan te bevelen op grond van de uitslag (stap 1) beslissingen te nemen of maatregelen te treffen (stap 5) zonder de genoemde controles in de stappen 2 t/m 4 te hebben uitgevoerd.

Op elk van de genoemde stappen wordt hier kort ingegaan. Zo nodig zal onderscheid gemaakt worden voor het gebruik van de SVL-i als adviserings-, signalerings- en evaluatie-instrument.

Verwachtingen over de uitslag van drie groepen leerlingen

De interpretatie van de schalen en profielen is uitgebreid aan de orde geweest. Ter voorbereiding van de interpretatie is het aan te bevelen bij het gebruik maken van de SVL-i als adviserings-instrument een oriënterend gesprek te houden met bijvoorbeeld leerkrachten zodat men onafhankelijk van de uitslag enige aanwijzingen heeft over hetgeen te verwachten is. Bij het gebruik van de SAQI als signaleringsinstrument kan men zich voorbereiden door de klas vooraf in drie groepen in te (laten) delen:

- A leerlingen waarvan men (zeer) lage uitslagen verwacht,
- B leerlingen waarvan men niet zeker is en
- C leerlingen waarvan men gemiddelde of (zeer) hoge uitslagen verwacht.

Een dergelijke indeling kan men maken aan de hand van een algemene indruk (IV), voor de drie samengestelde schalen (I t/m III) en/of voor de negen basisschalen (1 t/m 9). Indien de uitslagen en interpretaties sterk afwijken van hetgeen verwacht werd, is bijzondere aandacht op zijn plaats. Het spreekt voor zich dat de gebruiker zich eerst oriënteert op de vraag welke leerlingen meer aandacht vergen gezien de uitslag en het gedrag op school.

Het controleren van de juistheid van de uitslag: gesprekken

Het natrekken van de juistheid van de uitslag en de daaruit voortvloeiende vermoedens is noodzakelijk omdat de uitslag door bijzondere antwoordneigingen of door toeval kan zijn ontstaan. Eerder is de rol van antwoordneigingen uitgebreid besproken. Toevallige uitslagen kunnen ontstaan als de afname anders is uitgevoerd dan is voorgeschreven of door bijvoorbeeld een slecht humeur van de leerling tijdens het invullen. De uitslag en de vermoedens dienen dus getoetst te worden aan andere gegevens. Voor een deel zullen bestaande gegevens en indrukken in deze behoefte kunnen voorzien: indrukken bij de voorbereiding verzameld, gegevens over de thuissituatie, rapportcijfers, schoolloop-

baangegevens en dergelijke. Voor een ander deel zullen de gegevens achteraf verzameld moeten worden. Daarbij valt te denken aan andere instrumenten, beoordelingen van derden en vertrouwelijke gesprekken met betrokkenen.

Het controleren van de juistheid van de uitslag: andere instrumenten

Bij het gebruik van andere instrumenten kan men de uitslag van de SVL-i in ruimer verband brengen met andersoortige, systematisch verzamelde en gekwantificeerde gegevens. Bijvoorbeeld: interesse-tests, capaciteits- en schoolvorderingentests, sociometrische gegevens en beoordelingen van sociaal-emotioneel gedrag van leerlingen door leerkrachten met behulp van de Piramide Techniek (Smits, 1983) of het beoordelingsprogramma bij de SVL-i van de uitgever. De toepassing van sommige instrumenten vereist specifieke kennis en vaardigheid, die bij schooladvies- en begeleidingsdiensten en bureaus voor school- en beroepskeuzen voorhanden is. Het zij hier nog opgemerkt dat de Piramide Techniek door leerkrachten en begeleiders in principe zelfstandig te gebruiken is. Meestal gaat het hier om aanvullende gegevens die een indirecte toetsing kunnen vormen voor de uitslag van de SVL-i.

Het controleren van de juistheid van de uitslag: persoonlijk oordeel van derden

Een meer directe toetsing is te ontlenen aan het persoonlijk oordeel van derden. Het oordeel van leerkrachten gebaseerd op observaties in de klas of het oordeel van ouders/verzorgers gebaseerd op gedrag en uitlatingen thuis met betrekking tot school. De gegevens kan men verzamelen met behulp van schriftelijke technieken en meer specifiek in de vorm van vertrouwelijke gesprekken met ouders/verzorgers en leerkrachten, waarin gezocht wordt naar ondersteuning respectievelijk verwerping van de uitslag van de SVL-i.

Een belangrijke bron voor toetsing van de uitslag vormen gesprekken met de leerlingen zelf. De gebruiker is nu in staat de waarde van de uitslag van de SVL-i te vergelijken met de meer absolute uitspraken van leerlingen. Het is tevens mogelijk na te gaan met welke intenties de leerlingen bij het invullen van de vragenlijst te werk zijn gegaan.

Geven de bestaande of reeds bekende gegevens, de gegevens van andere instrumenten, het persoonlijk oordeel van derden en/of de betrokkenen zelf geen bevestiging van de uitslag en de daaruit voortvloeiende interpretaties, dan is voorzichtigheid geboden. Nader onderzoek is dan gewenst.

Het controleren van de juistheid van de uitslag: vertrouwelijke gesprekken met betrokkenen

De betekenis van de uitslag voor de betrokkenen is van groot belang voor de ruimere interpretatie en het gebruik van de gegevens bij de advisering, begeleiding en evaluatie van het onderwijs. In gesprekken met de leerling, ouders, leerkrachten en/of schoolleiding dient nagegaan te worden in hoeverre de houdingen van leerlingen een probleem vormen en in hoeverre er overeenstemming is over de realiteitswaarde van de betreffende houdingen. Een zeer positieve/negatieve uitslag kan overeenkomen met de ware opvattingen van een leerling, maar volgens leerkrachten of ouders onjuist zijn. Deze verschillen in opvattingen kunnen tot problemen leiden. Bij de weging van de realiteitswaarde van de uitslag dient het oordeel van leerlingen zwaar te wegen, omdat opvattingen en houdingen op zichzelf staande gegevens zijn, die niet altijd voor anderen waarneembaar zijn. Een andere mogelijkheid is, dat blijkt dat een zeer negatieve uitslag, zich niet uit in opvallend problematisch gedrag van de leerling en geen bijzondere plaats inneemt naar maatstaven van de leerling, ouders en/of leerkrachten. In het laatste geval is het niet nodig de uitslag van de SVL-i enig gewicht toe te kennen bij advisering, begeleiding of in het onderwijs.

Het zoeken naar achtergronden van de uitslag: vertrouwelijke gesprekken met betrokkenen

Het zoeken naar achtergronden van de uitslag van de SVL-i is vooral van betekenis voor het gebruik van de uitslag. Indien blijkt dat een leerling problemen heeft met de geconstateerde negatieve hou-

dingen, (b.v. gebrek aan zelfvertrouwen in sociale situaties en/of angst voor het moeten leveren van schoolprestaties; zie Profiel 4), dan is het moeilijk te adviseren en te begeleiden, zonder wat meer van de achtergronden van die houdingen te weten. Heeft de betreffende leerling problemen met het leren? Met de situatie thuis? Het spreekt voor zich dat men bij het zoeken naar achtergronden van problematische houdingen ook te rade gaat bij de betrokkenen.

Het zoeken naar achtergronden van de uitslag: voorbereiding van vertrouwelijke gesprekken

Leidraad voor dergelijke vertrouwelijke gesprekken zijn de betreffende schalen van de SVL-i. Bijvoorbeeld:

- Waarom is de motivatie voor schooltaken zo gering? Voor welke vakken of leerkrachten is dat het geval? (LeertaakGerichtheid).
- Waarom kan de leerling zich zo slecht op het huiswerk richten? Voor welke vakken/taken? Is er iets thuis niet in orde? (HuiswerkAttitude).
- Waarom ontleent de leerling zo weinig plezier aan het schoolleven? (Plezier op School). Waarom heeft de leerling zo'n slechte relatie met leerkrachten en met welke in het bijzonder? Welke gevolgen heeft dat voor de prestaties voor een vak? (Relatie Leerkracht).
- Enzovoort. Een lijstje van onderwerpen voor het gesprek is van groot belang.

Consequenties van negatieve en riskante indicaties

Als de achtergronden van de problematische houdingen van leerlingen enigszins in kaart zijn gebracht, kan met de betrokkenen de consequenties voor de advisering, de begeleiding of de inrichting van het onderwijs besproken worden. De toepassing van de uitslag in de advisering, de begeleiding en het onderwijs zelf kan op zeer uiteenlopende wijzen uitgevoerd worden: gesprekken, praktische maatregelen (naar een andere school, of naar een andere klas), extra oefeningen en begeleiding, aanpassingen van het onderwijs, strenger toezicht van ouders en leerkrachten. Straf en beloning kunnen in het vooruitzicht gesteld worden

Niet elke negatieve indicatie is belangrijk

Uit het bovenstaande blijkt wel dat een verantwoorde interpretatie van de uitslagen een aanzienlijke hoeveelheid werk met zich mee kan brengen. Men dient zich daarbij te realiseren dat voor zo'n 80% van de leerlingen de uitslagen geen redenen geven om er uitgebreid bij stil te staan. Slechts bij een klein deel van de leerlingen zijn er aanwijzingen die nadere uitwerking vergen.

Meer dan zes negatieve of riskante indicaties kunnen ernstig zijn

Als een leerling meer dan zes negatieve indicaties heeft kan dat duiden op een ernstige situatie waarin de betreffende leerling verkeert. Het is dan belangrijk dieper in te gaan op de achtergronden van die negatieve indicaties. Meestal is een subtiele vraagwijze nodig. Leerlingen met meer dan zes negatieve indicaties kunnen ernstige problemen hebben thuis (scheiding of ruzie tussen ouders), met leeftijdgenoten (pestgedrag), met school (moeizaam leren, slechte relaties) of met zichzelf (gedachten over zelfdoding, zelfverminking, depressieve aanvallen). Meestal houden leerlingen dit gedrag geheim. Vaak willen zij er wel over spreken met mensen buiten de kring van bekenden. Hulp van professionele hulpverleners is dan aangewezen.

Het gebruik van de uitslag: Advisering, signalering en evaluatie

Zoals eerder is opgemerkt kan de uitslag gebruikt worden ten behoeve van advisering, signalering en evaluatie. Op elk van deze punten wordt kort ingegaan.

Het gebruik van de uitslag bij Advisering voor de nabije toekomst

Als *adviseringsinstrument* kan de uitslag van de SVL-i van nut zijn bij een belangrijke keuze of beslissing in de schoolloopbaan van leerlingen: schoolkeuze, richtingkeuze, pakketkeuze, overgang e.d. De rechtvaardiging van het gebruik ligt niet in de voorspellingsmogelijkheden van de uitslag van de SVL-i, want die is nog niet bekend. Het gebruik is gebaseerd op de geaccepteerde veronderstelling dat de houdingen van leerlingen ten aanzien van School & Zelf niet alleen op het moment van meten een rol spelen in het onderwijsleerproces, maar ook in een zekere periode daarna mogelijk van invloed blijven. Deze veronderstelling dient in het (advies)gesprek tussen betrokkenen op realiteitswaarde gewogen te worden. Heeft een leerling wat capaciteiten betreft de mogelijkheden een beroepsopleiding te volgen of meer algemeen vormend onderwijs, dan kunnen houdingen van de leerling van doorslaggevende betekenis zijn voor de beslissing. Blijkt zo'n leerling op dat moment problemen met de motivatie voor schooltaken te hebben, dan kan dat punt in het adviesgesprek aan de orde gesteld worden: hoe zullen die houdingen zich in elk van de opleidingsmogelijkheden ontwikkelen? Een dergelijke benadering kan bij andersoortige keuzes en beslissingen ook gevolgd worden. Moet een leerling met een sterk positieve motivatie en weinig zelfvertrouwen dit jaar blijven zitten? Welk vakkenpakket kan een leerling met goede capaciteiten en een negatieve motivatie voor het schoolwerk het best kiezen? Moet een leerling die zich weinig aanvaard weet door zijn klasgenoten in dezelfde klas blijven? De uitslag van de SVL-i heeft in het algemeen bij advisering een probleemstellend karakter en kan leiden tot adviezen, waarin specifieke begeleidingsmaatregelen een rol kunnen spelen.

Het gebruik van de uitslag bij Signalering van problemen

Bij het gebruik van de SVL-i als *signaleringsinstrument* gaat het erom leerlingen op te sporen met problematische houdingen over School & Zelf teneinde deze met behulp van geschikte begeleidingsactiviteiten te ondersteunen en aan school te binden. Bij diverse schooladvies- en begeleidingsdiensten zijn allerlei begeleidingsprogramma's ontwikkeld. Deze bestaan veelal uit gesprekken, oefenprogramma's en cursussen.

Het gebruik van de uitslag bij Evaluatie van het onderwijs

Het gebruik van de SVL-i als *evaluatie-instrument* is eerder besproken. De uitslag van de SVL-i kan aanwijzingen geven voor de inrichting van het onderwijs, de didactische werkvormen, de opzet van studielessen, e.d. Buiten de besproken klasprofielen en de enquête per klas, kunnen de gegevens over klassen bijeengevoegd worden tot leerjaar-profielen en leerjaar-enquêtes of zelfs tot een schoolprofiel, respectievelijk enquête. Een dergelijke groepering van de gegevens kan inzicht geven in de opvattingen per leerjaar en per school in zijn totaliteit. Aan de hand van dit soort gegevens kunnen klasgesprekken gevoerd worden over diverse opvallende opvattingen van de klas en kan meer ingegaan worden op achtergronden van deze opvattingen.

Uitslagen schriftelijk of mondeling rapporteren aan betrokkenen

In de praktijk van het gebruik van de SVL-i past men frequent de methode toe van het schriftelijk rapporteren. De stanines worden bij de omschrijvingen van de schalen weergegeven. De rapporten van de SVL-i zijn bestemd voor de betreffende leerlingen, de ouders en leerkrachten. Een belangrijke overweging om schriftelijk te rapporteren is dat betrokkenen recht hebben op kennis van de verzamelde gegevens en interpretaties. Een voordeel van het schriftelijk rapporteren is de relatief geringe kosten; schriftelijk rapporteren is minder kostbaar dan mondeling. Aan het schriftelijk rapporteren van houdingen van leerlingen zijn risico's verbonden. De risico's betreffen drie aspecten: de beschikbare informatie is *vertrouwelijk* en bekendmaking aan derden kan als kwetsend en onrechtmatig gezien worden, de beschikbare informatie is *ingewikkeld* en kan gemakkelijk onjuist begrepen worden, de beschikbare informatie is *onzeker* en kan gemakkelijk misbruikt worden. Voor een deel zijn de bezwaren tegen het schriftelijk rapporteren vergelijkbaar met die tegen rapportcijfers; voor een ander deel hebben de risico's te maken met de gebrekkige ervaring van leerlingen en ouders met uitslagen

van persoonlijkheidsonderzoek. Door een optimale inrichting van de schriftelijke rapportage kunnen de risico's tot een minimum beperkt worden.

Hulpmiddelen bij de uitslag

De hulpmiddelen die naar aanleiding van de uitslag van de SAQI gebruikt kunnen worden ten behoeve van begeleiding en advisering van leerlingen zijn uiteenlopend van aard: goede administratie van gegevens, gesprekken met leerlingen en/of ouders, klas- of kringgesprekken, praktische maatregelen, oefenprogramma's en veranderingen in het onderwijssysteem.

Administratie van de resultaten van het onderwijs

Ten behoeve van een continue en systematische begeleiding en advisering is een overzichtelijke en beschermde *administratie* van gegevens onmisbaar. Deze informatie-opslag biedt de gelegenheid de gegevens van jaar tot jaar, van leerkracht tot leerkracht over te dragen. Bovendien garandeert deze opzet de beschikbaarheid van de informatie voor het overleg met ouders en leerlingen.

Gesprekken tussen leerkrachten, leerlingen en ouders

Gesprekken tussen leerkrachten, leerlingen en ouders vormen een onmisbare schakel tussen de uitslag van de SVL-i en geschikte begeleidingsactiviteiten. De begeleidingsactiviteiten zelf hebben veelal de vorm van een gesprek.

Observaties in de klas

Het is van belang met de relatief nieuwe kennis van de zelf verklaarde houdingen van leerling extra op te letten bij leerlingen waarvan de uitslag verbazing wekte. Zijn er opvallende observaties die de interpretatie van de houdingen van leerlingen kunnen ondersteunen of verwerpen? Moeten na verloop van tijd toch maatregelen genomen worden voor verbetering van de aanpassing van de leerling?

Gesprekken gericht op opheldering van misverstanden

Het is mogelijk dat de uitslag van de SVL-i voor een deel gebaseerd is op misverstanden bij de leerling: over eigen capaciteiten en mogelijkheden, over relaties met leerkrachten of medeleerlingen, over eigen motivatie voor het schoolwerk. Leerlingen kunnen zich overmatig zorgen maken of onzeker voelen; zij kunnen onrealistische ambities hebben, enzovoorts. In dergelijke gevallen kunnen corrigerende, enigszins therapeutische gesprekken een belangrijke functie hebben bij het oplossen van deze problemen.

Gesprekken gericht op aanpakken van problemen

Blijkt de uitslag gebaseerd te zijn op realistische opvattingen en houdingen van leerlingen, dan zijn er bij problemen diverse mogelijkheden. De problemen intensief doorspreken is voor sommige leerlingen verhelderend en biedt voldoende hulp om de problemen zelfstandig aan te kunnen pakken. Het valt sterk af te raden welk gesprek dan ook te voeren met de cijfers van de SVL-i op tafel. Het gaat voornamelijk om de voorlopige interpretaties die op grond van de cijfers mogelijk zijn met de betrokkenen te bespreken.

Gesprekken gericht op versterking van goede bedoelingen van de leerling: MGv

Een stimulerend gesprek dat een beroep doet op de goede bedoelingen kan bij leerlingen de bereidheid versterken meer moeite te doen voor eigen school- en beroepsloopbaan. Een bijzonder effectieve gesprekstechniek in dit verband is Motivationale GespreksVoering (MGV). Bij deze methode worden (1) de problemen van de leerling op een rij gezet. (2) De leerling kiest het belangrijkste probleem. (3) Het probleem wordt door de leerling geanalyseerd en beschreven. (4) Oplossingen van het probleem worden door de leerling voorgesteld. (5) De bij de oplossing horende veranderingen van het gedrag

van de leerling worden door de leerling genoemd als voornemens. (6) In vervolgesprekken wordt nagegaan hoe de voornemens zijn uitgevoerd. (7) Opnieuw worden de voornemens door de leerling genoemd. Enzovoorts. De gespreksleider heeft de taak met behulp van vragen de leerling tot de zeven of acht fasen van de gesprekken te leiden. Er zijn trainingen voor leerkrachten om deze methode op de juiste wijze toe te passen. Met name kan deze methode van toepassing zijn voor problemen betreffende motivatie, faalangst, concentratiefalen en regelmaat in het werk voor school, de relatie met de leerkracht. Deze techniek is niet aan te bevelen bij problemen tussen een leerling en de rest van de klas. De methode is daarvoor te intensief en de kansen op onderling strijdige opvattingen van de oplossing zijn niet gering

Gesprekken met gericht aanwijzingen van verstandig gedrag van de leerling

Sommige leerlingen hebben meer specifieke aanwijzingen nodig om de problemen zelf te kunnen aanpakken. Het gesprek moet dan gericht worden op geschikte gedragsadviezen: welke vakken vergen meer aandacht van de leerling, hoe vaak moet je onderwerpen leren om die goed te kennen, hoe moet huiswerk geleerd en gemaakt worden, hoe om te gaan met leerkrachten en medeleerlingen, wat kun je doen tegen pestgedrag van anderen.

Gesprekken gerichte op samenwerking van leerkrachten, ouders en leerling

Bij sommige problemen zijn gesprekken met ouders of ouders en leerlingen noodzakelijk. Het is geen uitzondering dat ouders niet goed op de hoogte zijn van de opvattingen en houdingen van hun kinderen over school. Het kan dus nodig zijn met ouders de uitslag van de SVL-i te bespreken, opdat zij op de hoogte raken van de aard van de gesignaleerde problemen en medewerking kunnen verlenen aan de begeleiding. Het zij opgemerkt, dat aan een onbeperkte bespreking van de uitslag bezwaren verbonden kunnen zijn. De bezwaren hebben te maken met de vertrouwelijkheid van de gegevens. Op dit punt wordt hieronder nader ingegaan.

Gesprekken gericht op gedragsverandering in de klas van de meerderheid van de leerlingen

In geval de gesignaleerde problemen een groot deel van de klas betreffen, behoort een kring- of klas-gesprek tot de mogelijkheden. Met name kan dat van toepassing zijn voor problemen betreffende motivatie, faalangst, concentratiefalen en regelmaat in het werk voor school, de relatie met de leerkracht. Deze techniek is niet aan te bevelen bij problemen tussen één leerling en de rest van de klas.

Gesprekken gericht op therapeutische opvang en mentale verbetering van een leerling

De SVL-i bevat 15 inhoudelijke indicatoren en enkele antwoord- of controleschalen. Deze batterij van aanwijzingen is in staat ernstige toestanden van leerlingen te achterhalen. Bij meer dan zes (30%) negatieve indicaties (stanine 1 of 2) zijn de kansen op ernstige afwijkingen bij de leerling hoger naarmate het aantal negatieve indicatoren groter is. Daarbij moet men rekening houden met gedachten aan en voorbereidingen op zelfdoding of zelfverminking, zwaar drank- en/of drugs-gebruik, ernstige conflicten thuis, met leeftijdgenoten of met zichzelf, depressie of andere mentale aandoeningen. Zes of meer negatieve indicaties kunnen een aanwijzing geven dat de problemen meer zaken betreffen dan school alleen. Het is aanbevelenswaardig de betreffende leerling in contact te brengen met een externe klinisch psycholoog. Maar veel negatieve indicatoren kunnen ook wijzen op ernstige negatieve houdingen over School & Zelf zonder dat men hoeft te denken aan mentale of gedragsmatige afwijkingen bij de leerling. Veel negatieve indicaties kunnen ook ontstaan bij combinaties van ernstige antwoordneigingen. Bij veel negatieve indicaties is dus grote behoedzaamheid geboden. Het kan duiden op ernstige persoonlijke problemen, op zeer negatieve houdingen ten aanzien van school en zeer sterke antwoordneigingen.

Problemen aanpakken met behulp van gedragsveranderende leerprincipes

Bij een andere categorie leerlingen met door de SVL-i gesignaleerde problemen blijkt of is te verwachten dat gesprekken alleen onvoldoende zijn. Bij een individuele benadering kan dan een gedragsmatige aanpak van de problemen effectief zijn. Een dergelijke benadering kan gebaseerd zijn op gedragsveranderende leerprincipes. De klemtoon valt daarbij op wijzigingen in de pedagogische aanpak van ouders en leerkrachten bij de opvang van de leerling: het systematisch belonen, stimuleren van gewenst gedrag, het negeren van ongewenst, problematisch gedrag, het consequent handelen van leerkrachten en ouders t.o.v. leerlingen.

Problemen aanpakken met behulp van praktische maatregelen

Soms liggen meer *praktische maatregelen* voor de hand ter bestrijding van de geconstateerde problemen. Bijvoorbeeld: een andere plaats in de klas of herziening van het vakkenpakket of plaatsing in een of meer andere klassen.

Problemen van groepen leerlingen aanpakken met behulp van gerichte oefenprogramma's

Indien er meer leerlingen zijn met vergelijkbare problemen kan men besluiten tot een groepsgewijze begeleiding in de vorm van *gerichte oefenprogramma's en cursussen*. Hieronder enkele voorbeelden.

- Concentratie-oefeningen en ontspanningsoefeningen tijdens de studielessen.
- Oefeningen gericht op het praten in en voor de groep.
- Programma's voor spreekbeurten, kringgesprekken, bedoeld voor leerlingen die problemen met hun uitdrukkingsvaardigheid hebben.
- Digitale programma's voor het leren spellen van woorden en het maken van eenvoudige rekenkundige opgaven.
- Oefenen van toetsen, tentamens of opgaven voor talen, rekenvakken en leervakken.
- Dans- en toneelgroepen voor de ontwikkeling van emotionele en sociale vaardigheden.

Het afwachten van de ontwikkeling

Het is soms belangrijk voor de leerling dat geen directe maatregelen worden genomen maar de toekomstige ontwikkeling wordt afgewacht. De betreffende leerling kan in een ingewikkelde ontwikkelingsfase zijn, waarvan de uitkomst onduidelijk is. Geen actie ondernemen ondanks negatieve signalen kan dan zinvol zijn. Het is dan wel van belang dat van deze afwachtende houding een aantekening wordt gemaakt met argumenten. Het afwachten kan achteraf gemakkelijk geïnterpreteerd worden als het ten onrechte negeren van negatieve aanwijzingen.

Negatieve indicaties van leerlingen kunnen veroorzaakt zijn door het didactisch handelen

Genoemde programma's en oefeningen zijn vooral bedoeld om het ongewenste gedrag van leerlingen te verzwakken of het gewenste gedrag te versterken.

Indien de gesignaleerde problemen op enige schaal of over een langere periode in een klas of school voorkomen ligt het voor de hand de veronderstelling nader te onderzoeken dat de oorzaken ervan zijn terug te voeren tot het pedagogisch handelen van leerkrachten, de gehanteerde didactische werkvormen, de leerstofinhoud, de lesroosters en de wijze waarop de school is georganiseerd. Blijken andere aanwijzingen deze veronderstelling te steunen dan kan dit aanleiding geven tot veranderingen in genoemde punten van het onderwijs en de organisatie ervan. Dat kan betekenen dat gesprekken gevoerd zouden moeten worden met docenten omtrent hun pedagogische handelen, de lesinhoud, de werkvorm of met de schoolleiding over het lesrooster, e.d. Afspraken over de begeleiding van leerlingen, eventuele wijzigingen in de onderwijsleersituatie, neergelegd in een schoolwerkplan, kunnen de garantie geven dat de school op een systematische en continue wijze aandacht besteedt aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.

Individuele ondersteunende maatregelen versus veranderingen van didactisch handelen

Uit het bovenstaande blijkt dat voor het achterhalen van de precieze problemen van leerlingen en de begeleiding ervan, gesprekken een belangrijke rol spelen. Een gevaar daarbij is gelegen in de mogelijkheid dat de begeleiding niet verder reikt dan persoonlijke gesprekken of de activiteiten tijdens studielessen, terwijl de problemen meer personen of aspecten van school betreffen. Het is niet denkbeeldig dat de begeleiding een specialisme wordt van enkelen, een zaak tussen de betreffende leerlingen en mentoren of klassedocenten. Probleemleerlingen worden doorverwezen naar de 'specialist'. Begeleiding van leerlingen raakt dan in een isolement, terwijl de noodzakelijke integratie met het onderwijsleerproces in de klas tussen leerlingen en de groepsonderwijzer of vakdocent uitblijft. Het is dus van belang bij de begeleiding van leerlingen met de van belang zijnde personen en instanties samenwerking te blijven zoeken.

Afzien van ondersteuning en interventie vanwege individuele rechten

Niet onvermeld mag blijven dat sommige leerlingen elke hulp bij het oplossen van de gesignaleerde problemen zullen zien als een aanslag op hun zelfstandigheid, eigenwaarde en zelfvertrouwen. Het is goed mogelijk dat men, na een oriënterend gesprek, met reden *van elke interventie moet afzien*.

Continue begeleiding

Een belangrijk punt bij elk van de genoemde begeleidingsmethoden is dat na enkele weken/maanden nogmaals een gesprek wordt gevoerd met betrokkenen om te zien of er enige verbetering is opgetreden.

Beperkingen van het gebruik van SVL-i

Aan het gebruik van de SVL-i zijn beperkingen verbonden die een ethisch karakter dragen. Het gaat om de volgende vier punten. Het betreft spanningen tussen vertrouwelijkheid van het onderzoek en de wenselijkheid van de maatregelen die daaruit voortvloeien

Vertrouwelijkheid van de vragen en antwoorden

De opvattingen en houdingen van leerlingen moeten als vertrouwelijke gegevens beschouwd en behandeld worden. Dat betekent dat de uitslag en de daaruit voortvloeiende interpretaties niet dan onder strikte vertrouwelijkheid besproken mogen worden. Gegevens op naam of anderszins te identificeren gegevens mogen niet onbeschermd opgeslagen zijn. Leerlingen hebben recht op een dergelijke behandeling van de gegevens en zullen zich bij schending van het vertrouwen terecht onthouden van medewerking aan toekomstig onderzoek.

Vertrouwelijkheid van de antwoorden en ongewenste maatregelen

Bij gebruik van de uitslag van de SVL-i kunnen de opvattingen van leerlingen leiden tot maatregelen, die zij zelf als ongewenst beschouwen. Bijvoorbeeld gesprekken over pijnlijke onderwerpen met ouders of leerkrachten. Overdreven gesteld kan men zeggen dat leerlingen gestraft kunnen worden voor het uiten van wettig beschermde opvattingen. De uitslag van de SVL-i dient daarom zoveel mogelijk in samenspraak met en instemming van de leerling gebruikt te worden. Dat geldt met name bij ingrijpende en/of onaangename maatregelen.

Stabiliteit en instabiliteit van de gegevens van de SVL-i

De opvattingen en houdingen van leerlingen vertonen in het algemeen een zekere stabiliteit. Dat geldt echter voornamelijk voor groepsgegevens en voor een beperkte periode. Individuen kunnen in korte tijd van opvattingen en houdingen veranderen. Daarmee is de geldigheid van de individuele gegevens in de tijd beperkt, althans onzeker. Oudere gegevens moeten opnieuw op realiteitswaarde en betekenis worden nagetrokken. Individuele gegevens zijn niet langer dan een jaar zonder meer te

gebruiken. De uitslag van de SVL-i en de daarmee samenhangende gegevens dienen altijd van een datum voorzien te zijn en bij voorkeur van de naam van de gebruiker.

Veel interpretaties van de SVL-i zijn verstandig, maar niet onder alle omstandigheden waar

De interpretaties en vermoedens die voortvloeien uit de uitslag van de SVL-i en de daarop volgende begeleidingsactiviteiten die hierboven zijn genoemd zijn niet degelijk onderzocht en berusten dus niet op systematisch verzamelde onderzoeksgegevens. Het gebruik van de SVL-i en de begeleidingsactiviteiten zijn gebaseerd op praktische, gemeenzaam bekende overwegingen als: hoge motivatie voor schoolwerk gaat vaker samen met goede schoolprestaties dan lage motivatie. Er zijn dus geen argumenten voor psychologiserende verklaringen aan de hand van de uitslag van de SVL-i. Het verdient aanbeveling de meest eenvoudige interpretaties in termen van opvattingen en houdingen van leerlingen aan te houden. Dus het is niet gerechtvaardigd bij een lage normscore op de schaal Zelfconcept te spreken van een leerling met een 'minderwaardigheidscomplex', maar wel van een leerling met een relatief negatieve houding ten aanzien van eigen mogelijkheden voor school of een leerling met relatief weinig zelfvertrouwen in eigen mogelijkheden voor school.

De genoemde beperkingen vormen de grenzen waarbinnen de SVL-i een goede functie kan hebben in de advisering en begeleiding van leerlingen en de evaluatie van de inrichting van het onderwijs.

2 Uitgevoerd normeringsonderzoek

Stappen in het normeringsonderzoek van de Vlaamse SVL-i

Het normeringsonderzoek moet voldoende gevarieerde en voldoende grote normgroepen en gegevens voor de betrouwbaarheid en validiteit van de schalen opleveren.

In Overzicht 7 zijn de stappen van een normeringsonderzoek van een test weergegeven. Belangrijke stappen zijn (1) het omschrijven van de beoogde populatie scholen of leerlingen, (2) het verwerven van adressen van de populatie, (3) het bepalen van de aard en omvang van de benodigde steekproef uit de populatie, (4) het trekken van enkele vergelijkbare steekproeven, (5-7) het benaderen van getrokken scholen en vervangen van weigeraars door bestpassende scholen uit een andere steekproef, (8) het afnemen van de test en verzamelen van aanvullende, beschikbare gegevens. Voor aanzienlijke non-response (9-11) kan met behulp van weging en imputatie gecorrigeerd worden. Hieronder wordt op elk van de punten nader ingegaan voor het onderzoek in Vlaanderen met de SVL-i.

Overzicht 7 Stappen in normeringsonderzoek van de Vlaamse SVL-i

- 1 Doelpopulatie formuleren
 - 2 Steekproefkader verwerven (adressen)
 - 3 Omvang en soort steekproef bepalen
 - 4 Selectie van strata
 - 5 Steekproeven trekken uit steekproefkader
 - 6 Benaderen van scholen uit steekproef 1
 - 7 Weigeraars vervangen door scholen uit steekproef 2
 - 8 Weigeraars vervangen door scholen uit steekproef 3
 - 9 Afnemen van de SVL-i en verzamelen van aanvullende gegevens
 - 10 Non-response vaststellen
 - 11 Gegevens wegen voor ontbrekende scholen of leerlingen
 - 12 Imputeren van ontbrekende responsen
 - 13 Controleren van representativiteit van gegevens met die van de doelpopulatie
-

1 Doelpopulatie formuleren

De doelpopulatie bestaat uit scholen voor lager en secundair onderwijs in Vlaams sprekende gebieden. De belangrijkste *inclusiecriteria* zijn: Leerlingen en leerkrachten beheersen Vlaams als eerste taal. Leerlingen hebben geen ernstige beperkingen die de taalvaardigheid aantasten. Leerlingen hebben tenminste het niveau van klas 5 van het Lager onderwijs en ten hoogste het vierde leerjaar van het secundair onderwijs. De belangrijkste *exclusiecriteria* zijn infrequent voorkomende soorten opleidin-

gen of moeilijk bereikbare opleidingen of opleidingen met leerlingen waarvoor de SVL-i op voorhand ongeschikt lijkt te zijn. Deze groepen moeten uitgesloten worden van de doelpopulatie.

2 Steekproefkader verwerven (adressen)

Het meest geschikte steekproefkader is een complete lijst van scholen met opleidingsgegevens. Het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming geeft adressenlijsten uit van diverse (20) groepen scholen (<http://www.onderwijs.vlaanderen.be/statistische>). Op grond van de kenmerken van de school (provincie, opleiding, onderwijsnet van de school) wordt de lijst in strata ingedeeld. Zo zijn voor het onderdeel provincie de strata Antwerpen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams Brabant en Limburg onderscheiden.

3 Omvang en soort steekproef bepalen

In het algemeen is de grootte van de steekproef een functie van het aantal strata waarmee men rekening wenst te houden en waarbij men bij de samenstelling eisen moet stellen. Kandidaat voor representatieve opname in het steekproefmodel zijn respectievelijk: Onderwijsniveau, Onderwijsnet, Provincie en Urbanisatiegraad.

Onderwijsniveau bestaat uit 12 strata: Lager Onderwijs klas 5 en 6, Secundair Onderwijs leerjaar 1A, 1B, het Beroepsvoorbereidend leerjaar, leerjaar 3 ASO, 3 TSO, 3 BSO en 4 ASO, 4 TSO, 4 BSO. KSO is voorlopig buiten beschouwing gelaten.

Onderwijsnet bestaat uit drie strata: Gemeenschappelijk Onderwijs (GO) van de Vlaamse overheid, officieel gesubsidieerd onderwijs (OGO) van steden en gemeenten of provincie en vrij gesubsidieerd onderwijs (VGO) van o.a. verenigingen van levensbeschouwelijke aard.

Provincie bestaat uit vijf strata: Antwerpen, Vlaams Brabant en Brussel, West Vlaanderen, Oost Vlaanderen en Limburg

Urbanisatiegraad bestaat uit drie strata: Steden, Verstedelijkte Gemeenten en Plattelands Gemeenten

Combineert men deze strata dan ontstaat een matrix van $12 \times 3 \times 5 \times 3 = 540$ deelstrata. Men kan er voor kiezen dat elke deelstratum even belangrijk is en dat elk deelstratum met bijvoorbeeld 10 leerlingen wordt gerepresenteerd. Dat leidt tot een steekproefgrootte van 5400 leerlingen. Bij representatie van de deelstrata met 20 leerlingen is de gehele steekproef 10 800 leerlingen groot. Ongeveer 50 leerlingen per deelstratum leidt tot voldoende power voor het aantonen van en rekening houden met bestaande verschillen per deelstratum. Dat leidt tot een steekproefgrootte van 27 000 leerlingen. Dat aantal is sterk overdreven.

In het algemeen is het onderwijsniveau het belangrijkste steekproefcriterium omdat de vragenlijst gaat over onderwijsbeleving. Normen voor homogene groepen voor elk niveau van het onderwijs zijn belangrijk omdat leerlingen sterk verschillend zijn per onderwijsniveau. Bovendien zijn de verschillen per sekse van de leerling eveneens van belang.

4 Selectie van strata

Voor de selectie van homogeen samengestelde strata met een goede, representatieve spreiding over niveau en soort onderwijs en regio's wordt meestal een groepsgrootte van ruim 200-400 representanten aangehouden. Het aantal normgroepen is bepalend voor de totale omvang van de steekproef. Het ligt voor de hand gebruik te maken van het steekproefmodel dat bekend staat als een clustersteekproef van scholen per onderwijsniveau *disproportioneel gestratificeerd* naar Onderwijsnet, Provincie en Urbanisatiegraad. Dat leidt tot 12 strata. De factoren Onderwijsnet, Provincie en Urbanisatiegraad zouden vergelijkbaar over strata getrokken moeten worden. Binnen scholen zouden klassen getrokken worden, één voor elk leerjaar. Vanwege weigeringen aan deelname aan het onderzoek zijn in feite meerdere klassen per school per leerjaar opgenomen in de steekproef. Op grond van deze gegevens zijn 24 normgroepen gevormd rekening houdend met Onderwijsniveau en Sekse van de leerlingen. De keuze van strata kan voor het onderzoek om praktische redenen kleiner zijn. De richtlijn voor het onderzoek is 200 leerlingen per normgroep.

5 *Steekproeven trekken uit steekproefkader*

Met de beslissingen van bovenstaand punt 4 zijn scholen getrokken voor deelname aan het onderzoek. Scholen voor diverse soorten onderwijs en onderwijsniveaus zijn getrokken rekening houdend met Onderwijsnet, Provincie en Urbanisatiegraad. Ruim 100 scholen zijn in de steekproef opgenomen.

6 *Benaderen van scholen uit steekproef 1*

Scholen zijn in eerste instantie schriftelijk en telefonisch benaderd. Daarna ontvangt de school een schriftelijk informatiepakket per post of per e-mail. De leerkracht heeft aanwijzingen ontvangen voor de deelname aan het onderzoek. De digitale afname was een bijzondere gebeurtenis voor de scholen. De school wordt de uitslag per leerling, per klas en per school aangeboden met een korte handleiding voor de interpretatie. Na deelname ontvangen scholen het bericht dat zij in de toekomst korting krijgen voor betaalde deelname aan de SVL-i.

7 *Weigeraars vervangen door scholen uit steekproef 2*

Voor elke school uit steekproef 1 die niet kan deelnemen wordt uit de parallelle steekproef 2 en uit hetzelfde stratum een nieuwe school getrokken. Deze school wordt op dezelfde wijze benaderd als de weigerende school onder 6. Zo nodig worden andere scholen benaderd bij weigering van de school die in tweede instantie zijn benaderd.

8 *Weigeraars vervangen door scholen uit steekproef 3*

Voor elke school uit steekproef 2 die niet kan deelnemen wordt uit de parallelle steekproef 3 en uit hetzelfde stratum een nieuwe school getrokken. Deze school wordt op dezelfde wijze benaderd als de weigerende school onder 7. Weigert deze school ook dan kan uit steekproef 3 en uit hetzelfde stratum een tweede of derde school getrokken worden.

9 *Afnemen van de SVL-i en verzamelen van aanvullende gegevens*

Een van de leerkrachten is gevraagd als proefleider voor de afname van de SVL-i. De afname is niet ingewikkeld en geschiedt in het computerlokaal. Bij sommige scholen is de afname in de eigen klas uitgevoerd als daar een of meer computers staan. Dat is in het Lager Onderwijs veelal het geval.

10 *Non-response vaststellen*

Tussentijds zijn geen non-responsens vastgesteld. De indruk is dat het scholen niet altijd gelukt is verbinding te leggen met de computer van de uitgever of dat de school tijdens de afname het contact is verloren.

11 *Gegevens wegen voor ontbrekende scholen of leerlingen*

De non-response is geëvalueerd in samenhang met de mogelijkheid de gegevens achteraf te wegen voor non-response. Kleine verschillen tussen bedoelde en gerealiseerde steekproeven kunnen met weging genivelleerd worden, grote verschillen niet.

12 *Imputeren van ontbrekende responsen*

De non-response is geëvalueerd in samenhang met de mogelijkheid ontbrekende gegevens achteraf met behulp van statistische technieken aan te vullen. Het betreft dan vooral item non-response. Dit hoefde niet uitgevoerd te worden.

13 *Controleren van representativiteit van gegevens met die van de doelpopulatie*

Achteraf zijn de gegevens per stratum en per normgroep geëvalueerd met algemeen beschikbare statistische gegevens over de schoolpopulatie. De disproportionele representatie van de strata kan met behulp van aselecte selectieprocedures aangepast worden tot een proportionele representatie.

Het aantal leerlingen van klas 5-6 van het gewoon lager onderwijs is voor Vlaanderen ongeveer 184.000 en voor graad 1-4 van het secundair onderwijs is dat 440.000. In totaal is dat ongeveer 624.000.

Verzamelde gegevens voor normen van de Vlaamse SVL-i

Het uitgevoerde onderzoek met de SVL-i gedurende 2009/10 in Vlaanderen betreft 4211 leerlingen uit 316 klassen en 46 scholen. In Tabel 1 zijn de verdelingen van leerlingen over klassen weergegeven. In Tabel 2 zijn de aantallen leerlingen per school weergegeven.

Tabel 1 Aantal leerlingen per klas, aantal klassen en aantal leerlingen in de steekproef voor normen van de Vlaamse SVL-i

	Leerlingen per klas N	Klassen N	Leerlingen N	Leerlingen cumulatief N
	1	6	6	6
	2	1	2	8
	3	5	15	23
	4	11	44	67
	5	12	60	127
	6	13	78	205
	7	20	140	345
	8	12	96	441
	9	15	135	576
	10	20	200	776
	11	18	198	974
	12	16	192	1166
	13	11	143	1309
	14	22	308	1617
	15	15	225	1842
	16	16	256	2098
	17	14	238	2336
	18	18	324	2660
	19	9	171	2831
	20	14	280	3111
	21	17	357	3468
	22	8	176	3644
	23	10	230	3874
	24	6	144	4018
	25	4	100	4118
	26	1	26	4144
	27	1	27	4171
	40	1	40	4211
Gemiddeld/totaal	13,3	316	4211	

Tabel 2 Aantal leerlingen per school, aantal scholen en aantal leerlingen in de steekproef voor normen van de Vlaamse SVL-i

	Leerlingen per school N	Scholen N	Leerlingen N
1-10		1	1
11-20		3	45
21-30		7	174
31-40		6	198
41-50		3	140
51-60		0	0
61-70		3	198
71-80		1	73
81-90		2	165
91-100		3	286
101-110		1	108
111-120		3	339
121-130		1	121
131-140		1	132
141-150		1	143
151-160		2	310
161-170		2	332
171-180		1	174
181-190		1	181
191-200		0	0
201-350		4	1091
.....			
Gemiddeld/totaal	91,5	46	4211

In de volgende tabellen 3 tot en met 5 zijn de aantallen en percentages leerlingen vermeld naar Onderwijsniveau (verticaal in de tabellen) enerzijds en anderzijds naar respectievelijk Provincie (horizontaal in Tabel 3), Urbanisatiegraad (horizontaal in Tabel 4) en Onderwijsnet (horizontaal in Tabel 5). Op diverse plekken zijn geen leerlingen vermeld (0). Uit de statistische analyses in de bijlagen blijkt dat de effecten van de ongelijke verdelingen weinig of kleine effecten hebben. De ontbrekende leerlingen zijn niet het gevolg van de werving, maar van het groot aantal wegeringen deel te nemen aan het onderzoek.

Tabel 3 Aantallen en percentages leerlingen per Onderwijsniveau (verticaal) en per Provincie (horizontaal) in de steekproef

OnderwijsNiveau	Antwerpen		VlaamsBrabant + Brussel		West Vlaanderen		Oost Vlaanderen		Limburg	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
5e klas LO	231	21.1	32	4.2	48	7.5	87	9.2	133	18.1
6e klas LO	161	14.7	45	5.9	48	7.5	85	9.0	142	19.4
1e leerjaar A	180	16.4	151	19.9	232	36.0	123	13.0	116	15.8
1e leerjaar B	37	3.4	0	0	0	0	31	3.3	44	6.0
2e leerjaar	136	12.4	118	15.6	44	6.8	116	12.2	83	11.3
Beroepsvoorbereidend leerjaar	54	4.9	0	0	8	1.2	54	5.7	26	3.5
3e leerjaar ASO	14	1.3	206	27.2	43	6.7	144	15.2	98	13.4
3e leerjaar TSO	71	6.5	0	0	17	2.6	54	5.7	0	0
3e leerjaar BSO	76	6.9	0	0	13	2.0	34	3.6	0	0
4e leerjaar ASO	21	1.9	151	19.9	144	22.4	117	12.4	73	10.0
4e leerjaar TSO	71	6.5	55	7.3	34	5.3	65	6.9	18	2.5
4e leerjaar BSO	43	3.9	0	0	13	2.0	37	3.9	0	0
Totaal	1095	100%	758	100%	644	100%	947	100%	733	100%

OnderwijsNiveau	Totaal	
	N	%
5e klas LO	531	12.7
6e klas LO	481	11.5
1e leerjaar A	802	19.2
1e leerjaar B	112	2.7
2e leerjaar	497	11.9
Beroepsvoorbereidend leerjaar	142	3.4
3e leerjaar ASO	505	12.1
3e leerjaar TSO	142	3.4
3e leerjaar BSO	123	2.9
4e leerjaar ASO	506	12.1
4e leerjaar TSO	243	5.8
4e leerjaar BSO	93	2.2
Totaal	4177	100%

Tabel 4 Aantallen en percentages leerlingen per Onderwijsniveau (verticaal) en per Urbanisatiegraad (horizontaal) in de steekproef

OnderwijsNiveau	Steden		Verstedelijkte gemeenten		Plattelands gemeenten		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
5e klas BO	37	10	438	13.3	56	10.9	531	12.7
6e klas BO	45	12.2	384	11.7	52	10.1	481	11.5
1e leerjaar A	96	26	484	14.7	222	43	802	19.2
1e leerjaar B	44	11.9	57	1.7	11	2.1	112	2.7
2e leerjaar	84	22.8	371	11.3	42	8.1	497	11.9
Beroepsvoorbereidend leerjaar	26	7	116	3.5	0	0	142	3.4
3e leerjaar ASO	37	10	425	12.9	43	8.3	505	12.1
3e leerjaar TSO	0	0	142	4.3	0	0	142	3.4
3e leerjaar BSO	0	0	111	3.4	12	2.3	123	2.9
4e leerjaar ASO	0	0	446	13.5	60	11.6	506	12.1
4e leerjaar TSO	0	0	225	6.8	18	3.5	243	5.8
4e leerjaar BSO	0	0	93	2.8	0	0	93	2.2
Totaal	369	100%	3292	100%	516	100%	4177	100%

Tabel 5 Aantallen en percentages leerlingen per Onderwijsniveau (verticaal) en per Onderwijsnet (horizontaal) in de steekproef

OnderwijsNiveau	GO		VGO		OGO		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
5e klas BO	40	2.7	403	17.0	88	25.4	531	12.7
6e klas BO	49	3.4	332	14.0	100	28.8	481	11.5
1e leerjaar A	447	30.7	316	13.3	39	11.2	802	19.2
1e leerjaar B	101	6.9	11	0.5	0	0	112	2.7
2e leerjaar	203	13.9	237	10.0	57	16.4	497	11.9
Beroepsvoorbereidend leerjaar	104	7.1	38	1.6	0	0	142	3.4
3e leerjaar ASO	144	9.9	361	15.2	0	0	505	12.1
3e leerjaar TSO	56	3.8	86	3.6	0	0	142	3.4
3e leerjaar BSO	75	5.1	48	2.0	0	0	123	2.9
4e leerjaar ASO	115	7.9	378	15.9	13	3.7	506	12.1
4e leerjaar TSO	80	5.5	113	4.8	50	14.4	243	5.8
4e leerjaar BSO	44	3.0	49	2.1	0	0	93	2.2
Totaal	1458	100%	2372	100%	347	100%	4177	100%

Tabel 6 Gewenste (W) en gerealiseerde (R) aantallen leerlingen van het Lager Onderwijs in de steekproef per Provincie en Onderwijsnet

Provincie	GO		VGO		OGO		Totaal		R/W%	W%	R%
	W	R	W	R	W	R	W	R			
Antwerpen	40	0	180	240	100	152	320	392	12%	28%	39%
Vlaams-Brabant + Brussel	20	11	100	66	60	0	180	77	43%	16%	8%
West-Vlaanderen	40	46	160	50	40	0	240	96	40%	21%	9%
Oost-Vlaanderen	40	0	160	136	60	36	260	172	66%	22%	17%
Limburg	40	32	100	243	20	0	160	275	172%	14%	27%
Totaal	180	89	700	735	280	188	1160	1012	87%	100%*	100%

*Wanneer de percentages van de provincies bij elkaar opgeteld worden komt dit net niet uit op 100%, dit komt slechts door afronding.

Tabel 7 Gewenste (G) en gerealiseerde (R) aantallen leerlingen van het Lager Onderwijs in de steekproef per Provincie en Urbanisatiegraad

Provincie	Steden		Verstedelijkte gemeente		Plattelands gemeenten		Totaal		R/W%	W%	R%
	W	R	W	R	W	R	W	R			
Antwerpen	20	0	300	284	20	108	340	392	115%	27%	39%
Vlaams-Brabant + Brussel	60	36	160	41	20	0	240	77	32%	19%	8%
West-Vlaanderen	20	46	200	50	20	0	240	96	40%	19%	9%
Oost-Vlaanderen	20	0	220	172	20	0	260	172	66%	21%	17%
Limburg	20	0	120	275	20	0	160	275	172%	13%	27%
Totaal	140	82	1000	822	100	108	1240	1012	82%	100%*	100%

*Wanneer de percentages van de provincies bij elkaar opgeteld worden komt dit net niet uit op 100%, dit komt slechts door afronding.

In de tabellen 6 en 7 zijn de aantallen leerlingen weergegeven van de scholen voor Lager Onderwijs (n=1012) en in tabellen 8 en 9 de aantallen leerlingen van de scholen voor Secundair Onderwijs (n=3199). In alle vier de tabellen zijn de gegevens per Provincie verticaal weergegeven. In Tabel 6 en Tabel 8 zijn de gegevens van het Onderwijsnet horizontaal weergegeven. In Tabel 7 en Tabel 9 zijn de gegevens van de Urbanisatiegraad horizontaal weergegeven. Voor Onderwijsnet (per GO, VGO en OGO) en voor Urbanisatiegraad (per Steden, Verstedelijkte gemeenten en Plattelands-gemeenten) zijn twee gegevens vermeld: het gewenste aantal leerlingen (W) en het gerealiseerde aantal leerlingen (R). De gewenste aantallen zijn afgeleid van de geregistreerde aantallen leerlingen. In een afzonderlijke kolom (Totaal) is het totaal gewenste aantal leerlingen (W) en het totaal gerealiseerde aantal leerlingen (R) gerapporteerd. Met behulp van deze totalen zijn drie indices berekend die een maat vormen voor de overeenstemming tussen wens en werkelijkheid.

De indices voor de relatie tussen wens en werkelijkheid zijn R/W, W en R. Deze proporties worden omgezet naar percentages: R/W%, W% en R%

Komt het werkelijk verkregen aantal leerlingen overeen met het gewenste aantal dan is R/W% 100% en W%=R%.

Als de helft van het gewenste is gerealiseerd, dan zijn de indices: R/W%=50% en $0,5 \times W\% = R\%$.

Als het dubbele van het gewenste gerealiseerd is, dan zijn de indices: R/W%=200% en $2,0 \times W\% = R\%$.

Tabel 8 Gewenste (W) en gerealiseerde (R) aantallen leerlingen van het Secundair Onderwijs in de steekproef per Provincie en Onderwijsnet

Provincie	GO		VGO		OGO		Totaal		R/W%	W%	R%
	W	R	W	R	W	R	W	R			
Antwerpen	80	347	220	356	40	0	340	703	207%	27%	22%
Vlaams-Brabant + Brussel	60	353	120	296	20	32	200	681	341%	16%	21%
West-Vlaanderen	60	273	180	260	20	49	260	582	224%	21%	18%
Oost-Vlaanderen	60	208	180	567	20	0	260	775	298%	21%	24%
Limburg	40	188	120	158	20	112	180	458	254%	15%	14%
Totaal	300	1369	820	1637	120	193	1240	3199	258%	100%*	100%*

*Wanneer de percentages van de provincies bij elkaar opgeteld worden komt dit net niet uit op 100%, dit komt slechts door afronding.

Tabel 9 Gewenste (W) en gerealiseerde (R) aantallen leerlingen van het Secundair Onderwijs in de steekproef per Provincie en Urbanisatiegraad

Provincie	Steden		Verstedelijkte gemeente		Plattelands gemeenten		Totaal		R/W%	W%	R%
	W	R	W	R	W	R	W	R			
Antwerpen	20	0	280	680	20	23	320	703	220%	27%	22%
Vlaams-Brabant + Brussel	60	98	120	583	20	0	200	681	341%	17%	21%
West-Vlaanderen	20	49	180	260	40	273	240	582	243%	20%	18%
Oost-Vlaanderen	20	0	200	775	40	0	260	775	298%	22%	24%
Limburg	20	174	120	172	40	112	180	458	254%	15%	14%
Totaal	140	321	900	2470	160	408	1200	3199	267%	100%*	100%*

*Wanneer de percentages van de provincies bij elkaar opgeteld worden komt dit net niet uit op 100%, dit komt slechts door afronding.

Voorbeeld uit Tabel 6, Antwerpen, Totaal:

$W=340$, $R=392$, dan is $R/W=392/340=1,15$; $RW%=RW \times 100=115\%$;

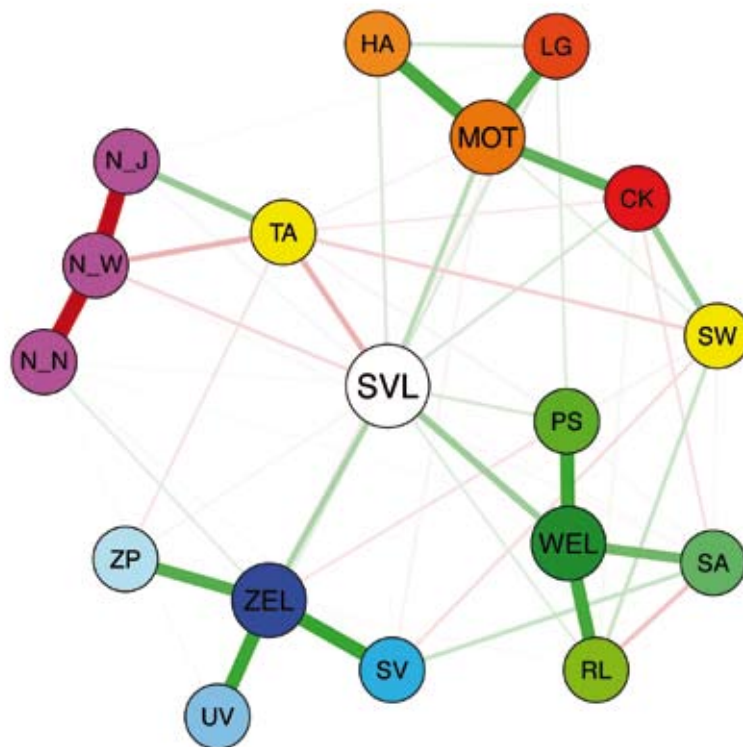
$W%=340/1240=27\%$; $R%=392/1012=39\%$

De percentages van $RW\%$ worden gemiddeld in de onderste regel (totaal).

De percentages van $W\%$ en $R\%$ worden opgeteld tot 100% (totaal).

Het meest opvallende is dat de werkelijke percentages van het Lager Onderwijs veel lager zijn dan de wenselijke. Bij het Secundair Onderwijs is dat omgekeerd: meer gerealiseerd dan gewenst. Dat is het gevolg van de disproportionele representatie van de steekproef. In het Lager Onderwijs zijn vier normgroepen te bepalen: meisjes klas 5 en 6, jongens klas 5 en 6. Voor het Secundair Onderwijs zijn dat 20 groepen (10 Onderwijsniveaus en 2 seksen). Van het Secundair Onderwijs zijn meer leerlingen nodig vanwege een grotere differentiatie. Het $R/W\%$ is voor het Lager Onderwijs 87% en 82%, maar voor het Secundair Onderwijs 258% en 267%.

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

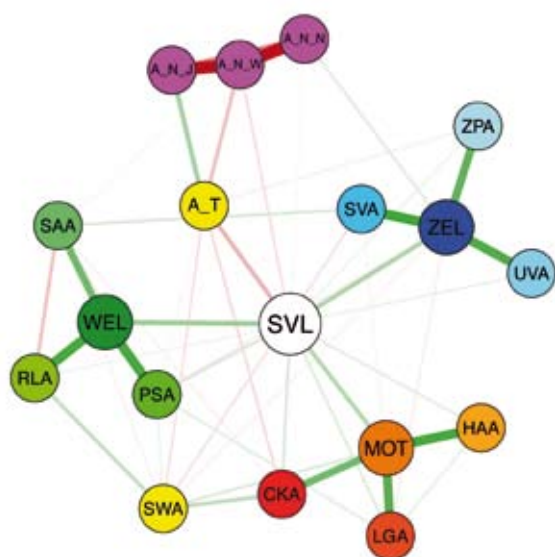
(13) SVL-i: Glassomodel van 18 schalen

Vorm AB; n=4211

Bij deze analyse zijn de twee peetschalen niet opgenomen. Het glassomodel van de 18 overige schalen geeft een beeld van de drie clusters om de totaalscore (SVL, wit): Motivatie (rood, rechtsboven), Welbevinden (groen, rechts-onder) en Zelfvertrouwen (blauw, linksonder). Deze clusters hebben sterke, positieve onderlinge verbanden met de betreffende basisschalen. De sterke clusters vormen de kern van de structuur. De vierde cluster wordt gevormd door het gebruik van de antwoordmogelijkheden N_JA, N_WN en N_NEE (N=aantal). Ook deze structuur is zeer sterk door de sterke negatieve verbanden. Het aantal JA-antwoorden is positief gerelateerd met Tegenstrijdige Antwoorden en TA negatief met SW. Sociaalwenselijke antwoorden is positief gerelateerd aan CK.

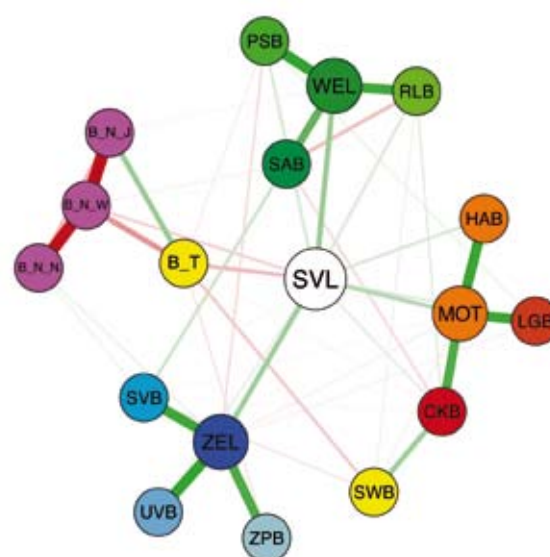
○ SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA=Social Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV=Social Vaardigheid
● Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Socialwenselijke Antwoorden
● Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WN-Antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(14) SVL-i: 18 schalen in glassograph

Vorm A; n=4211

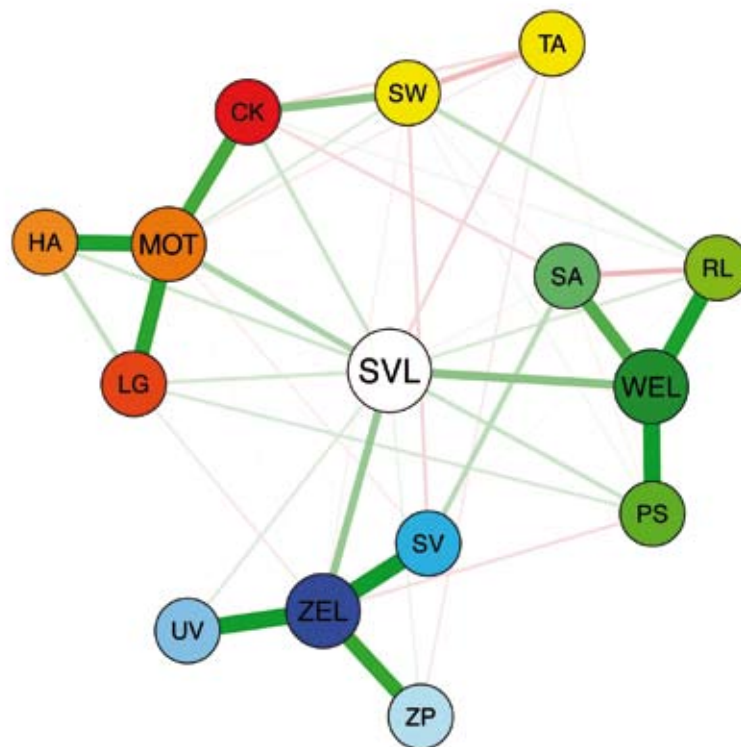
(15) SVL-i: 18 schalen in glassograph

Vorm B; n=4211

Bij deze analyse zijn de twee peestschalen niet opgenomen. Het glassomodel van de overige 18 schalen geeft een beeld van vier clusters om de totaalscore (SVL, wit) heen. Drie clusters betreffen de inhoudelijke schalen over de houdingen Motivatie (rood), Welbevinden (groen) en Zelfvertrouwen (blauw). Kenmerkend voor deze clusters zijn de sterke, positieve onderlinge relaties en de positieve relaties van de samengestelde schalen met het totaal (SVL). De vierde cluster betreft het gebruik van de antwoordmogelijkheden (JA, WeetNiet, NEE) met sterke onderlinge negatieve verbanden. Tegenstrijdige antwoorden (A_T en B_T) heeft een positieve relatie met het aantal JA-antwoorden (A_N_J en B_N_J) en een negatieve met het aantal WN-antwoorden (A_N_W en B_N_W). Het lijkt erop dat de antwoordpatronen (roze) en de controleschalen (geel) in beide figuren een enigszins verschillende structuur hebben die een verschillende netwerkstructuur induceren voor beide vormen van de SVL-i. Zowel in vorm A als in vorm B staan het MOT-cluster (rood) en het antwoordcluster tegenover elkaar. Dat is ook het geval voor de clusters WEL (groen) en ZEL (blauw). Maar de laatste zijn elkaars spiegelbeeld. In vorm A ligt WEL links van het MOT-cluster en ZEL rechts. In het netwerk van vorm B is dat omgekeerd. Het belang van dit verschil is onduidelijk.

○ SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA= Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV= Sociale Vaardigheid
● Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW= Sociaalwenselijke Antwoorden
● Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WN-Antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

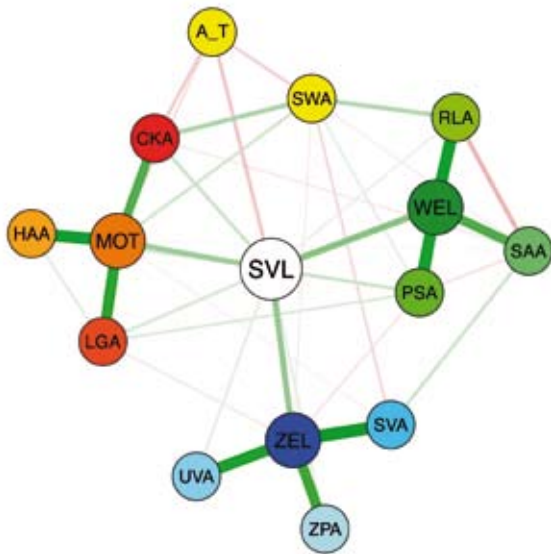
(16) SVL-i: Glassomodel van 15 schalen

Vorm AB; n=4211

In deze analyse zijn de twee peetschalen en de drie antwoordschalen niet opgenomen. Het glassomodel van de overige 15 schalen geeft een circulaire structuur: in het midden SVL-totaal met positieve verbanden met de samengestelde schalen MOT (rood, links), WEL (groen, rechts) en ZEL (blauw, onder). De samengestelde schalen hebben sterke positieve verbanden met de basisschalen binnen de betreffende clusters. Dit vormt een sterke structuur. De controleschalen (geel) SW en TA hebben onderling een negatief verband en SW heeft een positief verband met CK.

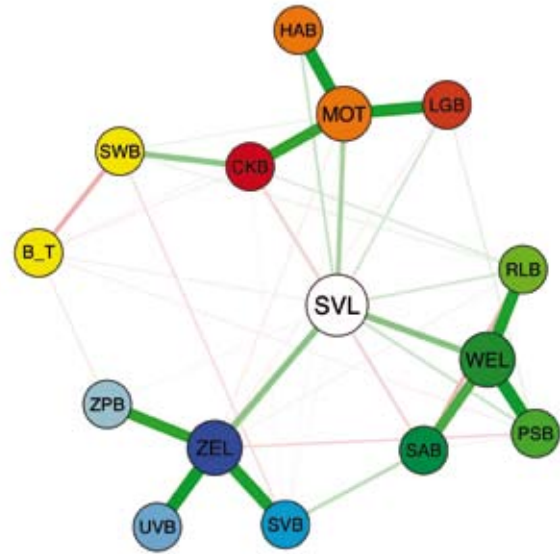
○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA= Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV= Sociale Vaardigheid
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW= Sociaalwenselijke Antwoorden

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(17) SVL-i: 15 schalen in glassograph

Vorm A; n=4211

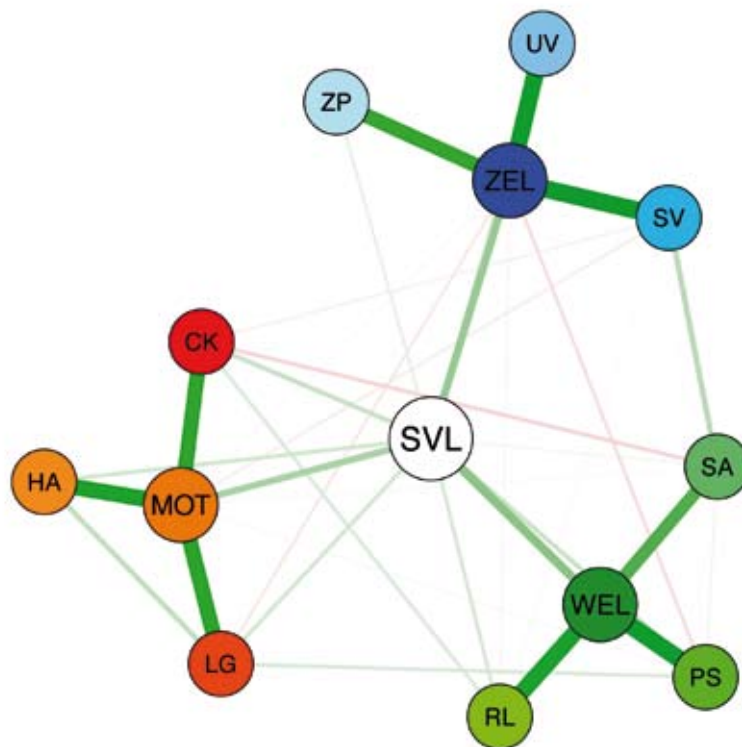
(18) SVL-i: 15 schalen in glassograph

Vorm B; n=4211

In beide bovenstaande figuren zijn drie clusters goed te onderscheiden: het motivatie-, het welbevinden- en het zelfvertrouwencluster respectievelijk in rood, groen en blauw. De beide controleschalen zijn geel. Deze twee knopen hebben verschillende posities bij Vorm A en bij Vorm B. Het lijkt erop dat SWA (Sociaalwenselijke Antwoorden Vorm A) en A_T (Tegenstrijdige Antwoorden Vorm A) een minder sterke invloed op de structuur van de SVL-schalen Vorm A hebben dan de SWB en B_T op de structuur van de SVL-schalen Vorm B. Bij Vorm B staan de SVL-schalen minder centraal dan dezelfde structuur van Vorm A. Mogelijk is dat een effect van langer werk aan Vorm AB. Maar de verschillen tussen beide netwerken zijn verder opvallend klein. De motivatiecluster in vorm A is als het ware omgeklapt ten opzichte van deze cluster in vorm B. CKA en daarmee de beide controleschalen zijn naar boven gericht. CKB en daardoor ook beide controleschalen zijn naar beneden gericht. Door kleine verschuivingen in de verbanden ziet de structuur van vorm A er meer circulair uit dan die van vorm B. het is vooralsnog onduidelijk welke betekenis gehecht moet worden aan deze verschillen.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA=Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV= Sociale Vaardigheid
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Sociaalwenselijke Antwoorden

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(19) SVL-i: Glassomodel van 13 schalen

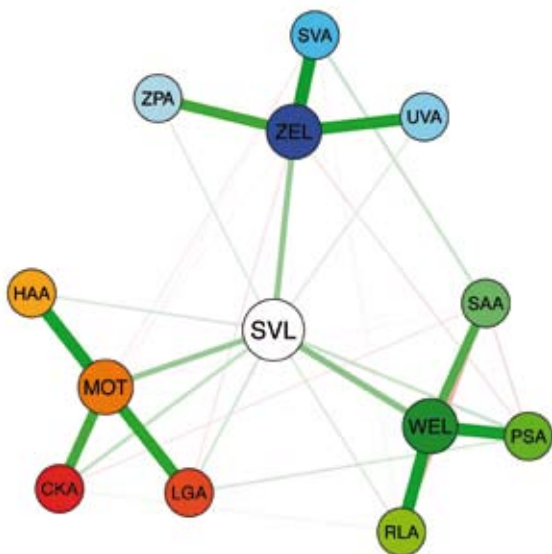
Vorm AB; n=4211

In dit netwerk zijn alleen de inhoudelijke schalen van de SVL-i opgenomen: negen basisschalen, drie samengestelde schalen en het totaal (SVL). In vergelijking met voorgaande glassomodellen is de structuur van bovenstaand model met alleen deze 13 elementen harmonisch en elegant te noemen. Dit netwerk is de beste benadering van het meetmodel van de SVL-i. De SVL (wit) staat in het midden met bijna gelijke afstanden tot de drie samengestelde schalen. De basisschalen hebben bijna gelijke afstanden tot de bijbehorende samengestelde schaal (bijna met gelijke verbanden) en bijna gelijke hoeken ten opzichte van elkaar. De ongelijke correlaties met de basisschalen hebben vrijwel geen versturende invloeden op de posities van de knopen. De drie clusters vormen elk een T-structuur met samengestelde schaal gericht op de totaalscore SVL.

Deze uitkomst geeft de indruk van een bijna perfect meetmodel van de compositie van het totaal, de samengestelde schalen en de basisschalen van de Vlaamse SVL-i.

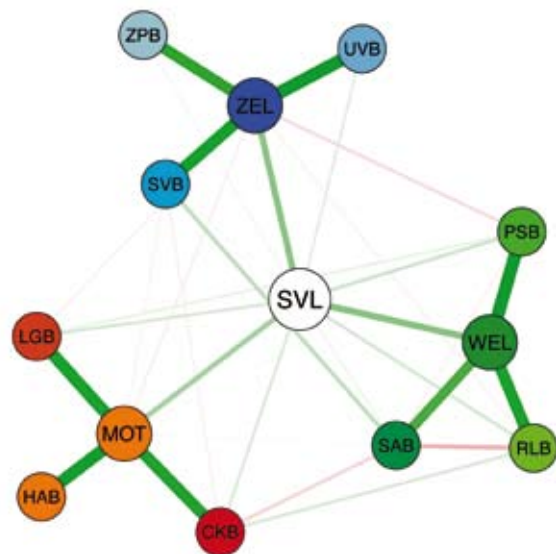
○ SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA= Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV= Sociale Vaardigheid

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(20) SVL-i: 13 schalen in glassograph

Vorm A en Vorm B; n=4211

(21) SVL-i: 13 schalen in glassograph

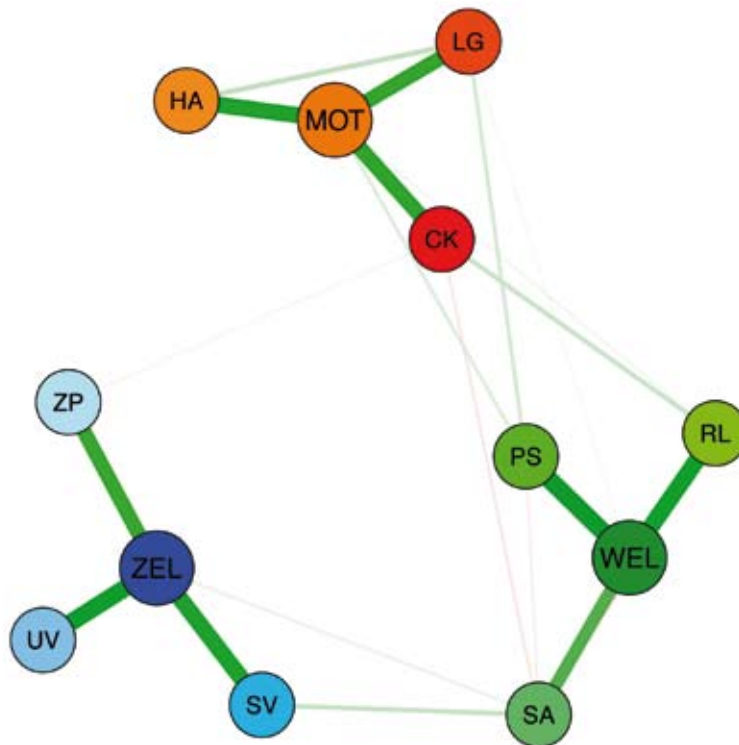
Vorm A en Vorm B; n=4211

Hierboven zijn twee glassomodellen weergegeven van 13 schalen van de SVL-i: SVL-totaal, drie samengestelde schalen (MOT, WEL en ZEL) en negen basisschalen voor Vorm A en Vorm B. In beide bovenstaande figuren zijn drie clusters goed te onderscheiden: het motivatie-, het welbevinden- en het zelfvertrouwencluster respectievelijk in rood, groen en blauw.

Bij Vorm B staan de SVL-schalen minder centraal dan dezelfde structuur van Vorm A. Mogelijk is dat een effect van langere werk aan Vorm AB. Maar de verschillen tussen beide netwerken zijn verder opvallen klein. De drie clusters staan voor beide vormen op ongeveer dezelfde positie. De afstanden van SVL tot de drie clusters is vrijwel gelijk voor beide vormen. Het grootste verschil is gelegen in de richtingen van de basisschalen binnen elke cluster. De meest fraaie cluster is die van Motivatie vorm B. Dezelfde cluster van vorm A is sterk asymmetrisch. De clusterstructuur van Welbevinden en Zelfvertrouwen van vorm A zijn beide bijna symmetrisch. Maar in B zijn die vormen asymmetrisch te noemen. Welke effecten de kleine verschillen en grote overeenkomsten op de meting hebben en de verklaringen ervan valt moeilijk te zeggen op dit moment.

○ SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA= Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV= Sociale Vaardigheid

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

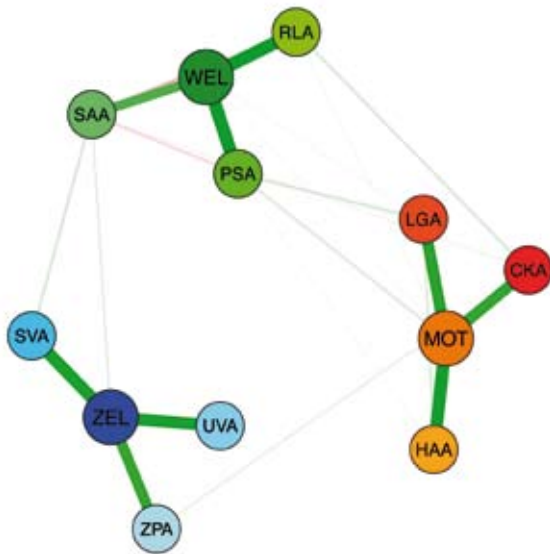
(22) SVL-i: Glassomodel van 12 schalen

Vorm AB; n=4211

De volgende stap in de systematische analyse van de netwerkstructuur van de Vlaamse SVL-i is de structuur van de negen basisschalen en drie samengestelde schalen, zonder het totaal. De vraag is dan in welke mate het meetmodel van drie factoren gehandhaafd blijft zonder de structurerende invloed van de SVL totaalscore. Bovenstaand netwerk geeft duidelijk weer dat de drie eigenschappen onafhankelijk zijn van elkaar. De relaties tussen basisschalen en de betreffende samengestelde schaal zijn sterk positief. Maar er is weinig samenhang tussen de drie clusters onderling. De clusters Welbevinden en Zelfvertrouwen hebben een harmonieuze T-structuur. De interne structuur van het motivatiecluster is ook harmonieus, meer een Y-structuur. Goed beschouwd is de totale structuur in mindere mate de gewenste weergave van het meetmodel. De totaalscore SVL lijkt meer richting te geven aan de drie clusters (zie glassograph 19) dan bovenstaande configuratie zonder de SVL.

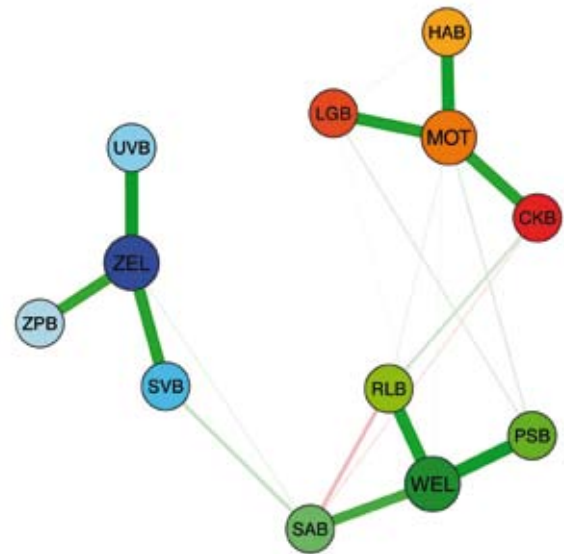
● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA= Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV= Sociale Vaardigheid

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(23) SVL-i: 12 schalen in glassograph

Vorm A; n=4211

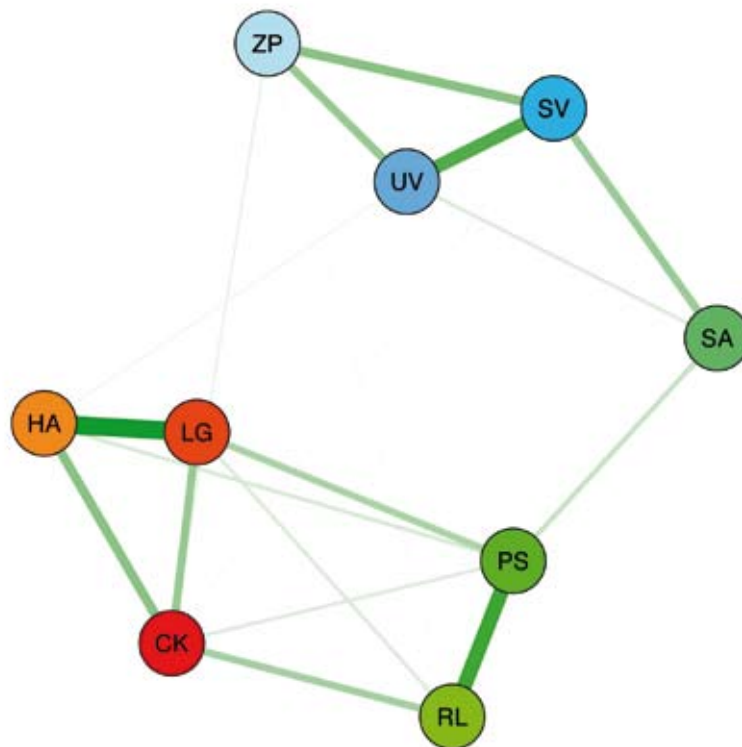
(24) SVL-i: 12 schalen in glassograph

Vorm B; n=4211

In de figuren 23 en 24 zijn de glassographs gegeven van de negen basisschalen en drie samengestelde schalen. Deze vormen de belangrijkste eigenschappen die in de Vlaamse SVL-i worden gemeten. Het netwerk geeft een geordende structuur van de drie eigenschappen van Vorm A en Vorm B. De samengestelde schalen liggen op een denkbeeldige cirkel. Maar de basisschalen zijn wat slordig geordend rond de betreffende samengestelde schaal. Welbevinden (groen) heeft in beide netwerken een T-structuur. Motivatie (rood) en Zelfvertrouwen (blauw) hebben in beide netwerken een Y-structuur. Dat levert voor het totaalbeeld geen harmonisch meetmodel op. De structuur met de totaalscore SVL levert een ordelijker beeld op (zie glassograph 20 en 21).

● Motivatie A	LG-A=Leertaak Gerichtheid + CK-A=Concentratie in de Klas + HA-A=Huiswerk Attitude
● Welbevinden A	PS-A=Plezier op School + SA-A= Sociaal Aanvaard voelen + RL-A=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen A	UV-A=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-A=Zekerheid bij Proefwerken + SV-A=Sociale Vaardigheid
● Motivatie B	LG-B=Leertaak Gerichtheid + CK-B=Concentratie in de Klas + HA-B=Huiswerk Attitude
● Welbevinden B	PS-B=Plezier op School + SA-B= Sociaal Aanvaard voelen + RL-B=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen B	UV-B=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-B=Zekerheid bij Proefwerken + SV-B=Sociale Vaardigheid

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

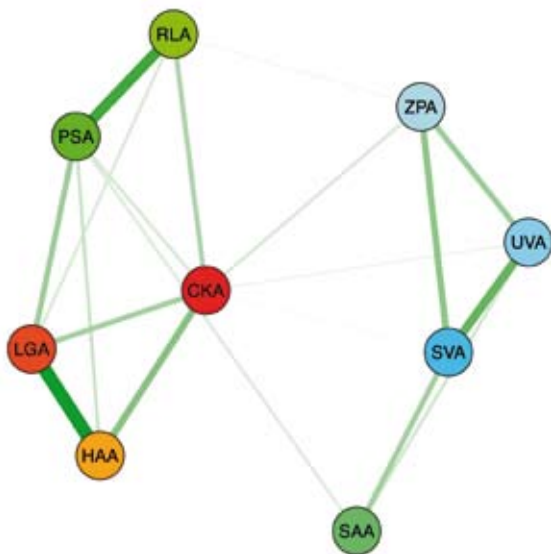
(25) SVL-i: Glassomodel van 9 basisschalen

Vorm AB; n=4211

In dit netwerk zijn de negen inhoudelijke basisschalen van de SVL-i opgenomen. In vergelijking met de vorige netwerkanalyse zijn nu totaalscore SVL en de samengestelde schalen MOT, WEL en ZEL verwijderd. Verwacht werd dat de oplossing zou bestaan uit drie clusters met elk een driehoekige structuur. De verwijdering van de vier samengestelde schalen heeft grote invloed op de structuur. Het Motivatiecluster bestaat uit LG, CK en HA, maar vormt geen symmetrische driehoek. Dat geldt ook voor het Zelfvertrouwencluster UV, ZP en SV. De Welbevindencluster (PS, SA en RL) vormt geen zelfstandige driehoek maar een lijn van een sterk positieve correlaties PS-RL met een zwak positieve relatie van PS met SA. Verder heeft het cluster sterke relaties tussen PS-LG en RL-CK. Op zich geen elegant meetmodel. De knopen UV-SV, HA-LG en RL-PS hebben sterke relaties waardoor de te vormen driehoeken niet evenwichtig zijn.

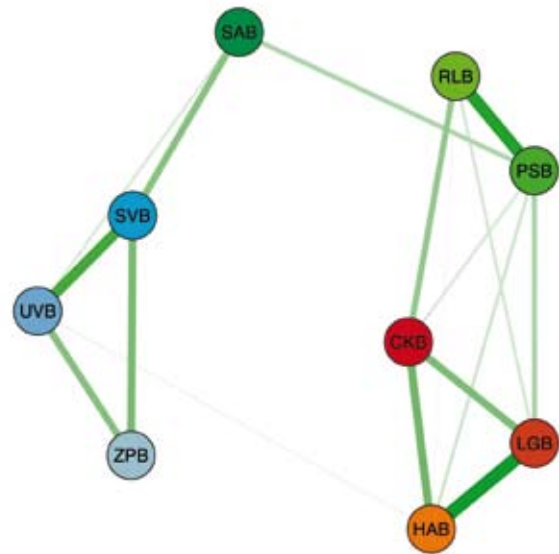
● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA= Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV=Sociale Vaardigheid

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(26) SVL-i: 9 basisschalen in glassograph

Vorm A; n=4211

(27) SVL-i: 9 basisschalen in glassograph

Vorm B; n=4211

De netwerken van de 9 basisschalen van de SVL-i van Vorm A (26) en Vorm B (27) zijn hierboven weergegeven. Op diverse punten zijn die verschillend van en overeenkomstig met de Glassographs van vorm AB. Vorm AB gaf globaal twee figuren:

- (1) het motivatiecluster met een aanhangsel Welbevinden (PS en RL) en
- (2) het zelfvertrouwencluster met een overblijfsel Welbevinden (SA).

Vorm A bestaat uit vorm AB maar dan 90 graden gedraaid

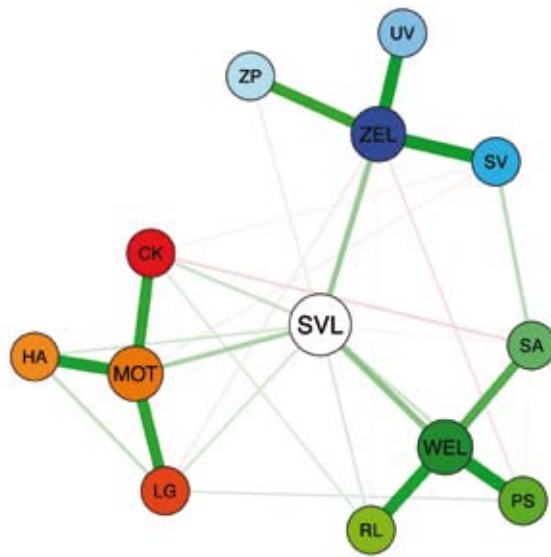
- (1) het motivatiecluster een kwartslag naar links gedraaid en
- (2) het zelfvertrouwencluster een kwartslag naar rechts gedraaid.

Vorm B is ten opzichte van vorm AB in zijn geheel 90 graden naar links gedraaid en

- (1) het motivatiecluster over de lengteas omgeklapt en
- (2) het zelfvertrouwencluster ook over de lengteas omgeklapt. De belangrijkste verbanden van vorm A en van vorm B zijn vergelijkbaar met die van vorm AB. Hoe het ook zij, de welbevindencluster (groen) verhindert een optimale structuur van de basisschalen.

● Motivatie (MOT)	LG=Leertaak Gerichtheid + CK=Concentratie in de Klas + HA=Huiswerk Attitude
● Welbevinden (WEL)	PS=Plezier op School + SA= Sociaal Aanvaard voelen + RL=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen (ZEL)	UV=UitdrukkingsVaardigheid + ZP=Zekerheid bij Proefwerken + SV= Sociale Vaardigheid

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

Herhaling (19): het fraaie meetmodel van SVL-i Vorm AB

Samenvatting (1-27) SVL-i: Glassomodel van 20-13 schalen

Wat zijn de bevindingen tot zover?

- (01-03) In deze netwerkanalyses zijn de verschillen weergegeven tussen intercorrelatie-netwerkanalyses, partiële correlatie-netwerkanalyses en glassonnetwerkanalyses. Het Glassomodel lijkt de meest heldere en efficiënte structuuranalyses te geven.
- (04-12) In deze Glassomodellen is de structuur onderzocht van 20 schalen van SVL-i voor vorm AB, vorm A en vorm B afzonderlijk in diverse groepen leerlingen. De structuur blijkt bij voldoende waarnemingen stabiel.
- (13-15) In deze Glassomodellen is de structuur onderzocht van 18 schalen van SVL-i voor Vorm AB, Vorm A en Vorm B. Ook bij deze analyses zonder pestschalen blijkt de structuur evenwichtig.
- (16-21) In deze Glassomodellen is de structuur onderzocht van 15 schalen van SVL-i voor Vorm AB, Vorm A en Vorm B. Twee groepen analyses zijn uitgevoerd: de 13 inhoudelijke SVL-i-schalen met twee controleschalen of 13 SVL-i-schalen met twee pestschalen. In beide groepen blijken de inhoudelijke schalen een herkenbare structuur te hebben.
- (22-24) In deze Glassomodellen is de structuur onderzocht van 13 schalen van SVL-i voor Vorm AB, Vorm A en Vorm B. Dit netwerk geeft het meetmodel aan van de hiërarchische structuur van de theoretische begrippen: basisschalen, samengestelde schalen en het totaal. Dit beeld van het netwerk valt goed samen met de verwachte structuur van het meetmodel.
- (25-27) In deze Glassomodellen is de structuur onderzocht van 9 basisschalen van SVL-i voor Vorm AB, Vorm A en Vorm B. Met dit model zijn de meest specifieke eigenschappen in beeld gebracht. Het beeld van het netwerk past niet goed bij het verwachte meetmodel van drie groepen van drie knopen.

Wat zijn de volgende netwerken die komen?

- (28-33) De Glassomodellen van Vorm A en B worden tegelijk onderzocht om overeenkomsten en verschillen tussen Vorm A en Vorm B te kunnen vaststellen.
- (34-55) De Glassomodellen met alle items worden gecombineerd met een toenemend aantal schalen waarvan verwacht wordt dat deze tot een meer geordende structuur van de drie groepen items zal leiden. De toevoeging van schalen gebeurt stapsgewijs. De analyse gebeurt voor Vorm A, Vorm B en Vorm AB afzonderlijk.
- (56-62) De Glassomodellen met alle items en schalen is ook per klasniveau uitgevoerd.
- (63-70) De Glassomodellen zijn tot slot uitgerust met de items van Socialewenselijke Antwoorden en die van Pestgedrag. Daarmee zijn de belangrijkste gegevens beschikbaar.

3 Betrouwbaarheidsonderzoek per normgroep

In dit hoofdstuk worden de betrouwbaarheidsanalyses per normgroep weergegeven. Dat gebeurt voor Tabel 10 tot en met Tabel 41. Steeds een tabel voor meisjes en jongens. De gegevens zijn over vier paragrafen verdeeld.

- In 3.1 Achttien tabellen voor de negen Basisschalen (Tabel 10 - Tabel 27)
- In 3.2 Twee tabellen voor de Controleschaal Sociale Wenselijkheid (Tabel 28 en Tabel 29)
- In 3.3 Acht tabellen voor de vier Samengestelde schalen (Tabel 30 - Tabel 37)
- In 3.4 Vier tabellen voor de Pestschalen (Tabel 38 - Tabel 41)

In elke tabel zijn twee niveaus van het Lager Onderwijs vermeld en 10 van het Secundair onderwijs. Bovendien zijn vier samengevoegde opleidingen afzonderlijk vermeld, plus het totaal aantal meisjes/jongens en het totaal aantal leerlingen. De verschillende groepen kunnen nu gemakkelijk vergeleken worden op gemiddelde scores en de betrouwbaarheid van de schaal.

3.1 Basisschalen

In Tabel 10 (Basisschaal LeertaakGerichtheid, meisjes) en Tabel 11 (Basisschaal LeertaakGerichtheid, jongens) zijn enkele gegevens in schaduw of gearceerd weergegeven. De betekenis daarvan is dat het aantal vermelde leerlingen absoluut zeer klein is en ook relatief te laag is voor het vormen van betrouwbare normen. Dit probleem is niet met weging te bestrijden. Op grond van de gegevens in dit hoofdstuk en die van het volgende hoofdstuk worden de gegevens van deze groepen gecombineerd met andere groepen op basis van gelijkennis.

Voor meisjes betreft het de volgende opleidingen:

- 1e leerjaar B (n=62)
- Beroepsvoorbereidend leerjaar (n=78)
- 3e leerjaar BSO (n=82),
- 3e leerjaar TSO (n=78)
- 4e leerjaar BSO (n=60).

Voor jongens zijn het de volgende opleidingen:

- 1e leerjaar B (n=50)
- Beroepsvoorbereidend leerjaar (n=64)
- 3e leerjaar BSO (n=41)
- 3e leerjaar TSO (n=64)

- 4e leerjaar BSO (n=33)
- 3e/4e leerjaar BSO (n=74).

Het zijn voor beide seksen vrijwel dezelfde opleidingen (behalve: 3e /4e leerjaar BSO voor jongens).

Verder valt bij inspectie van de tabellen op dat de betrouwbaarheidsgegevens (Cronbachs Alfa) hoog tot zeer hoog zijn. Hieronder volgt een samenvatting berekend over het totaal van meisjes en jongens. Alle betrouwbaarheidsgegevens van meisjes zijn hoger dan die van jongens.

	meisjes (n=2231)	jongens (n=1980)
LeertaakGerichtheid	.883	.880
Concentratie in de Klas	.919	.906
Huiswerk Attitude	.897	.887
Plezier op School	.917	.901
Relatie met Leerkrachten	.892	.884
Sociaal Aanvaard voelen	.909	.904
Sociale Vaardigheid	.868	.841
UitdrukkingsVaardigheid	.903	.884
Zelfvertrouwen bij Proefwerk	.866	.843
Sociale Wenselijkheid	.819	.781
Motivatie	.957	.953
Welbevinden	.934	.928
Zelfvertrouwen	.933	.923
SVL-Totaal	.960	.956
Anderen Pesten	.737	.735
Gepest Worden	.851	.849

Tabel 10 LeertaakGerichtheid AB - Meisjes (onderdeel van Motivatie)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	40.8500	5.33480	.820
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	40.3013	5.49190	.828
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	417	37.4149	6.90165	.885
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	36.3710	5.51075	.737
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	34.3985	6.90275	.865
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	33.3333	7.16714	.866
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	35.9399	6.91334	.877
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	31.9615	7.22988	.883
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	32.0732	8.03200	.898
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	35.9080	7.28228	.883
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	33.6378	7.47872	.886
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	34.7667	7.44555	.876
Lager Onderwijs BO leerjaar 5/6	498*	40.5904	5.41710	.824
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	34.6786	6.63896	.832
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	35.9250	7.08209	.880
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	33.0000	7.41223	.885
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	33.2113	7.87656	.892
.....				
Totaal meisjes	2231	36.5168	7.20031	.883
Totaal leerlingen	4211	35.5234	7.42200	.883

* één leerling ontbreekt

Tabel 11 LeertaakGerichtheid AB - Jongens (onderdeel van Motivatie)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	38.8635	6.38747	.847
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	37.8430	6.27120	.835
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	35.2772	7.25372	.879
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	36.5200	5.21865	.732
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	33.7080	6.74775	.850
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	33.6719	6.91686	.828
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	31.6261	7.29097	.878
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	32.6094	8.37536	.913
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	31.7317	7.22850	.865
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	31.7578	7.32468	.866
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	28.6293	6.69007	.854
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	31.6061	7.42016	.885
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	38.3821	6.34723	.842
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	34.9211	6.36381	.806
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	31.6967	7.30168	.871
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	30.0444	7.55599	.887
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	31.6757	7.26430	.871
.....				
Totaal jongens	1980	34.4040	7.51003	.880
Totaal leerlingen	4211	35.5234	7.42200	.883

Tabel 12 Concentratie in de Klas AB - Meisjes (onderdeel van Motivatie)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	37.4192	7.67670	.906
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	36.4351	7.71138	.901
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	417	33.5899	8.45703	.923
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	30.6452	7.80100	.894
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	30.8561	8.46111	.914
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	28.2051	7.58905	.883
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	32.4099	8.03019	.907
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	28.9487	8.01281	.908
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	27.7683	8.18505	.911
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	31.2320	8.65505	.916
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	29.7480	8.25772	.908
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	29.4167	7.90686	.891
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	498	36.9679	7.69613	.903
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	29.2857	7.75180	.889
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	31.8574	8.34198	.912
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	29.4439	8.15494	.907
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	28.4648	8.08173	.903
.....				
Totaal meisjes	2231	32.5715	8.60760	.919
Totaal leerlingen	4211	32.4196	8.49087	.913

Tabel 13 Concentratie in de Klas AB - Jongens (onderdeel van Motivatie)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	35.3764	8.03732	.900
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	35.2025	7.88219	.897
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	32.9404	8.66305	.919
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	34.7400	6.74555	.837
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	31.3717	8.21456	.906
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	33.2031	7.66600	.865
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	30.0180	7.74186	.890
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	31.0000	8.69044	.909
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	31.1220	8.21034	.893
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	29.7031	8.13259	.897
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	28.0259	7.15841	.875
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	30.9091	6.72386	.860
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	35.2943	7.95723	.899
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	33.8772	7.28575	.854
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	29.8494	7.94678	.894
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	29.0833	7.84478	.893
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	31.0270	7.53435	.880
.....				
Totaal jongens	1980	32.2485	8.35626	.906
Totaal leerlingen	4211	32.4196	8.49087	.913

Tabel 14 Huiswerk Attitude AB - Meisjes (onderdeel van Motivatie)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	40.0346	6.89936	.889
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	39.7866	6.52729	.861
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	417	37.5588	7.50237	.896
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	35.4194	7.36084	.857
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	34.4723	8.09745	.892
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	30.9872	8.54247	.897
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	35.8233	7.61092	.888
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	32.0513	7.88538	.880
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	31.0854	9.11816	.917
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	35.1440	8.11534	.895
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	33.7638	7.58074	.869
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	33.4000	8.26100	.890
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	498	39.9076	6.72240	.876
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	32.9500	8.31167	.888
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	35.5047	7.85144	.891
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	33.1122	7.72392	.874
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	32.0634	8.81103	.908
.....				
Totaal meisjes	2231	36.1089	8.07183	.897
Totaal leerlingen	4211	35.0501	8.20203	.894

Tabel 15 Huiswerk Attitude AB - Jongens (onderdeel van Motivatie)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	37.8266	7.79669	.890
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	37.0124	7.44913	.875
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	35.0751	8.21478	.897
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	34.3800	6.66973	.799
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	32.7876	7.35022	.849
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	32.1250	7.63555	.849
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	31.7342	7.84387	.879
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	30.7344	9.33375	.917
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	30.9268	7.44779	.843
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	32.2461	7.78019	.868
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	28.6810	6.91891	.839
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	28.8485	7.90617	.891
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	37.4425	7.63812	.883
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	33.1140	7.28407	.831
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	32.0084	7.80581	.873
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	29.4111	7.89865	.879
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	30.0000	7.67312	.866
.....				
Totaal jongens	1980	33.8571	8.18577	.887
Totaal leerlingen	4211	35.0501	8.20203	.894

Tabel 16 Plezier op School AB - Meisjes (onderdeel van Welbevinden)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	259	41.1660	6.31899	.885
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	40.0502	6.86282	.895
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	417	37.3261	7.37290	.908
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	35.2742	7.39998	.864
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	32.9815	8.37609	.916
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	31.0000	8.33706	.911
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	34.7809	7.37314	.900
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	30.7308	8.25042	.911
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	31.6951	8.86342	.926
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	34.3280	7.23809	.886
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	30.1890	7.74979	.896
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	32.7500	8.27826	.910
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	498	40.6305	6.60254	.891
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	32.8929	8.18992	.899
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	34.5685	7.30675	.893
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	30.3951	7.92829	.902
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	42	32.1408	8.60693	.920
Totaal meisjes	2231	35.6584	8.20012	.917
Totaal leerlingen	4211	35.1954	8.13009	.909

Tabel 17 Plezier op School AB - Jongens (onderdeel van Welbevinden)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	38.6863	7.72738	.908
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	37.3430	7.94497	.908
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	35.4223	7.65017	.894
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	36.2000	6.80636	.850
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	32.9912	7.74194	.888
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	32.9844	8.18340	.887
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	33.0631	7.17118	.875
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	33.0937	7.85528	.892
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	33.6585	8.22378	.905
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	32.8633	7.59417	.885
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	29.2069	7.13536	.871
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	32.8788	7.56950	.886
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	38.0526	7.85185	.908
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	34.3947	7.74553	.878
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	32.9561	7.39370	.880
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	30.5889	7.60975	.886
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	33.3108	7.89473	.896
Totaal jongens	1980	34.6737	8.02054	.901
Totaal leerlingen	4211	35.1954	8.13009	.909

Tabel 18 Relatie met Leerkrachten AB - Meisjes (Welbevinden)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	259	42.6139	5.90276	.896
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	41.7824	6.34468	.901
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	417	35.6859	6.93546	.875
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	34.3710	5.97051	.785
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	32.8708	7.27260	.879
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	32.0256	7.50926	.883
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	34.6254	6.49558	.858
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	32.4872	6.92210	.868
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	33.4024	7.59607	.890
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	34.7120	6.50525	.846
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	32.6063	7.66786	.894
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	34.7167	6.57961	.857
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	498	42.2149	6.12676	.899
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	33.0643	6.94605	.851
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	34.6660	6.49415	.852
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	32.5610	7.37593	.885
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	33.9577	7.18931	.879
.....				
Totaal meisjes	2231	35.9789	7.59602	.892
Totaal leerlingen	4211	35.8114	7.58687	.888

Tabel 19 Relatie met Leerkrachten AB - Jongens (Welbevinden)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	41.1956	6.86770	.907
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	39.3017	7.34423	.904
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	35.0984	6.97011	.866
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	37.7800	5.48575	.775
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	33.1283	6.99437	.865
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	34.3281	7.94636	.888
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	33.4685	6.25017	.820
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	35.2031	7.06249	.867
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	34.8049	7.79172	.885
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	33.4375	6.79821	.848
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	30.8017	7.20292	.872
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	34.7273	7.41313	.877
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	40.3021	7.15238	.907
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	35.8421	7.15638	.863
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	33.4519	6.54262	.836
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	32.3667	7.43981	.880
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	34.7703	7.57347	.880
.....				
Totaal jongens	1980	35.6227	7.57403	.884
Totaal leerlingen	4211	35.8114	7.58687	.888

Tabel 20 Sociaal Aanvaard voelen AB - Meisjes (Welbevinden)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	259	41.7452	6.64235	.910
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	40.6025	7.08272	.908
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	417	41.8897	6.54256	.910
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	38.8548	7.20165	.880
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	41.1808	6.88104	.907
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	40.0385	7.61482	.915
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	42.5159	6.35495	.907
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	41.5513	7.03913	.915
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	41.1951	6.13719	.860
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	42.4040	6.68998	.914
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	42.1890	6.97698	.925
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	42.2333	7.34701	.933
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	498	41.1968	6.87408	.909
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	39.5143	7.43169	.900
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	42.4634	6.50831	.910
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	41.9463	6.99033	.921
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	41.6338	6.67001	.897
.....				
Totaal meisjes	2231	41.6109	6.78849	.909
Totaal leerlingen	4211	41.6834	6.71286	.907

Tabel 21 Sociaal Aanvaard voelen AB - Jongens (Welbevinden)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	41.3690	7.05142	.914
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	41.6612	6.60385	.900
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	41.6554	6.92205	.916
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	39.4600	6.79198	.886
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	41.7611	6.61819	.905
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	39.8906	7.27709	.890
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	42.5045	5.84316	.890
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	42.9219	6.04298	.890
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	40.6341	7.35104	.903
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	42.7383	6.24766	.904
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	41.3448	6.44455	.892
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	42.9394	4.98083	.843
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	41.5068	6.83886	.908
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	39.7018	7.04088	.888
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	42.6297	6.05798	.898
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	41.9056	6.33312	.893
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	41.6622	6.46651	.889
.....				
Totaal jongens	1980	41.7652	6.62737	.904
Totaal leerlingen	4211	41.6834	6.71286	.907

Tabel 22 Sociale Vaardigheid AB - Meisjes (Zelfvertrouwen)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	35.2115	7.28604	.856
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	36.7448	7.50950	.872
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	416	35.7476	7.02465	.857
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	34.9194	6.20761	.785
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	35.9963	7.81760	.881
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	36.4359	7.04824	.848
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	37.1378	7.41085	.879
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	36.4872	8.11243	.894
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	36.3659	5.79168	.775
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	37.5680	7.46056	.882
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	38.1811	7.61829	.895
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	36.1333	6.82584	.844
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	499	35.9459	7.42615	.865
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	35.7643	6.70832	.824
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	37.3396	7.43032	.881
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	37.5366	7.83374	.895
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	36.2676	6.22727	.808
.....				
Totaal meisjes	2231	36.4106	7.37490	.868
Totaal leerlingen	4211	37.7542	7.07061	.862

Tabel 23 Sociale Vaardigheid AB - Jongens (Zelfvertrouwen)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	39.0738	6.42522	.841
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	38.8471	6.10807	.811
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	38.7513	6.50157	.844
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	36.9400	6.72616	.840
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	39.3894	6.06254	.822
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	39.3281	6.05806	.802
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	39.4054	6.01864	.836
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	40.2344	7.13085	.892
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	39.9756	5.85443	.826
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	40.0547	6.66899	.866
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	39.3448	6.74905	.869
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	41.9091	5.56980	.850
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	38.9669	6.27253	.827
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	38.2807	6.44172	.825
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	39.7531	6.37686	.853
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	39.6611	6.88060	.878
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	40.8378	5.77198	.838
.....				
Totaal jongens	1980	39.2682	6.38256	.841
Totaal leerlingen	4211	37.7542	7.07061	.862

Tabel 24 UitdrukkingsVaardigheid AB - Meisjes (Zelfvertrouwen)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	34.7038	7.54758	.884
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	35.8661	8.13534	.905
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	416	35.7332	7.85369	.899
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	31.3387	7.05469	.843
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	35.4649	8.51435	.915
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	34.0000	7.16956	.854
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	38.0707	7.59119	.901
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	37.1154	8.09037	.912
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	35.0732	7.22441	.848
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	38.9960	8.08712	.920
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	38.1969	7.05313	.879
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	33.3000	8.38744	.905
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	499	35.2605	7.84823	.895
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	32.8214	7.21636	.851
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	38.5047	7.83395	.911
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	37.7854	7.46382	.893
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	34.3239	7.75836	.877
.....				
Totaal meisjes	2231	36.1497	8.04321	.903
Totaal leerlingen	4211	36.3788	7.86358	.894

Tabel 25 UitdrukkingsVaardigheid AB - Jongens (Zelfvertrouwen)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	35.3432	7.41247	.872
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	36.3264	7.40730	.869
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	36.0104	7.31978	.870
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	34.1800	7.36425	.864
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	36.4381	7.19371	.866
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	35.9688	7.01918	.837
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	37.0135	7.88978	.901
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	36.7656	9.55310	.932
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	35.9512	6.34410	.804
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	39.1914	7.90572	.905
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	37.1034	7.78782	.893
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	39.6970	7.54356	.916
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	35.8070	7.41908	.871
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	35.1842	7.19583	.851
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	38.1799	7.96461	.905
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	36.9833	8.43276	.910
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	37.6216	7.10721	.871
.....				
Totaal jongens	1980	36.6369	7.64993	.884
Totaal leerlingen	4211	36.3788	7.86358	.894

Tabel 26 Zelfvertrouwen bij Proefwerk AB - Meisjes (Zelfvertrouwen)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	32.7038	6.96771	.868
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	32.3347	7.02493	.862
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	416	31.8317	7.21882	.874
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	31.1613	6.09271	.800
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	31.3284	7.28870	.863
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	32.4487	6.57553	.819
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	32.1272	7.47654	.880
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	31.3205	7.19396	.863
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	32.1707	6.61238	.831
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	31.9400	8.12456	.894
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	33.4803	6.79501	.831
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	31.8833	7.34868	.870
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	499	32.5271	6.99058	.865
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	31.8786	6.37607	.810
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	32.0394	7.78037	.887
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	32.6585	7.01123	.847
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	32.0493	6.90906	.848
.....				
Totaal meisjes	2231	32.0816	7.23690	.866
Totaal leerlingen	4211	33.6891	7.21608	.864

Tabel 27 Zelfvertrouwen bij Proefwerk AB - Jongens (Zelfvertrouwen)

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	35.2103	6.85863	.851
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	35.1074	6.95128	.856
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	34.8653	6.53084	.839
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	36.7800	6.70148	.858
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	35.4956	6.43480	.830
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	36.3906	6.22493	.789
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	35.3649	6.36430	.826
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	35.1875	7.56952	.880
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	35.9268	6.77270	.835
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	36.1094	7.27740	.862
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	35.8276	6.35921	.803
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	39.4242	6.71766	.879
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	35.1618	6.89593	.853
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	36.5614	6.41215	.820
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	35.7636	6.87143	.848
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	35.6000	6.80010	.835
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	37.4865	6.92671	.861
.....				
Totaal jongens	1980	35.5005	6.75003	.843
Totaal leerlingen	4211	33.6891	7.21608	.864

3.2 Sociale Wenselijkheid schaal

Tabel 28 Sociale Wenselijkheid AB - Meisjes

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	33.6500	5.94867	.809
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	31.2636	6.02669	.811
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	416	30.2284	6.08045	.818
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	29.1774	6.55500	.811
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	27.9336	6.40740	.822
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	27.6538	5.97142	.782
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	28.3993	5.93818	.811
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	27.0897	5.26983	.731
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	26.5732	5.90256	.798
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	27.1360	5.76145	.789
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	27.5827	5.80700	.778
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	28.3167	5.44150	.747
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	499	32.5070	6.09805	.817
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	28.3286	6.25989	.795
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	27.8068	5.88440	.729
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	27.3951	5.60068	.762
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	27.3099	5.75774	.781
.....				
Totaal meisjes	2231	29.2712	6.33189	.819
Totaal leerlingen	4211	28.9238	6.15305	.802

Tabel 29 Sociale Wenselijkheid AB - Jongens

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	30.9336	6.04575	.797
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	30.2893	5.99922	.793
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	28.7824	5.90393	.785
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	30.0800	6.23303	.804
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	27.4071	5.47745	.760
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	29.4062	6.17655	.776
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	222	27.5180	5.26038	.729
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	28.1094	6.68597	.826
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	29.0488	6.64436	.805
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	26.1641	5.16971	.722
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	26.7500	5.26494	.727
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	28.5455	4.53522	.617
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	30.6296	6.02657	.796
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	29.7018	6.18295	.787
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	26.7929	5.25024	.803
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	27.2333	5.82817	.776
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	28.8243	5.76802	.747
.....				
Totaal jongens	1980	28.5323	5.92231	.781
Totaal leerlingen	4211	28.9238	6.15305	.802

3.3 Samengestelde schalen

Tabel 30 Motivatie AB - Meisjes

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	118.3038	17.72168	.945
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	116.5230	17.57381	.941
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	416	108.5601	20.77675	.958
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	102.4355	18.07872	.928
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	99.7269	21.01990	.952
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	92.5256	20.70618	.947
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	104.1731	20.06678	.951
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	92.9615	20.62872	.951
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	90.9268	23.43617	.963
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	102.2840	21.08625	.952
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	97.1496	20.83651	.950
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	97.5833	21.20385	.950
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	499	117.4509	17.65576	.943
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	96.9143	20.13318	.943
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	103.2871	20.55348	.951
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	95.5561	20.80707	.950
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	93.7394	22.68366	.958
Totaal meisjes	2231	105.1972	21.61988	.957
Totaal leerlingen	4211	102.9931	21.77630	.955

Tabel 31 Motivatie AB - Jongens

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	112.0664	19.90671	.948
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	110.0579	18.94535	.940
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	103.2927	21.86059	.956
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	105.6400	15.25666	.892
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	97.8673	19.86488	.942
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	99.0000	19.73073	.933
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	22	93.3784	20.74432	.950
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	94.3438	24.41975	.964
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	93.7805	21.24325	.948
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	93.7070	20.22414	.942
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	85.3362	18.09537	.933
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	91.3636	20.59857	.953
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	111.1189	19.46610	.945
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	101.9123	18.13644	.921
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	93.5544	20.44649	.945
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	88.5389	20.95096	.950
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	92.7027	20.85024	.949
Totaal jongens	1980	100.5096	21.68982	.953
Totaal leerlingen	4211	102.9931	21.77630	.955

Tabel 32 Welbevinden AB - Meisjes

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	125.4846	14.73589	.932
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	122.4351	15.49854	.931
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	416	114.9014	16.94392	.940
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	108.5000	16.13443	.908
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	107.0332	16.71379	.925
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	103.0641	16.09819	.911
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	111.9223	15.36302	.923
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	104.7692	15.89734	.917
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	106.2927	17.44797	.930
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	111.4440	15.97987	.925
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	104.9843	16.84051	.929
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	109.7000	16.71222	.929
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	499	124.0240	15.16759	.932
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	105.4714	16.28321	.910
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	111.6979	15.64241	.924
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	104.9024	16.44898	.924
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	107.7324	17.16417	.930
.....				
Totaal meisjes	2231	113.248	17.39538	.934
Totaal leerlingen	4211	112.6903	17.22478	.931

Tabel 33 Welbevinden AB - Jongens

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	121.2509	17.44058	.944
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	118.3058	17.65287	.941
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	112.1762	16.13193	.922
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	113.4400	15.44861	.913
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	107.8805	16.69461	.926
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	107.2031	17.50481	.919
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	22	109.0360	14.13729	.899
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	111.2188	15.56295	.914
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	109.0976	17.45108	.925
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	109.0391	15.12997	.909
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	101.3534	14.49453	.897
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	110.5455	16.35178	.927
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	119.8616	17.58557	.943
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	109.9386	16.85192	.918
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	109.0377	14.66204	.904
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	104.8611	15.57708	.912
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	109.7432	16.87022	.924
.....				
Totaal jongens	1980	112.0616	17.01298	.928
Totaal leerlingen	4211	112.6903	17.22478	.931

Tabel 34 Zelfvertrouwen AB - Meisjes

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	102.6192	18.46956	.934
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	104.9456	19.02037	.937
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	416	103.3125	17.63180	.927
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	97.4194	16.66207	.911
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	102.7897	19.35583	.937
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	102.8846	16.26085	.904
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	107.3357	18.78179	.939
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	104.9231	20.06339	.945
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	103.6098	15.89763	.902
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	108.5040	19.30400	.941
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	109.8583	17.11619	.923
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	101.3167	18.46801	.930
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	499	103.7335	18.75265	.935
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	100.4643	16.60520	.908
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	107.8837	19.01952	.940
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	107.9805	18.40262	.934
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	102.6408	17.00577	.916
.....				
Totaal meisjes	2231	104.6419	18.62154	.933
Totaal leerlingen	4211	107.8221	18.22711	.931

Tabel 35 Zelfvertrouwen AB - Jongens

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	109.6273	17.11501	.923
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	110.2810	16.87849	.919
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	109.6269	16.61030	.918
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	107.9000	16.73351	.916
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	111.3230	15.55141	.906
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	111.6875	15.88238	.901
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	22	111.7838	16.62109	.923
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	112.1875	20.59502	.949
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	111.8537	16.33181	.916
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	115.3555	18.33658	.936
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	112.2759	16.44785	.914
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	121.0303	17.93998	.951
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	109.9357	16.99040	.921
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	110.0263	16.29781	.908
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	113.6967	17.63293	.931
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	112.2444	17.97473	.930
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	115.9459	17.55921	.936
.....				
Totaal jongens	1980	111.4056	17.08122	.923
Totaal leerlingen	4211	107.8221	18.22711	.931

Tabel 36 SVL-Totaal AB - Meisjes

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	260	346.4077	41.53171	.965
Lager Onderwijs 6e leerjaar	239	343.9038	41.42538	.963
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	416	326.7740	42.20686	.963
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	62	308.3548	39.28087	.949
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	271	309.5498	40.45057	.953
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	298.4744	39.05232	.948
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	283	323.4311	39.71116	.956
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	302.6538	39.63923	.952
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	82	300.8293	37.24520	.943
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	250	322.2320	40.06844	.954
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	311.9921	36.10358	.942
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	60	308.6000	40.85949	.954
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	499	345.2084	41.45807	.964
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	140	302.8500	39.32212	.948
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	533	322.8687	39.84610	.955
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	308.4390	37.66718	.947
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	142	304.1127	38.86293	.948
.....				
Totaal meisjes	2231	323.0874	42.79975	.960
Totaal leerlingen	4211	323.5056	42.19231	.958

Tabel 37 SVL-totaal AB - Jongens

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	271	342.9446	44.53771	.966
Lager Onderwijs 6e leerjaar	242	338.6446	40.86571	.958
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	386	325.0959	42.12577	.960
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	50	326.9800	35.69742	.941
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	226	317.0708	38.92950	.951
Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	317.8906	40.22205	.948
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	22	314.1982	38.75397	.953
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	317.7500	43.63121	.960
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	314.7317	38.92880	.948
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	256	318.1016	36.50632	.943
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	116	298.9655	30.32030	.917
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	33	322.9394	36.74400	.951
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	513	340.9162	42.85717	.963
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	114	321.8772	38.40657	.945
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	478	316.2887	37.57776	.948
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	180	305.6444	36.63250	.943
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	74	318.3919	37.93535	.949
.....				
Totaal jongens	1980	323.9768	41.50296	.956
Totaal leerlingen	4211	323.5056	42.19231	.958

3.4 Pestschalen

Tabel 38 Anderen Pesten - Meisjes

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	253	13.0988	3.32172	.725
Lager Onderwijs 6e leerjaar	236	13.5085	3.61379	.776
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	408	13.2623	3.17891	.720
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	59	15.7627	3.49057	.644
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	269	13.8290	3.54298	.743
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	16.5897	4.19473	.771
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	281	12.9395	2.84603	.637
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	13.7821	3.45151	.748
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	81	16.0864	4.14788	.761
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	248	13.1048	2.98937	.674
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	13.6378	3.35628	.731
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	59	14.4746	3.87457	.784
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	489	13.2965	3.46824	.752
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	137	16.2336	3.91502	.724
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	529	13.0170	2.91250	.653
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	13.6927	3.38512	.737
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	140	15.4071	4.09930	.777
.....				
Totaal meisjes	2202	13.6608	3.47560	.737
Totaal leerlingen	4138	14.3354	3.71431	.745

Tabel 39 Anderen Pesten - Jongens

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	261	14.8889	4.01621	.771
Lager Onderwijs 6e leerjaar	233	14.6438	4.01905	.779
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	375	14.8267	3.91136	.754
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	49	16.5102	3.80856	.682
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	221	15.2670	3.72415	.731
Beroepsvoorbereidend leerjaar	62	15.6452	3.41211	.596
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	220	15.1045	3.43670	.679
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	15.1094	4.29144	.815
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	15.1707	3.99939	.749
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	255	15.4039	3.84001	.739
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	114	15.5263	3.48247	.666
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	32	15.0312	3.53311	.692
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	494	14.7733	4.01534	.774
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	111	16.0270	3.60166	.641
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	475	15.2653	3.65800	.715
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	178	15.3764	3.78652	.733
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	73	15.1096	3.77698	.720
.....				
Totaal jongens	1936	15.1028	3.82732	.735
Totaal leerlingen	4138	14.3354	3.71431	.745

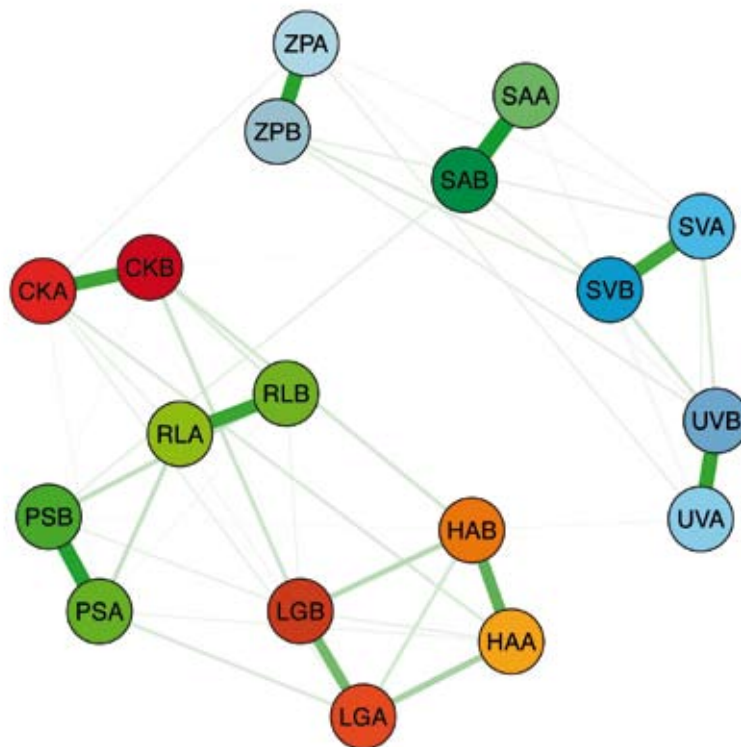
Tabel 40 Gepest Worden - Meisjes

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	253	14.0553	4.45044	.858
Lager Onderwijs 6e leerjaar	236	14.9068	4.73644	.861
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	408	13.3652	4.16154	.845
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	59	16.8305	4.55295	.791
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	269	13.3532	4.18038	.859
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	14.3846	4.82480	.873
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	281	12.2740	3.49587	.791
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	78	12.4744	3.58106	.795
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	81	14.5802	4.51626	.837
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	248	12.3952	3.99457	.847
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	127	13.0866	4.37892	.871
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	59	13.4237	4.02665	.822
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	489	14.4663	4.60570	.861
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	137	15.4380	4.84747	.849
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	529	12.3308	3.73485	.821
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	205	12.8537	4.09544	.850
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	140	14.0929	4.33971	.834
.....				
Totaal meisjes	2202	13.4809	4.30492	.851
Totaal leerlingen	4138	13.6392	4.39610	.850

Tabel 41 Gepest Worden - Jongens

Groepen	N	Gemiddelde scores	Standaard afwijkingen	Cronbachs Alfa
Lager Onderwijs 5e leerjaar	261	14.4636	4.69734	.855
Lager Onderwijs 6e leerjaar	233	14.0601	4.62991	.849
Secundair Onderwijs 1e leerjaar A	375	14.0000	4.59539	.856
Secundair Onderwijs 1e leerjaar B	49	16.1837	5.23877	.867
Secundair Onderwijs 2e leerjaar	221	13.9367	4.60490	.866
Beroepsvoorbereidend leerjaar	62	14.7742	4.48831	.797
Secundair Onderwijs 3e leerjaar ASO	220	13.1273	3.98653	.828
Secundair Onderwijs 3e leerjaar TSO	64	13.0937	4.32680	.855
Secundair Onderwijs 3e leerjaar BSO	41	13.7805	4.56351	.858
Secundair Onderwijs 4e leerjaar ASO	255	12.9216	4.01299	.817
Secundair Onderwijs 4e leerjaar TSO	114	13.5702	4.20907	.833
Secundair Onderwijs 4e leerjaar BSO	32	13.0313	4.44671	.900
Lager Onderwijs leerjaar 5/6	494	14.2733	4.66529	.852
Secundair Onderwijs 1e graad B stroom	111	15.3964	4.86225	.836
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr ASO	475	13.0168	3.99785	.821
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr TSO	178	13.3989	4.24576	.840
Secundair Onderwijs 3e/4e lrjr BSO	73	13.4521	4.49704	.873
.....				
Totaal jongens	1936	13.8192	4.49189	.849
Totaal leerlingen	4138	13.6392	4.39610	.850

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(28) SVL-i: Glassomodel van 18 basisschalen

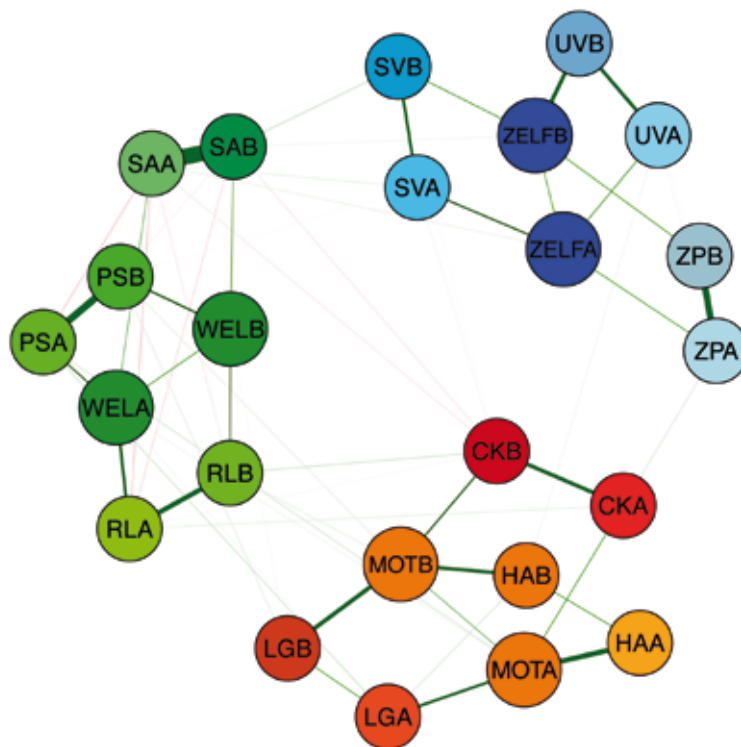
Vorm A en Vorm B; n=4211

In dit netwerk zijn de inhoudelijke basisschalen van de SVL-i opgenomen: negen basisschalen van Vorm A en negen van Vorm B. Verwacht mag worden dat deze 2x9 basisschalen een 3x3 structuur zullen vormen. Een driehoek van LGA-LGB_CKA-CKB_HAA-HAB. De parallelle subschalen hebben hoge correlaties, de subschalen van een cluster hebben zwakkere verbanden. Voor elk gebied van houdingen zou een vergelijkbare structuur ontstaan.

De verkregen structuur is een tegenvaller. Alle parallelle schalen hangen sterk samen. Maar de schalen van een cluster (b.v. Motivatie LGA-CKA-HAA en LGB-CKB-HAB) hangen zwak samen. De rode Motivatie-cluster bestaat uit twee gescheiden delen, de groen Welbevinden-cluster bestaat ook uit twee delen en de Zelfvertrouwen-cluster bestaat uit drie delen. De 18 schalen vormen geen overzichtelijke structuur voor een meetmodel. De parallelle A-B-structuur is zeker aanwezig.

● Motivatie A	LG-A=Leertaak Gerichtheid + CK-A=Concentratie in de Klas + HA-A=Huiswerk Attitude
● Welbevinden A	PS-A=Plezier op School + SA-A= Sociaal Aanvaard voelen + RL-A=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen A	UV-A=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-A=Zekerheid bij Proefwerken + SV-A=Sociale Vaardigheid
● Motivatie B	LG-B=Leertaak Gerichtheid + CK-B=Concentratie in de Klas + HA-B=Huiswerk Attitude
● Welbevinden B	PS-B=Plezier op School + SA-B= Sociaal Aanvaard voelen + RL-B=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen B	UV-B=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-B=Zekerheid bij Proefwerken + SV-B=Sociale Vaardigheid

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

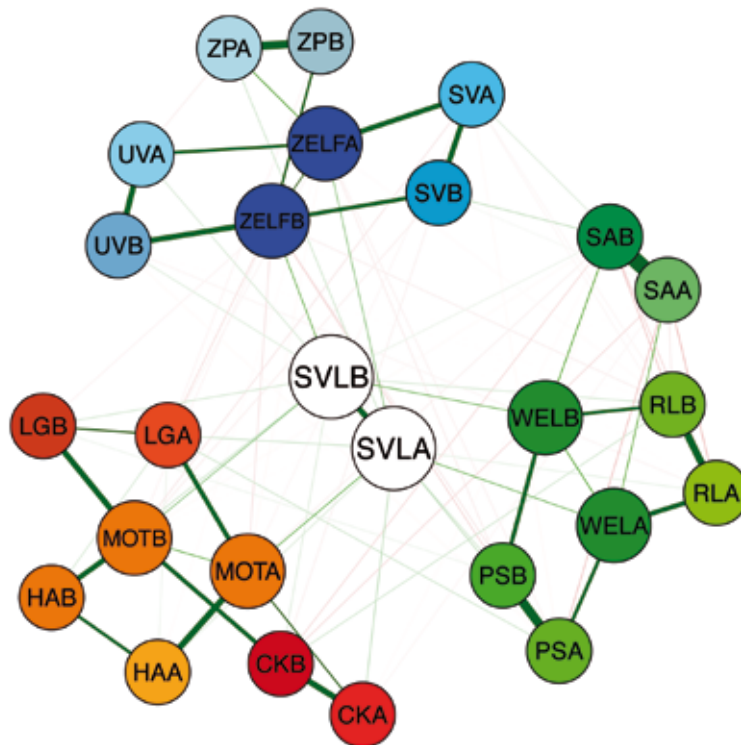
(29) SVL-i: Glassomodel van 24 schalen

Vorm A en Vorm B; n=4211

In dit netwerk zijn de 18 basisschalen van de SVL-i Vorm A en B opgenomen en de zes samengestelde schalen van beide vormen. De laatste hebben een sterk structurerende invloed op de formaties. Deze drie formaties bestaan uit een as van de beide samengestelde schalen (b.v. MOTA-MOTB). Aan de ene knoop (b.v. MOTA) verbinden zich de drie samenstellende basisschalen (b.v. LGA, CKA en HAA met MOTA). Aan de andere knoop (b.v. MOTB) verbinden zich de samenstellende basisschalen (b.v. LGB, CKB en HAB met MOTB). De structuur lijkt op een as (MOTA-MOTB) met drie vleugels (LGA-LGB, CKA-CKB en HAA-HAB). Deze structuur is ook te zien bij de groene knopen Welbevinden en de blauwe knopen Zelfvertrouwen. Met deze netwerkstructuur wordt het meetmodel van de SVL-i ondersteund.

● Motivatie A (MOTA)	LG-A=Leertaak Gerichtheid + CK-A=Concentratie in de Klas + HA-A=Huiswerk Attitude
● Welbevinden A (WELA)	PS-A=Plezier op School + SA-A= Sociaal Aanvaard voelen + RL-A= Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen A (ZELA)	UV-A=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-A=Zekerheid bij Proefwerken + SV-A=Sociale Vaardigheid
● Motivatie B (MOTB)	LG-B=Leertaak Gerichtheid + CK-B=Concentratie in de Klas + HA-B=Huiswerk Attitude
● Welbevinden B (WELB)	PS-B=Plezier op School + SA-B= Sociaal Aanvaard voelen + RL-B= Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen B (ZELB)	UV-B=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-B=Zekerheid bij Proefwerken + SV-B=Sociale Vaardigheid

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

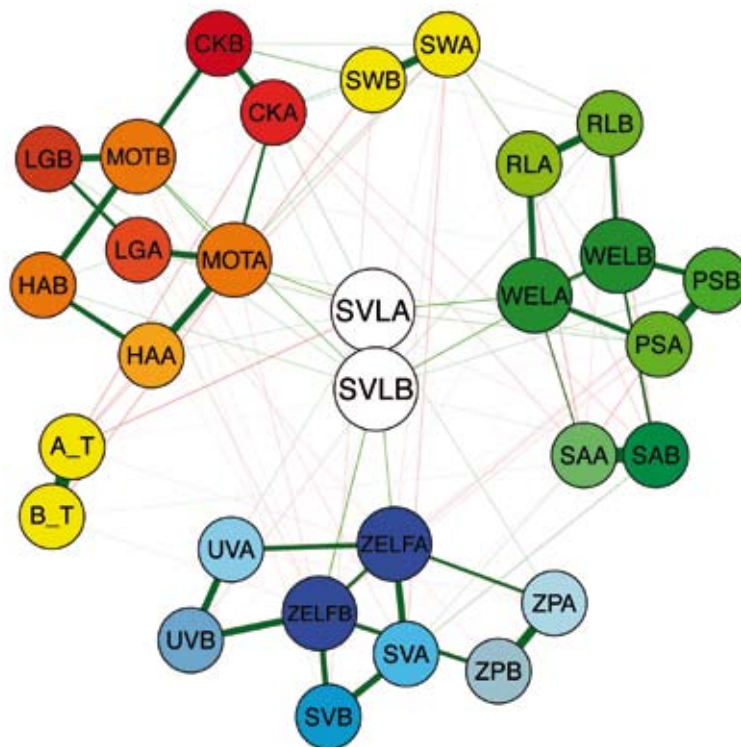
(30) SVL-i: Glassomodel van 26 schalen

Vorm A en Vorm B; n=4211

In het netwerk van (29) zijn nu de beide totaalscores (SVLA en SVLB, wit) van de SVL-i opgenomen. Verwacht werd dat dezelfde structuur zou ontstaan, maar nu stabiel. Beide totaalscores (SVLA en SVLB) vormen een as met dunne verbindingen naar de samengestelde schalen. Ook weer een as-met-vleugelstructuur. Deze complexe structuur wordt gezien als ondersteuning van de equivalentie van de Vorm A en vorm B en de vergelijkbaarheid van de structuur van elk van de drie clusters.

○ SVL-totaal A	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
● Motivatie A (MOTA)	LG-A=Leertaak Gerichtheid + CK-A=Concentratie in de Klas + HA-A=Huiswerk Attitude
● Welbevinden A (WELA)	PS-A=Plezier op School + SA-A= Sociaal Aanvaard voelen + RL-A=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen A (ZELA)	UV-A=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-A=Zekerheid bij Proefwerken + SV-A=Sociale Vaardigheid
○ SVL-totaal B	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
● Motivatie B (MOTB)	LG-B=Leertaak Gerichtheid + CK-B=Concentratie in de Klas + HA-B=Huiswerk Attitude
● Welbevinden B (WELB)	PS-B=Plezier op School + SA-B=Sociaal Aanvaard voelen + RL-B=Relatie met Leerkrachten
● Zelfvertrouwen B (ZELB)	UV-B=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-B=Zekerheid bij Proefwerken + SV-B=Sociale Vaardigheid

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(31) SVL-i: Glassomodel van 30 schalen

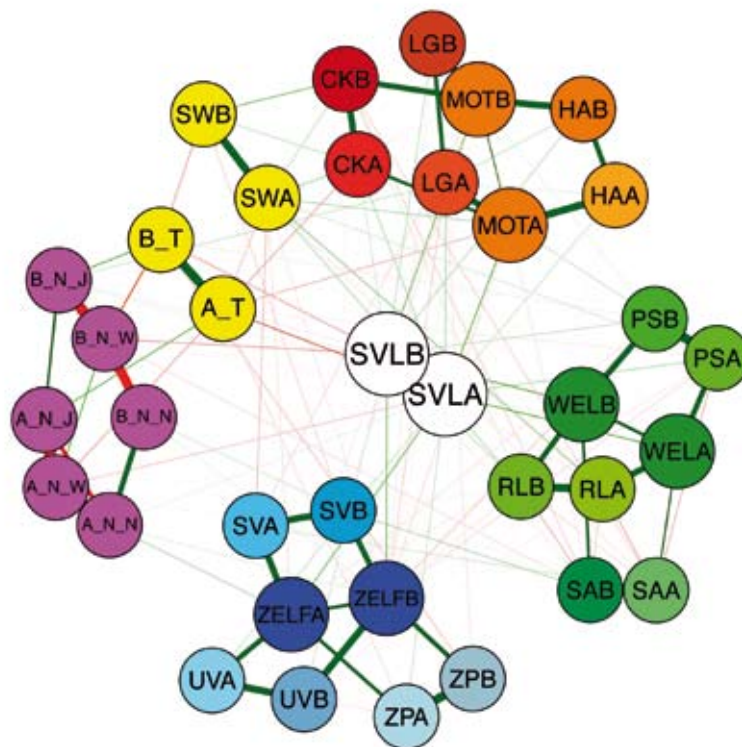
Vorm A en Vorm B; n=4211

2x9 basisschalen (A en B), 2x3 samengestelde schalen (A en B),
twee totaalscores (SVLA en SVLB) en 2x2 controleschalen (A en B)

Aan het netwerk van (30) zijn twee controleschalen van beide vormen (geel) toegevoegd (SWA, SWB, TAA [A_T] en TAB [B_T]). Op de drie clusters van twee samengestelde schalen en de bijbehorende zes basisschalen blijken deze toevoegingen weinig effect te sorteren. De twee controle schalen zijn boven en onder de motivatiecluster terecht gekomen. De hoofdclusters zijn bewaard gebleven en lijken versterkt te zijn. Met name de parallelle structuur blijkt zeer sterk.

○	SVL-totaal A	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie A	LG-A=Leertaak Gerichtheid + CK-A=Concentratie in de Klas + HA-A=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden A	PS-A=Plezier op School + SA-A=Sociaal Aanvaard voelen + RL-A=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen A	UV-A=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-A=Zekerheid bij Proefwerken + SV-A=Sociale Vaardigheid
○	SVL-totaal B	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie B	LG-B=Leertaak Gerichtheid + CK-B=Concentratie in de Klas + HA-B=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden B	PS-B=Plezier op School + SA-B=Sociaal Aanvaard voelen + RL-B=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen B	UV-B=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-B=Zekerheid bij Proefwerken + SV-B=Sociale Vaardigheid
●	SW-A en SW-B	Sociaalwenselijke Antwoorden vorm A en Sociaalwenselijke Antwoorden vorm B
●	TA-A [A_T] + TA-B [B_T]	Tegenstrijdige Antwoorden vorm A en Tegenstrijdige Antwoorden vorm B

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(32) SVL-i: Glassomodel van 36 schalen

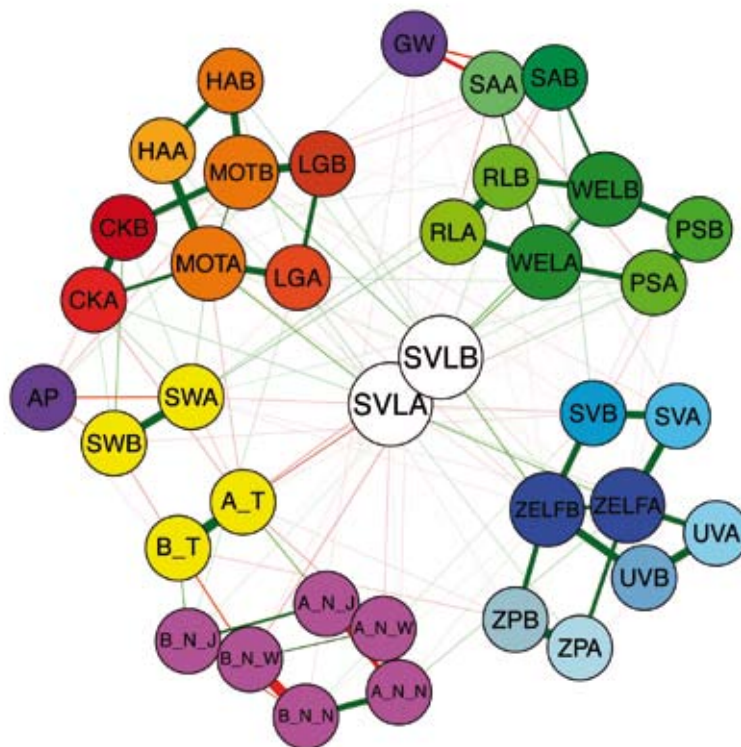
Vorm A en Vorm B; n=4211

2x9 basisschalen (A en B), 2x3 samengestelde schalen (A en B), twee totaalscores (SVLA en SVLB),
2x2 controleschalen (A en B) en 2x3 antwoordschalen

Aan het netwerk van (31) zijn drie antwoordschalen van beide vormen (roze) toegevoegd (A_N_J, A_N_W, A_N_N voor vorm A en B_N_J, B_N_W, B_N_N voor vorm B). Het resulterende netwerk bestaat uit zes clusters: de totaalscores in het midden, de drie inhoudelijke clusters (rood, groen en blauw) boven, rechts en onder en links de controle- en antwoordschalen. Zichtbaar zijn de parallele structuren, de inhoudelijke structuren en de vertekende structuren (geel en roze). Die laatste blijken relatief weinig invloed te hebben op de inhoud.

○	SVL-totaal A	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie A	LG-A=Leertaak Gerichtheid + CK-A=Concentratie in de Klas + HA-A=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden A	PS-A=Plezier op School + SA-A= Sociaal Aanvaard voelen + RL-A=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen A	UV-A=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-A=Zekerheid bij Proefwerken + SV-A= Sociale Vaardigheid
○	SVL-totaal B	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie B	LG-B=Leertaak Gerichtheid + CK-B=Concentratie in de Klas + HA-B=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden B	PS-B=Plezier op School + SA-B= Sociaal Aanvaard voelen + RL-B=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen B	UV-B=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-B=Zekerheid bij Proefwerken + SV-B= Sociale Vaardigheid
●	SW-A en SW-B	Sociaalwenselijke Antwoorden vorm A en Sociaalwenselijke Antwoorden vorm B
●	TA-A [A_T] + TA-B [B_T]	Tegenstrijdige Antwoorden vorm A en Tegenstrijdige Antwoorden vorm B
●	A_N_J=Aantal JA_antwoorden vorm A, A_N_W=Aantal WeetNiet_antwoorden vorm A en A_N_N=Aantal NEE_antwoorden vorm A	
●	B_N_J=Aantal JA_antwoorden vorm B, B_N_W=Aantal WeetNiet_antwoorden vorm B en A_N_N=Aantal NEE_antwoorden vorm B	

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(33) SVL-i: Glassomodel van 38 schalen

Vorm A en Vorm B; n=4211

2x9 basisschalen (A en B), 2x3 samengestelde schalen (A en B), twee totaalscores (SVLA en SVLB), 2x2 controleschalen (A en B), 2x3 antwoordschalen en 2 peestschalen.

Aan het netwerk van (32) zijn twee peestschalen toegevoegd (AP=Anderen Pesten en GP=Gepest Worden, paars, voor beide vormen identiek). Het resulterende netwerk bestaat uit zeven clusters. De verschillen met netwerk (32) zijn duidelijk: Gepest Worden heeft zich verbonden met SAA en SAB en daarmee de oorspronkelijke structuur van Welbevinden aangetast. Andere Pesten heeft verbanden met SWA en SWB waardoor de eenheid van Sociaalwenselijke Antwoorden met Tegenstrijdige Antwoorden is verbroken.

○	SVL-totaal A	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie A	LG-A=Leertaak Gerichtheid + CK-A=Concentratie in de Klas + HA-A=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden A	PS-A=Plezier op School + SA-A=Social Aanvaard voelen + RL-A=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen A	UV-A=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-A=Zekerheid bij Proefwerken + SV-A=Social Vaardigheid
○	SVL-totaal B	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)
●	Motivatie B	LG-B=Leertaak Gerichtheid + CK-B=Concentratie in de Klas + HA-B=Huiswerk Attitude
●	Welbevinden B	PS-B=Plezier op School + SA-B=Social Aanvaard voelen + RL-B=Relatie met Leerkrachten
●	Zelfvertrouwen B	UV-B=Uitdrukkings Vaardigheid + ZP-B=Zekerheid bij Proefwerken + SV-B=Social Vaardigheid
●	Peestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden
●	SW-A en SW-B	Sociaalwenselijke Antwoorden vorm A en Sociaalwenselijke Antwoorden vorm B
●	TA-A [A_T] + TA-B [B_T]	Tegenstrijdige Antwoorden vorm A en Tegenstrijdige Antwoorden vorm B
●	A_N_J=Aantal JA_antwoorden vorm A, A_N_W=Aantal WeetNiet_antwoorden vorm A en A_N_N=Aantal NEE_antwoorden vorm A	
●	B_N_J=Aantal JA_antwoorden vorm B, B_N_W=Aantal WeetNiet_antwoorden vorm B en A_N_N=Aantal NEE_antwoorden vorm B	

4 Analyses van de normgroepen

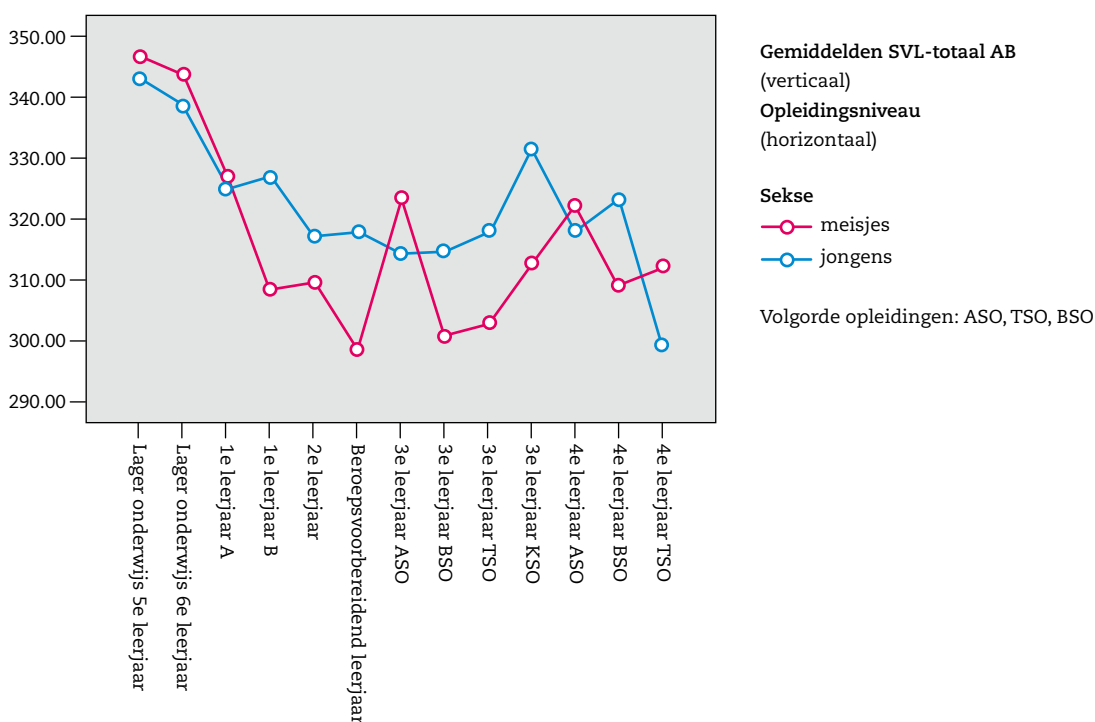
4.1 Hoofdschalen SVL vorm AB, vorm A en vorm B

In Figuur 2 zijn de gemiddelde scores grafisch weergegeven van de Algemene Houding t.o.v. School & Zelf (SVL AB) voor 13 niveaus van de opleiding voor meisjes (roze) en jongens (blauw) afzonderlijk. De 13 groepen vormen de normgroepen voor Vlaanderen. KSO is wel in de figuur opgenomen, maar is geen normgroep.

Meisjes blijken zes maal hogere gemiddelde scores te scoren te hebben dan jongens.

In Tabel 42 zijn de opleidingen gerangschikt naar vier homogeen bevonden groepen (subsets). In de eerste kolom is tussen haken het rangnummer van het niveau weergegeven en de naam van de opleiding. De tweede kolom geeft het aantal leerlingen in die opleiding en daarna volgen de gemiddelde scores per opleiding te beginnen bovenaan met het laagste gemiddelde in de kolom 1 bovenaan (305,46) tot het hoogste gemiddelde in kolom 4 beneden (344,65). Bij vijf opleidingen behoren de leerlingen tot één unieke subset, vijf opleidingen delen leerlingen met twee subsets en drie opleidingen delen leerlingen met drie subsets.

Figuur 2 Gemiddelden SVL-totaal AB per opleidingsniveau en sekse

Tabel 42 Vier homogene groepen van 13 opleidingsniveaus voor SVL Vorm AB

Klasniveau	N	Subset			
		1	2	3	4
(08) 3e leerjaar BSO	123	305.46			
(13) 4e leerjaar TSO	243	305.77			
(06) Beroepsvoorbereidend leerjaar	142	307.23	307.23		
(09) 3e leerjaar TSO	142	309.46	309.46		
(05) 2e leerjaar	497	312.97	312.97		
(12) 4e leerjaar BSO	93	313.69	313.69	313.69	
(04) 1ste leerjaar B	112	316.67	316.67	316.67	
(10) 3e leerjaar KSO	34	317.74	317.74	317.74	
(07) 3e leerjaar ASO	505		319.37	319.37	
(11) 4e leerjaar ASO	506		320.14	320.14	
(03) 1ste leerjaar A	802			325.97	
(02) Lager onderwijs 6e leerjaar	481				341.26
(01) Lager onderwijs 5e leerjaar	531				344.65
Significantie		.59	.15	.20	.75

Means for groups in homogeneous subsets are displayed. Based on observed means.

The error term is Mean Square(Error) = 1614.274.

Ryan-Einot-Gabriel-Welsch Range^{a,b}

a. Critical values are not monotonic for these data. Substitutions have been made to ensure monotonicity.

Type I error is therefore smaller.

b. Alfa = 0

Zes opleidingen zijn met grijs aangeduid. Het aantal leerlingen is eigenlijk wat beperkt voor zelfstandige normen. Het is te overwegen om de gegevens van deze groepen te combineren omdat de groepen niet sterk homogeen zijn behalve groep (08) en de gemiddelden onderling niet sterk verschillen.

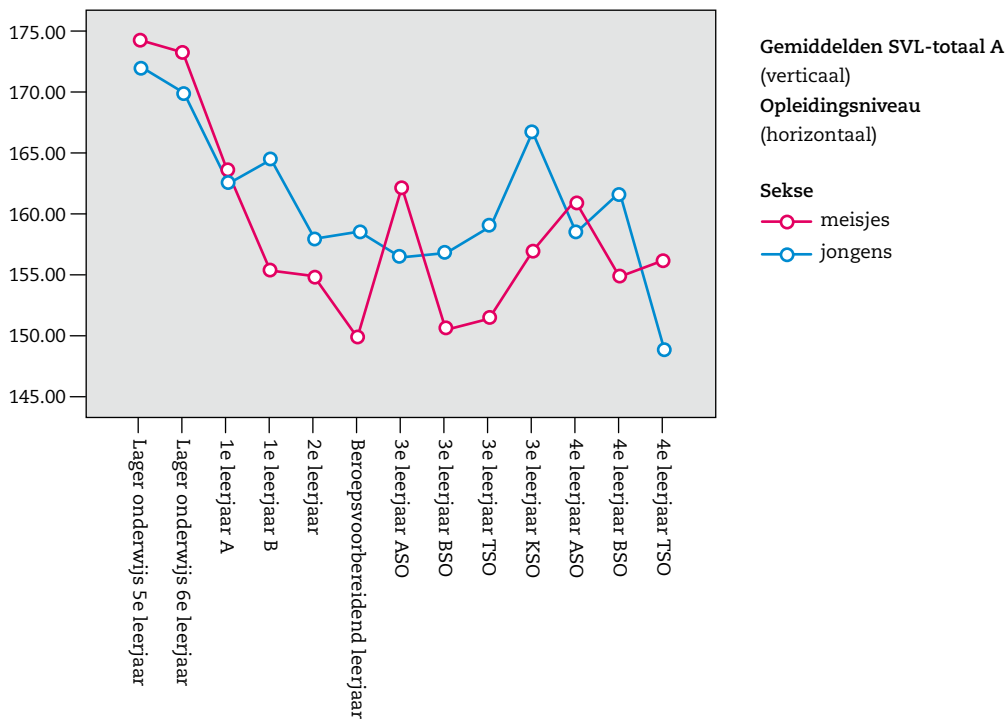
Inspectie van dezelfde analyses met andere schalen geven aanleiding het overzicht in deze paragraaf beperkt te houden tot alle schalen van Vorm AB en dan alleen de grafische presentaties van de numerieke gegevens van gemiddelden en standaarddeviaties bij de betrouwbaarheidsanalyses. Die gegevens zijn geschikt voor een snelle oriëntatie op de verschillen per opleiding en per sekse.

Hiernaast zijn Figuur 3 en Tabel 43 weergegeven (vergelijkbaar met Figuur 2 en Tabel 42 van SVLAB). De figuur geeft de gemiddelden van SVLA voor 13 opleidingsniveaus voor meisjes en jongens afzonderlijk. De tabel geeft weer vier homogene groepen (subsets).

Hierna (p. 94) zijn Figuur 4 en Tabel 44 weergegeven (vergelijkbaar met Figuur 2 en Tabel 42 van SVLAB). De figuur geeft de gemiddelden van SVLB voor 13 opleidingsniveaus voor meisjes en jongens afzonderlijk. De tabel geeft weer vier homogene groepen (subsets) weer.

Op grond van de analyses tot zover is het duidelijk dat de analyses van zowel Vorm A (Figuur 3) als Vorm B (Figuur 4) als Vorm AB (Figuur 2) niet alle drie noodzakelijk zijn voor een goed begrip voor de gemiddelde scores van de onderwijsgroepen en daarbinnen van de beide seksen. De analyses van vorm A en B zijn niet veel anders dan die van Vorm AB. De overige analyses hieronder worden uitgevoerd met vorm AB.

Figuur 3 Gemiddelden SVL-Totaal A per opleidingsniveau en sekse

Tabel 43 Vier homogene groepen van 13 opleidingsniveaus voor SVLA

Klasniveau	N	Subset			
		1	2	3	4
(08) 3e leerjaar BSO	123	152.66			
(13) 4e leerjaar TSO	243	152.71			
(06) Beroepsvoorbereidend leerjaar	142	153.77	153.77		
(09) 3e leerjaar TSO	142	154.86	154.86		
(05) 2e leerjaar	497	156.24	156.24		
(12) 4e leerjaar BSO	93	157.28	157.28	157.28	
(04) 1ste leerjaar B	112	159.39	159.39	159.39	
(10) 3e leerjaar KSO	34	159.53	159.53	159.53	
(07) 3e leerjaar ASO	505		159.65	159.65	
(11) 4e leerjaar ASO	506		159.67	159.67	
(03) 1ste leerjaar A	802			163.00	
(02) Lager onderwijs 6e leerjaar	481				171.62
(01) Lager onderwijs 5e leerjaar	531				173.13
Significantie	.31	.21	.19	.85	

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

Based on observed means.

The error term is Mean Square(Error) = 414.196.

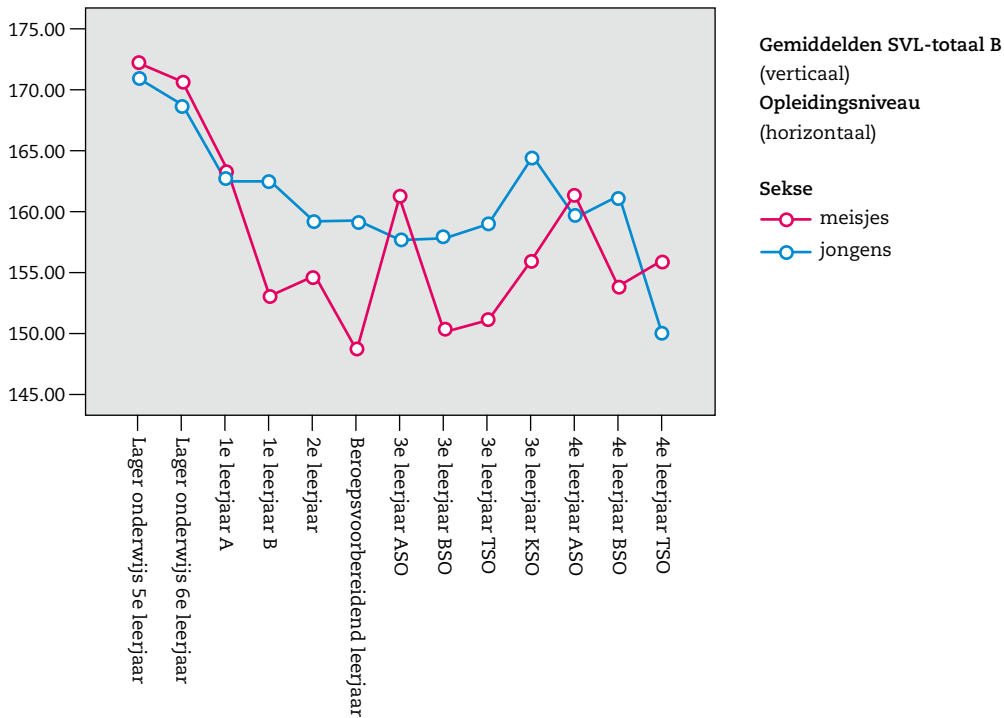
Ryan-Einot-Gabriel-Welsch Range^{a,b}

a. Critical values are not monotonic for these data. Substitutions have been made to ensure monotonicity.

Type I error is therefore smaller.

b. Alfa = 0

Figuur 4 Gemiddelden SVLB per opleidingsniveau en sekse

Tabel 44 Vier homogene groepen van 13 opleidingsniveaus voor SVLVorm B

Klasniveau	N	Subset			
		1	2	3	4
(08) 3e leerjaar BSO	123	152.80			
(13) 4e leerjaar TSO	243	153.07			
(06) Beroepsvoorbereidend leerjaar	142	153.46	153.46		
(09) 3e leerjaar TSO	142	154.60	154.60		
(12) 4e leerjaar BSO	93	156.41	156.41		
(05) 2e leerjaar	497	156.73	156.73		
(04) 1ste leerjaar B	112	157.28	157.28	157.28	
(10) 3e leerjaar KSO	34	158.21	158.21	158.21	
(07) 3e leerjaar ASO	505		159.72	159.72	
(11) 4e leerjaar ASO	506		160.47	160.47	
(03) 1ste leerjaar A	802			162.96	
(02) Lager onderwijs 6e leerjaar	481				169.64
(01) Lager onderwijs 5e leerjaar	531				171.51
Significantie	.69	.13	.23	.68	

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

Based on observed means. The error term is Mean Square(Error) = 428.245.

Ryan-Einot-Gabriel-Welsch Range^{ab} a. Critical values are not monotonic for these data. Substitutions have been made to ensure monotonicity. Type I error is therefore smaller.

b. Alfa = 0

4.2 Basisschalen SVL vorm AB

In Figuur 5 zijn de gegevens grafisch opgenomen van Leertaak Gerichtheid (LG). De jongens zijn bij acht vergelijkingen beter dan de meisjes. Dat zijn niet allemaal significante verschillen. Per opleidingsniveau zijn er eveneens relatieve verschillen. Als de opleidingsniveaus van laag (LO leerjaar 5) naar

hoog (4de leerjaar ASO) liggen dan daalt de gemiddelde LG-score tot 3de BSO om daarna in het 4de leerjaar te zakken.

In Figuur 6 zijn de gemiddelde scores van Concentratie in de Klas (CK) opgenomen. Nu zijn de meisjes bij vergelijking beter dan de jongens. Per opleidingsniveau zijn er eveneens relatieve verschillen. Dan daalt de gemiddelde CK-score tot 3de BSO om daarna in het 4de leerjaar te zakken.

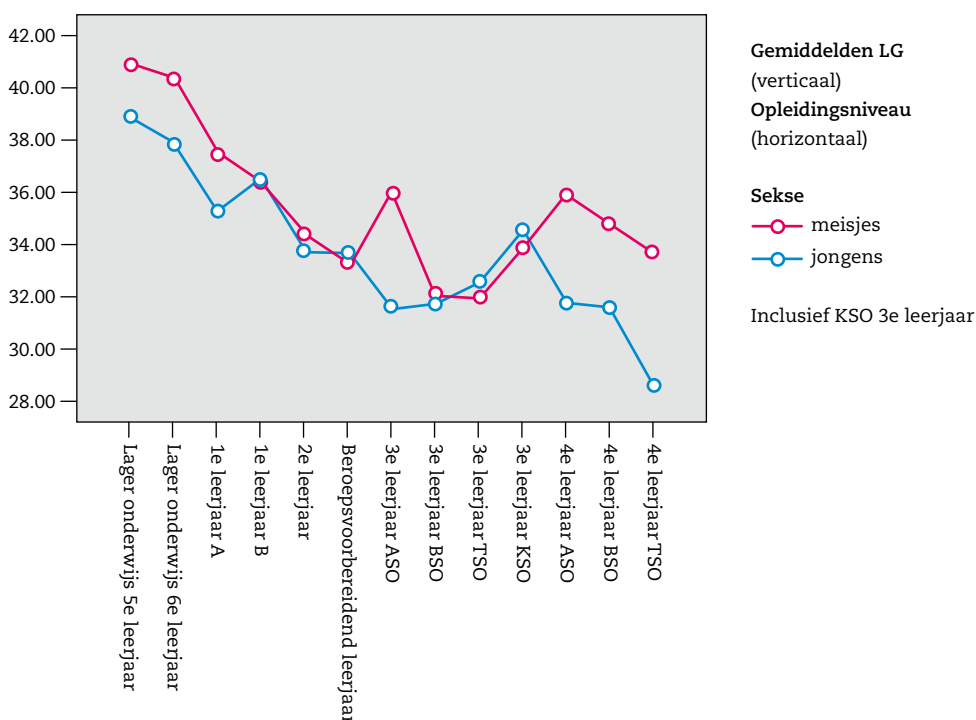
In Figuur 7 zijn de gemiddelde scores van Huiswerk Attitude (HA) opgenomen. Nu zijn de meisjes bij vergelijking beter dan de jongens. Per opleidingsniveau zijn er eveneens relatieve verschillen. Dan daalt de gemiddelde HA-score van LO leerjaar 5 tot het 3de leerjaar om daarna in de 4de leerjaren opnieuw te zakken. De meisjes laten twee pieken zien. De jongens laten een meer vloeiende lijn zien.

In Figuur 8 zijn de gemiddelde scores van Plezier op School (PS) weergegeven. De verschillen tussen jongens en meisjes zijn bij vergelijking weinig verschillend. Zij vertonen beide een gepiekte structuur. Per opleidingsniveau zijn er relatieve verschillen. De gemiddelde PS-score zakt vanaf het 5de leerjaar om daarna in de 3de leerjaren te stijgen en daarna weer te zakken. De meisjes laten twee pieken zien. De jongens één.

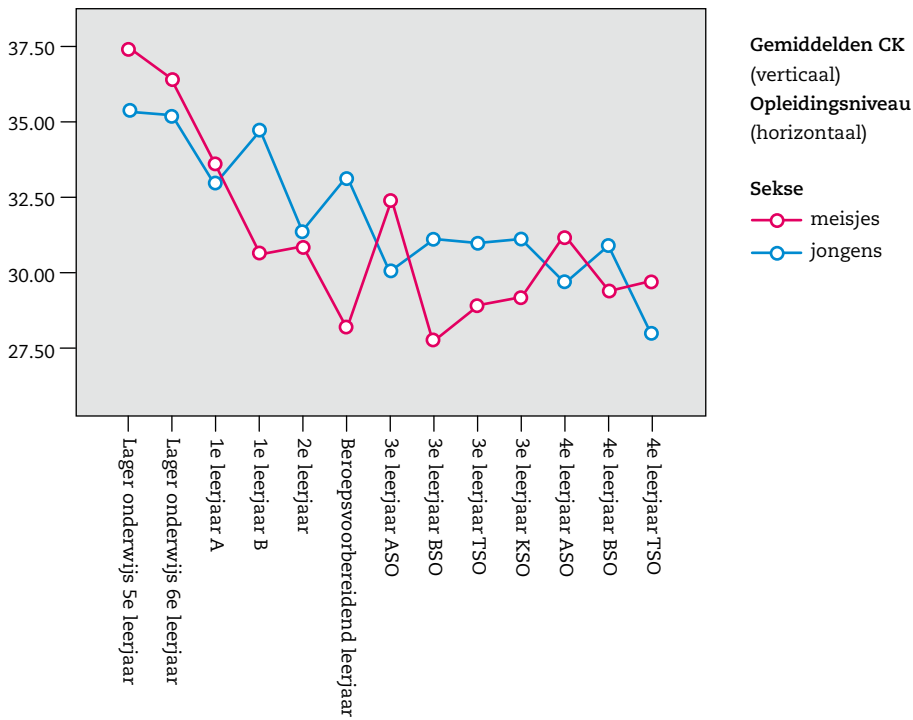
In Figuur 9 zijn de gemiddelde scores van Sociaal Aanvaard voelen (SA) weergegeven. De verschillen tussen jongens en meisjes zijn bij vergelijking weinig verschillend. Per opleidingsniveau zijn er relatieve verschillen. De gemiddelde SA-scores zakken vanaf het 5de leerjaar om daarna in de 4de leerjaren verder te zakken. De meisjes laten twee pieken zien. De jongens één.

In Figuur 10 zijn de gemiddelde scores van Relatie met Leerkrachten (RL) weergegeven. De verschillen tussen jongens en meisjes zijn niet groot behalve bij twee pieken (jongens). Per opleidingsniveau zijn er relatieve verschillen. De gemiddelde RL-score van meisjes zakt vanaf het 5de leerjaar tot het Beroepsvoorbereidende leerjaar om daarna in golfbewegingen in 3^e en 4^e jaar te eindigen. Bij de jongens zakken de gemiddelden van LO 5^e leerjaar tot het Beroepsvoorbereidende leerjaar om daarna in het derde jaar te stijgen en in de 4^e leerjaren te zakken. De jongens laten twee pieken zien bij het eerste leerjaar B en het KSO. De meisjes een bij het 3^e leerjaar ASO.

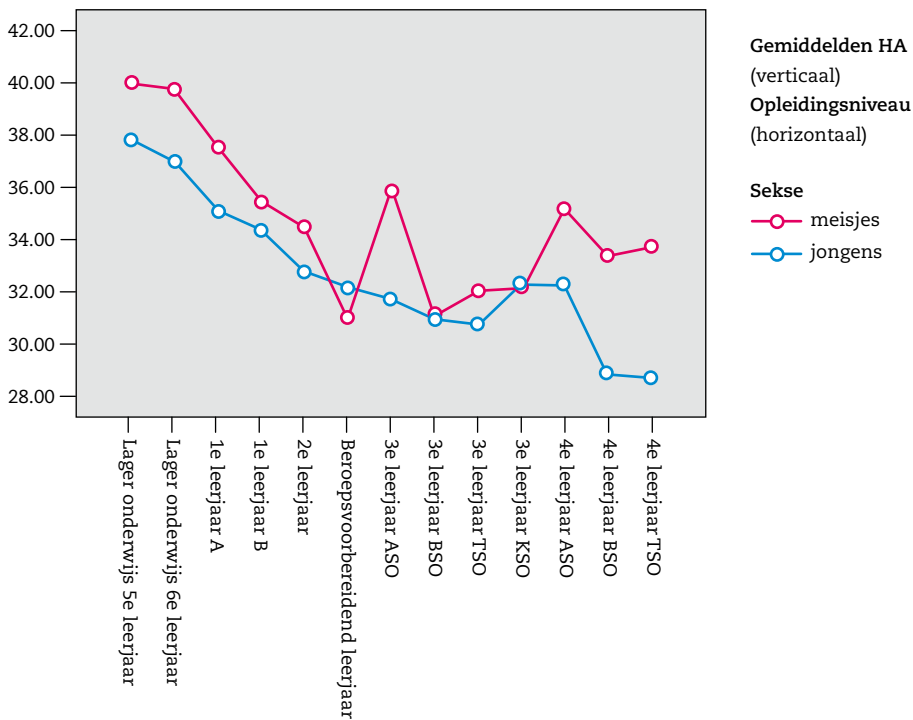
Figuur 5 Gemiddelden LG per opleidingsniveau en sekse

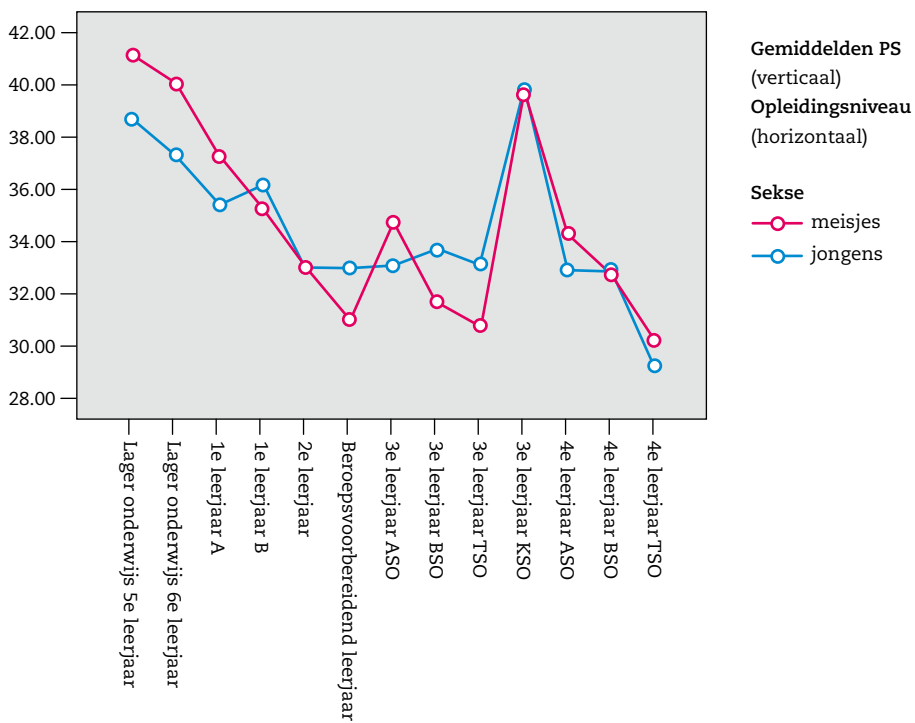
Figuur 6 Gemiddelden CK per opleidingsniveau en sekse

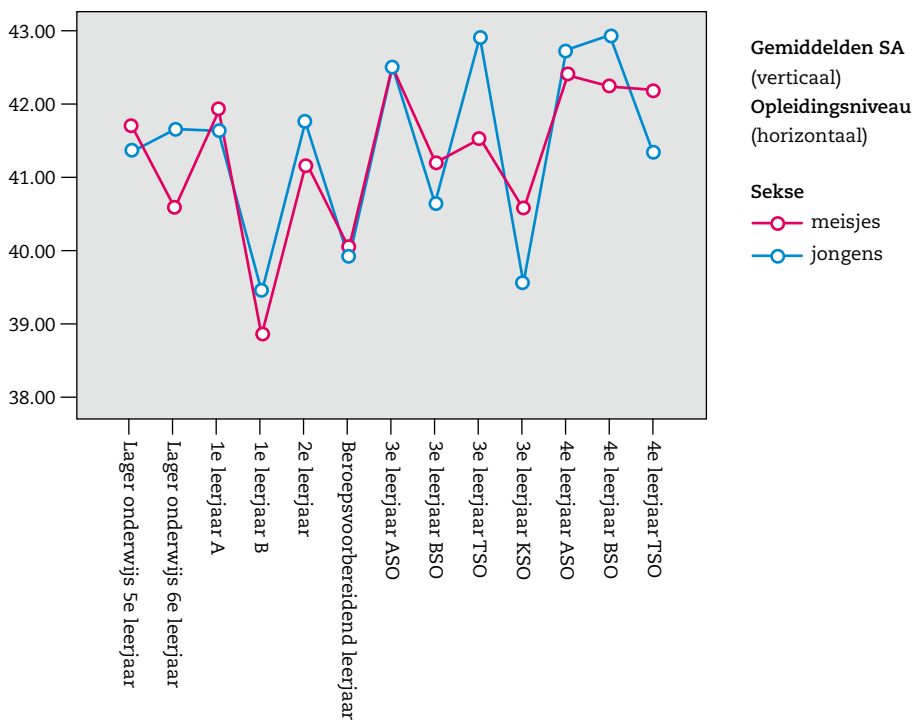
Figuur 7 Gemiddelden HA per opleidingsniveau en sekse

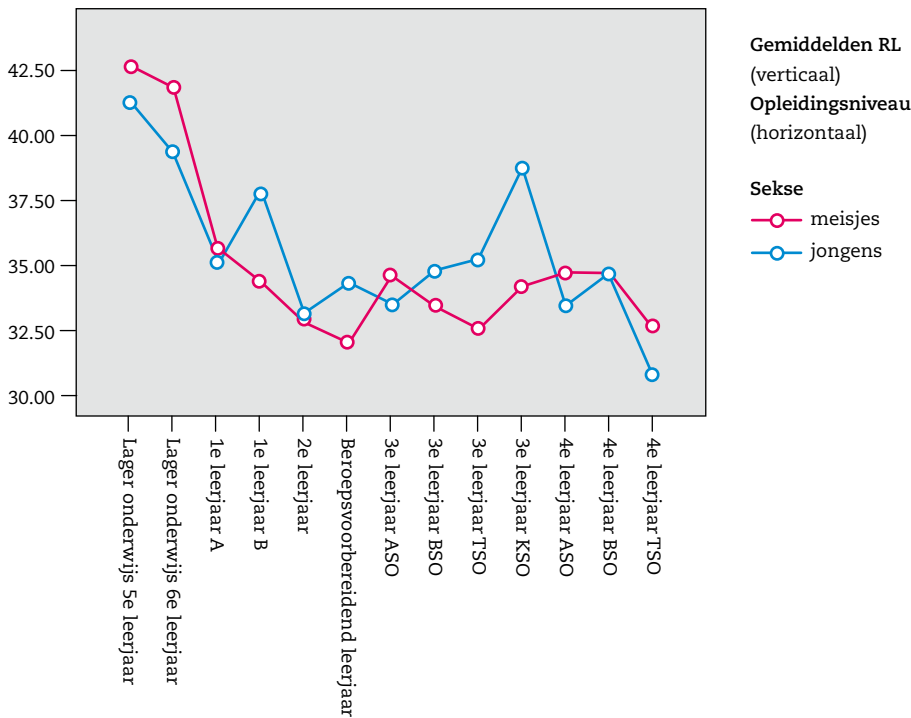
Figuur 8 Gemiddelden PS per opleidingsniveau en sekse

Figuur 9 Gemiddelden SA per opleidingsniveau en sekse

Figuur 10 Gemiddelden RL per opleidingsniveau en sekse

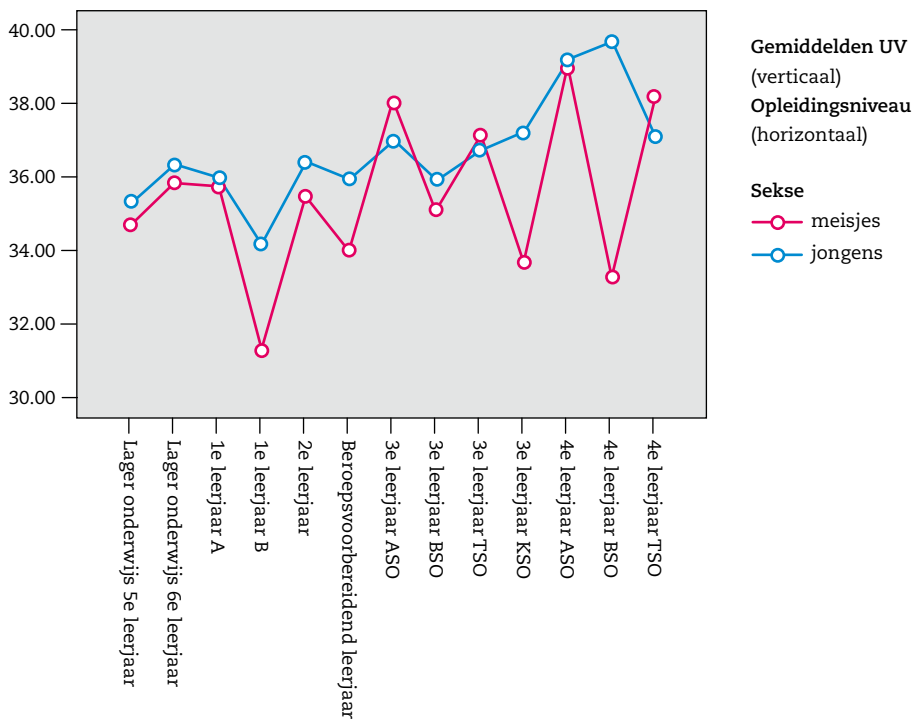
In Figuur 11 zijn de gemiddelde scores van UitdrukkingsVaardigheid (UV) weergegeven. De verschillen tussen jongens en meisjes zijn groot. Jongens geven een gelijkmatig stijgend patroon over de niveaus met een dal en een top. Meisjes laten een scherp getand profiel met vijf toppen en vijf dalen over de niveaus zien. Per opleidingsniveau zijn er dus ook grote verschillen. De gemiddelde UV-score van meisjes stijgt vanaf het LO 5de leerjaar tot het 4e leerjaar BSO. De meisjes hebben gemiddelde scores die met scherpe tanden hoger eindigen. Bij de jongens stijgen de gemiddelden gelijkmatig met één dal en één top.

In Figuur 12 zijn de gemiddelde scores van Zelfvertrouwen bij Proefwerken (ZP) weergegeven. De verschillen tussen jongens en meisjes zijn groot; de grafieken van beide seksen snijden elkaar niet. Jongens en meisjes geven beide een bijna een horizontaal profiel over de opleidingsniveaus. Jongens hebben één top, meisjes niet. Per opleidingsniveau zijn er dus ook grote verschillen. Het gemiddelde verschil is 3 to 4 punten.

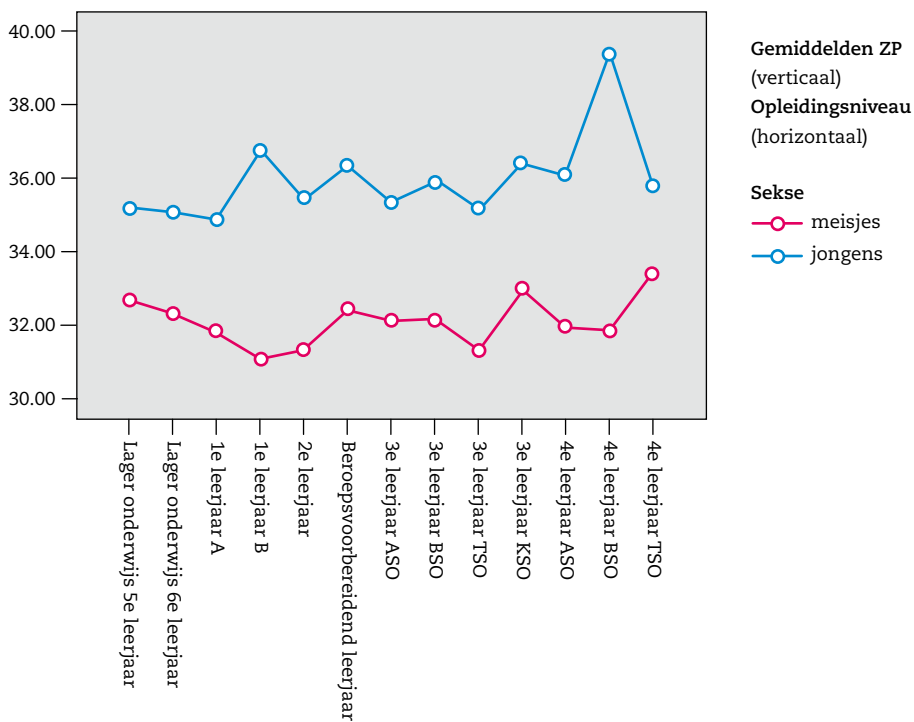
In Figuur 13 zijn de gemiddelde scores van Sociale Vaardigheid (SV) weergegeven. De grafiek lijkt wel wat op die in Figuur 12. De verschillen tussen jongens en meisjes zijn groot. De grafieken van beide seksen snijden elkaar niet. Jongens en meisjes geven beide een bijna horizontaal profiel over de opleidingsniveaus. Jongens hebben één dal en twee toppen, meisjes twee toppen en twee dalen. Per opleidingsniveau zijn er dus ook grote verschillen. Het gemiddelde verschil is ongeveer 2 punten.

In Figuur 14 zijn de gemiddelde scores van Sociale Wenselijkheid (SW) weergegeven. SW is een controleschaal. Zeer hoge en zeer lage schaalwaarden hebben een onwenselijke invloed op de inhoudelijke schalen. De grafiek geeft de indruk van een daling naarmate de opleiding een hoger niveau heeft. De verschillen tussen jongens en meisjes zijn niet groot. De grafieken van beide seksen snijden elkaar regelmatig. Meisjes hebben op de Lagere School de hoogste gemiddelde score (bijna 34) en laten een continu dalend profiel zien over opleidingen. Bij de vierde klassen stijgen de gemiddelden licht (van 26 naar 28). Jongens hebben ook een dalend profiel maar met toppen en dalen over de opleidingsniveaus (van 31 naar 27). Op de Lagere School hebben jongens een lagere gemiddelde score vergeleken met meisjes (31 versus 34). In klas 4 zijn de verschillen tussen jongens en meisjes gering.

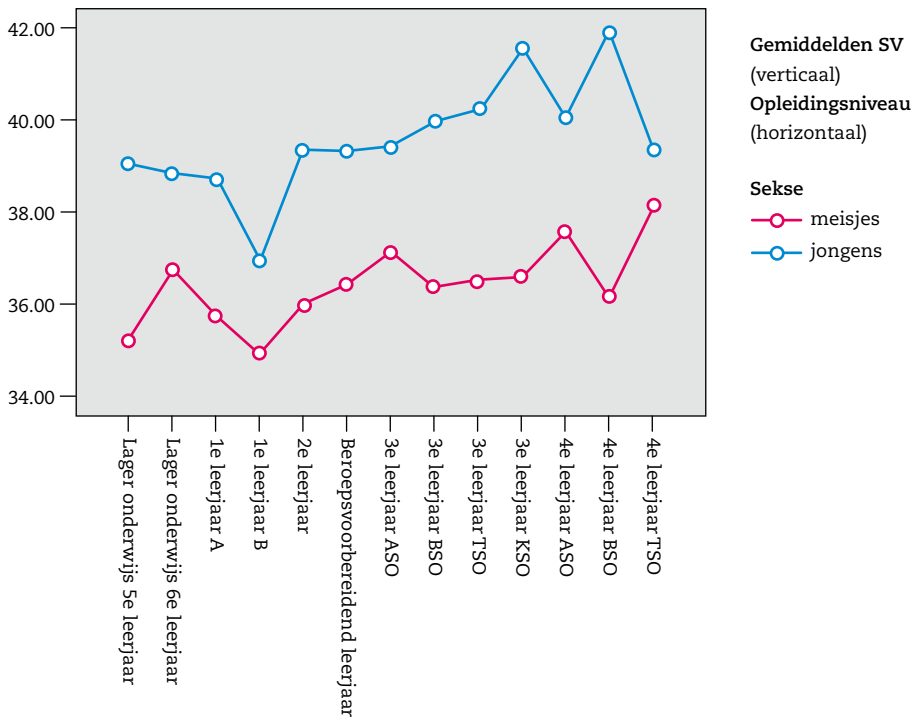
Figuur 11 Gemiddelden UV per opleidingsniveau en sekse

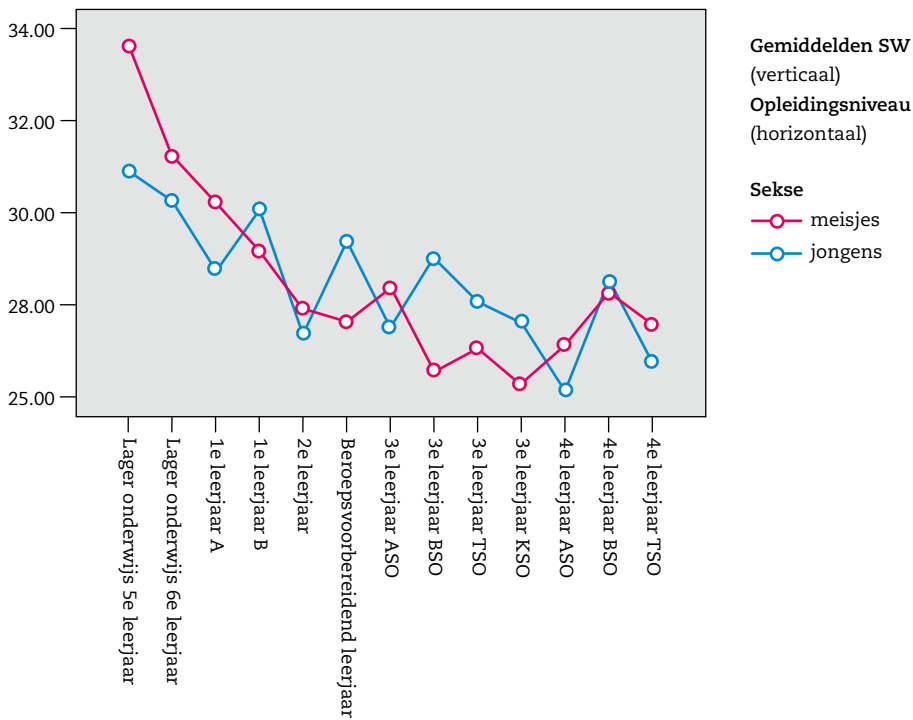
Figuur 12 Gemiddelden ZP per opleidingsniveau en sekse

Figuur 13 Gemiddelden SV per opleidingsniveau en sekse

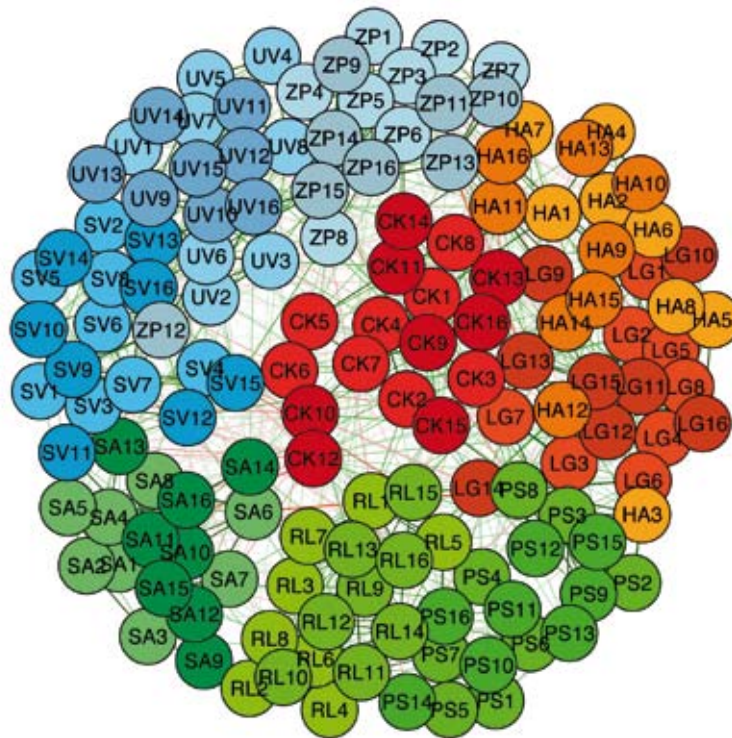

Figuur 14 Gemiddelden SW per opleidingsniveau en sekse

De grafieken van dit hoofdstuk geven globale ontwikkelingen weer over de opleidingen van jongens en meisjes. De visuele indrukken zijn relatief eenvoudig te zien. Voor de precieze gegevens van gemiddelde scores en standaardafwijkingen wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

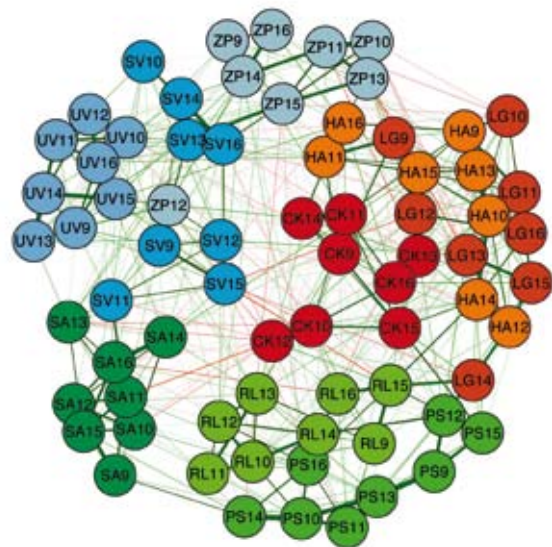
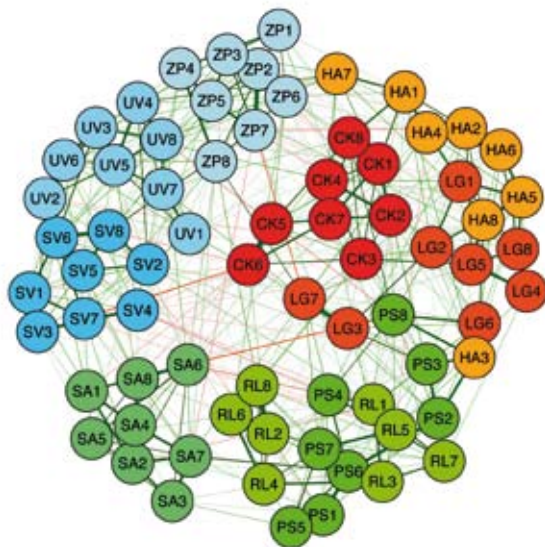
(34) SVL-i: Glassomodel van 144 items

Vorm AB; n=4211

In dit netwerk zijn de 144 items van de SVL-i opgenomen: 72 items van Vorm A en 72 van Vorm B. Er zijn geen schalen opgenomen. Het gaat om verschillen in organisatie van de items bij dit model en volgende modellen met meer en meer schalen. De veronderstelling is dat de organisatie van de items hechter zal worden naarmate meer schalen, samenvattingen van items, worden opgenomen: basisschalen, samengestelde schalen en totaalscore. Op het oog zijn de items al sterk gestructureerd, ook zonder de samenvattende schalen. Het rode motivatiecluster, het groene welbevindencluster en het blauwe zelfvertrouwencluster zijn zeer goed gescheiden.

<p>● Motivatiecluster (Items)</p>	<p>Leertaak Gerichtheid (LG) A: LG01-LG08, B: LG09-LG16</p>	<p>Concentratie in de Klas (CK) A: CK01-CK08, B: CK09-CK16</p>	<p>Huiswerk Attitude (HA) A: HA01-HA08, B: HA09-HA16</p>
<p>● Welbevindencluster (Items)</p>	<p>Plezier op School (PS) A: PS01-PS08, B: PS09-PS16</p>	<p>Sociaal Aanvaard (SA) A: SA01-SA08, B: SA09-SA16</p>	<p>Relatie Leerkracht (RL) A: RL01-RL08, B: RL09-RL16</p>
<p>● Zelfvertrouwencluster (Items)</p>	<p>UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: UV01-UV08, B: UV09-UV16</p>	<p>Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: ZP01-ZP08, B: ZP09-ZP16</p>	<p>Sociale Vaardigheid (SV) A: SV01-SV08, B: SV09-SV16</p>

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(35) SVL-i: 72 basisschaalitems in glassograph

Vorm A; n=4211

(36) SVL-i: 72 basisschaalitems in glassograph

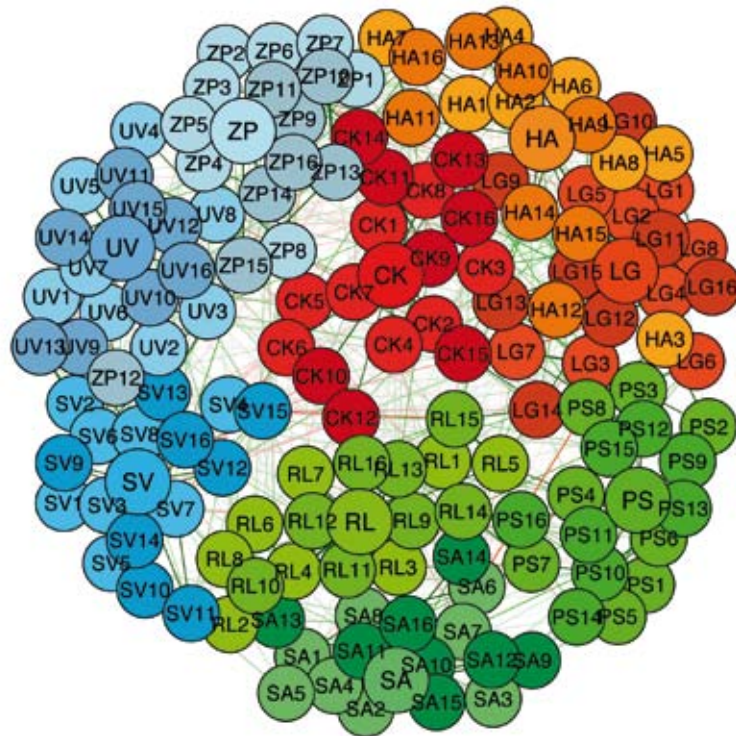
Vorm B; n=4211

In beide netwerken zijn de 72 items van Vorm A (35) en die van Vorm B (36) van de SVL-i opgenomen. De structuur van de knopen (items, zinnen) is ook zonder de schalen al overzichtelijk. De (rode) motivatie-zinnen liggen bij elkaar rechts boven. De (groene) welbevinden-zinnen liggen onderaan bij elkaar. De (blauwe) zelfvertrouwen-zinnen liggen links boven bij elkaar. De scheiding van de drie groepen is nadrukkelijker dan bij Vorm AB. De ligging van de drie groepen items verschillen weinig voor Vorm A, voor Vorm B en voor Vorm AB.

Binnen elke cluster zijn de deelstructuren te herkennen: bijvoorbeeld LG-items, CK-items en HA-items in het motivatiecluster. In het welbevindencluster zijn de PS-items, de SA-items en de RL-items herkenbaar gegroepeerd. De SV-items, de UV-items en de ZP-items zijn afzonderlijk in het zelfvertrouwencluster te herkennen. Deze heldere deelstructuren steunen de validiteit van de items.

<ul style="list-style-type: none"> ● Motivatiecluster (Items) 	Leertaak Gerichtheid (LG) A: LG01-LG08, B: LG09-LG16	Concentratie in de Klas (CK) A: CK01-CK08, B: CK09-CK16	Huiswerk Attitude (HA) A: HA01-HA08, B: HA09-HA16
<ul style="list-style-type: none"> ● Welbevindencluster (Items) 	Plezier op School (PS) A: PS01-PS08, B: PS09-PS16	Sociaal Aanvaard (SA) A: SA01-SA08, B: SA09-SA16	Relatie Leerkracht (RL) A: RL01-RL08, B: RL09-RL16
<ul style="list-style-type: none"> ● Zelfvertrouwencluster (Items) 	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: UV01-UV08, B: UV09-UV16	Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: ZP01-ZP08, B: ZP09-ZP16	Sociale Vaardigheid (SV) A: SV01-SV08, B: SV09-SV16

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

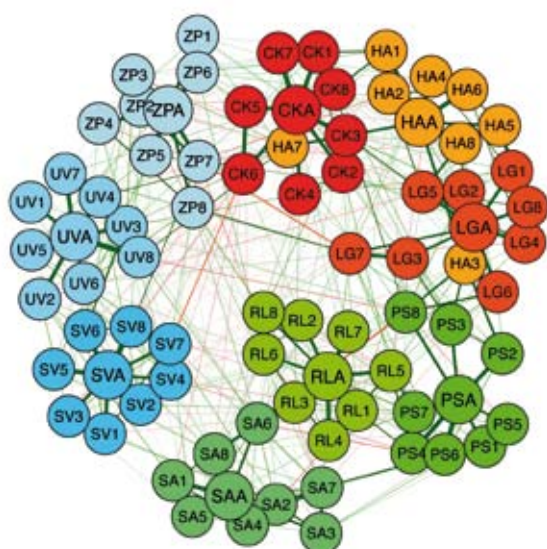
(37) SVL-i: Glassomodel van 144 items en 9 basisschalen

Vorm AB; n=4211

In vergelijking met voorgaande netwerken (34-36) zijn de 144 items van de SVL-i nu in het model opgenomen met de negen basisschalen van Vorm AB. Verwacht wordt dat de items minder netwerkfouten laten zien dan in de eerdere figuren. Deze basisschalen hebben dezelfde tweelettercombinatie als de items, maar dan zonder index (1-16). De ordenening van de knopen in drie groepen is opvallend goed, maar niet veel beter dan de vorige netwerken (34-36). Ook de oriëntatie van de blokken is vergelijkbaar.

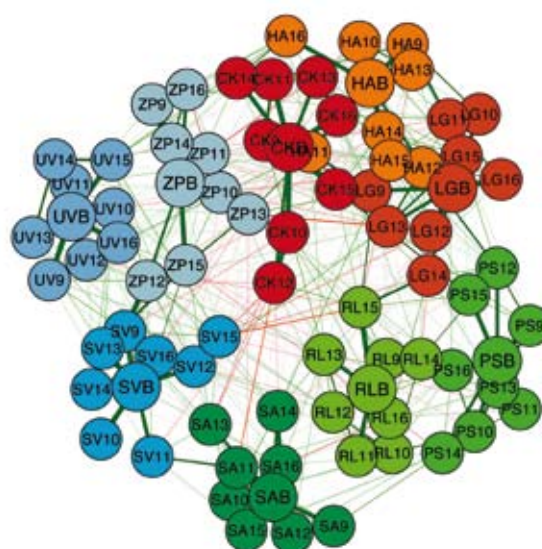
<p>● Motivatiecluster (Items)</p>	<p>Leertaak Gerichtheid (LG) A: LG01-LG08, B: LG09-LG16</p>	<p>Concentratie in de Klas (CK) A: CK01-CK08, B: CK09-CK16</p>	<p>Huiswerk Attitude (HA) A: HA01-HA08, B: HA09-HA16</p>
<p>● Welbevindencluster (Items)</p>	<p>Plezier op School (PS) A: PS01-PS08, B: PS09-PS16</p>	<p>Sociaal Aanvaard (SA) A: SA01-SA08, B: SA09-SA16</p>	<p>Relatie Leerkracht (RL) A: RL01-RL08, B: RL09-RL16</p>
<p>● Zelfvertrouwencluster (Items)</p>	<p>UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: UV01-UV08, B: UV09-UV16</p>	<p>Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: ZP01-ZP08, B: ZP09-ZP16</p>	<p>Sociale Vaardigheid (SV) A: SV01-SV08, B: SV09-SV16</p>

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(38) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen

Glassograph van Vorm A; n=4211

(39) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen

Glassograph van Vorm B; n=4211

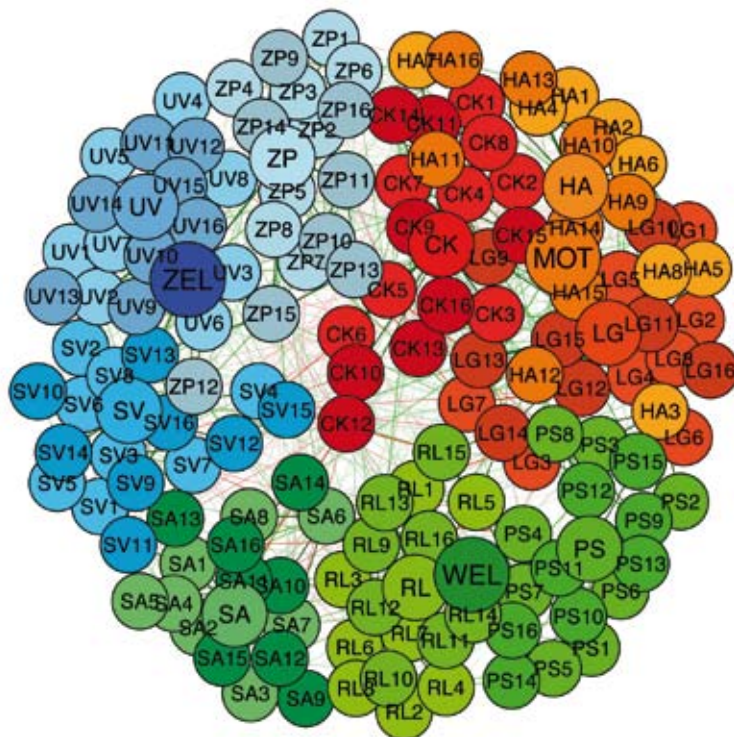
Door de samenhangen tussen afzonderlijke items en de daaruit samengestelde schalen wordt een hechtere structuur verwacht in beide netwerken. Dat blijkt ook het geval.

Bij Vorm A zijn duidelijke deelstructuren ontstaan. Het fraaist is een sterfiguur te zien bij de volgende schalen: PSA, RLA, UVA en SVA, wat minder duidelijk bij LGA, CKA, HAA, SAA, ZPA.

Bij vorm B is de betreffende structuur van de schaal in het midden minder sterk. De structuur is het best bewaard bij PSB, SAB, RLB, SVB, UVB en in mindere mate bij LGB, HAB, CKB en ZPB. De ordening van subgroepen items is in geval van de SVL Vorm B minder sterk. Mogelijk is dat het gevolg van minder concentratie tijdens het invullen van het tweede deel van de lijst.

<p>● Motivatiecluster (Items/zinnen)</p>	<p>Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16</p>	<p>Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16</p>	<p>Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16</p>
<p>● Welbevindencluster (Items/zinnen)</p>	<p>Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16</p>	<p>Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16</p>	<p>Relatie Leerkracht (RL) A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16</p>
<p>● Zelfvertrouwencluster (Items/zinnen)</p>	<p>UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16</p>	<p>Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16</p>	<p>Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16</p>

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(40) SVL-i: 144 items, 9 basisschalen 3 hoofdschalen

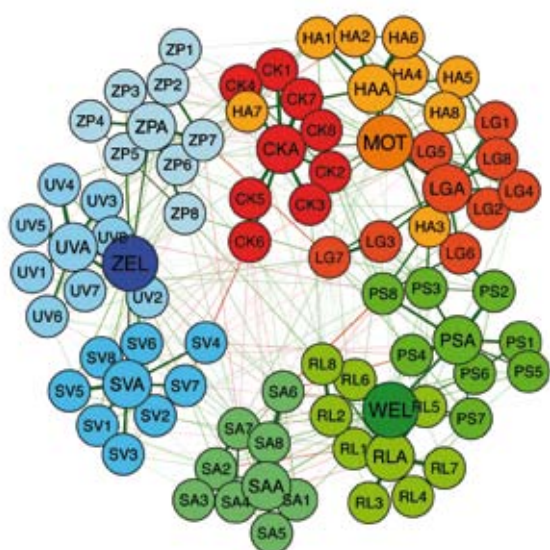
Vorm AB in een glassograph; n=4211

In deze netwerkanalyse is opnieuw een sturende centrale kracht op de 144 items ingezet: niet alleen de negen basisschalen maar ook drie samengestelde schalen. Verondersteld wordt dat de basisschalen de items aan zich binden en bovendien dat de drie samengestelde schalen de schalen binden.

In het netwerk is deze verwachting niet gerealiseerd. De items en schalen van de drie inhoudelijke gebieden zijn keurig geordend, maar vertonen geen sterke substructuren rond de basisschalen. Mogelijk vanwege de beperkt beschikbare ruimte.

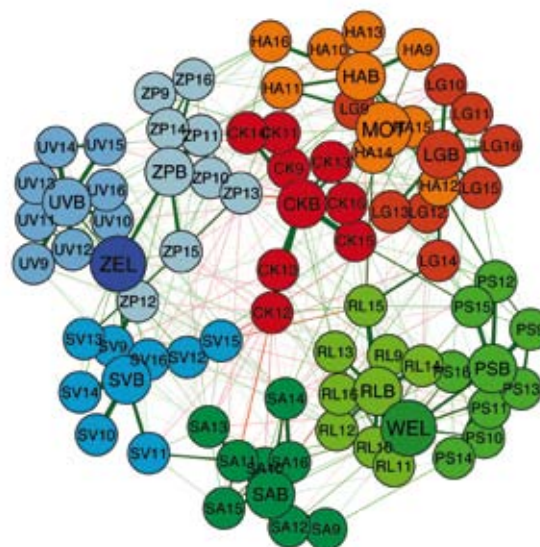
<p>● Motivatiecluster (Items/zinnen)</p>	<p>Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16</p>	<p>Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16</p>	<p>Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16</p>
<p>● Welbevindencluster (Items/zinnen)</p>	<p>Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16</p>	<p>Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16</p>	<p>Relatie Leerkracht (RL) A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16</p>
<p>● Zelfvertrouwencluster (Items/zinnen)</p>	<p>UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16</p>	<p>Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16</p>	<p>Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16</p>

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(41) SVL-i: 72 items, 9 basisschalen en 3 samengestelde schalen

Glassograph van Vorm A; n=4211

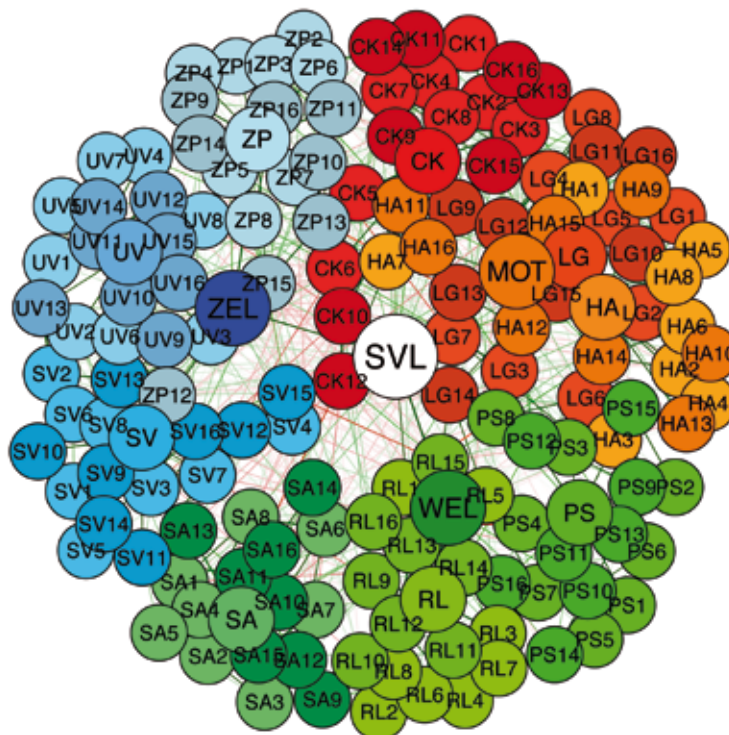
(42) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen en 3 hoofdschalen

Glassograph van Vorm B; n=4211

Bij de netwerken van Vorm A en Vorm B van de Vlaamse SVL-i geldt dezelfde veronderstelling als in het vorige netwerk (40). Inderdaad is in het netwerk van Vorm A van een ordening sprake. Samengestelde schalen MOT, WEL en ZEL (de uitgang -A is weggefallen) staan centraal in de groep items. Bovendien zijn de basisschalen in de buurt van de samengestelde schalen. Rond de basisschalen zijn de items gerangschikt bij ZPA, UVA en SVA (blauw), bij PSA, SAA en RLA (groen) en bij LGA, CKA en HAA (rood). Ook in de SVL Vorm B zijn er meer specifieke ordeningen rond de basisschalen.

<ul style="list-style-type: none"> ● Motivatiecluster (Items/zinnen) 	<p>Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16</p>	<p>Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16</p>	<p>Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Welbevindencluster (Items/zinnen) 	<p>Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16</p>	<p>Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16</p>	<p>Relatie Leerkracht (RL) A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Zelfvertrouwencluster (Items/zinnen) 	<p>UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16</p>	<p>Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16</p>	<p>Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16</p>

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

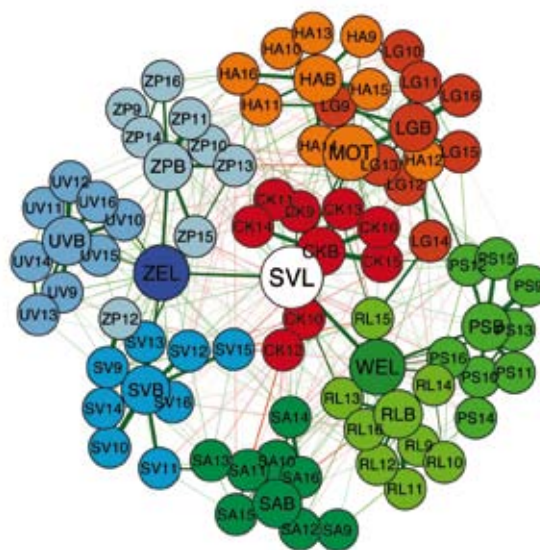
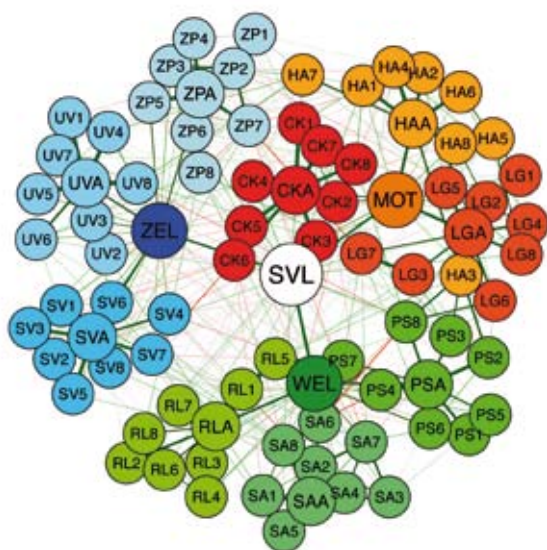
(43) SVL-i: 144 items, 9 basisschalen, drie samengestelde schalen en een totaalscore

Glassograph van Vorm AB; n=4211

In dit netwerk is opnieuw een dimensie aangebracht die de verdeling van items scherper zou moeten scheiden in subgroepen: De totaalscore SVL is toegevoegd in de veronderstelling dat deze de top van de organisatie zou vormen met verbindingen naar de samengestelde schalen en die weer met de basisschalen en die weer met de items van die onderdelen. De SVL is inderdaad sterk verbonden met WEL (groen, onder) en met MOT (rood, boven) en ZEL (blauw, links). Daarna heeft MOT sterke verbanden met CK (boven) met LG en met HA (rechts). In het groen zijn sterke banden met PS (rechts), met RL (onder) en met SA (links). In het blauw heeft ZEL sterke banden met ZP (boven), met UV (links) en met SV (onder). De items zijn wel geordend. Maar de ordening is niet sterker dan in voorgaande formaties van de SVL Vorm AB.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatie (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	+	Concentratie in de Klas (CK) + Huiswerk Attitude (HA) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16 A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
●	Welbevinden (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	+	Sociaal Aanvaard (SA) + Relatie Leerkracht (RL) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16 A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16
●	Zelfvertrouwen (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) + Zekerheid bij Proefwerk (ZP) + Sociale Vaardigheid (SV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16 A: zp01-zp08, B: zp09-zp16 A: sv01-sv08, B: sv09-sv16		

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

**(44) SVL-i Vorm A glassograph:
72 items en negen basisschalen, drie samengestelde schalen en een totaalscore**

**(45) SVL-i Vorm B glassograph:
72 items en negen basisschalen, drie samengestelde schalen en een totaalscore**

Net als in het vorige netwerk (44) wordt voor deze beide netwerken meer orde verwacht door de structuur van samenhangen: items-basisschalen-samengestelde-totaalscore. In het groene deel is duidelijk te zien dat de sterke verbanden volgens verwachting lopen: SVL-MOT-[PSA-ps01-08] [SAA-sa01-08][RLA-rl01-08].

Hetzelfde is waar te nemen in de andere twee gebieden. Bovendien is dezelfde formatie waar te nemen in SVL-i Vorm B. De ordening is op bijna alle niveaus zoals verwacht.

Met deze uitkomsten lijkt de hiërarchische structuur van de SVL-i ondersteund. Een heldere structuur kan een goed argument zijn voor een inzichtelijk meetmodel en dus grote precisie van de meting.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatie (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	+	Concentratie in de Klas (CK) + Huiswerk Attitude (HA) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16 A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
●	Welbevinden (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	+	Sociaal Aanvaard (SA) + Relatie Leerkracht (RL) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16 A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16
●	Zelfvertrouwen (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) + Zekerheid bij Proefwerk (ZP) + Sociale Vaardigheid (SV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16 A: zp01-zp08, B: zp09-zp16 A: sv01-sv08, B: sv09-sv16		

5 Correlaties tussen schalen

De verbanden of correlaties tussen de metingen van de Vlaamse SVL-i zijn belangrijk voor de bepaling van de validiteit of de waarde van de schalen van de SVL-i. Blijken de verbanden anders dan verwacht, dan geeft dat geen steun aan de theorie van de houdingen van School & Zelf. Maar voor de interpretatie van de schalen door de gebruiker zijn deze gegevens ook van belang. Als blijkt dat er een sterk verband is tussen Relatie met de Leerkracht(en) (RL) en het Plezier op School (PS) dan is dat van grote waarde voor de interpretatie van beide schalen in een leerlingprofiel. Het is dan geen verrassing dat een leerling op beide schalen een hoge dan wel lage score heeft. Ook voor de begeleiding van de leerling met een lage score op PS is het van belang de relatie met de leerkracht(en) te verbeteren. De kans is groot, gezien de hoogte van de correlatie, dat verbetering van de relaties ook verbetering geeft in PS. Als SA met geen van de andere schalen een sterke samenhang vertoont, dan betekent dat gegeven dat het Sociaal Aanvaard voelen onafhankelijk is van andere omstandigheden op school. Als blijkt dat SA een relatief hoge samenhang heeft met Sociale Vaardigheid (SV), dan is er een ondersteunde theorie dat de mate van SA voornamelijk samengaat met de SV van de leerling. Bij de begeleiding van de leerling met lage scores op SA ligt het dan voor de hand dat er niet naar de invloed van andere leerlingen wordt gekeken, maar de sociale vaardigheid van de betreffende leerling wordt gestimuleerd.

De samenhang tussen de volgende schalen wordt besproken.

- 5.1 Intercorrelaties van inhoudelijke schalen van houdingen betreffende School & Zelf
- 5.2 Correlaties schalen van de SVL-i met antwoordschalen en peestschalen
- 5.3 Correlaties schalen SVL-i, antwoordschalen en peestschalen met rapportcijfers
- 5.4 Intercorrelaties van antwoordschalen
- 5.5 Intercorrelaties van gemiddelde rapportcijfers

De correlationele analyses in dit hoofdstuk kunnen in samenhang gelezen worden met de factoranalyses van het volgende hoofdstuk.

5.1 Intercorrelaties van inhoudelijke schalen van houdingen betreffende School & Zelf

In Tabel 45 zijn de intercorrelaties of onderlinge verbanden van basisschalen, hoofdschalen en totaal weergegeven. De schalen zijn volgens de theorie weergegeven. Basisschalen LG, CK en HA vormen de hoofdschaal Motivatie en moeten onderling hoog samen hangen.

Basisschalen PS, SA en RL vormen de hoofdschaal Welbevinden en moeten onderling hoog samen-

Tabel 45 Intercorrelaties inhoudelijke schalen SVL-i

Schalen	LG	CK	HA	PS	SA	RL	UV	ZP	SV	MOT	WEL	ZELF	SVL
LG	1	.68	.82	.60	.10	.53	.11	.07	-.02	.91	.56	.07	.73
CK	.68	1	.68	.54	.03	.55	.15	.17	-.03	.88	.51	.12	.71
HA	.82	.68	1	.55	.12	.48	.16	.11	.02	.92	.52	.12	.74
PS	.60	.54	.55	1	.25	.68	.10	.11	.02	.62	.87	.09	.72
SA	.10	.03	.12	.25	1	.17	.30	.21	.38	.09	.58	.36	.44
RL	.53	.55	.48	.68	.17	1	.11	.15	.03	.57	.83	.12	.68
UV	.10	.15	.16	.10	.30	.11	1	.47	.59	.16	.21	.85	.53
ZP	.07	.17	.11	.11	.21	.15	.47	1	.49	.13	.20	.79	.49
SV	-.02	-.03	.02	.02	.38	.03	.59	.49	1	-.01	.17	.84	.43
MOT	.91	.88	.92	.62	.09	.57	.16	.13	-.01	1	.58	.12	.80
WEL	.56	.51	.52	.87	.58	.83	.21	.20	.17	.58	1	.24	.81
ZELF	.07	.12	.12	.09	.36	.12	.85	.79	.84	.12	.24	1	.59
SVL	.73	.71	.74	.72	.44	.68	.53	.49	.43	.80	.81	.59	1

LG=Leertaak Gerichtheid;

PS=Plezier op School;

UV=UitdrukkingsVaardigheid

CK=Concentratie in de Klas;

SA= Sociaal Aanvaard voelen;

ZP=Zelfvertrouwen bij Proefwerk

HA=Huiswerk Attitude;

RL=Relatie met Leerkracht;

SV= Sociale Vaardigheid

MOT=Motivatie voor schoolwerk;

WEL= Welbevinden met schoolleven;

ZELF=Zelfvertrouwen in schoolcapaciteiten

SVL=Houding ten aanzien van school

N=4211

Tabel 46 Intercorrelaties inhoudelijke schalen SVL-i; jongens en meisjes

Schalen	LG	CK	HA	PS	SA	RL	UV	ZP	SV	MOT	WEL	ZELF	SVL
LG	1	.69	.82	.60	.13	.55	.13	.12	.01	.91	.57	.11	.74
CK	.69	1	.69	.54	.03	.57	.16	.19	-.04	.89	.52	.13	.71
HA	.81	.67	1	.57	.14	.51	.17	.15	.03	.92	.54	.14	.75
PS	.61	.53	.53	1	.27	.69	.10	.14	.02	.63	.88	.11	.72
SA	.08	.02	.11	.24	1	.15	.29	.20	.36	.10	.58	.35	.44
RL	.52	.52	.44	.66	.19	1	.11	.18	.01	.60	.82	.12	.69
UV	.10	.15	.16	.09	.32	.10	1	.46	.61	.17	.21	.85	.54
ZP	.09	.17	.16	.12	.24	.13	.49	1	.46	.17	.22	.77	.51
SV	.02	-.01	.06	.05	.43	.07	.58	.47	1	-.02	.16	.84	.43
MOT	.92	.88	.92	.61	.08	.55	.15	.16	.03	1	.60	.14	.81
WEL	.55	.49	.49	.86	.58	.83	.21	.21	.22	.56	1	.24	.81
ZELF	.09	.13	.16	.10	.40	.13	.86	.79	.82	.14	.26	1	.60
SVL	.74	.71	.74	.72	.44	.68	.52	.49	.44	.81	.81	.59	1

LG=Leertaak Gerichtheid;

PS=Plezier op School;

UV=UitdrukkingsVaardigheid

CK=Concentratie in de Klas;

SA= Sociaal Aanvaard voelen;

ZP=Zelfvertrouwen bij Proefwerk

HA=Huiswerk Attitude;

RL=Relatie met Leerkracht;

SV= Sociale Vaardigheid

MOT=Motivatie voor schoolwerk;

WEL= Welbevinden met schoolleven;

ZELF=Zelfvertrouwen in schoolcapaciteiten

SVL=Houding ten aanzien van school

Boven de diagonal N[meisjes]=2231; Beneden de diagonal N[jongens]=1980

hangen. Basisschalen UV, ZP en SV vormen de hoofdschaal Zelfvertrouwen en moeten onderling hoog samen hangen. De correlaties (r) kunnen variëren tussen -1.0 en +1.0. De absolute hoogte van de correlaties kunnen als volgt geïnterpreteerd worden.

$r=0.0$ geen samenhang tussen twee metingen.

$r=0.2$ lage samenhang tussen twee metingen; 4% van de variatie gemeenschappelijk.

$r=0.3$ matige samenhang; 9% van de variatie in twee metingen is gemeenschappelijk.

$r=0.5$ sterke samenhang; 25% van de variatie in twee metingen is gemeenschappelijk.

$r=0.7$ zeer sterke samenhang; 49% van de variatie is gemeenschappelijk.

$r=0.9$ bijna perfecte samenhang; 81% van de variatie is gemeenschappelijk.

$r=1.0$ perfecte samenhang; 100% van de variatie is gemeenschappelijk.

De correlaties worden gescheiden door de diagonal waarop enen (1) staan.

Boven en beneden de diagonal staan in dit geval dezelfde getallen.

Onder de diagonaal zijn enkele correlaties vet gedrukt. Sommige correlaties zijn gearceerd of geschaduwd en sommige zijn schuin gedrukt.

Alle onafhankelijke correlaties boven 0.3 ($r > 0.3$) zijn vet gedrukt. Die zijn van belang.

Alle afhankelijke correlaties zijn schuin gedrukt (drie correlaties met MOT, met WEL en met ZELF en alle met SVL). Een deel van de items zijn gelijk dus de correlaties zijn afhankelijk.

Direct onder de diagonaal zijn blokken van drie correlaties relatief zwaar geschaduwd. Deze correlaties horen volgens de theorie hoog te zijn (sterke samenhang). Dat klopt voor LG, CK en HA, en voor UV, ZP en SV. De verwachte sterke samenhang ontbreekt voor PS, SA en RL en voor MOT, WEL en ZELF.

PS en RL hebben hoge correlaties met LG, CK en HA. SV heeft een hoge correlatie met SV.

MOT heeft hoge correlaties met PS en RL.

WEL heeft hoge correlaties met LG, CK, HA en met MOT

ZELF heeft hoge correlaties met SA

SVL omvat alle items van de andere schalen. Alle correlaties met SVL zijn dus afhankelijk van de andere schalen.

De afhankelijkheid geldt ook voor de volgende combinaties: MOT met LG, CK en HA,

WEL met PS, SA en RL en ZELF met UV, ZP en SV.

In Tabel 46 Zijn de intercorrelaties tussen de inhoudelijke schalen van de SVL-i opnieuw weergegeven. Nu afzonderlijk voor jongens (onder de diagonaal) en meisjes (boven de diagonaal). De inhoud van Tabel 46 is vergelijkbaar met die van Tabel 45.

Het meest opvallend is dat de correlaties van beide seksen weinig van elkaar verschillen. De correlaties van beide seksen lijken sterk op de algemene correlaties van Tabel 45.

5.2 Correlaties schalen van de SVL-i met antwoordschalen en peestschalen

In Tabel 47 zijn de correlaties weergegeven tussen de inhoudelijke schalen van de SVL-i (verticaal) en de zeven controle- of antwoordschalen en de twee peestschalen (horizontaal). Deze correlaties zijn belangrijk omdat deze kunnen wijzen op vertekening in de scores van de inhoudelijke schalen. De antwoordschalen meten vertekening in de antwoordpatronen van leerlingen. Zeer lage correlaties wijzen erop dat de antwoordpatronen en peestschalen weinig invloed hebben op de hoogte van de inhoudelijke schalen. Hoge *positieve* correlaties tussen de inhoudelijke schalen en de antwoord- en de peestschalen kunnen wijzen op oneigenlijk hoge scores van de inhoudelijke schalen door de antwoordpatronen of het pestgedrag. Hoge *negatieve* correlaties tussen de inhoudelijke schalen en de antwoord- en de peestschalen kunnen wijzen op oneigenlijk lage scores van de inhoudelijke schalen

door de antwoordpatronen of het pestgedrag. Hier wordt een oorzakelijk verband gesuggereerd. Maar de correlaties geven daar geen uitsluitel over. Het is onduidelijk of de antwoordpatronen tot lagere of hogere scores leiden of dat de gevraagde eigenschappen en/of items antwoordpatronen uitlokken. Attitudes over school kunnen door de abstracte toonzetting onzekerheid opwekken en daarmee antwoordpatronen stimuleren. In de tabel zijn alle belangrijke correlaties ($r > 0.3$) vet gedrukt. Het betreft meer dan 10% gemeenschappelijke variantie.

SW-antwoorden hebben hoge positieve correlaties met de schalen Motivatie en Welbevinden, met het totaal SVL en met de basisschalen LG, CK, HA, PS, RL.

TA-antwoorden hebben hoge correlaties met de schalen Motivatie en Welbevinden, met het totaal SVL en met de basisschalen LG, CK, HA, PS, RL.

N_JA-antwoorden hebben te verwaarlooze lage positieve correlaties met alle inhoudelijke schalen ($-0.009 < r < 0.196$).

N_WN-antwoorden hebben lage negatieve correlaties met alle inhoudelijke schalen ($-0.300 < r < -0.083$).

N_NEE-antwoorden hebben hoge positieve correlaties met ZELF, met het totaal SVL en met basisschalen UV, ZP en SV.

Anderen Pesten heeft hoge negatieve correlaties met de schalen Motivatie en Welbevinden, met de basisschalen LG, CK, HA, PS, RL en met het totaal SVL.

Gepest Worden heeft negatieve correlaties met alle inhoudelijke schalen en hoge negatieve correlaties met de schalen Welbevinden en Zelfvertrouwen, met het totaal SVL en met de basisschaal SA.

Voor de interpretaties van de scores is het nuttig de gegevens vanuit de inhoudelijke schalen samen te vatten in vier punten. De correlaties in Tabel 47 zijn gebaseerd op ruwe scores. De uitslagen zijn in stanines weergegeven (hoge scores van controle- en pestschalen worden lage stanines).

Tabel 47 Correlaties tussen SVL-i-schalen met controle-, antwoordschalen en pestschalen

Schalen	Sociaal Wenselijke Antwoorden	Tegen- strijdige Antwoorden	N_JA Antwoorden	N_WN Antwoorden	N_NEE Antwoorden	Anderen Pesten	Gepest Worden
LG	.507	.435	.112	-.132	.105	-.374	-.061
CK	.637	.493	.048	-.083	.091	-.435	-.035
HA	.473	.439	.092	-.123	.113	-.366	-.088
PS	.441	.395	.143	-.166	.130	-.317	-.127
SA	-.032	.048	.173	-.268	.273	-.082	-.672
RL	.479	.327	.140	-.201	.195	-.324	-.108
UV	-.045	.151	.104	-.273	.358	-.081	-.281
ZP	.024	.230	-.009	-.173	.308	.007	-.198
SV	-.168	.075	.101	-.270	.357	.079	-.298
MOT	.599	.506	.092	-.124	.114	-.435	-.068
WEL	.407	.349	.196	-.271	.254	-.324	-.369
ZELF	-.075	.186	.081	-.291	.415	-.002	-.315
SVL	.443	.484	.162	-.300	.342	-.358	-.322

LG=LeertaakGerichtheid;

CK=Concentratie in de Klas;

HA=HuiswerkAttitude;

MOT=Motivatie voor schoolwerk;

SVL=Houding ten aanzien van school

PS=Plezier op School;

SA=Sociaal Aanvaard voelen;

RL=Relatie met Leerkracht;

WEL=Welbevinden met schoolleven;

UV=UitdrukkingsVaardigheid

ZP=Zelfvertrouwen bij Proefwerk

SV= Sociale Vaardigheid

ZELF=Zelfvertrouwen in schoolcapaciteiten

N=4211; N[pestgedrag]=4138

- 1 De schalen Motivatie, Welbevinden, het totaal SVL en de basisschalen LG, CK, HA, PS en RL hebben hoge positieve correlaties met SW-Antwoorden, TA-Antwoorden en hoge negatieve correlaties met Anderen Pesten. Hoge scores worden omgezet tot lage stanines. Dat wil zeggen dat bij stanine 1 en 2 op SW en TA mogelijk de MOT, WEL, SVL, LG, CK, HA, PS en RL overschat worden vanwege de antwoordneigingen. Bij stanine 8 en 9 op SW, TA en AP kunnen de scores op de genoemde inhoudelijke schalen wat lager uitvallen dan zonder antwoordneigingen en pesten. Bij lage stanines voor AP worden de genoemde inhoudelijke schalen onderschat of lager beoordeeld.
- 2 De schalen Zelfvertrouwen, het totaal SVL en de basisschalen UV, ZP en SV hebben hoge positieve correlaties met N_Nee-Antwoorden en hoge negatieve correlaties met Gepest Worden. Lage stanines voor veel N_Nee-Antwoorden gaan samen met overschattingen op de schalen voor zelfvertrouwen. Lage stanines voor veel Gepest worden gaan samen met relatief lage uitslagen op de genoemde inhoudelijke schalen (Zelfvertrouwen, SVL, UV, ZP en SV).
- 3 Alle inhoudelijke schalen hebben lagere uitslagen bij een sterke neiging tot het geven van WN-antwoorden (stanine 1 en 2). Geen van de inhoudelijke schalen worden beïnvloed door het aantal Ja-antwoorden (stanine 1 en 2).
- 4 Alle inhoudelijke schalen hebben lagere uitslagen bij een sterke mate van gepest worden (stanine 1 en 2).

Tabel 48 Correlations tussen SVL-i-schalen, antwoordschalen, pestschalen met rapportcijfers

Schalen	Cijfer taalvakken	Cijfer exacte vakken	Cijfer zaakvakken	Gemiddeld Schoolcijfer
LG	.267	.276	.323	.372
CK	.185	.252	.260	.304
HA	.243	.273	.298	.352
PS	.162	.202	.203	.247
SA	.073	.059	.109	.101
RL	.162	.192	.189	.236
UV	.195	.087	.171	.187
ZP	.124	.191	.162	.210
SV	.070	.060	.092	.094
MOT	.255	.295	.324	.378
SAT	.176	.203	.221	.260
ZELF	.160	.136	.174	.200
SVL _	.273	.294	.333	.388
SW Sociaal Wenselijke Antwoorden	.067	.122	.117	.135
TA Tegenstrijdige Antwoorden	.122	.182	.174	.209
N_Ja Aantal_JA Antwoorden	.041	-.009	.042	.027
N_WN Aantal_WN Antwoorden	-.119	-.057	-.108	-.117
N_Nee Aantal_NEE Antwoorden	.162	.108	.142	.174
AP Anderen Pesten	-.109	-.117	-.147	-.160
GW Gepest Worden	-.052	-.067	-.090	-.090

LG=LeertaakGerichtheid;

CK=Concentratie in de Klas;

HA=HuiswerkAttitude;

MOT=Motivatie voor schoolwerk;

SVL=Houding ten aanzien van school

Nja=Aantal_JA Antwoorden

PS=Plezier op School;

SA=Sociaal Aanvaard voelen;

RL=Relatie met Leerkracht;

WEL=Welbevinden met schoolleven;

SW=Sociaal Wenselijke Antwoorden

Nwn=Aantal_WN Antwoorden

UV=UitdrukkingsVaardigheid

ZP=Zelfvertrouwen bij Proefwerk

SV=Social Vaardigheid

ZELF=Zelfvertrouwen in schoolcapaciteiten

TA=Tegenstrijdige Antwoorden

Nnee=Aantal_NEE Antwoorden

N=4211; N[pestgedrag]=4138

5.3 Correlaties schalen SVL-i, antwoordschalen en pestschalen met rapportcijfers

In Tabel 48 zijn de correlaties weergegeven tussen enerzijds de inhoudelijke schalen, de controle- of antwoordschalen en de pestschalen (verticaal) en anderzijds de door leerlingen geschatte gemiddelde rapportcijfers voor taalvakken en exacte vakken en zaakvakken (geschiedenis, wereldoriëntatie, aardrijkskunde). Het gemiddelde is uit de drie cijfers berekend. Deze correlaties zijn van belang voor de theorie van houdingen op schoolprestaties (zie Figuur 3). De metingen van de houdingen betreffende School & Zelf moeten iets te maken hebben schoolse prestaties, met schoolbezoek en met schoolloopbaan. De belangrijke correlaties ($r > 0.3$) zijn vet gedrukt. Het zaakcijfer geeft drie hoge correlaties: met basisschaal LG, schaal Motivatie en met totaal SVL. Het gemiddelde rapportcijfer geeft de meeste hoge correlaties: met basisschalen LG, CK en HA, met schaal Motivatie en met totaal SVL. De gemiddelde cijfers voor taal en exact hebben geen belangrijke correlaties met de houdingen ten aanzien van School & Zelf. De controle- of antwoordschalen noch de pestschalen hebben belangrijke correlaties met de gemiddelde cijfers.

De gegevens van Tabel 48 ondersteunen de validiteit en het nut van het gebruik van de schalen over aanpassing aan School en Zelf.

5.4 Intercorrelaties van antwoord- en pestschalen

In Tabel 49 zijn de intercorrelaties weergegeven van de controle- en antwoordschalen en de pestschalen. Boven en beneden de diagonal zijn dezelfde waarden vermeld. De belangrijke correlaties zijn vet gedrukt onder de diagonaal.

Sociaalwenselijke Antwoorden correleert hoog positief met *Tegenstrijdige Antwoorden* en hoog negatief met het *Anderen Pesten*.

Tegenstrijdige Antwoorden correleert hoog negatief met het aantal Ja-Antwoorden en hoog positief met het aantal WN-Antwoorden.

Een bijzondere groep gegevens vormen de antwoordneigingen (Ja, WN en Nee). Deze drie gegevens zijn daarom gearceerd. Deze vormen zogenaamde compositieel gegevens. De drie maten zijn niet onafhankelijk van elkaar. Dat is af te lezen van de twee zeer hoge negatieve correlaties.

Tabel 49 Intercorrelaties van vijf antwoordschalen en twee pestschalen

Schalen	Sociaal Wenselijke Antwoorden	Tegen- strijdige Antwoorden	N_JA Antwoorden	N_WN Antwoorden	N_NEE Antwoorden	Anderen Pesten	Gepest worden
Sociaal Wenselijke Antwoorden	1	.427	-.067	.063	-.035	-.486	.009
Tegenstrijdige Antwoorden	.427	1	-.547	.504	-.272	-.188	-.042
Aantal_JA Antwoorden	-.067	-.547	1	-.842	.358	-.073	-.053
Aantal_WN Antwoorden	.063	.504	-.842	1	-.805	.117	.194
Aantal_NEE Antwoorden	-.035	-.272	.358	-.805	1	-.123	-.277
Anderen Pesten	-.486	-.188	-.073	.117	-.123	1	.172
Gepest Worden	.009	-.042	-.053	.194	-.277	.172	1

SW=Sociaal Wenselijke Antwoorden

TA=Tegenstrijdige Antwoorden

Nja=Aantal_JA Antwoorden

Nwn=Aantal_WN Antwoorden

Nnee=Aantal_NEE Antwoorden

N=4211; N[pestgedrag]=4138

Tabel 50 Intercorrelaties van de gemiddelde rapportcijfers

Cijfers rapport	Cijfer taalvakken	Cijfer exacte vakken	Cijfer zaakvakken	Gemiddeld Schoolcijfer
Cijfer taalvakken	1	.330	.436	.727
Cijfer exacte vakken	.330	1	.403	.810
Cijfer zaakvakken	.436	.403	1	.763
Gemiddeld Schoolcijfer	.727	.810	.763	1

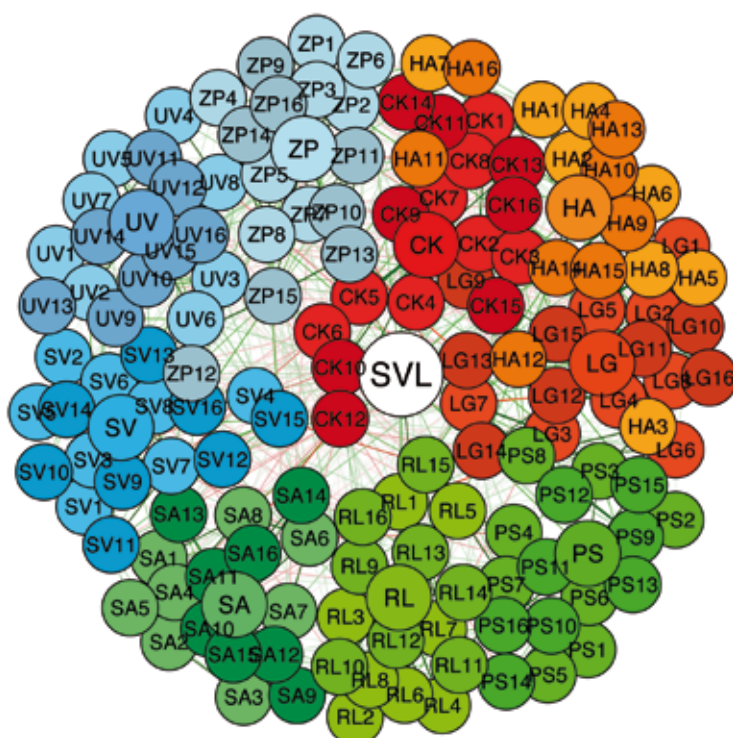
N=4211

5.5 Intercorrelaties van gemiddelde rapportcijfers

In Tabel 50 zijn de intercorrelaties van de door leerlingen ingevulde gemiddelde rapportcijfers. Boven en onder de diagonal zijn dezelfde waarden weergegeven. De belangrijke correlaties zijn onder de diagonaal vet gedrukt.

De correlaties tussen de drie vakken ligt tussen 0.330 en 0.436. Het feit dat de cijfers in zekere mate samenhangen met de houdingen Motivatie, LG en HA en dat de cijfers niet te hoog onderling correleren mag enig vertrouwen geven aan de verkregen cijfers.

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

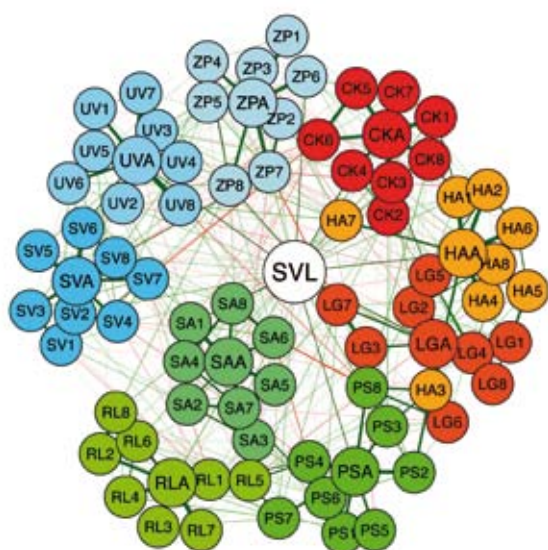
(46) SVL-i: 144 items, 9 basisschalen en een totaal

Glassograph van Vorm AB; n=4211

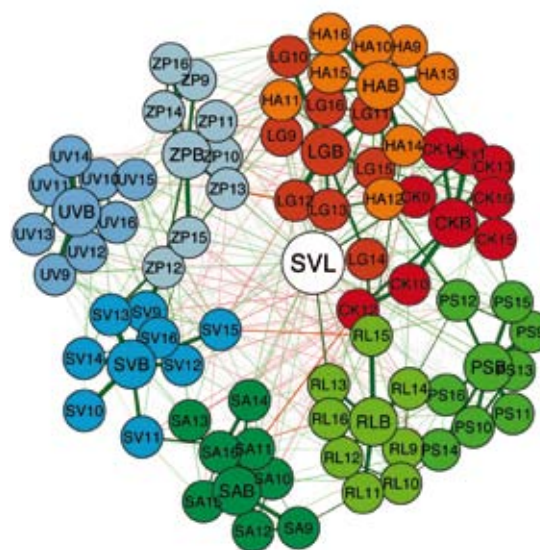
De volgende netwerkanalyse is erop gericht na te gaan of alle elementen in de reeks noodzakelijk zijn voor de maximale ordening van de items. In deze analyse worden de drie samengestelde schalen geëlimineerd. Mogelijk dat de totaalscore voldoende invloed uitoefent voor een heldere structuur van de items. SVL staat ongeveer in het midden van het netwerk. Op bijna gelijke afstanden van SVL staan in blauw boven ZP, UV en SV, vervolgens in groen SA, RL en PS. Daaropvolgend in rood LG, HA en CK. Rondom de genoemde basisschalen zijn de items van de basisschaal gegroepeerd. De ordening is evident, maar niet echt goed zichtbaar. Mogelijk is het grote aantal knopen een hinder in de analyse.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatiecluster (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16	Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
●	Welbevindencluster (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16	Relatie Leerkracht (RL) A: rl01-rl08, B: rl09-rl16
●	Zelfvertrouwencluster (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16	Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16	Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(47) SVL-i: glassograph van Vorm A;
72 items, negen basisschalen en een totaal
n=4211

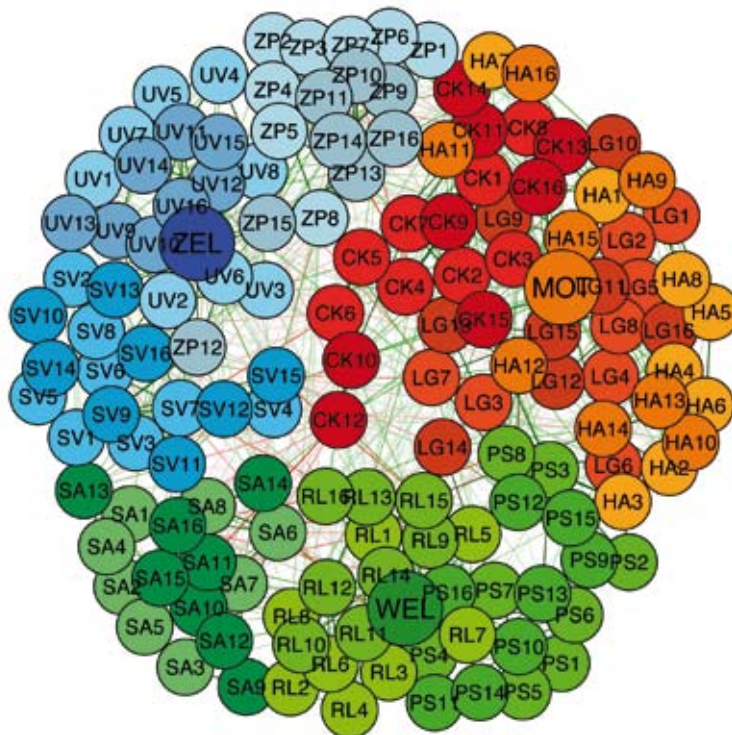

(48) SVL-i: glassograph van Vorm B;
72 items, negen basisschalen en een totaal
n=4211

Dezelfde analyse als bij (46) is uitgevoerd bij Vorm A en Vorm B respectievelijk. De resultaten zijn overtuigend. In beide figuren staat SVL-totaal ongeveer in het centrum. De basisschalen staan op ongeveer gelijke afstand van SVL: in het groene gebied PSA, SAA en RLA (naar binnen), vervolgens in rood: LGA, HAA en CK. Daarna in blauw: ZPA, UVA en SVA. Hetzelfde geldt voor SVL-i Vorm B, de vergelijkbare reeks: in het groene gebied SAB, RLB en PSB. Vervolgens in rood: CKB, HAB en LGB. Daarna in blauw: ZPB, UVB en SVB. Zowel in Vorm A als in Vorm B zijn de items keurig gescheiden. Motivatie ziet er wat rommelig uit.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatiecluster (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16	Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
●	Welbevindencluster (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16	Relatie Leerkracht (RL) A: rl01-rl08, B: rl09-rl16
●	Zelfvertrouwencluster (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16	Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16	Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(49) SVL-i: 144 items en drie samengestelde schalen

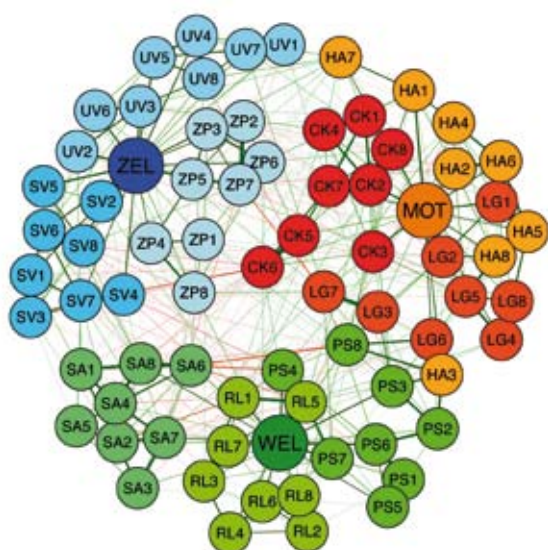
Glassograph van Vorm AB; n=4211

De volgende analyse is gericht op een zuiniger model voor de ordening van de items. De ordening wordt nu verwacht van het gebruik van de samengestelde schalen MOT, WEL en ZEL. Die drie scores moeten een bijdrage kunnen leveren aan de ordening van de items.

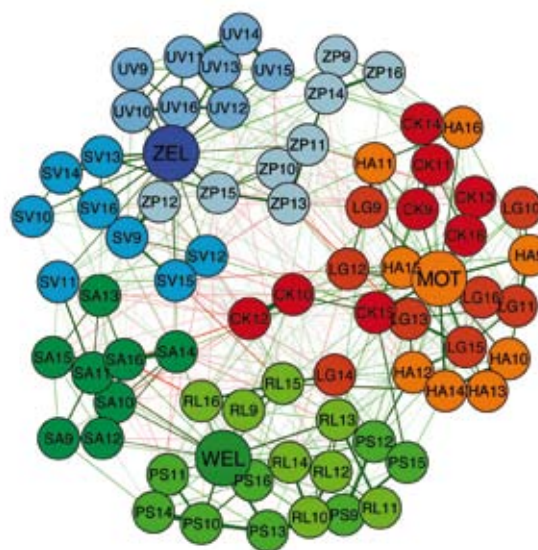
De 144 items zijn in drie groepen verdeeld. Binnen de groepen zijn de items in subgroepen verdeeld die ongeveer overeenkomen met de basisschalen. Dat is in het groene en blauwe veld enigszins het geval. Het rode veld is wat meer chaotisch.

<p>● Motivatie (Items/zinnen)</p>	<p>Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16</p>	<p>+ Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16</p>	<p>+ Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16</p>
<p>● Welbevinden (Items/zinnen)</p>	<p>Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16</p>	<p>+ Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16</p>	<p>+ Relatie Leerkracht (RL) A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16</p>
<p>● Zelfvertrouwen (Items/zinnen)</p>	<p>UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16</p>	<p>+ Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16</p>	<p>+ Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16</p>

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(50) SVL-i: Glassograph van Vorm A
72 items en drie samengestelde schalen
 n=4211

(51) SVL-i: Glassograph van Vorm B
72 items en drie samengestelde schalen
 n=4211

De twee netwerken van SVLA en SVLB zijn uitgerust met drie samengestelde schalen MOT, WEL en ZEL. De groene en blauwe knopen zijn relatief ordelijk weergegeven. De rode knopen zijn wat meer chaotisch.

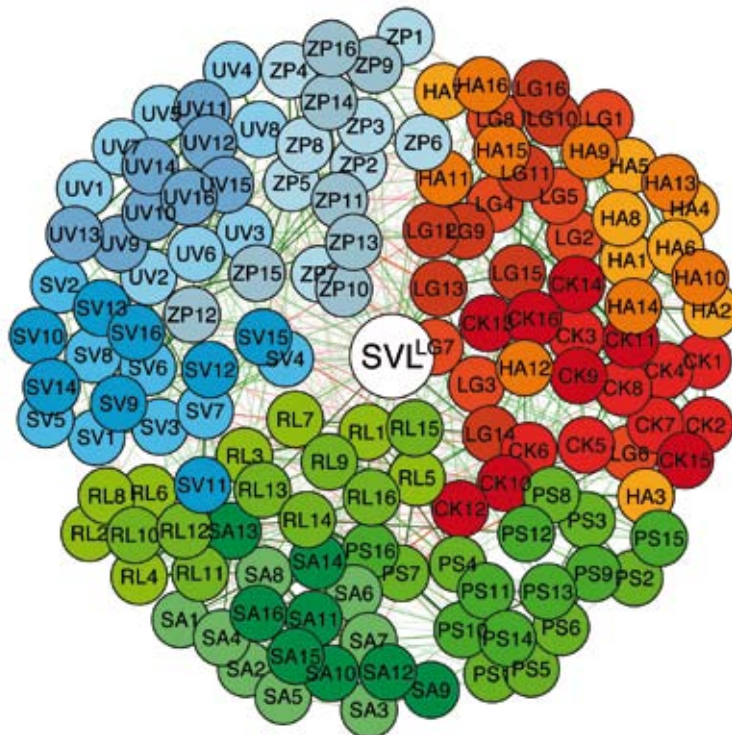
In Figuur 50 vormen in de blauwe sector de SV-items, de UV-items en de ZP-items afzonderlijk netwerkjes bijna alle verbonden met ZEL. In de groene sector vormen de PS-items, de SA-items, de RL-items afzonderlijke groepen voor een belangrijk deel verbonden met de knoop WEL. In de rode sector vormen ook de LG-items (van lg7 via lg3, lg6, lg4, lg8, lg5, lg2 naar lg1) een lint, op diverse plaatsen met MOT verbonden. De HA-items hebben een meer ingewikkelde structuur (van rechts de geïsoleerde ha3, naar boven via ha8, ha5, ha6, ha2, ha4, ha1 naar ha7). De CK-items hebben een meer compacte, gemakkelijk herkenbare structuur.

In figuur 51 zijn de structuren wat minder zelfstandig. In de blauwe sector rond ZEL zijn UV-, ZP- en SV-items zelfstandig gegroepeerd zonder een sterke centrale ordening. In het rode gebied zijn LG-, CK- en HA-items wel enigszins gegroepeerd, maar niet sterk. In het groene gebied zijn SA-items in een groep te herkennen, RL-items en PS-items zijn meer gemengd.

Het lijkt erop dat de samengestelde schalen minder greep hebben op de organisatie van het itembestand, dan de combinatie SVL-totaal, samengestelde schalen en basisschalen.

<ul style="list-style-type: none"> ● Motivatie (Items/zinnen) 	<ul style="list-style-type: none"> Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16 	+	<ul style="list-style-type: none"> Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16 	+	<ul style="list-style-type: none"> Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
<ul style="list-style-type: none"> ● Welbevinden (Items/zinnen) 	<ul style="list-style-type: none"> Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16 	+	<ul style="list-style-type: none"> Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16 	+	<ul style="list-style-type: none"> Relatie Leerkracht (RL) A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16
<ul style="list-style-type: none"> ● Zelfvertrouwen (Items/zinnen) 	<ul style="list-style-type: none"> UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16 	+	<ul style="list-style-type: none"> Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16 	+	<ul style="list-style-type: none"> Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(52) SVL-i: 144 items en de totaalscore-SVL

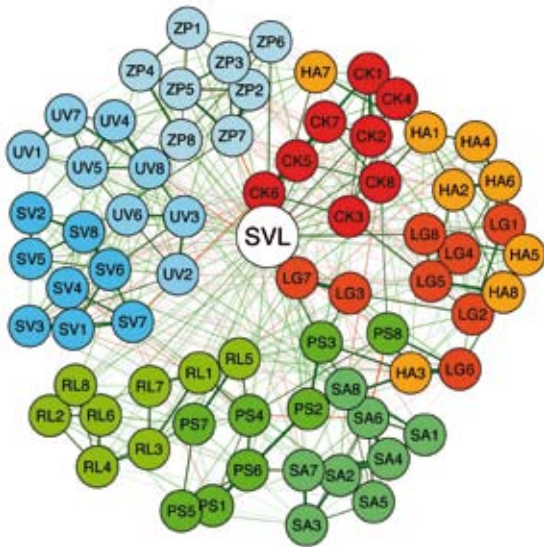
Glassograph van Vorm AB; n=4211

Dit netwerk bestaat uit 144 items en de totaalscore. De totaalscore SVL (wit) staat ongeveer in het midden van dit netwerk. De middenknoop drukt als het ware items van de drie groepen uit het midden naar de eigen groep. De scheiding tussen de drie groepen is desalniettemin minder scherp dan wanneer de totaalscore niet aanwezig is (zie 34). Nu dringt sv11 (blauw) binnen aan de linker zijde van de groene groep en dringen CK12 en CK10 (rood) in de groene groep aan de rechterzijde. Het lijkt erop dat de afzonderlijke gebieden meer evenredig verdeeld zijn: links boven de Zelfvertrouwen-items (blauw), rechts boven de Motivatie-items (rood) en onder de Welbevinden-items (groen).

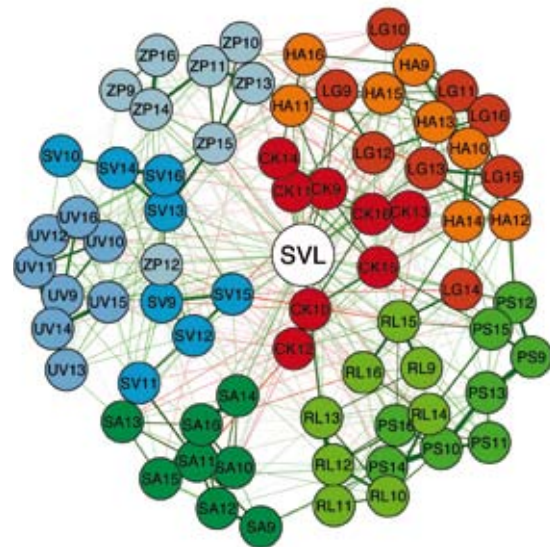
Het is onduidelijk of de aanwezigheid van de totaalscore een positieve invloed heeft op de structuur van het netwerk.

○ SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
● Motivatiecluster (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16	Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
● Welbevindencluster (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16	Relatie Leerkracht (RL) A: rl01-rl08, B: rl09-rl16
● Zelfvertrouwencluster (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16	Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16	Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(53) SVL-i: Glassograph van Vorm A
72 items en de totaalscore-SVL
n=4211

(54) SVL-i: Glassograph van Vorm B
72 items en de totaalscore-SVL
n=4211

Beide figuren (53 en 54) hebben in grote lijnen een vergelijkbare structuur. Het SVL-totaal (wit) is ongeveer in het midden terechtgekomen. Rechtsboven is de groep motivatie-items (rood) weergegeven. Linksboven zijn zelfvertrouwen-items (blauw) gegroepeerd. De groene welbevinden-items zijn onderaan gegroepeerd. Binnen elke groep liggen de items per basisschaal bij elkaar. Maar van een elegante structuur van de specifieke knopen is geen sprake.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatiecluster (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16	Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
●	Welbevindencluster (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16	Relatie Leerkracht (RL) A: rl01-rl08, B: rl09-rl16
●	Zelfvertrouwencluster (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16	Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16	Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16

6 Factorstructuur van de schalen

Hieronder volgen enkele factoranalyses ten einde de structuur van de schalen te kunnen vaststellen. Zo is de theorie achter de houdingen ten aanzien van School & Zelf op zich duidelijk. Het instrument is zodanig ontwikkeld dat de negen schalen drie factoren zouden vormen. Die factoren zouden respectievelijk bestaan uit Motivatie, Welbevinden en Zelfvertrouwen. Direct na de constructie bleek die structuur ook de bestpassende te zijn. Maar in de loop der tijd is die structuur minder hecht geworden. Daarmee heeft de vragenlijst wat aan validiteit ingeboet. De beoogde metingen vinden geen steun in de empirische gegevens. De vraag is welke structuur de Vlaamse SVL-i zal hebben.

De zeven analyses verlopen van eenvoudig naar complex.

- 6.1 Structuur van negen basisschalen
- 6.2 Structuur van basisschalen en twee pestschalen
- 6.3 Structuur van basisschalen en vijf antwoordschalen
- 6.4 Structuur van basisschalen, twee controle schalen en twee antwoordschalen
- 6.5 Structuur van basisschalen, vier antwoordschalen, twee pestschalen en drie cijfers
- 6.6 Structuur van drie schalen, vijf antwoordschalen, twee pestschalen en één cijfer
- 6.7 Structuur van basisschalen, vijf antwoordschalen, twee pestschalen en drie cijfers
- 6.8 Samenvatting van de structuuranalyses

De analyses naar de structuur zijn alle exploratief. Er is onvoldoende bekend van de Vlaamse SVL-i dat specifieke hypothesen aanwezig zijn voor een theoretische structuur van de variabelen.

6.1 Structuur van negen basisschalen

In Tabel 51 zijn de resultaten weergegeven van de componentenanalyse. In de eerste fase wordt de variantie van de negen variabelen herverdeeld over negen nieuwe componenten, waarbij de variantie maximaal over de eerste componenten wordt verdeeld (zie totaal initiële eigenwaarden).

Daarna volgt de selectie van het aantal factoren (hier twee) en de verdeling van de variantiecomponenten. Tot slot wordt de oplossing gerooteerd voor optimale interpretatie. Met de laatste fase wordt bereikt dat de verdeling van de variantie over beide componenten is geoptimaliseerd: Component 1 38,44% en Component 2 25,23%. Het totaal is 63,67% van de variantie. Dit percentage zou ruim 70% moeten zijn om als een indicatie voor een stabiele oplossing te kunnen gelden.

In Tabel 52 zijn de ladingen per basisschaal weergegeven voor Component 1 en Component 2. De ladingen op Component 1 zijn vooral gelegen op de eerste drie basisschalen van Motivatie (LG, CK en

HA) en twee van de drie basisschalen voor Welbevinden (PS en RL). De basisschaal SA van Welbevinden en UV, ZP en SV van Zelfvertrouwen vormen samen component 2. De ladingen van de oplossing zijn hoog. Van de beoogde driefactorstructuur lijkt weinig over.

Een nieuwe analyse is uitgevoerd waarbij een driefactormodel is geëist. De resultaten zijn in Tabel 53 weergegeven. De verklaarde variantie van de drie componenten bleek als volgt verdeeld te zijn: C1 38%; C2 23% en C3 13% (totaal: 74% van de variantie werd verklaard).

De eerste twee factoren van Tabel 52 en 53 verschillen weinig van elkaar. De derde factor is niet echt sterk met ladingen voor Welbevinden van 0.38, 0.88 en 0.28. Voorlopig is er onvoldoende steun voor het driefactormodel. Meer gegevens lijken nodig voor een reeks exploratieve en confirmatieve analyses.

Tabel 51 Totaal verklaarde Variantie van negen basisschalen

Component	Initiële eigenwaarden			Extractie van de sommen van de gekwadrateerde ladingen			Rotatie van de sommen van de gekwadrateerde ladingen		
	Totaal	% van de variantie	Cumulatief percentage	Totaal	% van de variantie	Cumulatief percentage	Totaal	% van de variantie	Cumulatief percentage
1	3.592	39.913	39.913	3.592	39.913	39.913	3.459	38.44	38.45
2	2.138	23.754	63.667	2.138	23.754	63.667	2.271	25.23	63.67
3	.901	10.008	73.675						
4	.671	7.451	81.126						
5	.505	5.611	86.737						
6	.398	4.422	91.159						
7	.332	3.689	94.849						
8	.287	3.185	98.034						
9	.177	1.966	100.000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Tabel 52 Geroteerde componentenmatrix van negen basisschalen en twee componenten

Basisschalen	Component	
	1	2
LG LeertaakGerichtheid	.884	.019
CK Concentratie in de Klas	.831	.049
HA HuiswerkAttitude	.853	.071
PS Plezier op School	.802	.103
SA Sociaal Aanvaard voelen	.128	.574
RL Relatie met Leerkrachten	.761	.105
UV UitdrukkingsVaardigheid	.086	.805
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.091	.727
SV Sociale Vaardigheid	-.081	.857

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

Tabel 53 Geroteerde componentenmatrix van negen basisschalen en drie componenten

Basisschalen	Component		
	1	2	3
LG LeertaakGerichtheid	.889	.034	-.020
CK Concentratie in de Klas	.849	.122	-.158
HA HuiswerkAttitude	.862	.104	-.054
PS Plezier op School	.775	-.039	.381
SA Sociaal Aanvaard voelen	.067	.262	.883
RL Relatie met Leerkrachten	.742	.004	.282
UV UitdrukkingsVaardigheid	.098	.825	.109
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.113	.797	-.028
SV Sociale Vaardigheid	-.084	.804	.296

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 4 iterations.

6.2 Structuur van basisschalen en twee peestschalen

De volgende componentenanalyse is over elf variabelen: negen basisschalen en twee peestschalen. De oplossing bestaat uit drie componenten die tezamen 68% van de variantie verklaren. Component 1 verklaart 34% van de variantie van alle elf componenten, Component 2 verklaart 19% en Component 3 verklaart 16%.

In Tabel 54 is de oplossing weergegeven. De eerste component kan gezien worden als een combinatie van Motivatie (LG, CK, en HA), Welbevinden (PS en RL) en een Pestschaal (PA met negatieve lading). De tweede component is Zelfvertrouwen (UV, ZP en SV). De derde component bestaat uit SA en een peestschaal (GW met negatieve lading).

Tabel 54 Geroteerde componentenmatrix van elf variabelen en drie componenten

Basisschalen en Pestschalen	Component		
	1	2	3
LG LeertaakGerichtheid	.875	.044	-.026
CK Concentratie in de Klas	.842	.112	-.108
HA HuiswerkAttitude	.846	.101	-.018
PS Plezier op School	.781	.024	.175
SA Sociaal Aanvaard voelen	.100	.228	.869
RL Relatie met Leerkrachten	.751	.067	.100
UV UitdrukkingsVaardigheid	.100	.800	.172
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.094	.802	.013
SV Sociale Vaardigheid	-.085	.812	.257
AP Anderen Pesten	-.555	.135	-.201
GP Gepest Worden	-.064	-.160	-.885

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 5 iterations.

Tabel 55 Geroteerde componentenmatrix van 14 variabelen en drie componenten

Basisschalen, Controle- en Antwoordschalen	Component		
	1	2	3
LG LeertaakGerichtheid	.862	.047	.037
CK Concentratie in de Klas	.848	-.044	.073
HA HuiswerkAttitude	.828	.023	.094
PS Plezier op School	.781	.099	.100
SA Sociaal Aanvaard voelen	.104	.201	.522
RL Relatie met Leerkrachten	.750	.137	.101
UV UitdrukkingsVaardigheid	.071	.070	.799
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.092	-.061	.749
SV Sociale Vaardigheid	-.097	.082	.840
SW Sociale Wenselijkheid	.735	-.137	-.132
TA Tegenstrijdige Antwoorden	.551	-.704	.238
N_JA -Antwoorden	.081	.887	-.010
N_WN-Antwoorden	-.102	-.946	-.258
N_NEE-Antwoorden	.088	.662	.458

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 5 iterations.

Tabel 56 Geroteerde componentenmatrix van 13 variabelen en drie componenten

Basisschalen, Controle- en Antwoordschalen	Component		
	1	2	3
LG LeertaakGerichtheid	.863	.041	-.034
CK Concentratie in de Klas	.847	.067	.069
HA HuiswerkAttitude	.829	.097	-.009
PS Plezier op School	.783	.112	-.095
SA Sociaal Aanvaard voelen	.109	.547	-.209
RL Relatie met Leerkrachten	.752	.104	-.118
UV UitdrukkingsVaardigheid	.073	.806	-.046
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.091	.742	.100
SV Sociale Vaardigheid	-.094	.851	-.065
SW Sociale Wenselijkheid	.731	-.147	.160
TA Tegenstrijdige Antwoorden	.538	.210	.723
N_JA -Antwoorden	.099	.056	-.936
N_WN-Antwoorden	-.118	-.275	.903

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 5 iterations.

6.3 Structuur van basisschalen en vijf antwoordschalen

De volgende componentenanalyse is over 14 variabelen: negen basisschalen en vijf antwoordschalen. De oplossing bestaat uit drie componenten die tezamen 68% van de variantie verklaren. Component 1 verklaart 30% van de variantie van alle 14 componenten, Component 2 verklaart 19% en Component 3 verklaart 18%.

In Tabel 55 is de oplossing weergegeven. De eerste component kan gezien worden als een combinatie van Motivatie (LG, CK, en HA), Welbevinden (PS en RL) en de controleschaal SW. De tweede component wordt gevormd door vier antwoordschalen: Tegengestelde Antwoorden (negatieve lading), N_Ja-Antwoorden, N_WN-Antwoorden (negatieve lading) en N_NEE-Antwoorden; een component voor antwoordneigingen. De derde component bestaat uit zelfvertrouwen (UV, ZP en SV) en SV.

Zoals eerder is opgemerkt zijn de drie antwoordschalen (Ja, WN en Nee) niet onafhankelijk van elkaar. Compositionele gegevens mogen niet in een factor- of componentenanalyse worden opgenomen vanwege de afhankelijkheid. Vandaar dat de analyse in de volgende paragraaf alsnog uitgevoerd met twee antwoordneigingen (zonder de schaal N_NEE-Antwoorden).

6.4 Structuur van basisschalen, twee controleschalen en twee antwoordschalen

De volgende componentenanalyse is over 13 variabelen: negen basisschalen, twee controle en twee antwoordschalen. De oplossing bestaat uit drie componenten die tezamen 69% van de variantie verklaren. Component 1 verklaart 32% van de variantie van alle 13 componenten, Component 2 verklaart 19% en Component 3 verklaart 18%.

In Tabel 56 is de oplossing weergegeven. De eerste component kan gezien worden als een combinatie van Motivatie (LG, CK, en HA), Welbevinden (PS en RL) en de controleschaal SW. De tweede component wordt gevormd door de combinatie van basisschalen UV, ZP en SV (zelfvertrouwen) en SA. De derde component wordt gevormd door controleschaal Tegengestelde Antwoorden en de antwoordschalen N_JA-Antwoorden (negatieve lading) en N_WN-Antwoorden. Deze derde component is een van antwoordneigingen vergelijkbaar met component 2 van Tabel 55.

6.5 Structuur van basisschalen, vier antwoordschalen, twee peestschalen en drie cijfers

De volgende componentenanalyse is over 18 variabelen: negen basisschalen, twee controle en twee antwoordschalen, twee peestschalen en drie gemiddelde rapportcijfers. De oplossing bestaat uit vijf componenten die tezamen 70% van de variantie verklaren. Component 1 verklaart 25% van de variantie van alle 18 componenten, Component 2 verklaart 13%, Component 3 12%, Component 4 11% en Component 5 verklaart 10%.

In Tabel 57 is de oplossing weergegeven. De eerste component kan gezien worden als een combinatie van Motivatie (LG, CK, en HA), Welbevinden (PS en RL), de controleschalen Sociaal Wenselijke en Tegenstrijdige Antwoorden en Anderen Pesten. De tweede component wordt gevormd door controleschaal Tegenstrijdige Antwoorden en de antwoordschalen N_JA-Antwoorden (negatieve lading) en N_WN-Antwoorden. De derde component wordt gevormd door de combinatie van basisschalen UV, ZP en SV (zelfvertrouwen). De vierde component bestaat uit de drie gemiddelde cijfers. De vijfde component bestaat uit basisschaal SA en peestschaal Gepest Worden.

Tabel 57 Geroteerde componentenmatrix van 18 variabelen en vijf componenten

Basisschalen, Controle- en Antwoordschalen, Pestschalen en drie gemiddelde cijfers	Component				
	1	2	3	4	5
LG LeertaakGerichtheid	.811	-.026	.035	.282	-.017
CK Concentratie in de Klas	.837	.057	.116	.151	-.100
HA HuiswerkAttitude	.782	-.003	.092	.262	-.003
PS Plezier op School	.762	-.063	.056	.090	.160
SA Sociaal Aanvaard voelen	.091	-.117	.234	.039	.859
RL Relatie met Leerkrachten	.748	-.101	.095	.060	.076
UV UitdrukkingsVaardigheid	.070	-.089	.788	.112	.162
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.078	.053	.794	.109	.020
SV Sociale Vaardigheid	-.094	-.093	.813	.011	.241
SW Sociale Wenselijkheid	.769	.161	-.113	-.043	-.061
TA stanPSDSVL	.514	.722	.234	.102	.005
N_JA-Antwoorden	.107	-.940	.032	.005	.029
N_WN-Antwoorden	-.121	.911	-.227	-.071	-.128
AP Anderen Pesten	-.578	.050	.139	-.038	-.197
GP Gepest Worden	-.057	.015	-.157	-.041	-.895
Gemiddeld Cijfer taalvakken	.095	-.045	.075	.756	.012
Gemiddeld Cijfer exacte vakken	.160	.046	.062	.702	.014
Gemiddeld Cijfer zaakvakken	.168	-.017	.076	.778	.058

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 6 iterations.

Tabel 58 Geroteerde componentenmatrix van 11 variabelen en drie componenten

Basisschalen, Controle- en Antwoordschalen, Pestschalen en Algemeen gemiddeld cijfer	Component		
	1	2	3
MOT Motivatie voor schoolwerk	.860	.022	.156
WEL Welbevinden met schoolleven	.663	-.116	.426
ZELF Zelfvertrouwen in schoolcapaciteiten	-.037	-.054	.826
SW Sociale Wenselijkheid	.827	.122	-.143
TA Tegenstrijdige Antwoorden	.496	.724	.261
N_JA-Antwoorden	.094	-.892	-.035
N_WN-Antwoorden	-.096	.941	-.283
N_NEE-Antwoorden	.063	-.646	.528
AP Anderen Pesten	-.692	.112	.028
GW Gepest Worden	-.060	.067	-.658
Algemeen Gemiddeld Schoolcijfer	.357	.010	.370

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 4 iterations.

6.6 Structuur van drie schalen, vijf antwoordschalen, twee pestschalen en één cijfer

De volgende componentenanalyse is over 11 variabelen: drie samengestelde schalen, twee controle en drie antwoordschalen, twee pestschalen en het Algemeen gemiddelde rapportcijfer. De oplossing bestaat uit drie componenten die tezamen 67% van de variantie verklaren. Component 1 verklaart 25% van de variantie van alle 11 componenten, Component 2 verklaart 24% en Component 3 17%.

In Tabel 58 is de oplossing weergegeven. De eerste component kan gezien worden als een combinatie van Motivatie en Welbevinden, controleschalen Sociaal Wenselijke en Tegenstrijdige Antwoorden en Anderen Pesten (negatieve lading). De tweede component wordt gevormd door controleschaal Tegenstrijdige Antwoorden en de antwoordschalen N_JA-Antwoorden (negatieve lading), N_WN-Antwoorden en N_NEE-Antwoorden (negatieve lading). De derde component wordt gevormd door de combinatie van Zelfvertrouwen, N_NEE-Antwoorden en Gepest Worden (negatieve lading). Het gemiddelde rapportcijfer heeft zowel een lading op Motivatie en Welbevinden als een lading op Zelfvertrouwen. Het is eerder al opgemerkt dat de drie antwoordschalen (N_JA, N_WN en N_NEE) compositionele gegevens zijn die niet onafhankelijk van elkaar zijn. De ladingen op Component 2 zijn relatief hoog.

6.7 Structuur van basisschalen, vijf antwoordschalen, twee pestschalen en drie cijfers

De laatste componentenanalyse in deze reeks is over 19 variabelen: negen basisschalen, twee controle en drie antwoordschalen, twee pestschalen en drie gemiddelde rapportcijfers. De oplossing bestaat uit vijf componenten die tezamen 69% van de variantie verklaren. Component 1 verklaart 23% van de variantie van alle 19 componenten, Component 2 verklaart 14%, Component 3 11%, Component 4 8% en Component 5 verklaart 6%.

Tabel 59 Geroteerde componentenmatrix van 19 variabelen en vijf componenten

	Component				
	1	2	3	4	5
LG LeertaakGerichtheid	.810	.032	.027	.282	-.013
CK Concentratie in de Klas	.838	-.040	.121	.149	-.103
HA HuiswerkAttitude	.781	.011	.085	.263	.001
PS Plezier op School	.760	.066	.043	.090	.166
SA Sociaal Aanvaard voelen	.090	.127	.218	.038	.863
RL Relatie met Leerkrachten	.746	.118	.092	.058	.074
UV UitdrukkingsVaardigheid	.067	.111	.777	.110	.159
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.077	-.016	.799	.107	.014
SV Sociale Vaardigheid	-.098	.112	.799	.011	.242
SW Sociale Wenselijkheid	.773	-.140	-.091	-.045	-.070
TA Tegenstrijdige Antwoorden	.524	-.703	.262	.110	.019
N_JA -Antwoorden	.090	.884	-.042	-.005	.024
N_WN-Antwoorden	-.108	-.953	-.210	-.060	-.105
N_NEE _Antwoorden	.088	.677	.409	.110	.155
AP Anderen Pesten	-.580	-.077	.119	-.031	-.177
GW Gepest Worden	-.059	-.050	-.166	-.039	-.889
Gemiddeld Cijfer taalvakken	.095	.059	.075	.755	.010
Gemiddeld Cijfer exacte vakken	.162	-.029	.068	.702	.012
gemiddeld Cijfer zaakvakken	.168	.028	.073	.777	.058

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 6 iterations.

In Tabel 59 is de oplossing weergegeven. De eerste component kan gezien worden als een combinatie van Motivatie (LG, CK en HA) en Welbevinden (PS en RL), controleschalen Sociaal Wenselijke en Tegenstrijdige Antwoorden en Anderen Pesten (negatieve lading). De tweede component wordt gevormd door controleschaal Tegenstrijdige Antwoorden (negatieve lading) en de antwoordschalen N_JA-Antwoorden, N_WN-Antwoorden (negatieve lading) en N_NEE-Antwoorden. De derde component wordt gevormd door de combinatie van Zelfvertrouwen (UV, ZP en SV) en antwoordschaal N_NEE-Antwoorden. De vierde component wordt gevormd door drie gemiddelde rapportcijfers. De vijfde component bestaat uit de basisschaal SA en Gepest Worden (negatieve lading). Het is eerder opgemerkt dat de drie antwoordschalen compositionele gegevens zijn die niet onafhankelijk van elkaar zijn. Compositionele gegevens worden meestal niet opgenomen in een componentenanalyse. Opname van twee van de drie afhankelijke gegevens geeft vrijwel geen veranderingen van de oplossing.

6.8 Samenvatting van de structuuranalyses

Zeven structuuranalyses hebben tot doel inzicht te geven in de relaties van de basisschalen, drie samengestelde schalen, twee pestschalen, twee controleschalen, drie antwoordschalen, drie gemiddelde rapportcijfers en het gemiddelde cijfer. De waarde van deze gegevens is af te leiden uit de uitkomsten van de correlatieve analyses (hoofdstuk 5) en de componentenanalyses (hoofdstuk 6).

Oorspronkelijk vormden de negen basisschalen een driefactormodel passend bij de meetpretentie van de SVL: Motivatie [LG, CK en HA), Welbevinden [PS, SA en RL] en Zelfvertrouwen [UV, ZP en SV] (Vorst en Smits, 1982). Bij de meeste groepen leerlingen was de driefactorstructuur van toepassing. Bij de groep leerlingen met een lagere opleiding was de tweefactorstructuur van toepassing. De driefactorstructuur is in de loop van de tijd verloren gegaan, zowel in Nederland als in Vlaanderen. Met name de cluster [PS, SA en RL] heeft zich niet kunnen handhaven. PS en RL zijn samengegaan met de Motivatiecluster. SA is afzonderlijk komen te staan. Deze structuur is ook voor de Vlaamse SVL-i van 2009 van toepassing. Het betreft dus niet de aantasting van de basisschalen maar voornamelijk de samengestelde structuur van drie factoren. Voor deze ontwikkeling zijn tenminste vier verklaringen geopperd: (1) de veranderingen van de interpretaties van de items, (2) de verminderde leesvaardigheid van leerlingen, (3) de sociale ontwikkeling van leerlingen en (4) de uitgevoerde analyses.

De eerste veronderstelling betreft eenvoudig gesteld dat de Nederlandse en Vlaamse taal veranderd zijn in de periode 1982-2012. De items zouden verouderd zijn en geven niet meer de kwaliteiten van de huidige taal voor Welbevinden weer. Want de taalveroudering zou vooral Welbevinden treffen omdat die eigenschap uiteengevallen is. Tegen deze veronderstelling kan ingebracht worden dat de items door een Vlaamse groep docenten vooraf is beoordeeld op geschiktheid voor de leerlingen. Volgens deze beoordelaars zouden de formuleringen van de items geen hindernis vormen voor het gebruik van de bestaande SVL-i in Vlaanderen. Bovendien is er één taalcommissie voor Nederlands en Vlaams. Er is dus een streven de beide talen vergelijkbaar te houden. Vereenvoudiging van de items leidt in onderzoek tot vermindering van de betrouwbaarheid van de schaalcores door de meervoudige interpretatiemogelijkheden van de eenvoudige items. Aanpassing van de items aan de taal van leerlingen maakt de vragenlijst kwetsbaar voor verschillen in dialecten. Er zijn in de formuleringen van de items weinig argumenten te vinden dat de items van Welbevinden en niet de items van Motivatie en Zelfvertrouwen verworden zijn.

De tweede verklaring voor het verval van de driefactorstructuur betreft de verminderde leesvaardigheid van de leerlingen. Leerlingen zijn minder gevoelig voor interpretaties van de itemformuleringen voor Motivatie (een coherente factor), Welbevinden (een uiteengevallen factor) en Zelfvertrouwen (een coherente factor). Bij de constructie van de Nederlandse SVL hebben onderzoekers de itemformuleringen aangepast aan de interpretaties en formuleringen van leerlingen. De huidige itemformu-

leringen zijn optimaal passend bij het taalgebruik en leesvaardigheid van de leerlingen van 1982. Het valt moeilijk te bevatten dat de basisschalen met eenvoudig geformuleerde items van Welbevinden speciaal getroffen zijn door de leesvaardigheid van de leerlingen en de items van Motivatie en Zelfvertrouwen niet.

De derde verklaring is dat het Welbevinden in 1982 nog samenvalt met plezier op school, de relaties met leerlingen en de relaties met de leerkracht(en), maar in 2009 niet meer. De drie onderdelen hebben in de Welbevinden een andere functie gekregen. Het schoolleven wordt anders gerepresenteerd door de relatie met de medeleerlingen (SA), in vergelijking met sociale kwaliteiten van het schoolse leven (PS) en de relaties met leerkrachten (RL). Het is mogelijk dat de relaties tussen leerlingen door de individualisering van de leerlingen, de vaak moeizame relaties tussen leerlingen (pesten, korte lontjes, e.d.) en het gebrek aan ervaring thuis met meer leeftijdgenoten een belangrijke verandering van de beleving op school heeft gegeven.

De vierde verklaring van de verbrokkeling van de factor Welbevinden is de methode van onderzoek. Het kan dat bij een andere manier van analyse de driefactorstructuur aangetoond kan worden. De uitgevoerde netwerkanalyses (*glassographs*) die in de handleiding zijn opgenomen kunnen nieuw licht werpen op de structuur van de Vlaamse SVL-i. In de komende periode zal nieuw onderzoek aanwijzingen leveren voor de interpretatie van Welbevinden.

Tot zover de structuur van de basisschalen. De gevonden structuur vormt aanwijzingen voor een hoofdstructuur van twee of drie factoren.

De tweefactorstructuur ontstaat bij bijna alle analyses waarbij de negen basisschalen zijn betrokken.

Als bij de analyse van de negen basisschalen de gewenste driefactorstructuur wordt vereist, dan leidt dat tot de gewenste structuur: een derde component. Maar de ladingen van de derde component zijn in twee gevallen (PS en RL) onbevredigend (Tabel 53).

Als aan de negen basisschalen de beide pestschalen worden toegevoegd, wordt de eerste component verrijkt met de negatieve lading van AP. Pesters hebben een negatieve Motivatie en Welbevinden. De tweede component bestaat uit Zelfvertrouwen (UV, ZP en SV). De derde component bestaat SA en GW. Gepeste leerlingen hebben een sterk gevoel niet aanvaard te worden door klasgenoten (Tabel 54).

Als aan de negen basisschalen de twee controleschalen en drie antwoordschalen worden toegevoegd ontstaan drie componenten. De veranderingen van de basisstructuur zijn als volgt weer te geven. Aan de eerste component worden toegevoegd een sterke lading van Sociaal Wenselijke Antwoorden en een zwakke van Tegenstrijdige Antwoorden. De tweede component bevat een controleschaal en drie compositionele antwoordschalen. De derde component bestaat uit de basisschalen van Zelfvertrouwen (UV, ZP en SV) en basisschaal SA. Daaruit kan geconcludeerd worden dat de twee controleschalen samengaan met Motivatie en Welbevinden. Waarschijnlijk zijn die twee eigenschappen sterk sociaal wenselijk bepaald en spreken leerlingen zich op deze gebieden wat vaker tegen. De drie antwoordschalen en de schaal Tegenstrijdige Antwoorden vormen samen één component en hebben geen tot weinig invloed op de inhoudelijke basisschalen (zie Tabel 55).

Als één van de antwoordschalen uit de analyse van Tabel 55 verwijderd wordt, wisselen component 2 en 3 van positie. De analyse is beter te verantwoorden maar geeft geen nieuwe inzichten (zie Tabel 56).

Als aan de negen basisschalen twee controleschalen (SW en TA), twee antwoordschalen (N_JA en N_WN), twee pestschalen (PA en PG) en drie gemiddelde cijfers (voor taal-, exacte vakken en zaakvakken) worden toegevoegd ontstaan vijf componenten.

- De structuur van de basisschalen blijft een tweefactorstructuur (component 1 en 3).
- Door toevoeging van de peestschalen levert AP een negatieve lading aan de Motivatie-Welbevinden-factor (component 1) en SA en GW vormen één afzonderlijke component (5). Leerlingen die gepest worden voelen zich niet meer thuis in de klas.
- Door toevoeging van de controle- en antwoordschalen laden SW en TA op component 1 en ontstaat component 2 door ladingen van TA, N_JA en N_WN die weinig invloed hebben op de inhoudelijke basisschalen.
- Door toevoeging van drie gemiddelde cijfers ontstaat component 4 die weinig invloed heeft op de overige schalen. (zie Tabel 57)

Als drie samengestelde schalen (MOT, WEL en ZELF) worden gecombineerd met twee controleschalen (SW en TA), drie antwoordschalen (N_JA, N_WN en N_NEE), twee Peestschalen en het gemiddelde rapportcijfer dan ontstaan drie componenten (11 variabelen).

- Net als bij de basisschalen ontstaat een tweefactorstructuur (component 1 en 3).
- De ladingen van de SW- en de TA-schaal sluiten aan bij component 1.
- De TA-schaal en de drie antwoordschalen (N_JA, N_WN en N_NEE) vormen component 2 die geen relatie heeft met de inhoudelijke schalen.
- Aan de schaal Zelfvertrouwen, worden ladingen van GW en de antwoordschaal N_NEE toegevoegd.
- Het gemiddelde rapportcijfer laadt enigszins op de inhoudelijke componenten 1 en 3.

Deze uitkomsten sluiten aan bij eerdere analyses (Tabel 57) maar gaven ook enkele aanpassingen (zie Tabel 58).

Als alle onafhankelijke schalen worden geanalyseerd betreft het 19 variabelen: negen basisschalen, twee controleschalen, drie antwoordschalen, twee peestschalen en drie cijfers. De oplossing vormt vijf componenten.

- Component 1 is al enkele malen gevormd en is dus zeer stabiel: basisschalen van Motivatie en Welbevinden (zonder SA), controleschalen SW en TA en peestschaal PA.
- Component 2 is al enkele malen gevormd en is dus zeer stabiel: Controleschaal TA en antwoordschalen N_JA, N_WN en N_NEE zonder relaties met inhoudelijke schalen.
- Component 3 is al enkele malen gevormd en is dus zeer stabiel: basisschalen van Zelfvertrouwen met antwoordschaal N_NEE. Deze combinatie is relatief nieuw.
- Component 4 is al enkele malen gevormd en is dus zeer stabiel: drie gemiddelde cijfers zonder verband met de inhoudelijke schalen, controle-, antwoord- en peestschalen.
- Component 5 is al enkele malen gevormd en is dus zeer stabiel: basisschaal SA en peestschaal GW. Leerlingen die gepest worden voelen zich niet thuis in de klas.

Goed beschouwd zijn de resultaten van deze analyses goed te begrijpen en kunnen deze helpen bij het interpreteren van de uitslagen van individuele leerlingen.

De eigenschappen Motivatie en Zelfvertrouwen zijn goed te interpreteren. Welbevinden is enigszins verscheurd: Sociaal Aanvaard voelen is geen onderdeel van Welbevinden.

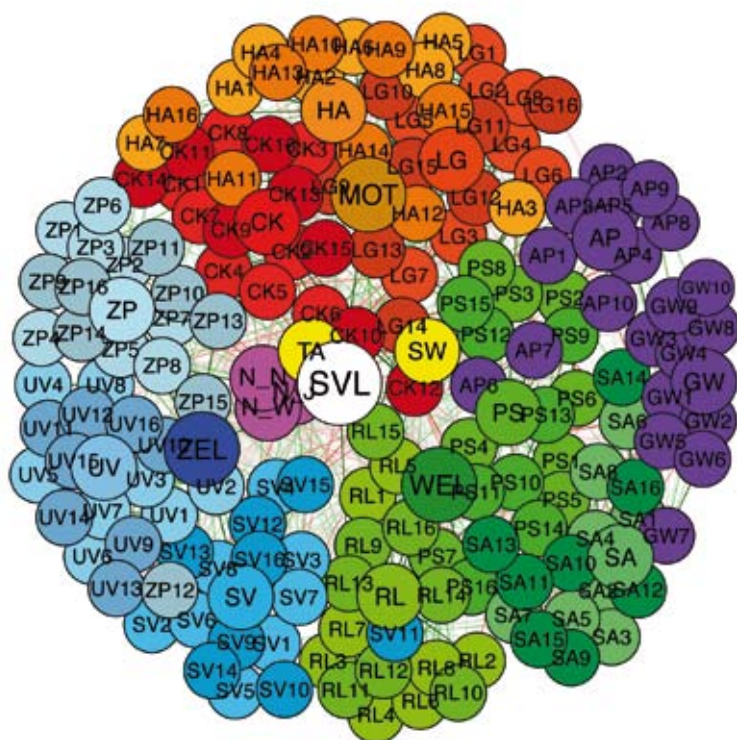
Plezier op School en Relatie met de Leerkracht(en) worden mede daardoor opgenomen in de Component Motivatie.

Motivatie en Welbevinden houden verband met Sociaal Wenselijke en Tegenstrijdige Antwoorden.

De controleschaal Tegenstrijdige Antwoorden en de drie antwoordschalen hebben geen belangrijk effect op de inhoudelijke schalen.

Gemiddelde rapportcijfers hangen enigszins samen met de houdingen betreffende school (Motivatie). Gepest worden en je niet thuis voelen in de klas gaan samen, kunnen elkaar verklaren.

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

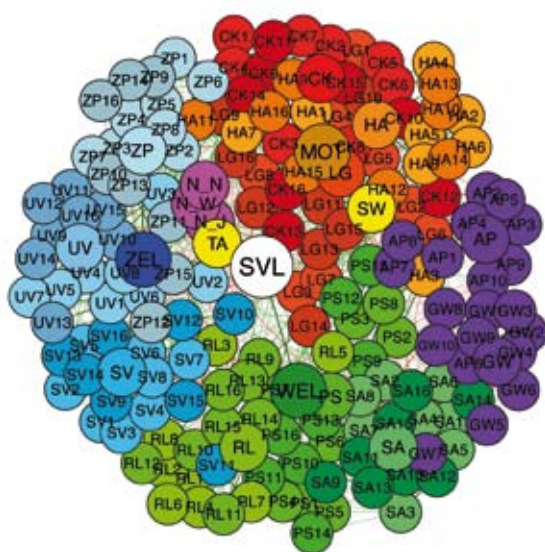
(55) SVL-i Glassograph van Vorm AB; 164 items en 20 schalen

N=4211

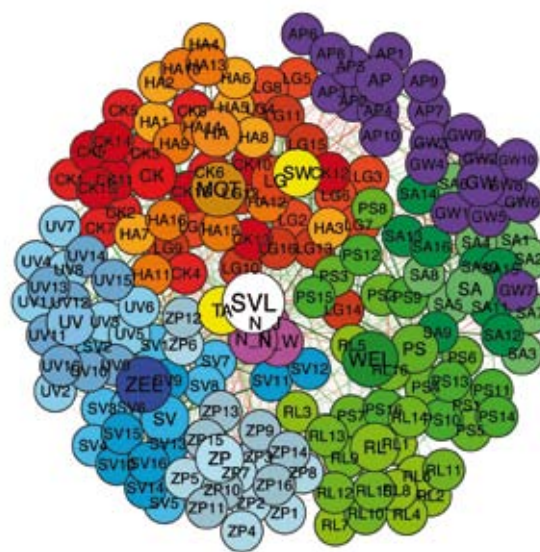
In dit netwerk zijn 184 knopen van de SVL-i opgenomen. 144 items van de SVL-i, 20 items over pestgedrag en 20 schalen. De vier clusters zijn goed gescheiden (enkele items zijn in de verkeerde cluster opgenomen: CK12, SV11, AP6 en AP7). Het motivatiecluster (rood), het welbevindencluster (groen) en het zelfvertrouwencluster (blauw) bevatten elk 48 items, drie basisschalen en een samengestelde schaal. De 20 items over pestgedrag (AP en GW, paars) liggen rechts van Welbevinden en Motivatie. Centraal liggen SVL-totaal (wit), de twee controleschalen (TA en SW, geel) en de drie antwoordschalen (roze). Iets buiten het centrum liggen de drie samengestelde schalen (MOT, WEL en ZEL).

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatie (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	+ Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16	+ Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
●	Welbevinden (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	+ Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16	+ Relatie Leerkracht (RL) A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16
●	Zelfvertrouwen (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16	+ Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16	+ Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16
●	Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden		
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW= Sociaalwenselijke Antwoorden		
●	Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WeetNiet_antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden		

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

**(56) SVL-i Glassograph van Vorm AB;
164 items en 20 schalen**
PO Leerjaar 5; n=497

**(57) SVL-i Glassograph van Vorm AB;
164 items en 20 schalen**
PO Leerjaar 6; n=481

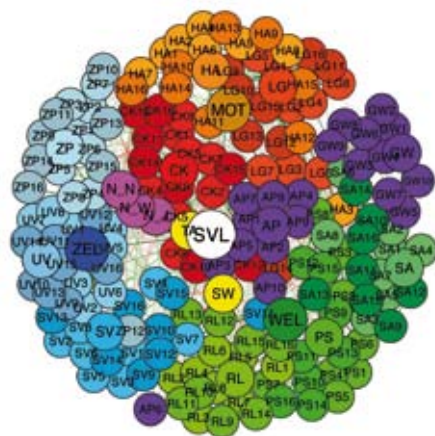
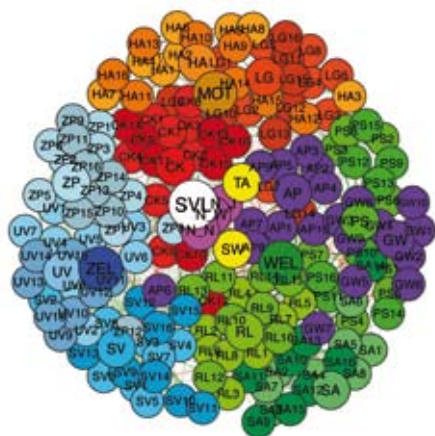
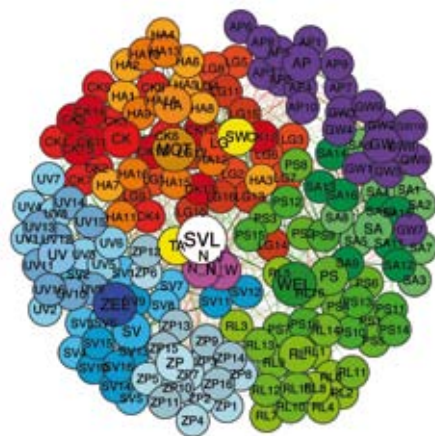
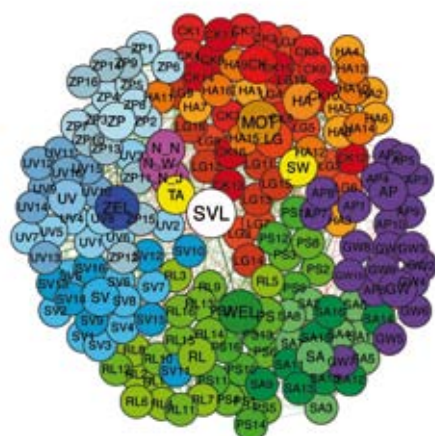
In deze netwerken zijn 144 items opgenomen van de SVL-i, 20 items over pestgedrag en 20 schalen. Het betreft 48 items over Motivatie (rood), 48 over Welbevinden (groen), 48 over Zelfvertrouwen (blauw) en 20 over pestgedrag (AP anderen pesten en GW gepest worden, paars). De schalen betreffen negen basisschalen over houdingen betreffend School & Zelf (zie legenda), drie daaruit samengestelde schalen (MOT, WEL en ZEL), een totaalscore (SVL, wit), twee pestschalen (AP=Anderen Pesten, GW=Gepest Worden [paars]), twee controle schalen (Sociaalwenselijke Antwoorden en Tegenstrijdige Antwoorden [geel]), drie antwoordschalen (N_JA, N_WN en N_Nee [roze]).

Ondanks het groot aantal knopen (184) zijn de netwerken voor beide leerjaren van het Primair Onderwijs in grote lijnen vergelijkbaar. De netwerken zijn enkele graden gedraaid ten opzichte van elkaar. Een blauw en een paars item zijn in de groene groep verdwaald (Figuur 56). De pestitems zijn in Figuur 56 meer over het rode en groene gebied verspreid en in het andere figuur meer geconcentreerd tussen de gebieden.

Om de modellen van de zes onderwijsniveaus goed te kunnen vergelijken zijn deze op de volgende bladzijde bijeengezet. Vergelijking van de netwerken laat zien dat de drie item-gebieden vrij stabiel zijn. De pest-items en pestschalen zijn beweeglijk over de leerjaren. Ook de controle- en antwoordschalen zijn niet stabiel over de zes leerjaren.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatie (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	+	Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16
●	Welbevinden (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	+	Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16
●	Zelfvertrouwen (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16	+	Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16
●	Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden		
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Sociaalwenselijke Antwoorden		
●	Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WeetNiet_antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden		

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(56) SVL-i: 164 items 20 schalen in Glassograph
PO Leerjaar 5; n=497

(57) SVL-i: 164 items 20 schalen in Glassograph
PO Leerjaar 6; n=481

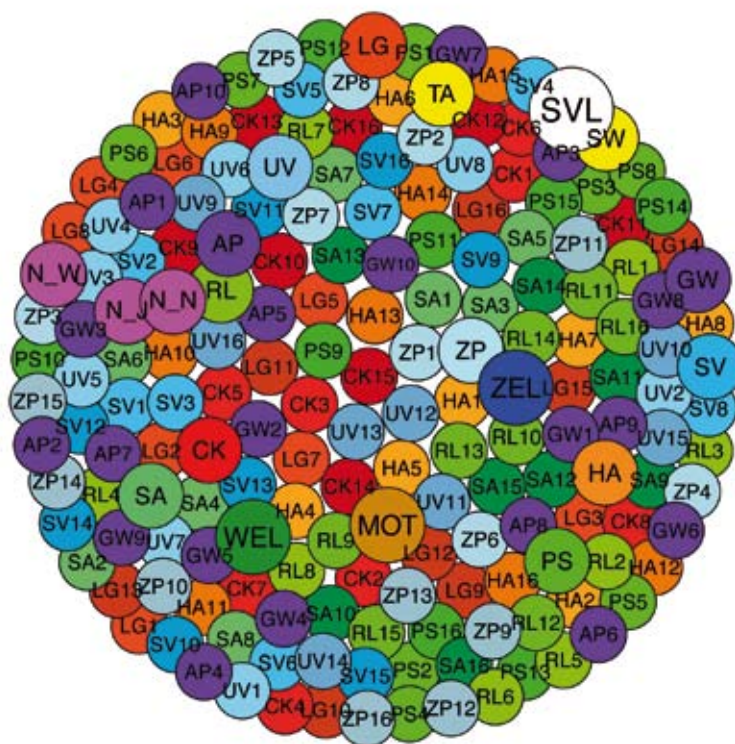
(58) SVL-i: 164 items 20 schalen in Glassograph
SO Leerjaar 1A; n=802

(59) SVL-i: 164 items 20 schalen in Glassograph
SO Leerjaar 2; n=497

(60) SVL-i: 164 items 20 schalen in Glassograph
SO leerjaar 3 ASO; n=505

(61) SVL-i: 164 items 20 schalen in Glassograph
SO leerjaar 4 ASO; n=506

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(62) SVL-i: 164 items en 20 schalen in Glassograph

Leerjaar 3 KSO; n=34

Dit netwerk is gebaseerd op heel weinig observaties. De 184 knopen zijn aselekt over de ruimte verdeeld. Het geeft duidelijk weer dat de ordening in de overige netwerken werkelijk en van belang is.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatie (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	+ Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16	+ Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
●	Welbevinden (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	+ Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16	+ Relatie Leerkracht (RL) A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16
●	Zelfvertrouwen (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16	+ Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16	+ Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16
●	Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden		
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW= Sociaalwenselijke Antwoorden		
●	Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WeetNiet_antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden		

7 Voorspelling van de gemiddelde rapportcijfers met de SVL-i

De voorspelling van de gemiddelde rapportcijfers uit de houdingen betreffende School & Zelf zijn belangrijk voor de functie van de Vlaamse SVL-i. Zouden er geen aantoonbare verbanden zijn tussen houdingen en schoolprestaties, dan heeft het weinig zin de SVL-i te gebruiken op school. De waarde van de vragenlijst, met name de predictieve validiteit, staat op het spel.

Uit de correlatieve analyses in hoofdstuk 5 is al duidelijk geworden dat de door leerlingen verschaft gegevens, gemiddelde cijfers over drie groepen vakken en de houdingen betreffende School & Zelf, zinvolle gegevens zijn. De analyse van deze twee gegevens wordt in dit hoofdstuk geïntensifieerd. De volgende onderwerpen komen aan bod.

- 7.1 Twintig voorspellers voor vier gemiddelde schoolcijfers
- 7.2 Samenvatting van de voorspellingen van schoolcijfers uit schalen van de SVL-i
- 7.3 Basisschalen SVL-i: negen potentiële predictoren
- 7.4 Basisschalen en samengestelde schalen van de SVL-i: 13 potentiële predictoren
- 7.5 Schalen van de SVL-i en twee pestschalen: 15 potentiële predictoren
- 7.6 Schalen van de SVL-i, de controle- en antwoordschalen: 18 potentiële predictoren
- 7.7 Schalen van de SVL-i, de controle-, antwoord- en pestschalen: 20 potentiële predictoren
- 7.8 Schalen en items van de SVL-i: 200 potentiële predictoren
- 7.9 Lager Onderwijs leerjaar 5 en 6; 26 voorspellers voor het schoolcijfer
- 7.10 Secundair Onderwijs leerjaar 1 A en B; 23 voorspellers voor het schoolcijfers
- 7.11 Secundair Onderwijs leerjaar 2; 25 voorspellers voor het schoolcijfers
- 7.12 Secundair Onderwijs leerjaar 3; 16 voorspellers voor het schoolcijfer
- 7.13 Secundair Onderwijs leerjaar 4; 23 voorspellers voor het schoolcijfer
- 7.14 Overzicht van predicties bij verschillende onderwijsgroepen
- 7.15 Betrouwbaarheid van de predicties

De gebruikte techniek is regressie-analyse met vier te voorspellen criteria: gemiddeld cijfer voor taalvakken, voor exacte vakken, voor zaakvakken en het gemiddelde van deze drie cijfers. De potentiële predictoren zijn (1) de 20 metingen van de Vlaamse SVL-i: negen basisschalen, vier samengestelde schalen, twee controleschalen drie antwoordschalen en twee pestschalen, (2) de 180 items van de basisschalen, van SW en de pestschalen. Gebruik wordt gemaakt van de stepwise-methode ($P_{in}=0,05$ en $P_{out}=0,10$; noorigin).

Tabel 60 Samenvatting van de predictiemodellen van 20 potentiële predictoren op het gemiddeld cijfer taalvakken

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.272	.074	.074	1.150
2	.290	.084	.084	1.144
3	.316	.100	.099	1.135
4	.316	.100	.099	1.134
5	.325	.106	.105	1.131
6	.330	.109	.108	1.129
7	.336	.113	.112	1.127
8	.339	.115	.114	1.125

(1) Predictors: (Constant), SVL Algemeen houding t.a.v. School predictor van gemiddeld taalcijfer

(2) Predictors: (Constant), SVL Algemeen houding t.a.v. School, LG LeertaakGerichtheid

(3) Predictors: (Constant), SVL Algemeen houding t.a.v. School, LG LeertaakGerichtheid, UV UitdrukkingsVaardigheid

(4) Predictors: (Constant), LG LeertaakGerichtheid, UV UitdrukkingsVaardigheid

(5) Predictors: (Constant), LG LeertaakGerichtheid, UV UitdrukkingsVaardigheid, N_NEE-Antwoorden

(6) Predictors: (Constant), LG LeertaakGerichtheid, UV UitdrukkingsVaardigheid, N_NEE-Antwoorden, SW SociaalWenselijke Antwoorden

(7) Predictors: (Constant), LG LeertaakGerichtheid, UV UitdrukkingsVaardigheid, N_NEE-Antwoorden, SW SociaalWenselijke Antwoorden, SV Sociale Vaardigheid

(8) Predictors: (Constant), LG LeertaakGerichtheid, UV UitdrukkingsVaardigheid, N_NEE-Antwoorden, SW SociaalWenselijke Antwoorden, SV Sociale Vaardigheid, TA Tegenstrijdige Antwoorden

Afhankelijke variabele: gemiddeld Taalcijfer

7.1 Twintig voorspellers van vier gemiddelde schoolcijfers

In Tabel 60 worden acht stappen van de regressie-analyse weergegeven. In elke stap wordt een optimaal model ontwikkeld voor de voorspelling van het Gemiddeld Taalcijfer. In de eerste stap (1) wordt de beste predictor geselecteerd: de SVL totaalscore. De correlatie tussen SVL en het gemiddelde Taalcijfer is 0,272, r-kwadraat is 0,074 (7,4% van de variantie van SVL en het gemiddelde Taalcijfer is gemeenschappelijk). Het tweede model (2) bestaat uit een constante en de beste twee predictoren:

$$\text{Schatting Taalcijfer} = \text{Constante} + b_1 * \text{score SVL-totaalscore} + b_2 * \text{score LeertaakGerichtheid}$$

waarbij b_1 en b_2 gewichten zijn. De combinatie van de twee voorspellers correleren 0,290 met het gemiddelde Taalcijfer.

Bij stap 3 wordt een derde beste predictor opgenomen. Alle gewichten zijn optimaal aangepast:

$$\text{Schatting Taalcijfer} = \text{Constante} + b_1 * \text{SVL-totaalscore} + b_2 * \text{score LeertaakGerichtheid} + b_3 * \text{score UitdrukkingsVaardigheid. [*=vermenigvuldig]}$$

De correlatie tussen de som van de gewogen predictoren en het gemiddelde Taalcijfer is nu gestegen tot 0,316. In de vierde stap is het model weer aangepast. De beste predictor tot nu toe is SVL-totaalscore. Maar deze wordt in stap 4 vervangen zonder verlies aan predictieve kracht ($R=0,316$). Na acht stappen zijn er zes predictoren die met $R=0,339$ en 11,5% gemeenschappelijke variantie met het gemiddelde Taalcijfer een zwakke predictie geven van dit gemiddelde Taalcijfer.

De overige potentiële predictoren kunnen geen significante bijdrage leveren in de voorspelling van het cijfer. Acht predictoren (40%) is onvoldoende voor een goede predictie.

In Tabel 61 worden de gegevens van het laatste en optimale model gerapporteerd: de zes predictoren, de B-gewichten met de foutenmarges en de ongestandaardiseerde (B) en gestandaardiseerde coëfficiënten (Beta) en de t-waarden van de predictor die tot opname leidt in de predictieformule. Het

B-gewicht wordt gebruikt in de predictieformule en het Beta-gewicht geeft de relatieve predictieve waarde van de predictor. De beste predictor is dus LG met een significante t-waarde (Sig=0,000). De voorspellende formule bevat drie basisschalen (LG, UV en SV), twee controleschalen (SW en TA) en één antwoordschaal (N_NEE)

De gehele predictieformule voor het taalcijfer:

$$\text{geschat taalcijfer} = 5.157 + (0.041 * \text{scoreLG}) + (0.025 * \text{scoreUV}) + (0.011 * \text{scoreN_NEE}) - (0.018 * \text{scoreSW}) - (0.015 * \text{scoreSV}) + (0.039 * \text{scoreTA}).$$

Voor de voorspelling van het gemiddelde cijfer voor exacte vakken geeft Model 7 het beste predictie-resultaat $R=0,346$, $R\text{-kwadraat}=0,120$ en standaard schattingsfout 1,540. De predictoren in volgorde van model 7 zijn: (Constant), MOT, ZP, SW, ZELF, N_NEE-Antwoorden, N_JA-Antwoorden, WEL.

In Tabel 62 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op model 7 ontwikkeld uit 20 potentiële predictoren op het gemiddelde cijfer voor exacte vakken. De voorspelling wordt geleverd op basis van drie samengestelde schalen (MOT, WEL en ZELF), de basisschaal Zelfvertrouwen, een controleschaal (SW) en twee antwoordschalen (N_JA-Antwoorden en N_NEE-Antwoorden).

Tabel 61 Samenvatting van predictiemodel 8 uit 20 potentiële predictoren op het gemiddeld cijfer taalvakken

Model 8	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht	t	Sig.
(Constant)	5.157	.146		35.270	.000
LG LeertaakGerichtheid	.041	.003	.255	13.948	.000
UV UitdrukkingsVaardigheid	.025	.003	.163	8.623	.000
N-NEE-Antwoorden	.011	.002	.121	6.715	.000
SW Sociaal Wenselijke Antwoorden	-.018	.004	-.094	-5.204	.000
SV Sociale Vaardigheid	-.015	.003	-.090	-4.741	.000
TA Tegenstrijdige Antwoorden	.039	.012	.065	3.394	.001

a. Afhankelijke Variabele: gemiddeld TaalCijfer

Tabel 62 Samenvatting van predictiemodel 7 uit 20 potentiële predictoren op het gemiddeld cijfer exacte vakken

Model 7	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht	t	Sig.
(Constant)	4.229	.225		18.819	.000
MOT Motivatie	.023	.002	.310	15.017	.000
ZP Zelfvertrouwen Proefwerken	.044	.005	.195	8.137	.000
SW Sociaal Wenselijke antwoorden	-.025	.005	-.096	-5.008	.000
ZELF Zelfvertrouwen	-.008	.002	-.092	-3.647	.000
N_NEE-Antwoorden_	.007	.002	.059	3.407	.001
N_JA-Antwoorden	-.007	.002	-.061	-3.766	.000
WEL Welbevinden	.004	.002	.042	2.223	.026

a. Afhankelijke Variabele: gemiddeld ExactCijfer

Tabel 63 Samenvatting van predictiemodel 8 uit 20 potentiële predictoren op het gemiddeld Zaakcijfer

Model 8 Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		t	Sig.
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht			
(Constant)	5.119	.202			25.375	.000
SVL Algemene houding	.010	.001	.353		7.488	.000
LG Leertaak Gerichtheid	.026	.004	.165		6.255	.000
SW Sociaal Wenselijke Antwoorden	-.022	.004	-.115		-5.910	.000
WEL Welbevinden	-.010	.002	-.141		-5.059	.000
SV Sociale Vaardigheid	-.014	.004	-.082		-3.695	.000
N_NEE-Antwoorden	.006	.002	.073		3.913	.000
TA Tegenstrijdige Antwoorden	.027	.012	.046		2.318	.020
AP Anderen Pesten	-.011	.005	-.036		-2.128	.033

a. Afhankelijk Variabele: gemiddeld ZaakCijfer

Tabel 64 Samenvatting van predictiemodel 11 uit 20 potentiële predictoren op het Algemeen gemiddeld Rapportcijfer

Model 11 Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		t	Sig.
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht			
(Constant)	5.029	.176			28.588	.000
LG Leertaak Gerichtheid	.028	.005	.202		5.732	.000
ZP Zelfvertrouwen Proefwerken	.027	.004	.192		6.586	.000
SW Sociaal Wenselijke antwoorden	-.022	.003	-.129		-6.742	.000
MOT Motivatie	.011	.002	.224		5.779	.000
N_NEE-Antwoorden_	.007	.001	.094		5.669	.000
N_JA-Antwoorden	-.004	.001	-.057		-3.724	.000
UV Uitdrukkings Vaardigheid	.016	.004	.125		3.728	.000
ZELF Zelfvertrouwen	-.008	.003	-.143		-2.960	.003
AP Anderen Pesten	-.009	.005	-.034		-2.061	.039

Afhankelijke variabele: gemiddeld algemeen schoolcijfer (gemiddeld TaalCijfer, ExactCijfer en ZaakCijfer)

Voor de voorspelling van het gemiddelde zaakcijfer geeft Model 8 het beste predictieresultaat $R=0,379$, R -kwadraat= $0,144$ en standaard schattingsfout $1,083$. De predictoren in volgorde van model 8 zijn: (Constant), SVL-Totaal, LG, SW, WEL, SV, N_NEE-Antwoorden, TA, PA. Dat zijn respectievelijk SVL-Totaal, één samengestelde schaal (WEL), twee basisschalen (LG en SV), twee controleschalen (SW en TA) en één antwoordschaal (N_NEE-Antwoorden) en één pestschaal PA.

In Tabel 63 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op Model 8 ontwikkeld uit 20 potentiële predictoren op het gemiddelde cijfer voor zaakvakken. De voorspelling wordt geleverd op basis van het SVL-Totaal, één samengestelde schaal (WEL), twee basisschalen (LG en SV), twee controleschalen (SW en TA), één antwoordschaal (N_NEE-Antwoorden) en één pestschaal (PA).

Voor de voorspelling van het Algemeen gemiddelde rapportcijfer geeft Model 11 het beste predictie-resultaat $R=0,445$, R -kwadraat= $0,198$ en standaard schattingsfout $0,921$. De predictoren in volgorde van model 11 zijn: (Constant), LG, ZP, SW, MOT, N_NEE-Antwoorden, N_JA-Antwoorden, UV, ZELF, PA.

In Tabel 64 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op Model 11 ontwikkeld uit 20 potentiële predictoren op het Algemeen gemiddelde rapportcijfer. De voorspelling wordt geleverd op basis van twee samengestelde schalen (MOT en ZELF), drie basisschalen (LG, ZP en UV), één controleschaal (SW), twee antwoordschalen (N_JA-Antwoorden en N_NEE-Antwoorden) en één pestschaal (PA).

7.2 Samenvatting van de voorspellingen van schoolcijfers uit schalen van de SVL-i

Opvallend aan bovenstaande predicties van schoolcijfers uit de antwoorden van leerlingen op de SVL-i zijn in vier punten samen te vatten.

Allereerst is de predictieve kracht van de samengestelde schalen, basisschalen, controleschalen, antwoordschalen en pestschalen niet heel hoog. Alleen bij de voorspelling van het algemeen gemiddeld rapportcijfer blijkt de meervoudige correlatie R hoger dan $0,4$. Met de negen predictoren is een bruikbare voorspelling te doen van de schoolprestaties.

Ten tweede zijn tussen de vier voorspellingen weinig overeenkomsten te vinden (zie Tabel 65). Dat is voor een deel af te leiden uit de relatief lage correlaties tussen de drie cijfers ($0,33 \leq r \leq 0,436$). Het zijn kennelijk verschillende cijfers. In Tabel 65 worden de schalen weergegeven die betrokken zijn bij de vier voorspellingen. Alleen controleschaal SW en antwoordschaal N_NEE-Antwoorden komen in alle vier de voorspellingen voor. Motivatie, Welbevinden en Zelfvertrouwen komen in twee voorspellingen voor. Basisschalen LG komt voor in drie voorspellingen, UV, ZP en SV in twee voorspellingen. De controleschaal TA, antwoordschaal N_JA-Antwoorden en pestschaal AP komen in twee voorspellingen voor. Het totaal SVL komt maar in één voorspelling voor.

Ten derde is het opvallend dat eenmaal de totaalscore SVL betrokken is in een voorspelling, zes maal een samengestelde schaal en negen maal een basisschaal. Dat zijn in totaal 16 inhoudelijke schalen waarvan verwacht mag worden dat die de moter van de schoolprestaties zouden zijn. Van de niet-inhoudelijke schalen IS er zes maal een controleschaal betrokken bij de vier voorspellingen, zes maal een antwoordschaal en twee maal een pestschaal. Deze 14 schalen zijn niet direct de verwachte bronnen van schoolprestaties.

Een vierde opvallend feit is dat het algemeen gemiddelde cijfer beter voorspeld kan worden dan de gemiddelde schattingen van de drie soorten vakken. De multiple correlaties zijn respectievelijk: $R_{\text{taal}}=0,339$; $R_{\text{exact}}=0,346$ en $R_{\text{zaak}}=0,379$. $R_{\text{algemeen}}=0,445$. In de volgende paragrafen worden de voorspellingen berekend op het algemeen gemiddeld cijfer.

Tabel 65 Samenvatting van predictiemodellen voor vier cijfers

Soorten predictoren	Inhoudelijke schalen controle			
	Model 8 voor cijfer taalvakken	Model 7 voor cijfer exacte vakken	Model 8 voor cijfer zaakvakken	Model 11 voor Gem. schoolcijfer
SVL-Totaal			SVL	
Samengestelde schalen		MOT, ZELF, WEL	WEL	MOT en ZELF
Basisschalen	LG, UV, SV	ZP	LG en SV	LG, ZP, UV
Controleschalen	SW en TA	SW	SW en TA	SW
Antwoordschalen	N_NEE	N_NEE en N_JA	N_NEE	N_NEE en N_JA
Pestschalen			PA	PA
Totaal	6	7	8	9

Tabel 66 Samenvatting van predictiemodel 4 uit 9 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer

Model 4 Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten	t	Sig.
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht		
(Constant)	4.210	.100		41.961	.000
LG Leertaak Gerichtheid	.037	.003	.268	11.083	.000
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.021	.002	.145	9.150	.000
UV Uitdrukkings Vaardigheid	.010	.002	.074	4.624	.000
HA Huiswerk Attitude	.013	.003	.105	4.296	.000

Afhankelijke variabele: gemiddeld algemeen schoolcijfer

7.3 Basisschalen van de SVL-i: 9 potentiële predictoren

Het model van negen basisschalen als potentiële voorspellers van het algemeen gemiddeld cijfer leidt tot vier predictoren die een aardig voorspellingsresultaat hebben ($R=0,425$; R -kwadraat= $0,181$ en standaarschattingsfout= $0,935$).

In Tabel 66 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op Model 4 ontwikkeld uit 9 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer. De voorspelling wordt geleverd op basis van twee basisschalen van het Motivatiecluster (LG en HA) en twee basisschalen van het Zelfvertrouwen-cluster (ZP en UV).

7.4 Basisschalen en samengestelde schalen van de SVL-i: 9 potentiële predictoren

Het model van negen basisschalen en vier samengestelde schalen als potentiële voorspellers van het algemeen gemiddelde cijfer leidt tot vier predictoren die het volgende voorspellingsresultaat hebben: $R=0,425$; R -kwadraat= $0,181$ en standaarschattingsfout= $0,935$.

In Tabel 67 is het resultaat met 13 potentiële predictoren bereikt bij het zesde model. In model 6 is SVL-totaal verwijderd.

De toevoeging van de vier samengestelde schalen heeft nauwelijks verandering aangebracht in de voorspellingsformule (vergelijk Tabel 66 en Tabel 67).

7.5 Schalen van de SVL-i en twee peestschalen: 15 potentiële predictoren

Het model van negen basisschalen, vier samengestelde schalen en twee peestschalen als potentiële voorspellers van het algemeen gemiddeld cijfer leidt tot vijf predictoren met het volgende voorspellingsresultaat: $R=0,427$; R -kwadraat= $0,182$ en Standaarschattingsfout= $0,930$. Het optimale resultaat werd bereikt bij model 7.

In Tabel 68 is het resultaat met 15 potentiële predictoren bereikt bij het model 7. In dit model 7 is SVL-totaal verwijderd. In vergelijking met Tabel 67 is in deze analyse de samengestelde schaal Zelfvertrouwen als predictor opgenomen.

Tabel 67 Samenvatting van predictiemodel 6 uit 13 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer

Model 6	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		Sig.
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht	t	
(Constant)	4.210	.100		41.961	.000
LG Leertaak Gerichtheid	.037	.003	.268	11.083	.000
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.021	.002	.145	9.150	.000
HA Huiswerk Attitude	.013	.003	.105	4.296	.000
UV Uitdrukkings Vaardigheid	.010	.002	.074	4.624	.000

Tabel 68 Samenvatting van predictiemodel 7 uit 15 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer

Model 7	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		Sig.
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht	t	
(Constant)	4.311	.109		39.396	.000
LG Leertaak Gerichtheid	.038	.003	.273	11.159	.000
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.027	.004	.191	6.652	.000
UV Uitdrukkings Vaardigheid	.018	.004	.135	4.054	.000
HA Huiswerk Attitude	.012	.003	.099	4.007	.000
ZELF Zelfvertrouwen in schoolcapaciteiten	-.005	.003	-.098	-2.059	.040

Afhankelijke variabele: gemiddeld algemeen schoolcijfer

7.6 Schalen van de SVL-i, de controle- en antwoordschalen: 18 potentiële predictoren

Het model van 13 inhoudelijke schalen van de SVL-i en twee controleschalen en drie antwoordschalen als 18 potentiële voorspellers van het algemeen gemiddeld cijfer leidt tot vier predictoren die de volgende voorspellingsresultaten hebben: $R=0,443$; $R\text{-kwadraat}=0,196$ en standaard schattingsfout= $0,927$.

In Tabel 69 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op Model 10 na 10 stappen ontwikkeld uit 18 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde rapportcijfer. De voorspelling wordt geleverd op basis van twee samengestelde schalen (MOT en ZELF), een basisschaal van het Motivatiecluster (LG) en twee basisschalen van het Zelfvertrouwencluster (ZP en UV). Verder zijn bij de voorspelling een controleschaal (SW) en twee antwoordschalen (N_NEE en N_WN) betrokken.

7.7 Schalen van de SVL-i, de controle-, antwoord- en peestschalen: 20 potentiële predictoren

Het model van 13 inhoudelijke schalen van de SVL-i, twee controleschalen, drie antwoordschalen en twee peestschalen als 20 potentiële voorspellers van het algemeen gemiddeld schoolcijfer leidt in elf stappen tot 9 predictoren die de volgende voorspellingsresultaten hebben: $R=0,445$; $R\text{-kwadraat}=0,198$ en standaard schattingsfout= $0,921$.

Tabel 69 Samenvatting van predictiemodel 8 uit 18 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer

Model 10 Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		t	Sig.
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht			
(Constant)	4.170	.155			26.982	.000
LG Leertaak Gerichtheid	.027	.005	.196		5.618	.000
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.026	.004	.184		6.365	.000
SW Sociaal Wenselijke Antwoorden	-.019	.003	-.114		-6.316	.000
MOT Motivatie voor schoolwerk	.011	.002	.233		6.104	.000
N_NEE-Antwoorden	.012	.002	.153		6.202	.000
N_WN-Antwoorden	.004	.001	.094		3.952	.000
UV Uitdrukking Vaardigheid	.016	.004	.119		3.606	.000
ZELF Zelfvertrouwen in Schoolcapaciteiten	-.007	.003	-.130		-2.723	.006

Afhankelijke variabele: gemiddeld algemeen schoolcijfer

Tabel 70 Samenvatting van predictiemodel 11 uit 20 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer

Model 10 Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		t	Sig.
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht			
(Constant)	5.029	.176			28.588	.000
LG Leertaak Gerichtheid	.028	.005	.202		5.732	.000
ZP Zelfvertrouwen bij Proefwerken	.027	.004	.192		6.586	.000
SW Sociaal Wenselijke Antwoorden	-.022	.003	-.129		-6.742	.000
MOT Motivatie voor schoolwerk	.011	.002	.224		5.779	.000
N_NEE-Antwoorden	.007	.001	.094		5.669	.000
N_WN-Antwoorden	-.004	.001	-.057		-3.724	.000
UV Uitdrukking Vaardigheid	.016	.004	.125		3.728	.000
ZELF Zelfvertrouwen in Schoolcapaciteiten	-.008	.003	-.143		-2.960	.003
AP Anderen Pesten	-.009	.005	-.034		-2.061	.039

Afhankelijke variabele: gemiddeld algemeen schoolcijfer

In Tabel 70 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op Model 11 na 11 stappen ontwikkeld uit 20 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde rapportcijfer. De voorspelling wordt geleverd op basis van twee samengestelde schalen (MOT en ZELF), één basisschaal van het Motivatiecluster (LG) en twee basisschalen van het Zelfvertrouwencluster (ZP en UV). Verder zijn bij de voorspelling een controleschaal (SW), twee antwoordschalen (N_NEE en N_WN) en een pestschaal (AP) betrokken. Met alle 20 schalen en indicatoren van de SVL-i is deze predictie van het cijfer een aanwijzing dat de schalen van de SVL-i van belang zijn voor school en dat met de kwaliteit van de predictie (bijna 20% van de variantie verklaard) een goede voorspelling gegeven kan worden van de prestaties van leerlingen. De predictieformule omvat acht van de 20 schalen.

Beste schatting van het gemiddelde cijfer= $5.029+0.028*LG+0.027*ZP-0.022*SW+0.011*MOT+0.007*N_NEE-0.004*N_WN+0.016*UV-0.008*ZELF-0.009*AP$

7.8 Schalen en items van de SVL-i; 200 potentiële predictoren

De vraag is nu hoeveel de predictieve waarde kan worden opgevoerd door het toevoegen van afzonderlijke items. Er zijn 200 potentiële predictoren beschikbaar: 20 schalen van de SVL-i en de 160 items (16 items per schaal en 10 schalen inclusief SW) en 20 pestitems. In het algemeen worden items niet geschikt geacht omdat de antwoorden op één item niet betrouwbaar zijn. Bij voorspellingsonderzoek met de Nederlandse versie van de SVL-Hoger Onderwijs blijkt dat zeer mee te vallen. Items hebben unieke varianties die een nuttige aanvulling vormen voor de globale schaalvarianties. Het criterium voor de volgende analyses is steeds het gemiddelde algemene cijfer.

De inzet van 200 potentiële predictoren op het gemiddelde algemene cijfer levert de volgende resultaten op. Het model leidt tot 43 stappen en 39 predictoren. Twee predictoren zijn eerst opgenomen en daarna weer verwijderd uit de formule.

De analyse geeft de volgende voorspellingsresultaten: $R=0,553$; $R\text{-kwadraat}=0,306$ en de standaard schattingsfout= 0,861. Dit mag een goed resultaat genoemd worden.

In Tabel 71 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op Model 43 voor het gemiddelde schoolcijfer. In de tabel zijn de predictoren opgenomen, de B-gewichten die een rol spelen in de predictieformule, de standaard meetfout, de betagewichten die het relatieve belang van de predictor schat, de t-waarden en de statistische significantie van t, de waarden op grond waarvan de predictor is opgenomen in de voorspellingsformule.

De voorspelling wordt geleverd op basis van drie basisschalen schalen (LG, HA en SA), zes LG-items, vier CK-items, vijf HA-items, twee PS-items, één SA-item, vier RL-items, vier UV-items, twee ZP-items, drie SV items, drie SW-items, een antwoordschaal en een pestitem.

In Overzicht 8 zijn deze gegevens weergegeven. Links van het overzicht zijn de basisschalen weergegeven in vier groepen: Motivatie, Welbevinden en Zelfvertrouwen. De vierde groep onderaan bestaat uit controle-, antwoord- en pestschalen. In totaal zijn de volgende predictoren bij de voorspelling van het cijfer betrokken: 15 items en twee basisschalen van Motivatie, zeven items en één basisschaal van de schaal Welbevinden, negen items van de schaal Zelfvertrouwen en vijf items/onderdelen van de controle- antwoord- en pestschalen. Uit het overzicht blijkt direct dat vrijwel alle delen van de SVL-i deelnemen in de voorspelling van het cijfer. De voorspellingkracht van de 36 items en drie basisschalen is ook overtuigend: de meervoudige correlatie is hoog ($R=0,55$) volgens alle standaarden en de dekking over de onderdelen van de vragenlijst is bijzonder. Het resultaat biedt steun aan de kwaliteit van de SVL-i en het werk van de leerlingen.

Overzicht 8 Items en schalen gebruikt bij het voorspellingsmodel voor het gemiddelde schoolcijfer; gehele groep

Voorspellers voor vier categorieën	Aantal	Totaal	Naam van de categorie
LG 5-6-9-10-11-12+Basisschaal	6+S*		
CK 1-4-5-13	4	15+2S*	Motivatie
HA 7-9-11-12-15+Basisschaal	5+S*		
PS 7-14	2		
SA 15+Basisschaal	1+S*	7+S*	Welbevinden
RL 1-4-9-15	4		
UV 1-3-8-11	4		
ZP 5-13	2	9	Zelfvertrouwen
SV 1-8-10	3		
SW 9-12-13	3		
N_Ja-Antwoorden	S*	4+S*	Controle-, Antwoord- & Pestschalen
PEp2	1		

*S=(basis)schaal

Tabel 71 Samenvatting van predictiemodel 43 uit 200 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer (n=4211)

Model 43 Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten	t-waarden	Sig.
	B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht		
(Constant)	4.746	.143		33.106	.000
HA15 De leraar/lerares zegt vaak dat ik mijn huiswerk beter moet doen.	.233	.022	.180	10.784	.000
LG9 Als ik mijn best doe voor goede cijfers op mijn rapport, kan ik het moeilijk volhouden.	.070	.021	.058	3.344	.001
HA7 Als ik mijn huiswerk maak, gaat het vaak maar langzaam.	.121	.020	.102	6.152	.000
LG11 Ik doe goed mijn best op school.	.097	.031	.063	3.141	.002
HA12 Ik vind het huiswerk voor de meeste vakken belangrijk om te doen.	-.078	.022	-.061	-3.552	.000
SV10 Als ik iemand die ik niet ken een hand moet geven, dan ben ik daarna het liefst zo snel mogelijk weer weg.	-.067	.017	-.055	-3.953	.000
LG12 Voor sommige vakken zou ik veel beter kunnen werken dan ik nu doe.	.077	.022	.055	3.440	.001
SW12 Ik heb wel eens iets vervelends verteld over iemand, die er zelf niet bij was.	-.084	.021	-.058	-4.073	.000
ZP5 Als de leraar/lerares zegt dat we een beurt krijgen voor een cijfer, dan ben ik bang dat ik het slecht zal doen.	.075	.019	.059	3.887	.000
HA11 Als ik voor huiswerk iets moet leren, heb ik daar vaak moeite mee.	.108	.021	.087	5.121	.000
CK1 Ik vind het moeilijk de hele les mijn hoofd bij mijn werk te houden.	.088	.019	.075	4.618	.000
SW9 Ik voel me vervelend als iemand in de klas onaardig tegen mij is.	-.047	.019	-.036	-2.522	.012
SV1 Ik durf best in een volle klas iets aan de leraar/lerares te vragen.	.103	.022	.067	4.694	.000
LG5 Ik werk hard voor alle vakken om goede cijfers te krijgen.	.066	.026	.050	2.554	.011
PS7 Ik krijg slecht les op deze school.	.086	.025	.053	3.388	.001
ZP13 Ik ben vaak ongerust over wat voor cijfer ik haal.	.075	.019	.060	3.876	.000
HA9 Ik maak mijn huiswerk meestal heel goed.	.118	.026	.085	4.458	.000
LX10 k doe vaak moeite om mijn werk voor school netjes te maken.	-.086	.021	-.066	-4.049	.000
RL1 Ik vind sommige leraren/leraressen veel te streng.	.045	.019	.040	2.342	.019
RL9 Sommige leraren/leraressen behandelen je als een klein kind.	-.055	.017	-.048	-3.150	.002
SW13 Ik ben altijd eerlijk tegen iedereen.	-.054	.019	-.041	-2.913	.004
UV1 Ik kan het verhaal van een boek goed na vertellen.	.050	.019	.038	2.675	.008
HA HuiswerkAttitude	-.012	.004	-.100	-3.197	.001
UV11 Ik vind het moeilijk om op te schrijven wat ik denk.	-.084	.020	-.068	-4.184	.000
UV8 Als ik iets op moet schrijven, heb ik moeite om goede zinnen te maken.	.056	.019	.045	2.867	.004
SA15 Op school ga ik veel met mijn klasgenoten om.	.082	.027	.053	3.015	.003
UV3 Als ik het antwoord weet op een vraag, vind ik het moeilijk om het duidelijk te zeggen.	.057	.019	.045	2.917	.004
CK4 Ik mis vaak iets van wat er tijdens de les gezegd wordt.	.057	.020	.045	2.864	.004
RL15 Er zijn leraren/leraressen waaraan ik een hekel heb.	.058	.020	.051	2.864	.004
LG6 Aan hard werken op school heb ik een hekel.	-.072	.022	-.059	-3.239	.001
CK5 Ik kan tijdens de les goed stil zitten.	-.041	.017	-.035	-2.340	.019
SV8 Ik word verlegen als plotseling iedereen in de klas naar me kijkt.	-.036	.018	-.031	-2.031	.042
PS14 Als we naar een andere buurt verhuizen, wil ik het liefst op deze school blijven.	.047	.020	.035	2.410	.016
CK13 Als de leraar/lerares iets op het bord schrijft, let ik extra goed op.	-.055	.022	-.040	-2.537	.011
LG Leertaakgerichtheid	.019	.006	.139	3.305	.001
N_Antwoorden_JA VORMAB	.003	.001	.043	2.725	.006
RL4 Ik denk dat de meeste leraren/leraressen me heel goed helpen als ik moeilijkheden heb met het schoolwerk.	-.052	.023	-.034	-2.270	.023
SA Sociaal aanvaard voelen	-.007	.003	-.043	-2.263	.024
PEp2 Vaak heb ik meegedaan met een andere leerling uit te schelden.	-.042	.020	-.029	-2.069	.039

Afhankelijke variabele: algemeen gemiddelde rapportcijfer

Uit het feit dat slechts twee potentiële predictoren (1% of 5%) aanvankelijk in de predictieformule zijn opgenomen, maar daarna weer daaruit zijn verwijderd, blijkt dat toeval geen grote rol gespeeld heeft bij het samenstellen van de predictieformule. De betrouwbaarheid van de voorspellingen wordt hieronder (7.15) afzonderlijk onderzocht met behulp van kruisvalidatie.

Het vervolg van deze analyses wordt uitgevoerd binnen vijf specifieke schoolniveaus.

7.9 Lager Onderwijs leerjaar 5 en 6; 26 voorspellers van het schoolcijfer

Voor het Lager Onderwijs leerjaar 5 en 6 (n=1012) zijn opnieuw de 200 potentiële predictoren ingezet vanwege de voorspelling van het algemeen gemiddelde schoolcijfer.

De analyse levert de volgende resultaten op. Het model uit 200 potentiële voorspellers van het gemiddeld cijfer leidt in 28 stappen tot 26 predictoren. De analyse geeft de volgende voorspellingsresultaten: $R=0,590$; $R\text{-kwadraat}=0,348$ en $\text{standaardschattingsfout}=0,939$. Dit mag een goed resultaat genoemd worden.

In Tabel 72 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op Model 28 dat ontwikkeld is uit 200 potentiële predictoren op het gemiddelde schoolcijfer. De voorspelling wordt geleverd op basis van 26 voorspellers: één samengestelde schaal (ZELF), twee basisschalen (SV en SW), vier LG-items, drie CK-items, vier HA-items, één PS-item, één SA-item, één RL-item, twee UV-items, twee ZP-items, één SV-item, één SW-item, twee GW-items en een AP-item. In Overzicht 6 zijn deze gegevens weergegeven. Uit het overzicht 9 blijkt direct dat vrijwel alle onderdelen van de SVL-i met tenminste één item of schaal deelnemen in de voorspelling van het cijfer.

In totaal zijn de volgende predictoren bij de voorspelling van het cijfer betrokken: elf items van Motivatie, drie items van Welbevinden, vijf items, een basisschaal en de samengestelde schaal van Zelfvertrouwen, een basisschaal en een item van de controleschaal SW en drie items van de pestschalen. De voorspellingkracht van de combinatie van een samengestelde schaal, twee basisschalen en 23 items is ook overtuigend: de meervoudige correlatie met het cijfer is hoog ($R=0,59$) volgens alle standaarden. De dekking over de onderdelen van de vragenlijst is bijzonder. Het lijkt ook een stabiele oplossing aangezien er slechts één item (SV14) is, dat aanvankelijk in de voorspelling is opgenomen en na enkele stappen weer is verwijderd. Het resultaat biedt steun aan de kwaliteit van de SVL-i.

Overzicht 9 Items en basisschalen gebruikt bij het voorspellingsmodel voor het gemiddelde schoolcijfer; Lager Onderwijs leerjaar 5 en 6

LG 10-11-12-13	4		
CK 3-4-9	3	11	Motivatie
HA 7-11-12-15	4		
PS 13	1		
SA 9	1	3	Welbevinden
RL 11	1		
UV 9-11	2		
ZP 6-15+Samengestelde schaal ZELF	2+S*	5+2S*	Zelfvertrouwen
SV 1+Basisschaal	1+S*		
SW 11+Controleschaal	1+S*		
GE 11-19	2	4+S*	Controle-, Antwoord- & Pestschalen
PE 3	1		

*S=(basis)schaal opgenomen in de predictie

Tabel 72 Samenvatting van predictiemodel 28 uit 200 potentiële predictoren op het gemiddelde schoolcijfer (n=1012)

Model 28	Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten	t-waarden	Sig.
		B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht		
	(Constant)	4.970	.370		13.436	.000
	HA11 Als ik voor huiswerk iets moet leren, heb ik daar vaak moeite mee.	.168	.048	.119	3.494	.000
	HA15 De leraar/lerares zegt vaak dat ik mijn huiswerk beter moet doen.	.186	.049	.117	3.800	.000
	ZELF Zelfvertrouwen in schoolcapaciteiten	.031	.005	.484	6.354	.000
	LG12 Voor sommige vakken zou ik veel beter kunnen werken dan ik nu doe.	.156	.042	.106	3.683	.000
	HA7 Als ik mijn huiswerk maak, gaat het vaak maar langzaam.	.161	.045	.116	3.612	.000
	HA12 Ik vind het huiswerk voor de meeste vakken belangrijk om te doen.	-.173	.048	-.113	-3.585	.000
	CK3 Bij de meeste lessen let ik goed op.	.179	.064	.092	2.799	.005
	RL11 Er zijn weinig leraren/leraresen die me goed helpen met mijn werk voor school.	-.170	.046	-.103	-3.663	.000
	LG11 Ik doe goed mijn best op school.	.174	.075	.077	2.313	.021
	UV9 Ik vind dat ik duidelijk kan zeggen wat ik bedoel.	-.174	.051	-.113	-3.425	.001
	SW Sociale wenselijkheid	-.035	.007	-.186	-4.792	.000
	CK4 Ik mis vaak iets van wat er tijdens de les gezegd wordt.	.102	.048	.067	2.113	.035
	SW11 Ik houd me altijd aan de schoolregels.	.185	.056	.120	3.334	.001
	PEp3 Ik heb samen met anderen wel eens een leerling heel erg gepest.	-.111	.044	-.075	-2.548	.011
	SV1 Ik durf best in een volle klas iets aan de leraar/lerares te vragen.	.173	.053	.108	3.262	.001
	SV Sociale vaardigheid	-.040	.009	-.244	-4.342	.000
	LX10 Ik doe vaak moeite om mijn werk voor school netjes te maken.	-.100	.042	-.066	-2.402	.017
	ZP15 Als de leraar/lerares zegt dat hij/zij me gaat overhoren, dan word ik al zenuwachtig.	-.144	.045	-.104	-3.242	.001
	UV11 Ik vind het moeilijk om op te schrijven wat ik denk.	-.148	.046	-.112	-3.204	.001
	CK9 Bij de meeste lessen kan ik moeilijk opletten.	.131	.050	.091	2.601	.009
	ZP6 Bij een proefwerk ben ik meestal rustig en kan ik met aandacht werken.	-.116	.049	-.074	-2.372	.018
	GEn19 Op school word ik weinig gepest.	.138	.047	.086	2.923	.004
	SA9 Volgend jaar wil ik liever met anderen in de klas zitten.	.113	.041	.076	2.746	.006
	PS13 Ik vind het vervelend op school.	-.126	.049	-.080	-2.559	.011
	LG13 Ik wil hard werken op school om later vooruit te komen.	.180	.074	.074	2.428	.015
	GEP11 Andere leerlingen hebben vaak hele vervelende dingen tegen mij gezegd.	-.087	.040	-.064	-2.174	.030

a. Dependent Variable: gemiddeldcijfer Algemeen Gemiddeld RapportCijfer

7.10 Secundair Onderwijs leerjaar 1 A en B; 23 voorspellers van het schoolcijfer

Voor het Secundair Onderwijs eerste leerjaar A en B (n=914) zijn opnieuw de 200 potentiële predictoren ingezet vanwege de voorspelling van het algemene gemiddelde schoolcijfer van deze groep.

De analyse levert een model op na 28 stappen dat leidt tot 23 predictoren. De analyse geeft de volgende voorspellingsresultaten: $R=0,616$; $R\text{-kwadraat}=0,379$ en de standaardschattingsfout= $0,796$. Dit is een goed resultaat.

In Tabel 73 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op model 23. De voorspelling wordt geleverd op basis van één basisschaal (LG), zes LG-items, één CK-item en drie HA-items, één PS-item, één SA-item, drie RL-items, één UV-item, één ZP-item, twee SV-items, drie SW-items, geen antwoordschalen, geen items betreffende pesten.

Tabel 73 Samenvatting van predictiemodel 23 uit 200 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer van leerjaar 1 A & B (n=914)

Model 23		Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		
		B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht	t-waarden	Sig.
(Constant)		4.204	.238		17.699	.000
LG	LEERTAACKGERICHTHEID	.046	.009	.324	4.949	.000
HA15	De leraar/lerares zegt vaak dat ik mijn huiswerk beter moet doen.	.196	.042	.153	4.613	.000
HA7	Als ik mijn huiswerk maak, gaat het vaak maar langzaam.	.143	.036	.123	3.983	.000
LG14	Veel dingen, die we op school moeten leren, vind ik onbelangrijk.	-.171	.040	-.142	-4.219	.000
SW12	Ik heb wel eens iets vervelends verteld over iemand, die er zelf niet bij was.	-.145	.040	-.105	-3.616	.000
HA11	Als ik voor huiswerk iets moet leren, heb ik daar vaak moeite mee.	.109	.040	.088	2.737	.006
LG6	Aan hard werken op school heb ik een hekel.	-.097	.044	-.081	-2.187	.029
CK1	Ik vind het moeilijk de hele les mijn hoofd bij mijn werk te houden.	.125	.036	.110	3.444	.001
UV1	Ik kan het verhaal van een boek goed na vertellen.	.107	.036	.084	2.935	.003
LX10	Ik doe vaak moeite om mijn werk voor school netjes te maken.	-.114	.042	-.086	-2.720	.007
SV9	Als ik iets niet snap, durf ik dat best in de volle klas tegen de leraar/lerares te zeggen.	.110	.041	.078	2.711	.007
SV13	Wanneer ik een beurt krijg en de klas kijkt naar mij, dan vind ik dat vervelend.	-.143	.034	-.123	-4.223	.000
ZP5	Als de leraar/lerares zegt dat we een beurt krijgen voor een cijfer, dan ben ik bang dat ik het slecht zal doen.	.081	.036	.066	2.258	.024
LG1	Ik maak mijn werk voor school vaak slordig.	.107	.045	.084	2.400	.017
SA7	Ik vind het leuk om met mijn klasgenoten om te gaan.	.160	.058	.077	2.763	.006
LG12	Voor sommige vakken zou ik veel beter kunnen werken dan ik nu doe.	.136	.044	.101	3.118	.002
LG4	Ik leer minder goed dan ik kan.	-.125	.045	-.103	-2.776	.006
SW13	Ik ben altijd eerlijk tegen iedereen.	-.092	.039	-.069	-2.324	.020
RL16	Ik vind dat de meeste leraren/leraressen eerlijk straf geven.	.086	.035	.072	2.447	.015
PS8	Meestal heb ik plezier in het werk voor school.	-.108	.041	-.087	-2.668	.008
RL9	Sommige leraren/leraressen behandelen je als een klein kind.	-.094	.035	-.081	-2.719	.007
RL6	Bij de meeste leraren/leraressen voel ik me goed op mijn gemak.	.098	.044	.067	2.224	.026
SW6	Ik drijf wel eens mijn zin door als ik iets heel graag wil.	.080	.041	.057	1.978	.048

Afhankelijke variabele: gemiddeld algemeen rapportcijfer

Overzicht 10 Items en basisschalen van het voorspellingsmodel voor het gemiddelde schoolcijfer; Secundair Onderwijs leerjaar 1 A & B

LG 1-4-6-10-12-14+Basisschaal	6+S*		
CK 1	1	10+S*	Motivatie
HA 7-11-15	3		
PS 8	1		
SA 7	1	5	Welbevinden
RL 6-9-16	3		
UV 1	1		
ZP 5	1	4	Zelfvertrouwen
SV 9-13	2		
SW 6-12-13	3		
GE	0	3	Controle-, Antwoord- & Pestschalen
PE	0		

* S=basisschaal

In Overzicht 10 zijn deze gegevens weergegeven. In totaal zijn de volgende predictoren bij de voorspelling van het cijfer betrokken: tien items en de basisschaal LG van Motivatie, vijf items van Welbevinden, vier items van Zelfvertrouwen en drie items van de controleschaal SW en geen van de antwoord- of peestschalen. Uit het overzicht blijkt direct dat vrijwel alle delen van de SVL-i deelnemen in de voorspelling van het cijfer.

De voorspellingkracht van de 22 items en één basisschaal is ook overtuigend: de meervoudige correlatie is hoog volgens alle standaarden en de dekking over de onderdelen van de vragenlijst is bijzonder. Het lijkt ook een stabiele oplossing aangezien er geen potentiële predictor is, die aanvankelijk in de voorspelling is opgenomen en na een of meer stappen weer is verwijderd. Het resultaat biedt steun aan de kwaliteit van de Vlaamse SVL-i.

7.11 Secundair Onderwijs leerjaar 2; 25 voorspellers van het schoolcijfer

Voor het Secundair Onderwijs tweede leerjaar (n=639) zijn opnieuw de 200 potentiële predictoren ingezet voor de voorspelling van het algemene gemiddelde schoolcijfer. De opleidingen ASO, BSO en TSO zijn bijeengevoegd.

De analyse van de potentiële predictoren op het gemiddelde schoolcijfer levert na 27 stappen een combinatie van 25 predictoren op. De analyse geeft de volgende voorspellingsresultaten: $R=0,626$; $R\text{-kwadraat}=0,392$ en $\text{standaardschattingsfout}=0,802$. Dit is een goed resultaat.

In Tabel 74 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op model 27. De voorspelling bestaat uit de combinatie van 25 items: twee LG-items, één CK-item, vier HA-items, twee PS-items, één SA-item, twee RL-items, vijf UV-items, twee ZP-items, twee SV-items, drie SW-items, één gepest-worden-item en één pest-item.

In Overzicht 11 zijn deze gegevens weergegeven. In totaal zijn de volgende predictoren bij de voorspelling van het cijfer betrokken: zes items van Motivatie, vijf items van Welbevinden, negen items van Zelfvertrouwen en drie items van de controleschaal SW en twee van de peestschalen.

Uit het overzicht blijkt direct dat vrijwel alle delen van de SVL-i deelnemen in de voorspelling van het cijfer. De voorspellingkracht van de 25 items is ook overtuigend: de meervoudige correlatie is hoog en de dekking over de onderdelen van de vragenlijst is bijna compleet. Het lijkt ook een stabiele oplossing aangezien er slechts één voorspeller (SVL-Totaal) is, die aanvankelijk in de voorspelling is opgenomen en na enkele stappen weer is verwijderd. Het resultaat biedt steun aan de kwaliteit van de Vlaamse SVL-i.

Overzicht 11 Items en basisschalen van het voorspellingsmodel voor het gemiddelde schoolcijfer; Secundair Onderwijs leerjaar 2

LG 5-9	2		
CK 1	0	6	Motivatie
HA 7-9-11-15	4		
PS 8-16	2		
SA 3	1	5	Welbevinden
RL 9-14	2		
UV 5-7-12-13-14	5		
ZP 5-7	2	9	Zelfvertrouwen
SV 10-15	2		
SW 10-12-13	3		
GE 11	1	5	Controle-, Antwoord- & Peestschalen
PE 10	1		

* S=basisschaal

Tabel 74 Samenvatting van predictiemodel 27 uit 200 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer van leerjaar 2 (n=639)

Model 27	Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten	t-waarden	Sig.
		B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht		
	(Constant)	3.840	.329		11.663	.000
	HA15 De leraar/lerares zegt vaak dat ik mijn huiswerk beter moet doen.	.312	.045	.254	6.935	.000
	LG9 Als ik mijn best doe voor goede cijfers op mijn rapport, kan ik het moeilijk volhouden.	.152	.044	.128	3.479	.001
	HA9 Ik maak mijn huiswerk meestal heel goed.	.164	.052	.126	3.134	.002
	ZP5 Als de leraar/lerares zegt dat we een beurt krijgen voor een cijfer, dan ben ik bang dat ik het slecht zal doen.	.138	.047	.108	2.901	.004
	SW12 Ik heb wel eens iets vervelends verteld over iemand, die er zelf niet bij was.	-.115	.049	-.080	-2.320	.021
	SV10 Als ik iemand die ik niet ken een hand moet geven, dan ben ik daarna het liefst zo snel mogelijk weer weg.	-.144	.040	-.120	-3.630	.000
	UV7 Ik vind het gemakkelijk een verhaal zo te schrijven dat de leraar/lerares het begrijpt.	-.154	.048	-.119	-3.218	.001
	HA7 Als ik mijn huiswerk maak, gaat het vaak maar langzaam.	.116	.043	.100	2.724	.007
	UV13 Als ik een spreekbeurt houd, kan ik er gemakkelijk een goed verhaal van maken.	.137	.046	.114	3.003	.003
	PS16 Ik ben tevreden met de manier waarop ik les krijg op deze school.	.112	.056	.084	2.014	.044
	SV15 Als een leraar/lerares iets over mij zegt dat niet waar is, durf ik dat best te zeggen.	.120	.053	.077	2.255	.024
	LG5 Ik werk hard voor alle vakken om goede cijfers te krijgen.	.139	.048	.109	2.919	.004
	ZP7 Als we de cijfers terugkrijgen van een proefwerk, voel ik me erg zenuwachtig.	.107	.045	.089	2.401	.017
	GEP11 Andere leerlingen hebben vaak hele vervelende dingen tegen mij gezegd.	.133	.042	.106	3.157	.002
	PS8 Meestal heb ik plezier in het werk voor school.	-.117	.048	-.088	-2.412	.016
	HA11 Als ik voor huiswerk iets moet leren, heb ik daar vaak moeite mee.	.102	.046	.084	2.223	.027
	RL14 De meeste leraren/leraresen geven goed les.	.151	.054	.117	2.789	.005
	RL9 Sommige leraren/leraresen behandelen je als een klein kind.	-.088	.040	-.077	-2.208	.028
	PE10 Als anderen pesten voor de lol, loop ik weg.	.097	.046	.073	2.126	.034
	SW10 Ik wacht altijd rustig op mijn beurt, ook al dringen anderen voor.	.102	.040	.087	2.581	.010
	SW13 Ik ben altijd eerlijk tegen iedereen.	-.105	.044	-.081	-2.392	.017
	SA3 Ik vind dat we met aardige jongens/meisjes in de klas zitten.	.122	.050	.083	2.426	.016
	UV5 Als ik iets in mijn eigen woorden moet opschrijven, dan lukt mij dat wel.	-.126	.055	-.090	-2.290	.022
	UV14 Ik kan snel een verhaal in mijn eigen woorden opschrijven, zodat de leraar/lerares het begrijpt.	.145	.056	.112	2.620	.009
	UV12 Ik vind het moeilijk om een zin zo te schrijven dat iedereen het begrijpt.	-.103	.049	-.083	-2.117	.035

a. Afhankelijke Variable: gemiddeldcijfer Algemeen Gemiddeld RapportCijfer

7.12 Secundair Onderwijs leerjaar 3; 16 voorspellers van het schoolcijfer

Voor het Secundair Onderwijs derde leerjaar (n=804) zijn opnieuw de 200 potentiële predictoren ingezet voor de voorspelling van het algemene, gemiddelde schoolcijfer. De opleidingen ASO, BSO en TSO zijn bijeengevoegd.

De analyse van de potentiële predictoren op het gemiddelde schoolcijfer levert de volgende resultaten op. Het model leidt in 16 stappen naar een combinatie van 16 predictoren die het schoolcijfer het best kan voorspellen. De analyse geeft de volgende voorspellingsresultaten: $R=0,527$; $R\text{-kwadraat}=0,278$ en $\text{standaardschattingsfout}=0,774$. Dit is een goed resultaat.

Tabel 75 Samenvatting van predictiemodel 16 uit 200 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer van leerjaar 3 (n=804)

Model 16	Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		
		B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht	t-waarden	Sig.
	(Constant)	5.213	.202		25.825	.000
	HA15 De leraar/lerares zegt vaak dat ik mijn huiswerk beter moet doen.	.281	.038	.255	7.290	.000
	ZP ZELFVERTROUWEN BIJ PROEFWERK	.016	.007	.128	2.207	.028
	LG9 Als ik mijn best doe voor goede cijfers op mijn rapport, kan ik het moeilijk volhouden.	.111	.039	.104	2.870	.004
	ZP4 Als ik mijn werk goed geleerd en ik krijg een beurt voor een cijfer, voel ik me meestal zeker van mezelf.	-.168	.046	-.127	-3.655	.000
	UV3 Als ik het antwoord weet op een vraag, vind ik het moeilijk om het duidelijk te zeggen.	.135	.039	.119	3.483	.001
	SW9 Ik voel me vervelend als iemand in de klas onaardig tegen mij is.	-.106	.035	-.096	-3.009	.003
	SW12 Ik heb wel eens iets vervelends verteld over iemand, die er zelf niet bij was.	-.123	.041	-.094	-2.998	.003
	LG4 Ik leer minder goed dan ik kan.	.135	.040	.117	3.349	.001
	LG6 Aan hard werken op school heb ik een hekel.	-.122	.038	-.108	-3.190	.001
	ZP14 Als ik goed geleerd heb voor een proefwerk, denk ik meestal dat het wel zal lukken.	-.091	.048	-.076	-1.884	.060
	ZP16 Als een leraar/lerares werk van ons teruggeeft, heb ik meestal het gevoel dat ik het wel voldoende heb gemaakt.	.115	.043	.096	2.690	.007
	RL11 Er zijn weinig leraren/leraressen die me goed helpen met mijn werk voor school.	.096	.040	.081	2.423	.016
	RL9 Sommige leraren/leraressen behandelen je als een klein kind.	-.086	.034	-.085	-2.531	.012
	RL15 Er zijn leraren/leraressen waaraan ik een hekel heb.	.091	.043	.071	2.113	.035
	ZP13 Ik ben vaak ongerust over wat voor cijfer ik haal.	.102	.047	.092	2.180	.030
	SV1 Ik durf best in een volle klas iets aan de leraar/lerares te vragen.	.100	.047	.070	2.131	.033

a. Afhankelijke Variabele: algemeen gemiddeld rapportCijfer

Overzicht 12 Items en basisschalen van het voorspellingsmodel 16 voor het gemiddelde schoolcijfer; Secundair Onderwijs leerjaar 3

LG 4-6-9	3		
CK	0	4	Motivatie
HA 15	1		
PS	0		
SA	0	3	Welbevinden
RL 9-11-15	3		
UV 3	1		
ZP 4-13-14-16 Samengestelde schaal	4+S*	6+S*	Zelfvertrouwen
SV 1	1		
SW 9-12	2		
GE	0	2	Controle-, Antwoord- & Pestschalen
PE	0		

* S=(basis)schaal

In Tabel 75 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op model 16. De voorspelling bestaat uit de combinatie van 15 items en één samengestelde schaal: drie LG-items, geen CK-items, één HA-item, geen PS-items, geen SA-item, drie RL-items, één UV-item, vijf ZP-items, één SV-item, de samengestelde schaal ZELF, drie SW-items, geen antwoordschalen, geen items of schalen over pestgedrag.

In Overzicht 12 zijn deze gegevens weergegeven. In totaal zijn de volgend predictoren bij de voorspelling van het cijfer betrokken: vier items van Motivatie, drie items van Welbevinden, zeven items en de samengestelde schaal van Zelfvertrouwen en twee items van de controleschaal SW.

Uit het overzicht blijkt direct dat vrijwel alle delen van de houdingen van de SVL-i deelnemen in de voorspelling van het cijfer. De voorspellingkracht van de 15 items en een schaal is ook overtuigend: de meervoudige correlatie is hoog en de dekking over de onderdelen van de vragenlijst is op hoofdcategorieën nog steeds goed. Het lijkt ook een stabiele oplossing aangezien er geen voorspellers zijn, die aanvankelijk in de voorspelling zijn opgenomen en na enkele stappen weer zijn verwijderd. Het resultaat biedt steun aan de kwaliteit van de Vlaamse SVL-i.

7.13 Secundair Onderwijs leerjaar 4; 23 voorspellers van het schoolcijfer

Voor het Secundair Onderwijs vierde leerjaar (n=804) zijn de 200 potentiële predictoren ingezet voor de voorspelling van het algemene, gemiddelde schoolcijfer. De opleidingen ASO, BSO en TSO zijn bijeengevoegd.

De analyse van de potentiële predictoren op het gemiddelde schoolcijfer levert de volgende resultaten op. Het model leidt in 16 stappen naar een combinatie van 16 predictoren die het schoolcijfer het best kan voorspellen. De voorspellingsresultaten zijn goed: $R=0,501$; $R\text{-kwadraat}=0,251$ en standaard schattingsfout= 0,783.

In Tabel 76 zijn de gegevens vermeld die betrekking hebben op model 16. De voorspelling bestaat uit de combinatie van 14 items en twee schalen: drie LG-items, één CK-item, vijf HA-items, een PS-item, geen SA-item, twee RL-items, geen UV-item, geen ZP-items, één SV-item, één SW-item, de schaal Tegenstrijdige Antwoorden, de antwoordschaal N_NEE-antwoorden, geen items of schalen over pestgedrag.

In Overzicht 13 zijn deze gegevens weergegeven. In totaal zijn de volgend predictoren bij de voorspelling van het cijfer betrokken: negen items van Motivatie, drie items van Welbevinden, één item en de samengestelde schaal Zelfvertrouwen en één item van de controleschaal SW.

De voorspellingkracht van de 14 items en de twee schalen is ook overtuigend: de meervoudige correlatie is hoog en de dekking over de onderdelen van de vragenlijst is voldoende (6 van de 9 houdingen, elk van de vier hoofdgebieden, vooral Motivatie). Het lijkt ook een stabiele oplossing aangezien er geen voorspellers zijn, die aanvankelijk in de voorspelling zijn opgenomen en na enkele stappen weer zijn verwijderd. Het resultaat biedt steun aan de kwaliteit van de Vlaamse SVL-i.

Overzicht 13 Items en schalen van het voorspellingsmodel voor het gemiddelde schoolcijfer; Secundair Onderwijs leerjaar 4

LG 5-9-11	3		
CK 16	1	9	Motivatie
HA 6-7-11-14-15	5		
PS 16	1		
SA	0	3	Welbevinden
RL 5-14	2		
UV	0		
ZP	0	1	Zelfvertrouwen
SV 5	1		
SW 1	1		
TA *	S*	1+2S*	Controle-, Antwoord- & Pestschalen
N_NEE- Antwoorden*	S*		

* S=(basis)schaal

Tabel 76 Samenvatting van predictiemodel 16 uit 200 potentiële predictoren op het algemeen gemiddelde schoolcijfer van leerjaar 4 (n=842)

Model 16	Predictoren	Ongestandaardiseerde Coëfficiënten		Gestandaardiseerde Coëfficiënten		
		B-gewicht	Std. Fout	Beta-gewicht	t-waarden	Sig.
	(Constant)	5.165	.189		27.315	.000
	HA15 De leraar/lerares zegt vaak dat ik mijn huiswerk beter moet doen.	.224	.041	.204	5.476	.000
	HA11 Als ik voor huiswerk iets moet leren, heb ik daar vaak moeite mee.	.102	.039	.095	2.590	.010
	LG11 Ik doe goed mijn best op school.	.194	.050	.159	3.889	.000
	PS16 Ik ben tevreden met de manier waarop ik les krijg op deze school.	.103	.047	.084	2.179	.030
	SW1 Ik word wel eens ongeduldig als ik lang moet wachten.	-.162	.044	-.114	-3.695	.000
	N_NEE-Antwoorden	.011	.003	.162	3.867	.000
	SV5 Ik vind het eng om een kamer binnen te gaan waar veel mensen zijn.	-.129	.034	-.123	-3.756	.000
	LG9 Als ik mijn best doe voor goede cijfers op mijn rapport, kan ik het moeilijk volhouden.	.086	.039	.082	2.227	.026
	HA14 Na school ga ik soms iets doen wat ik leuk vind, zodat ik geen tijd meer heb voor mijn huiswerk.	-.070	.036	-.070	-1.953	.051
	CK16 Ik let meestal goed op als de leraar/lerares iets uitlegt.	-.120	.043	-.103	-2.822	.005
	LG5 Ik werk hard voor alle vakken om goede cijfers te krijgen.	.114	.042	.108	2.740	.006
	HA7 Als ik mijn huiswerk maak, gaat het vaak maar langzaam.	.077	.035	.076	2.204	.028
	HA6 Als ik huiswerk heb, stel ik het zo lang mogelijk uit voor ik er aan begin.	-.085	.038	-.086	-2.255	.024
	RL5 Er zijn leraren/leraressen die heel slecht les geven.	-.118	.044	-.090	-2.690	.007
	RL14 De meeste leraren/leraressen geven goed les.	.105	.044	.092	2.398	.017
	TA (stanPSD)	.041	.020	.087	2.057	.040

a. Dependent Variable: gemiddeldcijfer Algemeen Gemiddeld RapportCijfer

7.14 Overzicht van predicties bij verschillende onderwijsgroepen

In Tabel 77 is een overzicht gegeven van de voorspellingen in de zes onderwijsgroepen. De predictoren zijn in vier groepen verdeeld: (1) de Motivatiecluster, (2) de Welbevindencluster, (3) de zelfvertrouwencluster en (4) de restgroep (Controle-, Antwoord- en Pestschalen).

De onderwijsgroepen zijn horizontaal weergegeven: Alle groepen, Lager onderwijs leerjaar 5 en 6 (Prim-5&6), Secundair onderwijs respectievelijk leerjaar 1, 2, 3 en 4 (Sec-1, Sec-2, Sec-3 en Sec-4). Het aantal predictoren voor de vier inhoudelijke gebieden (1-4) is weergegeven. In de meest rechtse kolom zijn de percentages vermeld Motivatie is de sterkst vertegenwoordigde groep predictoren (40%), daarna volgt Zelfvertrouwen (26%) en Welbevinden (19%). In leerjaar 5 en 6, leerjaar 1 en 4 zijn Motivatie-predictoren het effectiefst. In leerjaar 2 en 4 zijn predictoren van Zelfvertrouwen het effectiefst (vet gedrukt in de tabel).

7.15 Betrouwbaarheid van de predicties

Voorspellingen met regressie-analyses zijn optimaliserende methoden: door opeenstapeling van toeval kunnen de correlaties hoger uitvallen dan bij herhaling gerechtvaardigd blijkt. De beste bestrijding van de overschattingen is grote aantallen observaties, kleine aantallen betrouwbare predictoren en homogene groepen personen. In het hierboven besproken onderzoek is zo ongeveer het omgekeerde gebeurd: soms subgroepen met kleine aantallen observaties (minder dan duizend), zeer veel predictoren (200) waaronder 180 items waarvan de betrouwbaarheid onbekend is en heterogene groepen leerlingen die op diverse eigenschappen sterk kunnen verschillen: opleidingsniveau, aard en kwaliteit van de opleiding, gebieden in Vlaanderen, opleiding van de ouders en grootte en samen-

Tabel 77 Samenvatting van de predicties van het gemiddelde cijfer in de vijf onderwijsgroepen

	Alle	Prim-5&6	Sec-1	Sec-2	Sec-3	Sec-4	Totaal
1 Motivatie	15 en 2S	11	10+1S	6	4	9	55+3S (40%)
2 Welbevinden	7 en 1S	3	5	5	3	3	26+1S (19%)
3 Zelfvertrouwen	9	5+2S	4	9	6+1S	1	34+3S (26%)
4 Controle-, antwoord- & pestschalen	4+1S	4+1S	3	5	2	1+2S	19+4S (16%)
Totaal	35+4S	23+3S	22+1S	25	15+1S	14+2S	134+11S

stelling van het gezin. De invloed van deze eigenschappen op de voorspellingen is onbekend. Wel geldt de algemene regel dat diversiteit van eigenschappen helpt bij het verbeteren van de voorspelling maar die ook weer de onbetrouwbaarheid van de voorspelling verhoogt.

Een belangrijk hulpmiddel voor het verkrijgen van inzicht in de betrouwbaarheid van de voorspelling is *kruisvalidatie*. De groepen van het onderzoek worden in tenminste twee subgroepen verdeeld: subgroep A en B. In subgroep A voert men de schattingen uit die gevoelig zijn voor optimalisatie en dus overschatting van de voorspelling. Vervolgens berekent men met de in A verkregen predictieformule de voorspelling. Bij die berekening is vrijwel geen optimaliserende werking van toeval aanwezig. Als de voorspelling in A onbetrouwbaar is dan valt de hoogte van de voorspelling lager uit in B ("shrinkage of the prediction"). Daarna wordt in groep B begonnen met de schatting van de predictieformule en de toepassing ervan in groep A. Op deze wijze heeft men twee onafhankelijk uitgevoerde schattingen en twee berekeningen ter controle. De resultaten van deze werkwijze worden hier gepresenteerd. Als de schatting van R betrouwbaar is, zal de berekening weinig verschillen van de schatting. Naarmate de schatting van R onbetrouwbaar is, zal de er een groot verschil optreden in de geschatte en de berekende R.

In Tabel 78 zijn de uitkomsten van de kruisvalidatie weergegeven [1-9]. In de eerste kolom zijn de onderzochte groepen weergegeven en de potentiële predictoren vier analyses. De groepen zijn respectievelijk de totale populatie [1-4] en vijf deelpopulaties [5-9] onderscheiden. De eerste drie analyses [1-3] zijn over de drie vormen van de SVL-i: Vorm A, Vorm B en Vorm AB. Deze analyses zijn uitgevoerd met de 20 schalen als potentiële predictoren Vanaf de vierde analyse is het aantal potentiële predictoren uitgebreid met 180 items. Verder zijn de resultaten verdeeld over vier kolommen met correlaties tussen uit de onderdelen van de vragenlijst voorspelde schoolcijfers en werkelijke gemiddelde schoolcijfers. Kolom 2 en 4 bestaan uit de correlaties van geschatte en werkelijke schoolcijfers op basis van regressieanalyses. Deze cijfers zijn vaak hoger dan de correlaties in kolom 3 en 5. Die correlaties worden berekend met behulp van de predictieformule die de regressie-analyse oplevert.

Wat de uitkomsten betreft kan het volgende worden opgemerkt.

- 1 De eerste vier analyses [1-4] zijn over grote aantallen berekend. De meervoudige correlaties zijn betrekkelijk hoog en goed bruikbaar voor voorspellingen. Met name is dat van toepassing op regel [4].
- 2 De verschillen van de eerste vier analyses tussen de schattingen van kolom 2 (van subgroep A) met de berekeningen gerapporteerd in kolom 3 (subgroep B) zijn klein. Dat geldt ook voor de vergelijking van kolom 4 en 5. Dat wil zeggen dat de correlaties betrouwbaar zijn. En dat met de gebruikte aantallen observaties voldoende hoge correlaties gevonden worden voor bruikbare en betrouwbare voorspellingen van schoolcijfers [zie regel 4].

3 De verschillen tussen de resultaten van de analyses op de specifieke groepen [5-9] zijn geheel anders. De gemiddelde geschatte correlaties van de laatste vijf analyses zijn 0,61 [kolom 2 en 4] versus 0.39 [kolom 3 en 5]. Dat is een groot verschil tussen schattingen en berekeningen. Dat wil zeggen dat de geschatte predictiewaarden zeer onbetrouwbaar zijn. Dat heeft voornamelijk te maken met de geringe aantallen observaties op grond waarvan de voorspellingen gegenereerd zijn.

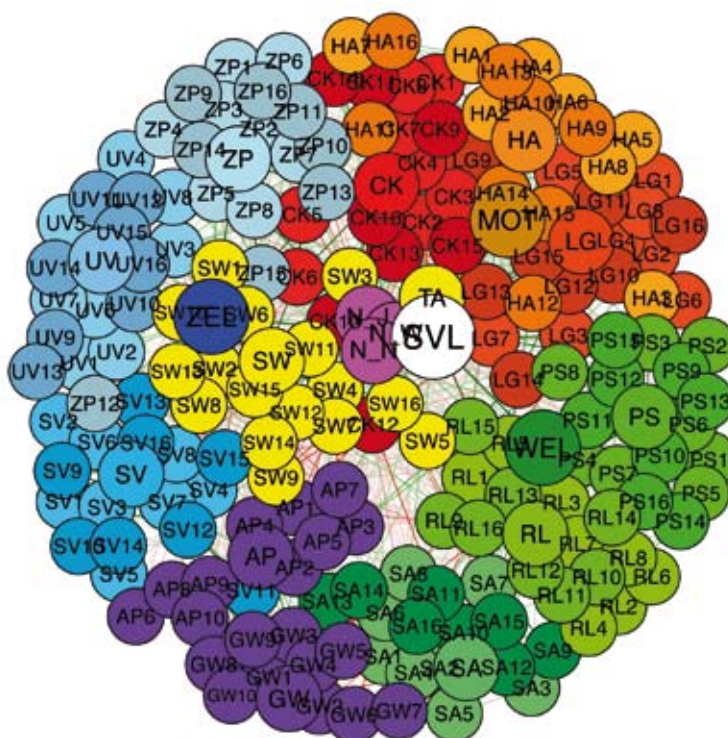
Tabel 78 Betrouwbaarheid van de voorspellingen van cijfers uit svl-i schalen en items

1	2	3	4	5
Potentiële predictoren	Geschatte	Berekende	Geschatte	Berekende
Groepen	R in A**	R in B	R in B**	R in A
Gehele groep (A en B)	N=2107	N=2104	N=2104	N=2107
[1] Vorm A 20 schalen	0.432 (7)	0.417	0.429 (6)	0.417
[2] Vorm B 20 schalen	0.433 (7)	0.430	0.448 (8)	0.414
[3] Vorm AB 20 schalen	0.445 (7)	0.438	0.451 (7)	0.426
[4] 20 schalen 180 items*	0.552 (31)	0.504	0.562 (30)	0.501
<i>Lager leerjaar 5 en 6</i>	N=512	N=471	N=471	N=512
[5] 20 schalen 180 items*	0.610 (20)	0.420	0.642 (21)	0.386
<i>Secundair leerjaar 1</i>	N=447	N=467	N=467	N=447
[6] 20 schalen 180 items*	0.672 (20)	0.424	0.645 (20)	0.460
<i>Secundair leerjaar 2</i>	N=319	N=320	N=320	N=319
[7] 20 schalen 180 items*	0.579 (11)	0.511	0.709 (19)	0.296
<i>Secundair leerjaar 3</i>	N=385	N=414	N=414	N=385
[8] 20 schalen 180 items*	0.643 (19)	0.323	0.538 (13)	0.327
<i>Secundair leerjaar 4</i>	N=423	N=412	N=412	N=423
[9] 20 schalen 180 items*	0.516 (11)	0.373	0.539 (12)	0.363

*180 items bestaan uit 144 SVL-items over houdingen betreffende School & Zelf, 16 SW-items en 20 pestitems.

** Cijfers tussen haken achter de correlaties geven het aantal predictoren die in de predictieformule zijn opgenomen.

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(63) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 180 items en 20 schalen

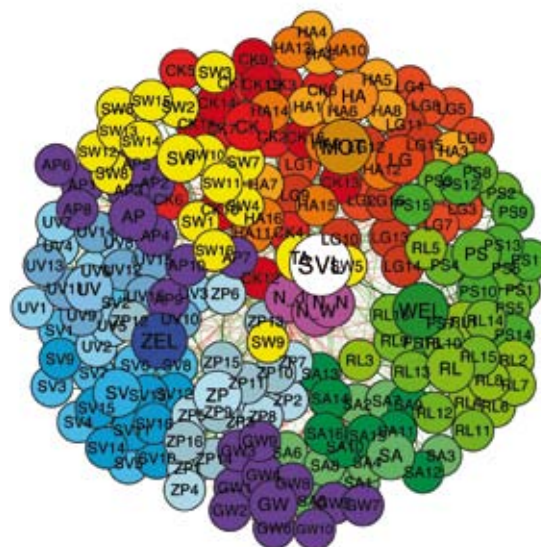
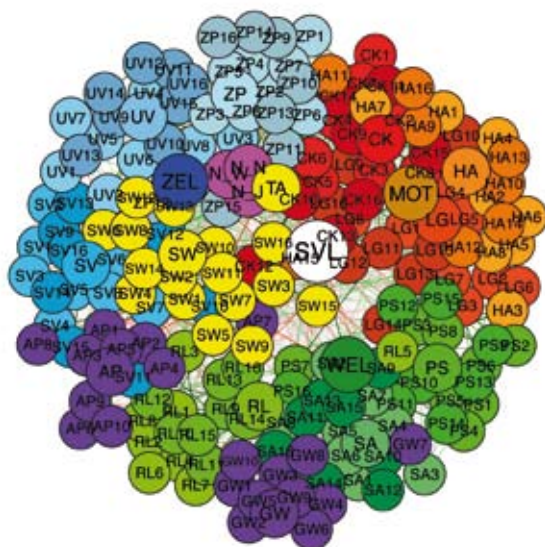
n=4211

Dit netwerk bestaat uit 200 knopen: 144 items over de houdingen betreffende School & Zelf, 20 pest-items (paars) en 16 items SociaalWenselijke Antwoorden (geel), 13 schalen van de SVL-i, twee pestschalen (paars), twee controleschalen (SW en TA, geel), drie antwoordschalen (Aantal Ja-antwoorden [N_J], Aantal WeetNiet-antwoorden [N_W] en Aantal Nee-antwoorden [N_N], roze).

Er zijn vijf hoofdstructuren: linksboven Zelfvertrouwen (blauw), rechtsboven Motivatie (rood), rechtsonder Welbevinden (groen), linksonder pestgedrag (paars) en in het midden SVL-totaal (wit), drie antwoordschalen (roze), twee controleschalen de SW-items (geel). De analyse over groepen leerlingen moet de stabiliteit van het patroon blootleggen. In dit netwerk zijn de gebieden duidelijk gescheiden.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatie (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	+ Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16	+ Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
●	Welbevinden (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	+ Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16	+ Relatie Leerkracht (RL) A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16
●	Zelfvertrouwen (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16	+ Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16	+ Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16
●	Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden		
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Sociaalwenselijke Antwoorden		
●	Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WeetNiet_antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden		

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

**(64) SVL-i: Glassograph van Vorm AB;
180 items en 20 schalen**
PO Leerjaar 5; n=497

**(65) SVL-i: Glassograph van Vorm AB;
180 items en 20 schalen**
PO Leerjaar 6; n=481

Deze netwerken bestaan uit 200 knopen: 144 items over de houdingen betreffende school & zelf, 20 pest-items (paars) en 16 SociaalWenselijke Antwoorden (geel), 13 schalen van de SVL-i, twee pestschalen, twee controleschalen (SW en TA, geel), drie Antwoordschalen (Aantal Ja-antwoorden [N_J], Aantal WeetNiet-antwoorden [N_W] en Aantal Nee-antwoorden [N_N], roze). Bij vergelijking van de netwerken op de volgende bladzijde wordt duidelijk dat de gele SW-, de AP- en GW-items andere plaatsen innemen ondanks de stabiele structuur van de drie gebieden: Motivatie, Welbevinden en Zelfvertrouwen.

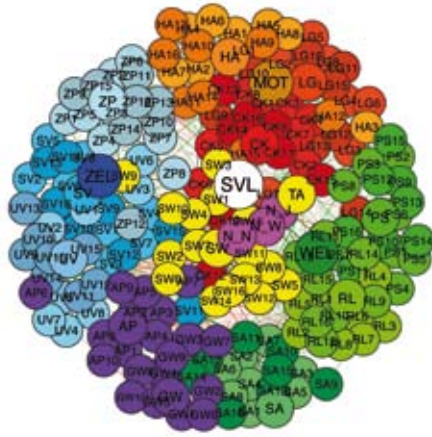
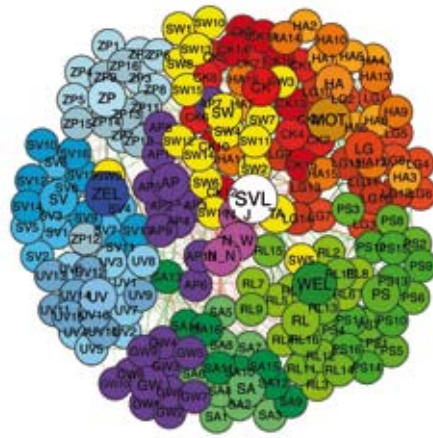
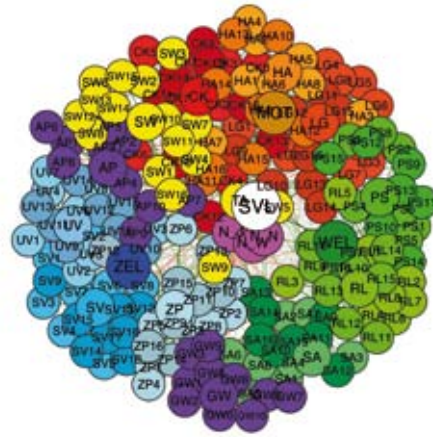
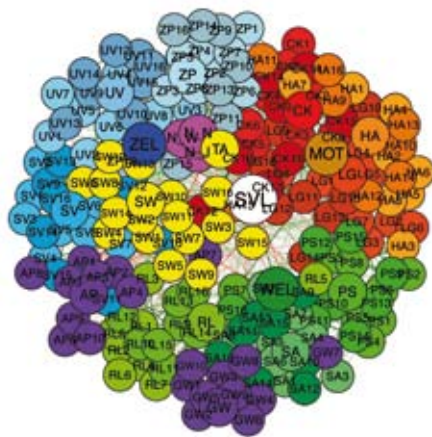
Leerjaar 5: AP-items en GW-items vormen afzonderlijke clusters. AP-items liggen tegen items van Sociale Vaardigheid aan. GW-items sluiten aan bij Sociaal Aanvaard voelen. SW-items verspreiden zich over het gebied van Zelfvertrouwen en Motivatie.

Leerjaar 6: AP-items en GW-items vormen afzonderlijke clusters. AP-items voegen zich tussen items van Zelfvertrouwen en Motivatie. GW-items sluiten aan bij Sociaal Aanvaard voelen. SW-items verspreiden zich over het gebied van Motivatie.

De netwerken op de volgende bladzijde geven aanwijzingen voor andere posities voor de genoemde items.

○	SVL-totaal	Motivatie + Welbevinden + Zelfvertrouwen (MOT + WEL + ZEL)		
●	Motivatie (Items/zinnen)	Leertaak Gerichtheid (LG) A: lg01-lg08, B: lg09-lg16	+ Concentratie in de Klas (CK) A: ck01-ck08, B: ck09-ck16	+ Huiswerk Attitude (HA) A: ha01-ha08, B: ha09-ha16
●	Welbevinden (Items/zinnen)	Plezier op School (PS) A: ps01-ps08, B: ps09-ps16	+ Sociaal Aanvaard (SA) A: sa01-sa08, B: sa09-sa16	+ Relatie Leerkracht (RL) A: rtl01-rl08, B: rl09-rl16
●	Zelfvertrouwen (Items/zinnen)	UitdrukkingsVaardigheid (UV) A: uv01-uv08, B: uv09-uv16	+ Zekerheid bij Proefwerk (ZP) A: zp01-zp08, B: zp09-zp16	+ Sociale Vaardigheid (SV) A: sv01-sv08, B: sv09-sv16
●	Pestschalen	AP=Anderen Pesten en GW=Gepest Worden		
●	Controleschalen	TA=Tegenstrijdige Antwoorden en SW=Sociaalwenselijke Antwoorden		
●	Antwoordschalen	N_J=Aantal JA-Antwoorden, N_W=Aantal WeetNiet_antwoorden en N_N=Aantal NEE-Antwoorden		

Glassograph van de Vlaamse SchoolVragenLijst

(64) SVL-i: Glassograph van Vorm AB
180 items en 20 schalen; PO Leerjaar 6; n=497

(65) SVL-i: Glassograph van Vorm AB
180 items en 20 schalen; PO Leerjaar 5; n=481

(66) SVL-i: Glassograph van Vorm AB
180 items en 20 schalen; SO Leerjaar 1A; n=802

(67) SVL-i: Glassograph van Vorm AB
180 items en 20 schalen; SO Leerjaar 2; n=497

(68) SVL-i: Glassograph van Vorm AB
180 items en 20 schalen; PO Leerjaar 3; n=505

(69) SVL-i: Glassograph van Vorm AB
180 items en 20 schalen; PO Leerjaar 4; n=506

8 Controle- en antwoordschalen; beschrijving en effecten

8.1 Controle- en Antwoordschalen per opleiding en per sekse

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de controle- en antwoordschalen en de effecten op de samengestelde schalen. De effecten op alle basisschalen beschrijven zou teveel plaats vergen. De samengestelde schalen geven een goed beeld van welke effecten verwacht kunnen worden op de basisschalen.

In deze paragraaf worden vijf figuren weergegeven (Figuur 15 t/m Figuur 19) van twee controleschalen (SW en TA) en drie antwoordschalen (N_JA-Antwoorden, N_WN-Antwoorden en N_NEE-Antwoorden). Voor elk niveau van de 13 opleidingen worden gemiddelde scores gegeven, voor meisjes en jongens afzonderlijk. Van de grafische weergaven moet geleerd worden welke invloed opleidingen hebben op de hoogte van de controle- en antwoordschalen van de Vlaamse SVL-i.

Daarna volgen in de Figuur 22 t/m Figuur 41 de relaties tussen enerzijds de scores op de controle- en antwoordschalen en anderzijds de scores op de vier samengestelde schalen Motivatie, Welbevinden, Zelfvertrouwen en SVL-Totaal. De relaties tussen samengestelde schalen enerzijds en de controle- en antwoordschalen anderzijds wordt vastgesteld met normscores met negen scores (1-9). Dat effect is afzonderlijk besproken in 8.2 met SW (ruwe score en normscores) en Motivatie (ruwe scores) als voorbeeld. De indeling van de paragrafen en figuren in dit hoofdstuk is als volgt.

- 8.1 Controle- en Antwoordschalen per opleiding en sekse (F14-F18).
- 8.2 Relatie tussen Sociaalwenselijke Antwoorden en samengestelde schalen (F19-F24).
- 8.3 Relatie tussen aantal Tegenstrijdige Antwoorden en samengestelde schalen (F25-F28).
- 8.4 Relatie tussen aantal JA-Antwoorden en samengestelde schalen (F29-F32).
- 8.5 Relatie tussen aantal WeetNiet-Antwoorden en samengestelde schalen (F33-F36).
- 8.6 Relatie tussen aantal NEE-Antwoorden en samengestelde schalen (F37-F40).
- 8.7 Relatie tussen aantal antwoordneigingen en samengestelde schalen (Overzicht 13)

In de figuren in deze paragraaf zijn de gemiddelde scores weergegeven van controle- en antwoordschalen voor 13 onderscheiden opleidingen voor meisjes (roze) en jongens (blauw) afzonderlijk. Deze figuren geven een indruk op welke manier de vragen zijn beantwoord en mogelijk door antwoordstijlen zijn vertekend. Kennis hiervan kan behulpzaam zijn bij de interpretatie van de gegevens. Bij de Sociaalwenselijke Antwoorden gaat het om de neiging gunstige antwoorden onrealistisch vaak aan zichzelf toe te wijzen, ook bij overdreven gunstige formuleringen.

In Figuur 15 is te zien dat die neiging sterker is bij leerlingen van het Lagere Onderwijs (LO) vijfde en zesde leerjaar en het eerste en tweede leerjaar van het Secundaire Onderwijs (MO). Deze figuur is dezelfde als Figuur 14 en is eerder opgenomen omdat de SW-antwoorden zowel gezien kunnen

worden als een basisschaal en als een controleschaal. Het zij hier opgemerkt dat kleine verschillen van weinig waarde zijn omdat de groepen scholieren vaak relatief klein zijn en de samenstelling op diverse punten ongelijk.

Verschillen met grote aantallen (500 en meer leerlingen) zijn betekenisvol.

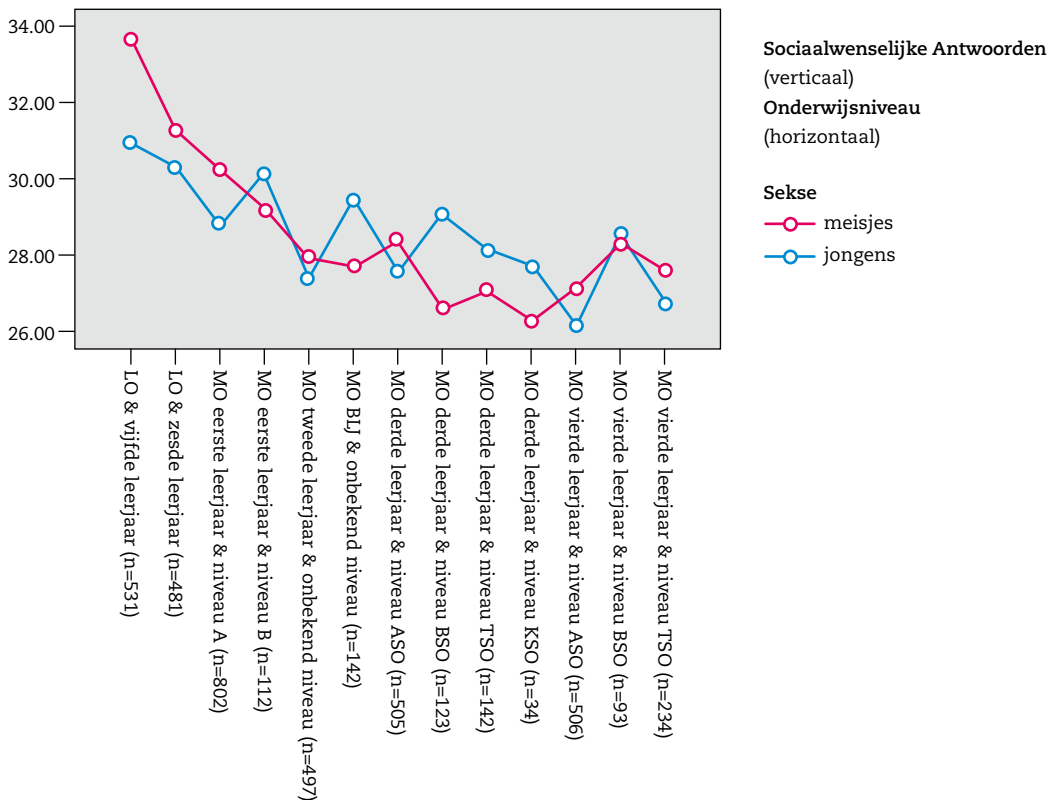
In Figuur 16 zijn de gegevens van Tegenstrijdige Antwoorden (TA) per niveau van onderwijs vergelijkbaar met die van het verloop van Sociaalwenselijke Antwoorden over onderwijsniveau. TA-scores zijn o.a. gevoelig voor de kwaliteit van lezen van leerlingen.

In Figuur 17 zijn de gegevens van N_JA-Antwoorden per niveau van onderwijs weergegeven. Die vertonen weinig sterke verschillen. De verdeling lijkt vlak en ongevoelig voor verschillen in opleiding. Enkele verschillen tussen jongens en meisjes vallen op.

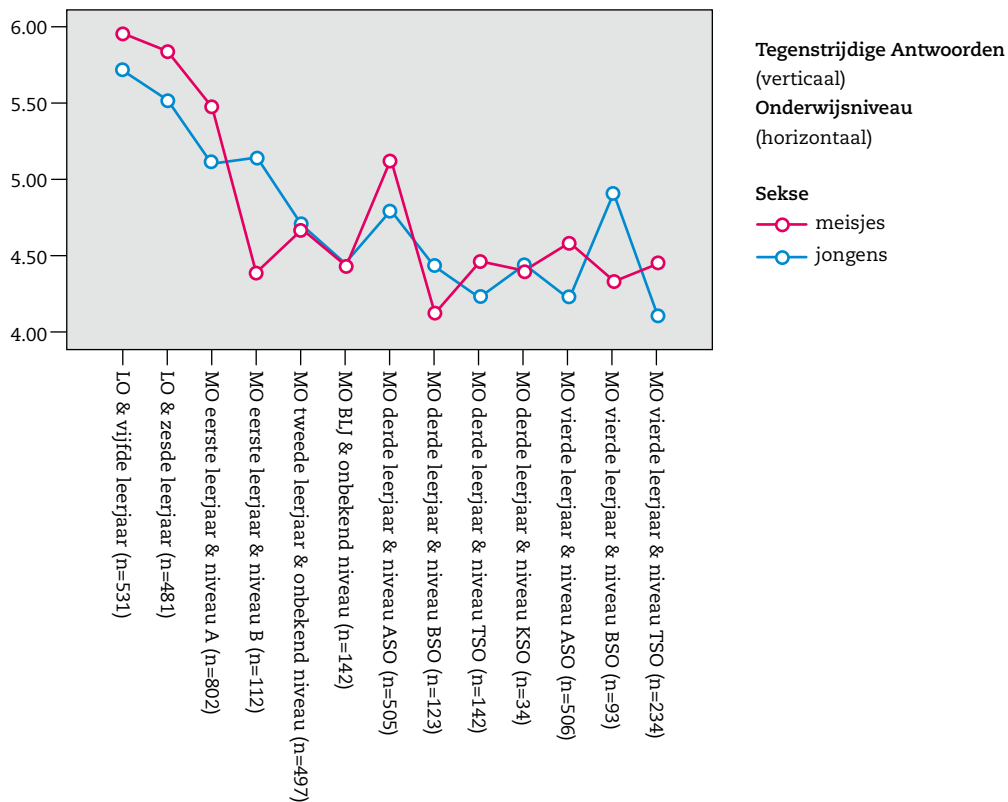
Figuur 18 laat een lichte trend zien door meer N_WN-antwoorden bij jonge leerlingen. Bij sommige opleidingen zijn de verschillen tussen jongens en meisjes opvallend groot.

Figuur 19 laat een lichte trend zien met meer N_NEE-antwoorden bij jonge leerlingen. Bij sommige opleidingen zijn de verschillen tussen jongens en meisjes opvallend groot. Jongens laten sterk wisselende gemiddelde waarden over opleidingen zien in vergelijking met meisjes.

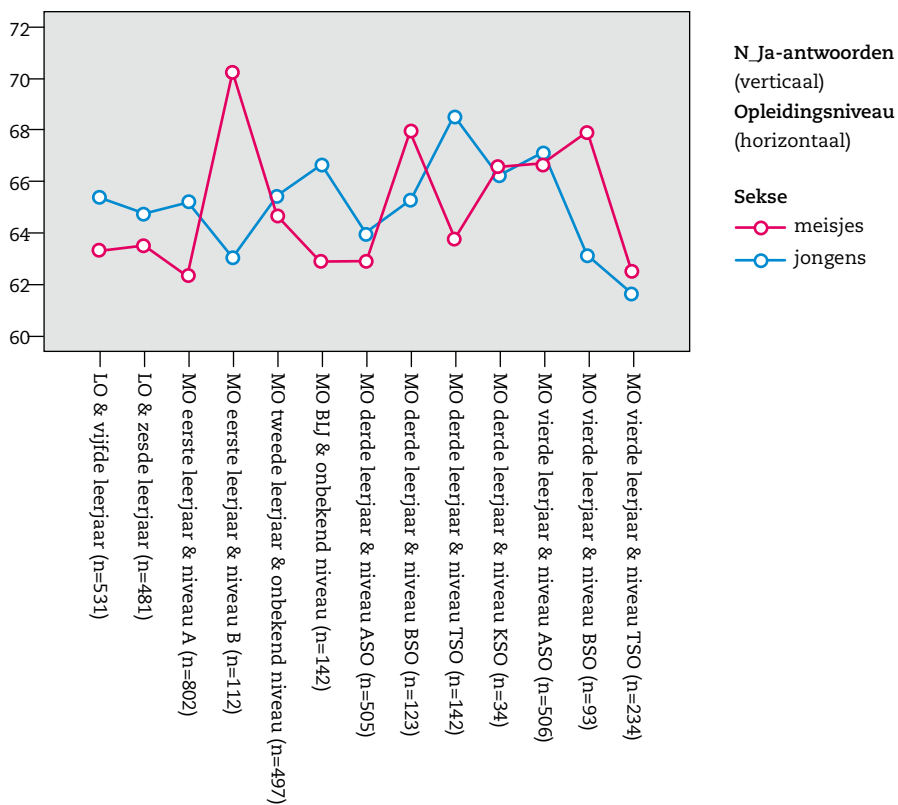
Figuur 15 Het gemiddelde aantal Sociaalwenselijke Antwoorden per onderscheiden opleiding voor meisjes en jongens afzonderlijk

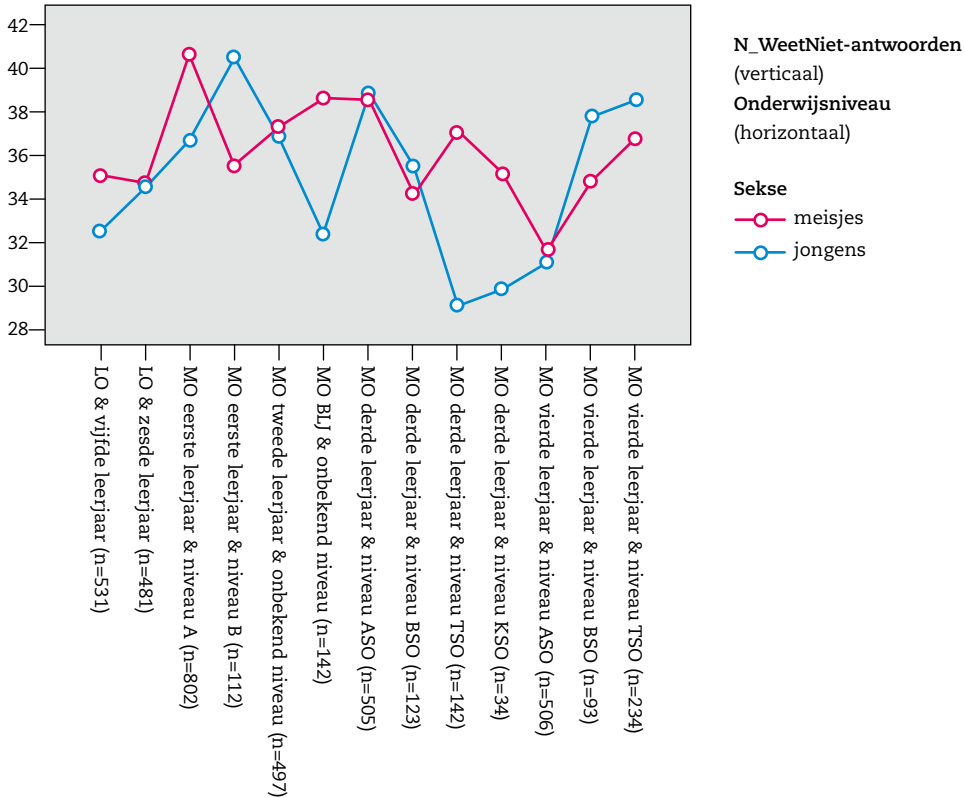
Figuur 16 Het gemiddelde aantal Tegenstrijdige Antwoorden per onderscheiden opleiding voor meisjes en jongens afzonderlijk

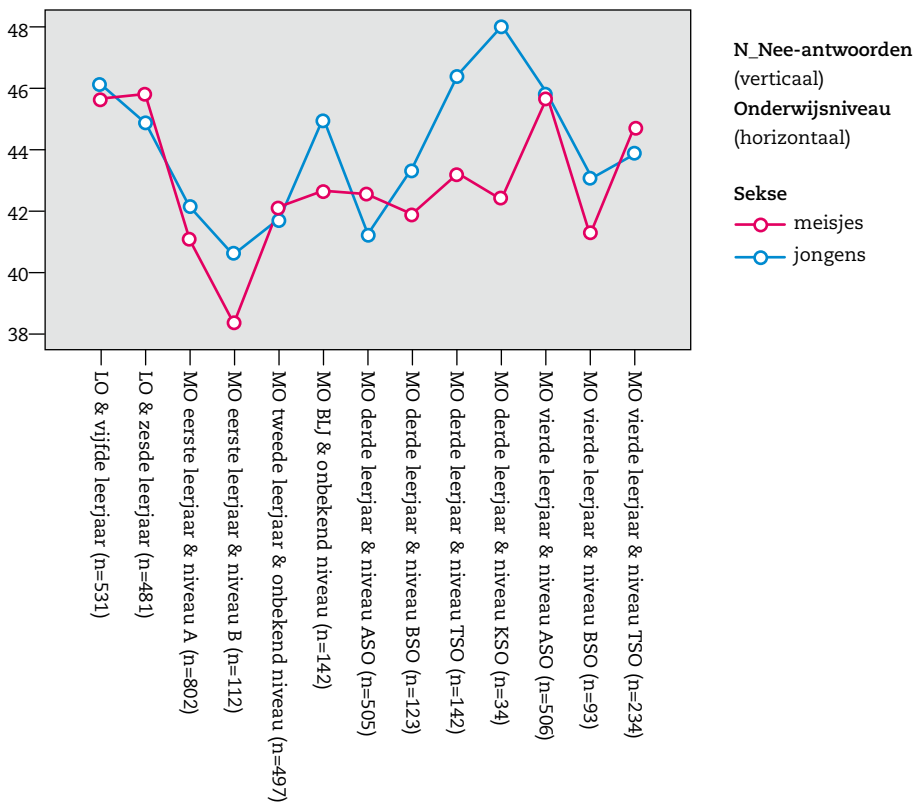
Figuur 17 Het gemiddelde aantal Ja-antwoorden per Niveau van opleidingen voor meisjes en jongens afzonderlijk

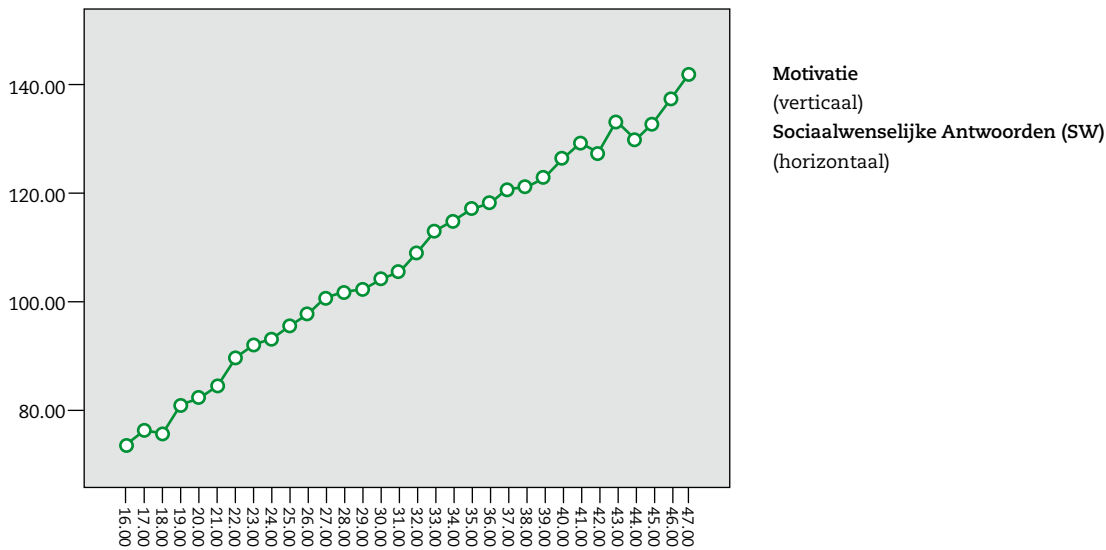
Figuur 18 Het gemiddelde aantal WeetNiet-antwoorden per Niveau van opleidingen voor meisjes en jongens afzonderlijk

Figuur 19 Het gemiddelde aantal Nee-antwoorden per Niveau van opleidingen voor meisjes en jongens afzonderlijk

Figuur 20 De positieve relatie tussen ruwe scores Sociaalwenselijke Antwoorden en ruwe score voor Motivatie

8.2 Relatie tussen Sociaalwenselijke Antwoorden en samengestelde schalen

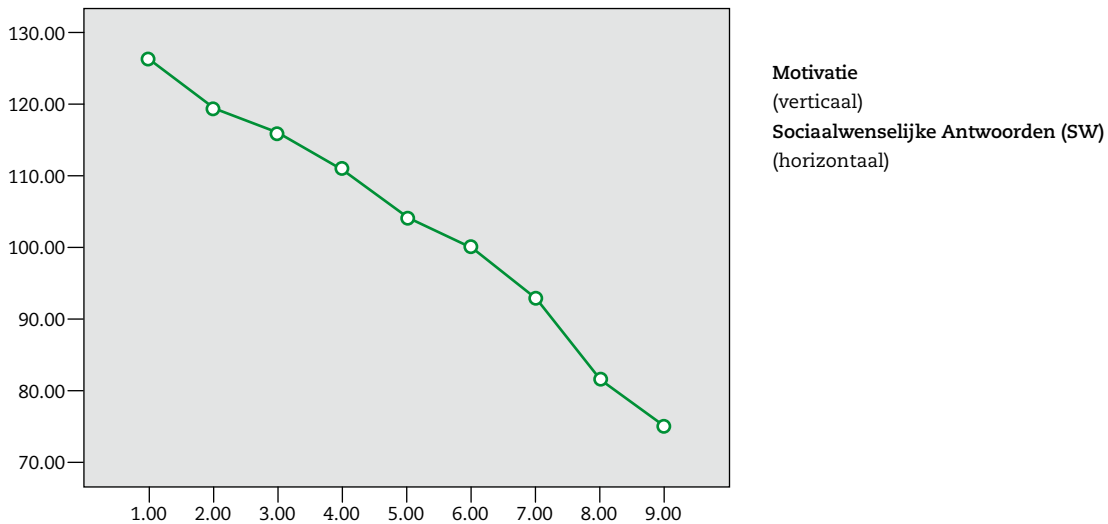
In de figuren die in deze paragraaf worden weergegeven wordt het verband gegeven tussen Sociaalwenselijke Antwoorden en de schalen Motivatie, Welbevinden, Zelfvertrouwen en de Algemene houding betreffende School & Zelf. Deze figuren geven een goed beeld van de mogelijke vertekening die antwoordneigingen hebben op de scores op de inhoudelijke schalen. De weergegeven relaties zijn goed vergelijkbaar met die tussen de SW-antwoorden en de respectievelijke basisschalen die onderdeel zijn van de samengestelde schalen.

De relaties worden hier op een bijzondere manier weergegeven. In Figuur 20 is de POSITIEVE relatie weergegeven tussen de *ruwe schaalcores* van de SW-antwoorden en de *ruwe scores* van de Motivatieschaal. De relatie is bijna rechtlijnig.

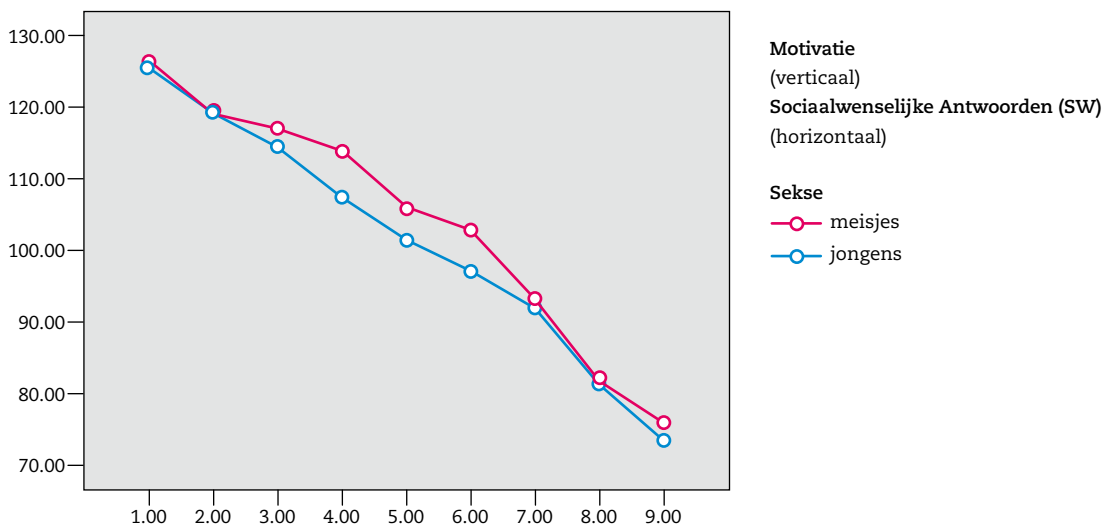
In de rapportage van leerlingen wordt niet gebruik gemaakt van de ruwe scores, maar van de norm-scores (staninescores) die anders zijn gecodeerd. Omdat veel SW-Antwoorden schadelijk zijn voor de scores op de basisschalen en de samengestelde schalen zijn de HOGE ruwe scores omgezet naar LAGE stanines van de SW-Antwoorden. Stanine 1 en 2 geeft nu aan dat de SW-Antwoorden negatieve indicaties vormen. Dat betekent: pas op er kan vertekening in de scores ontstaan van Motivatie omdat de veel of overdreven sociaalwenselijke antwoorden zijn gegeven. In Figuur 21 is te zien dat de positieve relatie tussen SW-antwoorden en Motivatie veranderd is in een negatieve relatie. In de volgende figuren is de interpretatie steeds: de *lage normscores* van de controle- en antwoordschalen betekenen veel antwoorden met negatieve gevolgen. In Figuur 21 moet duidelijk zijn dat een lage normscore (1 en 2) samengaat met een hoge score voor Motivatie, die mogelijk het gevolg is van veel SW-Antwoorden. Anderzijds gaan hoge normscores van SW samen met lage scores op Motivatie. Ook dat kan het gevolg zijn van een strenge antwoordneiging (het omgekeerde van sociaalwenselijk).

Ook Figuur 22 geeft aan dat stanine 1 en 2 (veel SW-Antwoorden) samengaat met zeer hoge scores op Motivatie en dat stanine 8 en 9 (weinig SW-Antwoorden) samengaat met zeer lage scores op Motivatie. De extreme scores op Motivatie kunnen dus 'verklaard' worden door de antwoordstijl van de leerlingen. Er is weinig verschil tussen meisjes en jongens.

Figuur 21 De negatieve relatie tussen normscores (stanines) van Sociaalwenselijke Antwoorden en ruwe scores van Motivatie

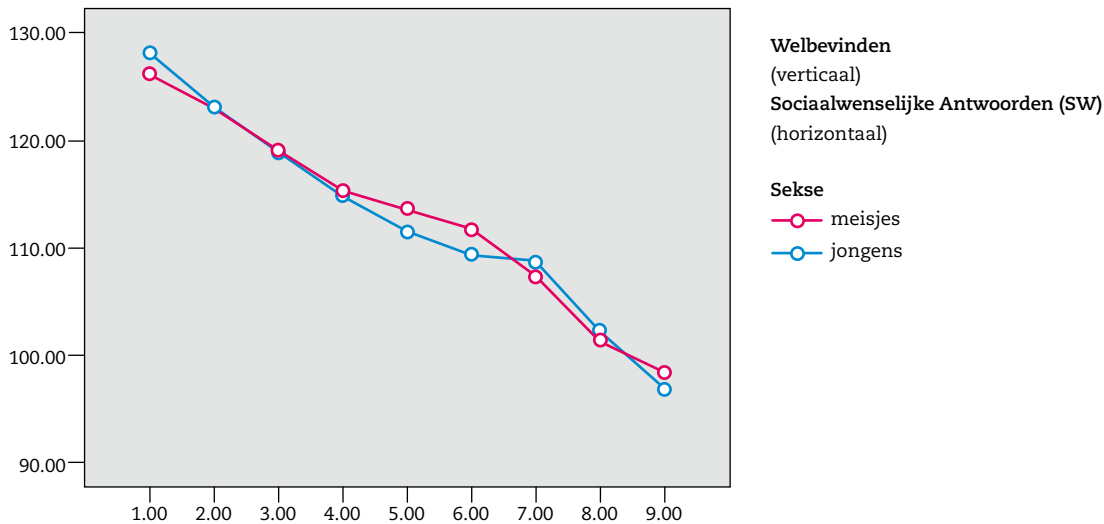
Figuur 22 De negatieve relatie tussen normscores (stanines) van Sociaalwenselijke Antwoorden en ruwe scores van Motivatie van meisjes en jongens

In Figuur 23 is de relatie tussen Sociaalwenselijke Antwoorden en Welbevinden vergelijkbaar met die in Figuur 22: Lage scores horizontaal (stanine 1 en 2, zeer sterke SW) gaan samen met hoge waarden voor Welbevinden (verticaal). Hoge scores horizontaal (stanines 8 en 9, heel weinig SW) gaan samen met lage scores op Welbevinden. Alleen het middengebied van SW (stanines 3-7) is minder kwetsbaar voor de scores van Welbevinden (110-120). Er is een klein verschil tussen meisjes en jongens.

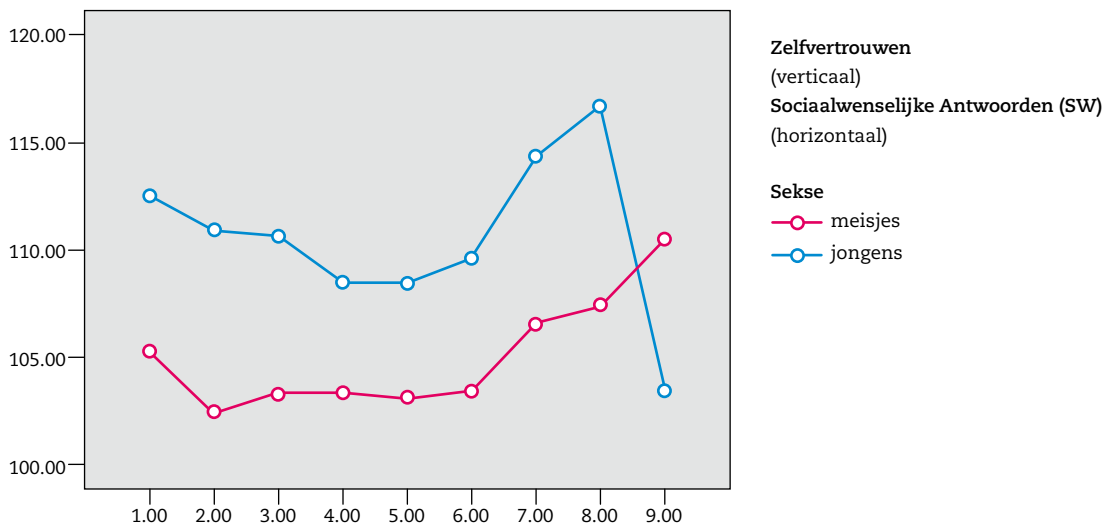
In Figuur 24 is de relatie weergegeven tussen Sociaalwenselijke Antwoorden en de Zelfvertrouwen. Dit figuur wijkt sterk af van de eerdere figuren (22, 23 en 25). Er is geen duidelijk effect van Sociaalwenselijke Antwoorden op het Zelfvertrouwen van meisjes en jongens. Het verband lijkt kromlijinig (zakt en stijgt afhankelijk van de stanines van SW). Hoge stanines van SW (weinig SW) hangen samen met hogere scores op Zelfvertrouwen. Bij stanine 9 (kleine groep) stort de score voor Zelfvertrouwen bij jongens in. De verschillen in scores voor Zelfvertrouwen verschillen sterk voor beide seksen.

Figuur 23 De negatieve relatie tussen normscores (stanines) van Sociaalwenselijke Antwoorden en ruwe scores van Welbevinden van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel SW-antwoorden. Dat hangt samen met hoge scores voor Welbevinden.
Weinig SW-antwoorden hangt samen met lage scores voor Welbevinden.

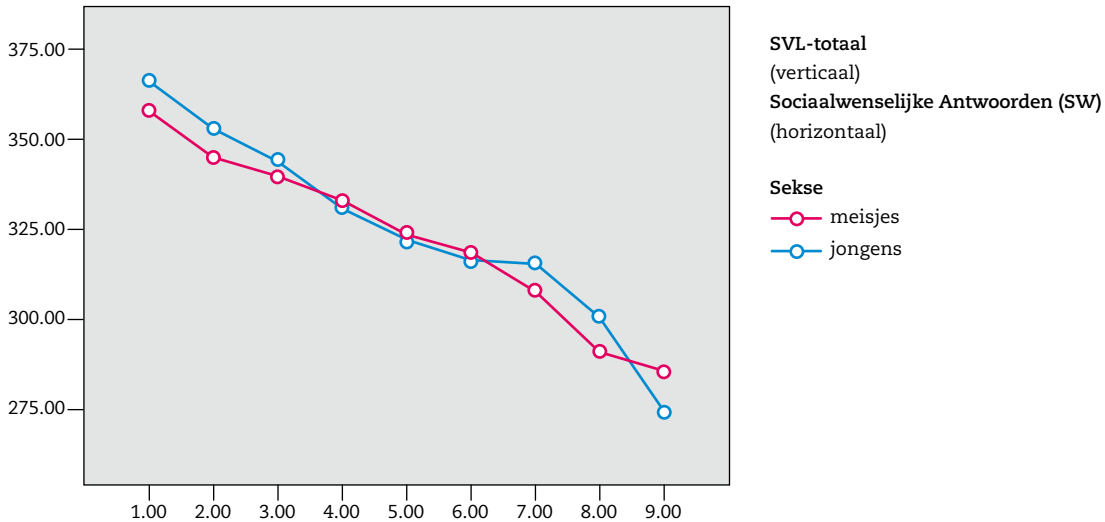
Figuur 24 De onduidelijke relatie tussen normscores (stanines) van Sociaalwenselijke Antwoorden en ruwe scores van Zelfvertrouwen van meisjes en jongens

Lage normscores (stanine 1 en 2) staan voor veel SW-antwoorden. Hoge normscores (8 en 9) staan voor weinig SW-antwoorden.
De relatie tussen SW-antwoorden en Zelfvertrouwen is onduidelijk; geen grote effecten.

In Figuur 25 is de relatie weergegeven tussen Sociaalwenselijke Antwoorden en SVL-Totaal. Dit figuur lijkt sprekend op de eerdere figuren (22 en 23). De opmerkingen daar zijn ook van toepassing op Figuur 25.

Figuur 25 De negatieve relatie tussen normscores (stanines) van Sociaalwenselijke Antwoorden en ruwe scores van SVL-totaal van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel SW-antwoorden. Dat hangt samen met hoge scores voor SVL-totaal. Weinig SW-antwoorden (stanines 8, 9) hangen samen met lage scores op SVL-totaal.

8.3 Relatie tussen aantal Tegenstrijdige Antwoorden en samengestelde schalen

De Figuren 26-29 betreffen de relaties tussen enerzijds Tegenstrijdige Antwoorden (horizontaal) en anderzijds de vier samengestelde schalen (Motivatie t/m SVL-Totaal). In vergelijking met Sociaal Wenselijke Antwoorden is de relatie met Tegenstrijdige Antwoorden precies omgekeerd.

Tegenstrijdige Antwoorden hebben een NEGATIEF effect op de schalen van de houdingen betreffende School & Zelf. Bij Tegenstrijdige Antwoorden heeft de leerling de formulering van de stelling niet goed begrepen. Dat leidt tot vaak een positief antwoord en vaak tot een negatief antwoord op vergelijkbare stellingen. Als dat veel gebeurt, dan heeft dat een negatief effect op de score van de houding. Als het weinig gebeurt heeft het een positief effect op de houding.

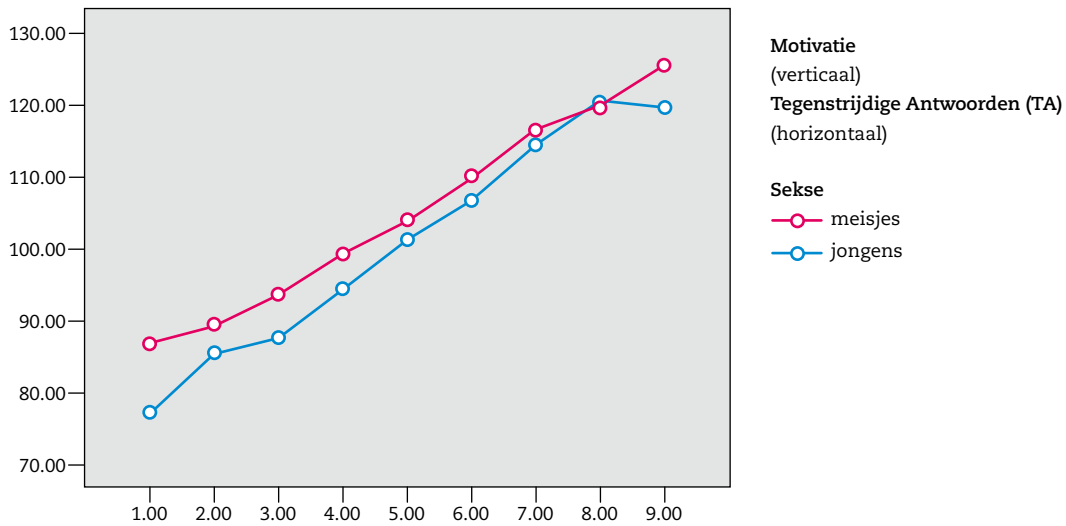
In Figuur 26 wordt bij een lage stanine (1 en 2, veel tegenstrijdige antwoorden) ook een lage score op Motivatie behaald. Bij een hoge stanine (8 en 9, weinig tegenstrijdige antwoorden) wordt een hoge score op motivatie bereikt. Er zijn weinig verschillen tussen meisjes en jongens. In het middengebied van de stanines lijken de scores van motivatie minder sterk aangetast door de Tegenstrijdige Antwoorden.

Figuur 27 geeft de relatie weer tussen Tegenstrijdige Antwoorden en Welbevinden. De relatie is vergelijkbaar met die van Figuur 26. De opmerkingen bij Figuur 25 zijn ook van toepassing op de eigenschappen van Figuur 27.

Figuur 28 geeft de relatie weer tussen Tegenstrijdige Antwoorden en Zelfvertrouwen. De relatie is vergelijkbaar met die van Figuur 24. Het is een kromlijinig verband (zakt en stijgt afhankelijk van de stanines van Tegenstrijdige Antwoorden). De verschillen tussen beide seksen zijn relatief groot. Bij hoge stanines (horizontaal weinig Tegenstrijdige Antwoorden) zijn de scores op Zelfvertrouwen hoger. Dat lijkt niet een effect van Tegenstrijdige Antwoorden, maar aan het ontbreken ervan.

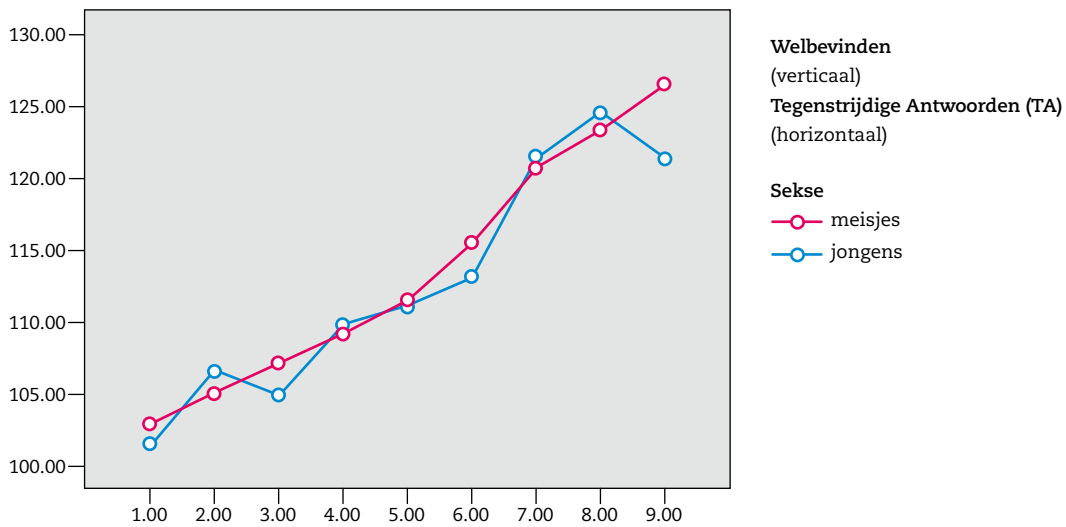
Figuur 29 geeft de relatie weer tussen stanines van Tegenstrijdige Antwoorden (horizontaal) en de scores op SVL-Totaal (verticaal). De relatie lijkt weer op die van eerdere figuren 25 en 26). De opmerkingen bij die eerdere figuren zijn ongeveer ook hier van toepassing: een sterk negatief verband, sterke vertekening van lage stanines (veel tegenstrijdige Antwoorden) op de lage scores van de SVL-Totaal, weinig verschillen tussen beide seksen.

Figuur 26 De positieve relatie tussen normscores (stanines) van Tegenstrijdige Antwoorden en ruwe scores van Motivatie van meisjes en jongens

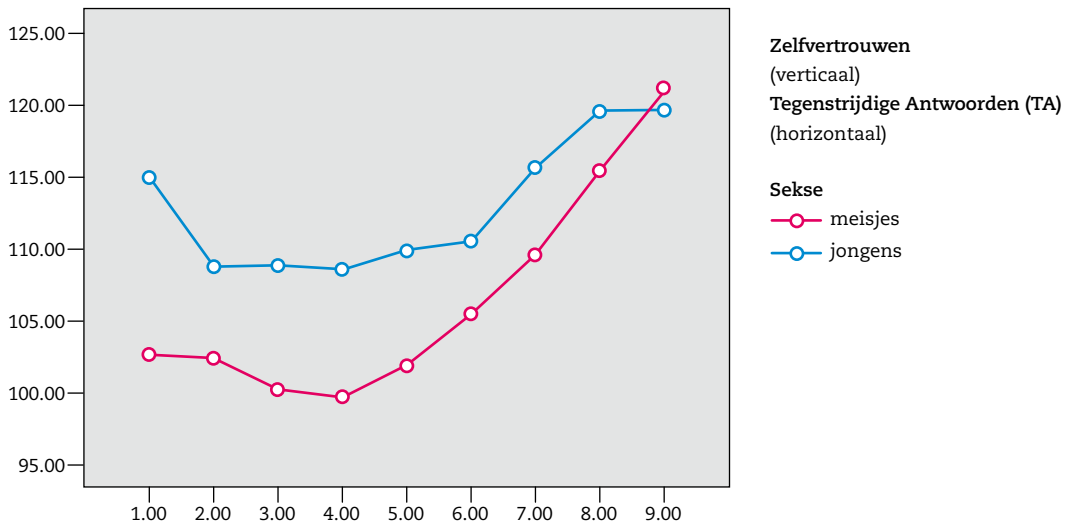
Lage normscores (1 en 2) staan voor veel TA-antwoorden. Dat hangt samen met lage scores voor Motivatie.
 Weinig TA-antwoorden (stanines 8, 9) hangen samen met hoge scores op Motivatie.

Figuur 27 De positieve relatie tussen normscores (stanines) van Tegenstrijdige Antwoorden en ruwe scores van Welbevinden van meisjes en jongens

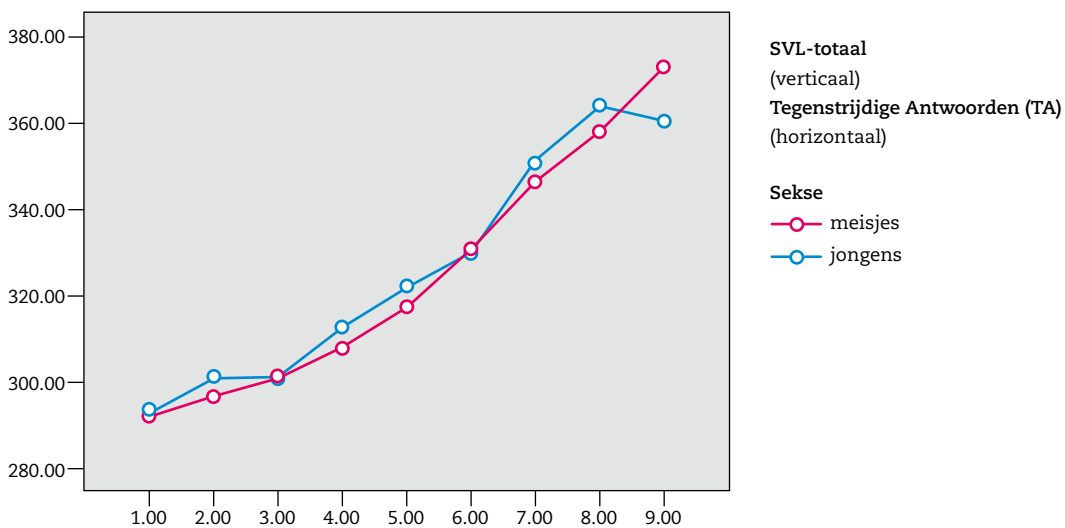
Lage normscores (1 en 2) staan voor veel TA-antwoorden. Dat hangt samen met lage scores voor Welbevinden.
 Weinig TA-antwoorden (stanines 8, 9) hangt samen met hoge scores op Welbevinden.

Figuur 28 De kromlijnige relatie tussen normscores (stanines) van Tegenstrijdige Antwoorden en ruwe scores van Zelfvertrouwen van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel TA-antwoorden. Dat hangt samen met lage scores voor Zelfvertrouwen. Weinig TA-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met hoge scores op Welbevinden.

Figuur 29 Positieve relatie tussen normscores (stanines) van Tegenstrijdige Antwoorden en scores van SVL-totaal voor meisjes en jongens

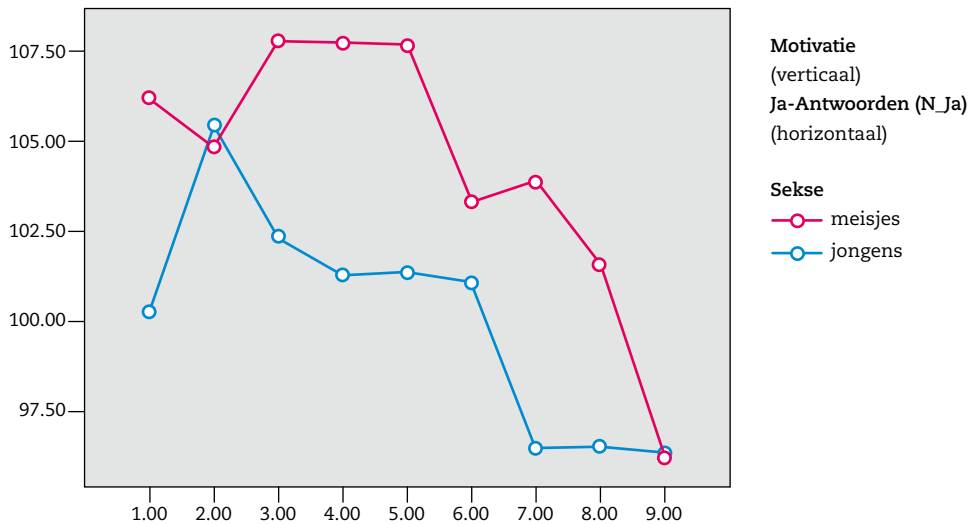
Lage normscores (1 en 2) staan voor veel TA-antwoorden. Dat hangt samen met lage scores voor SVL-totaal. Weinig TA-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met hoge scores op SVL-totaal.

8.4 Relatie tussen aantal JA-Antwoorden en samengestelde schalen

In de volgende figuren (Figuur 30 - Figuur 33) wordt de relatie weergegeven tussen enerzijds de stanines van het aantal malen JA antwoorden op de zinnen (horizontaal) en de scores op Motivatie (verticaal). Opvallend is dat de grafieken een kromlijnig verband (eerst stijgen daarna dalen) laten zien.

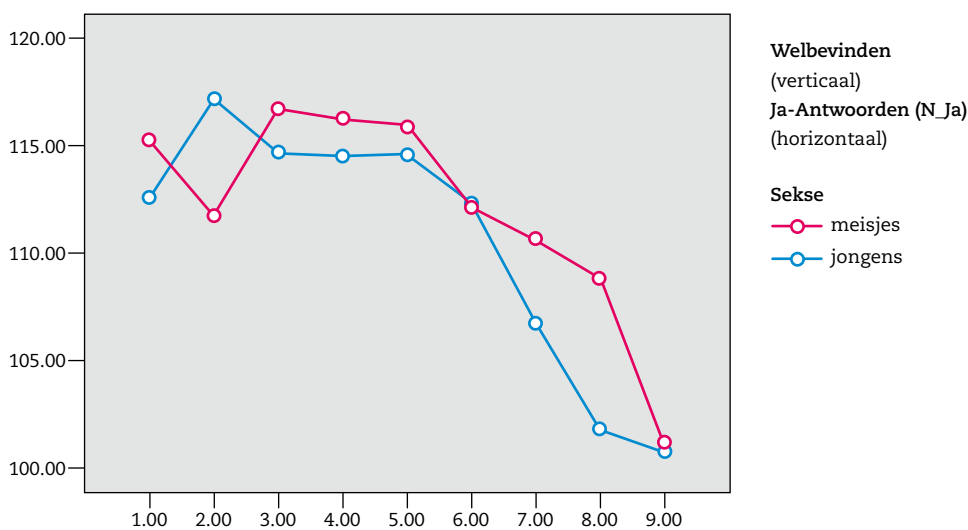
Figuur 30 geeft aan dat een hoge N_JA (stanine 1 en 2, veel gebruik van JA) samen gaat met gemiddelde Motivatie-scores, daarna zakt de Motivatie-score naar laag bij hoge stanines van N_JA (weinig gebruik van JA-antwoorden). De figuur kan ook als een negatief patroon gezien worden. Beide seksen laten verschillende verbanden zien Tussen N_JA en Motivatie.

Figuur 30 Negatieve relatie tussen normscores (stanines) van Aantal JA-Antwoorden en ruwe scores van Motivatie van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel JA-antwoorden. Dat hangt samen met hoge scores voor Motivatie.
Weinig JA-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met lage scores op Motivatie.

Figuur 31 Negatieve relatie tussen normscores (stanines) van Aantal JA-Antwoorden en ruwe scores van Welbevinden van meisjes en jongens

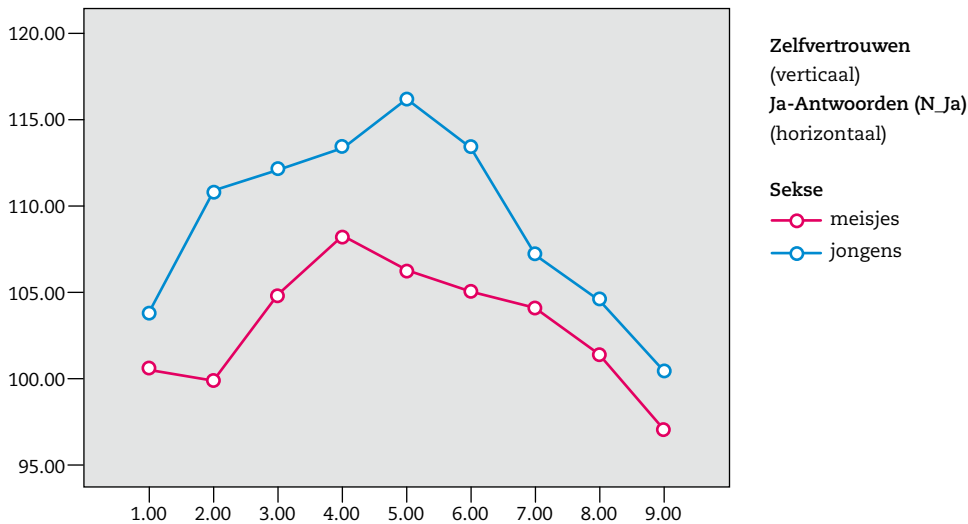

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel JA-antwoorden. Dat hangt samen met hoge scores voor Welbevinden.
Weinig JA-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met lage scores op Welbevinden.

Figuur 31 laat een vergelijkbaar patroon zien. Bij de relatief lage stanines (veel JA-Antwoorden, stanines 1-5) zijn de scores voor Welbevinden hoog. Daarna (stanines 6-9, weinig JA-Antwoorden) worden de scores voor Motivatie sterk minder. De beide seksen verschillen niet sterk in de profielen.

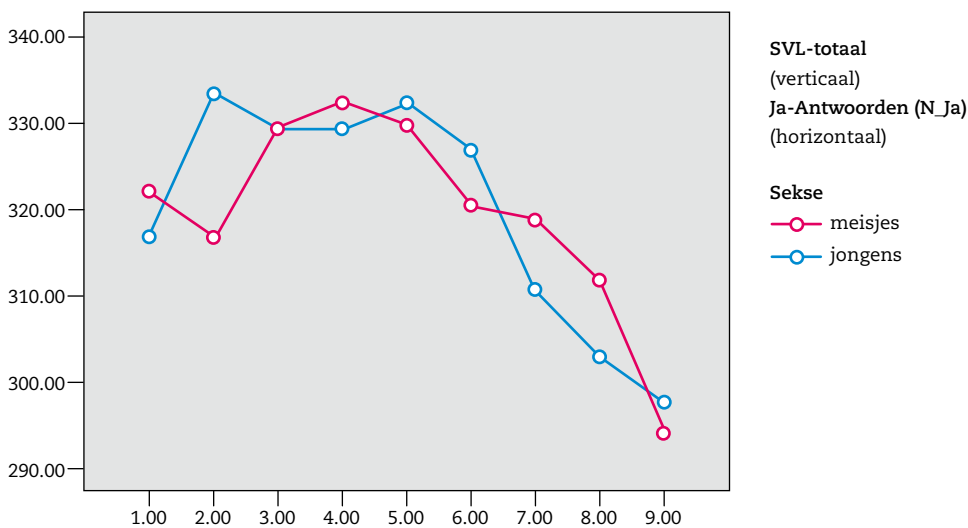
Figuur 32 is kromlijngig voor beide seksen. De relatie betreft N_JA en Zelfvertrouwen. Lage stanines voor N_JA (veel JA-Antwoorden) gaan samen met lage scores voor Zelfvertrouwen. Bij stijgen van de Stanines van N_JA stijgen de scores voor Zelfvertrouwen eerst en dalen daarna. Bij hoge stanines van N_JA (weinig JA-Antwoorden) zijn de scores van Zelfvertrouwen zeer laag. Beide seksen verschillen sterk in het profiel. Jongens hebben meer Zelfvertrouwen dan meisjes.

Figuur 32 kromlijnige relatie tussen normscores (stanines) van het aantal JA-Antwoorden en scores van Zelfvertrouwen van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel JA-antwoorden. Dat hangt samen met lage scores voor Zelfvertrouwen.
Weinig JA-antwoorden (stanines 8, 9) gaat ook samen met lage scores op Zelfvertrouwen.

Figuur 33 Kromlijnige relatie tussen normscores (stanines) van aantal JA-Antwoorden en scores van SVL-Totaal van meisjes en jongens

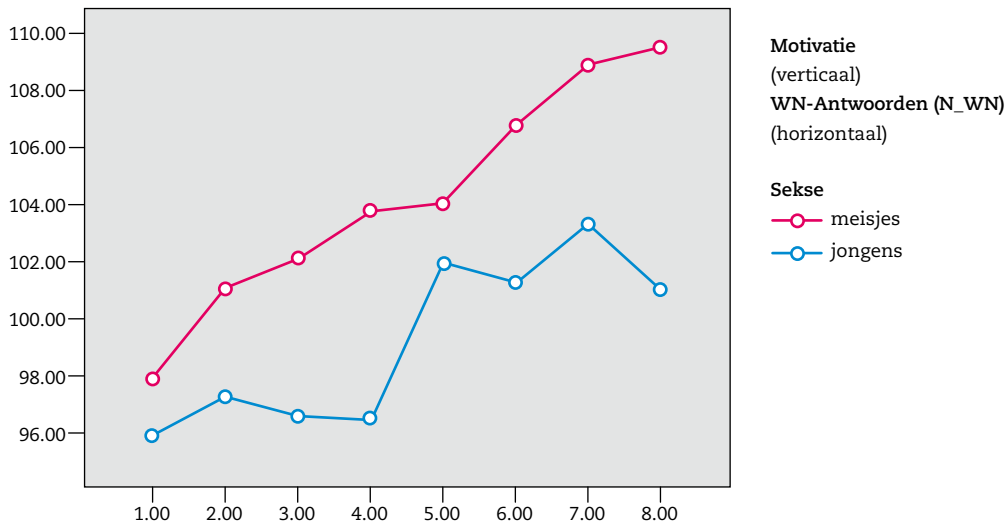
Lage normscores (1 en 2) staan voor veel JA-antwoorden. Dat hangt samen met hoge scores voor SVL-totaal.
Weinig JA-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met lage scores op SVL-totaal.

Figuur 33 geeft de relatie tussen stanines van N_JA en de scores op SVL-Totaal. De relaties van de figuur lijken op die van Figuur 30. Een kromlijnig of negatief verband tussen N_JA-Antwoorden en SVL-Totaal. Er zijn relatief weinig verschillen tussen beide seksen.

8.5 Relatie tussen aantal WeetNiet-Antwoorden en samengestelde schalen

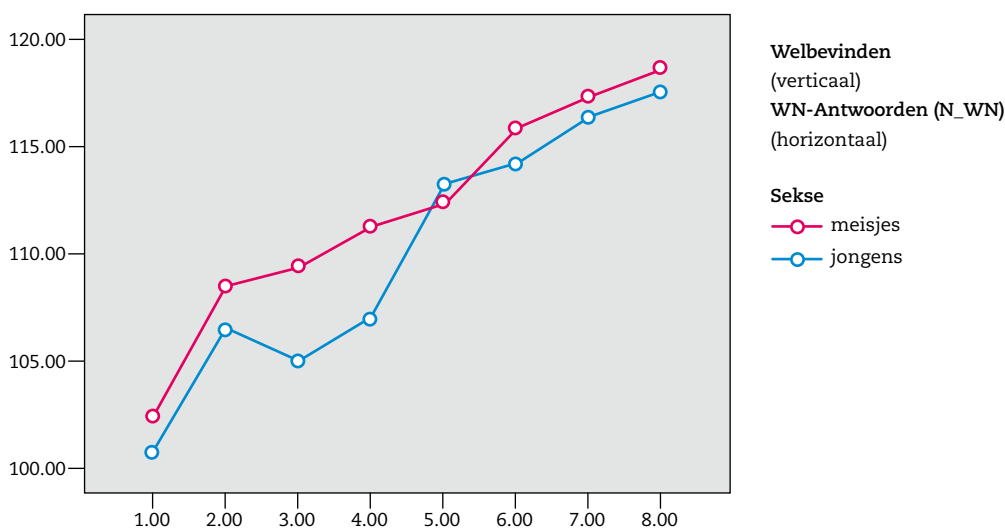
Figuur 34 t/m Figuur 37 geven het verband weer tussen de stanines van het aantal WN-Antwoorden bij de reactie op de zinnen van de Vlaamse SVL-i enerzijds en de scores op de samengestelde schalen anderzijds. Het gaat bij deze relaties om een POSTIEF verband.

Figuur 34 Positieve relatie tussen normscores (stanines) van aantal WN-Antwoorden en scores van Motivatie van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel WeetNiet-antwoorden. Dat hangt samen met lage scores voor Motivatie.
Weinig WeetNiet-antwoorden (stanine 8 en 9) hangt samen met hoge scores voor Motivatie.

Figuur 35 Postieve relatie tussen normscores (stanines) van aantal WN-Antwoorden en scores van Welbevinden van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel WeetNiet-antwoorden. Dat hangt samen met lage scores voor Welbevinden.
Weinig WeetNiet-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met lage scores op Welbevinden.

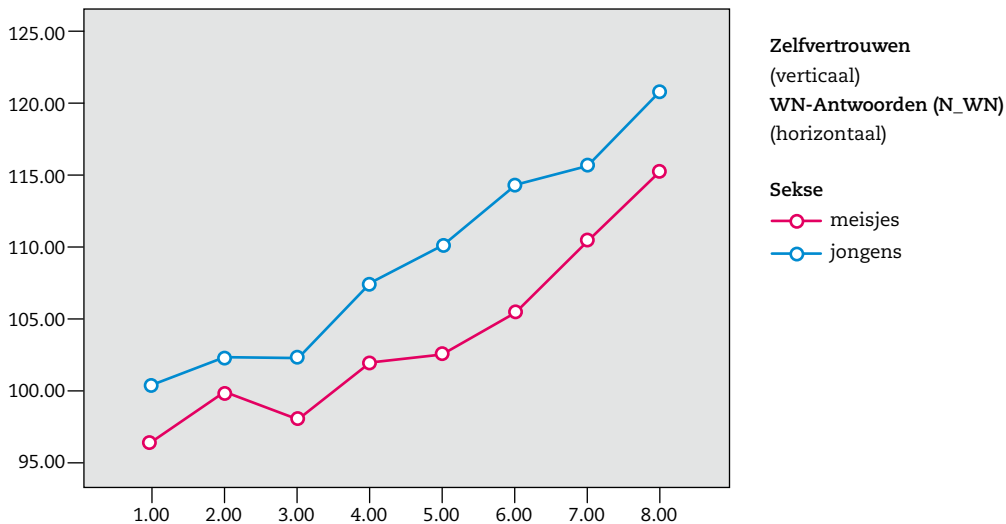
Figuur 34 geeft het verband weer van de stanine van N_WN-Antwoorden (horizontaal) en de scores van de schaal Motivatie (verticaal). Bij veel WN-Antwoorden (stanine 1 en 2) zijn de gemiddelde Motivatie-scores laag en bij weinig WN-Antwoorden (stanines 8 en 9) zijn de scores hoog. Veel WN-Antwoorden zijn dus schadelijk. De verschillen tussen beide seksen zijn relatief groot. Jongens zijn minder gemotiveerd.

Figuur 35 geeft een positief verband weer tussen N_WN-Antwoorden en de scores voor Welbevinden. Bij veel WN-Antwoorden (stanine 1 en 2) zijn de scores voor Welbevinden laag en bij weinig WN-Antwoorden (stanines 8 en 9) zijn de scores op Welbevinden hoog. Veel WN-Antwoorden zijn dus schadelijk. De verschillen tussen beide seksen zijn niet groot.

Figuur 36 geeft een positief verband weer tussen N_WN-Antwoorden en de scores voor Zelfvertrouwen. Bij veel WN-Antwoorden (stanine 1 en 2) zijn de scores voor Zelfvertrouwen laag en bij weinig WN-Antwoorden (stanines 8 en 9) zijn de scores op Zelfvertrouwen hoog. Veel WN-Antwoorden zijn dus schadelijk. Meisjes hebben minder Zelfvertrouwen.

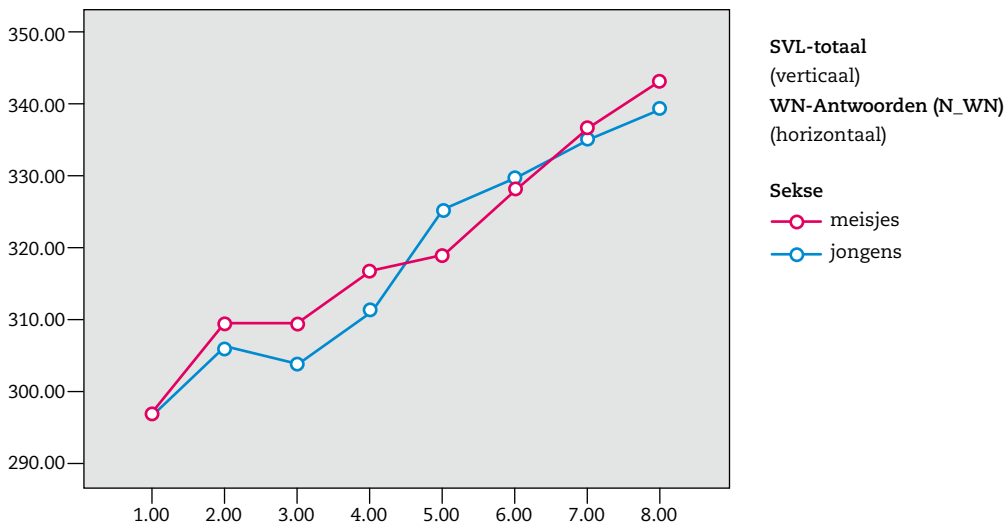
Figuur 37 geeft een positief verband weer tussen N_WN-Antwoorden en de scores voor SVL-Totaal. Bij veel WN-Antwoorden (stanine 1 en 2) zijn de scores voor SVL-Totaal laag en bij weinig WN-Antwoorden (stanines 8 en 9) zijn de scores op SVL-Totaal hoog. Veel WN-Antwoorden zijn dus schadelijk. Er zijn weinig verschillen tussen jongens en meisjes.

Figuur 36 Positieve relatie tussen normscores (stanines) van aantal WN-Antwoorden en scores van Zelfvertrouwen van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel WeetNiet-antwoorden. Dat hangt samen met lage scores voor Zelfvertrouwen.
Weinig WeetNiet-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met hoge scores op Zelfvertrouwen.

Figuur 37 Positieve relatie tussen normscores (stanines) van aantal WN-Antwoorden en scores van SVL-Totaal van meisjes en jongens

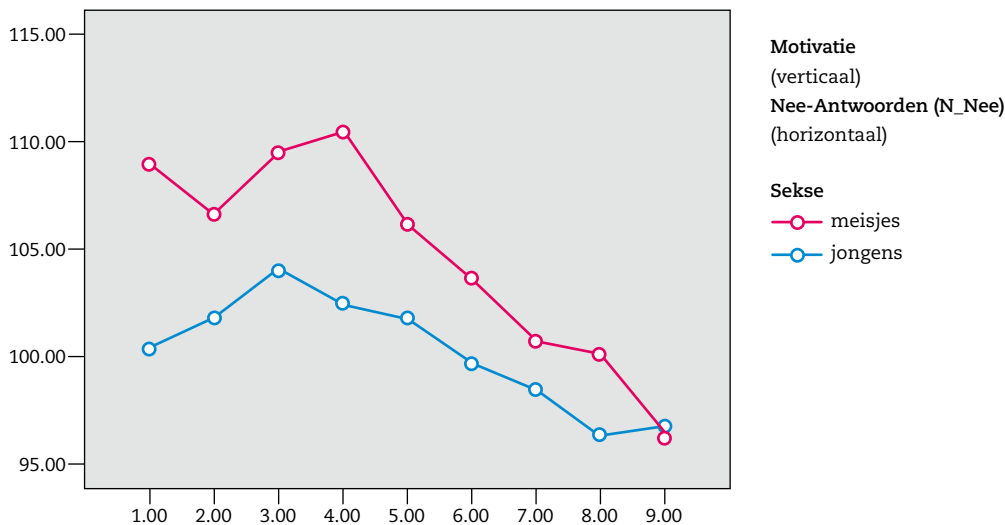
Lage normscores (1 en 2) staan voor veel WeetNiet-antwoorden. Dat hangt samen met lage scores voor SVL-totaal.
Weinig WeetNiet-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met hoge scores op SVL-totaal.

8.6 Relatie tussen aantal NEE-Antwoorden en samengestelde schalen

Figuur 37 t/m Figuur 40 geven het verband weer tussen de stanines van het aantal WN-Antwoorden bij de reactie op de zinnen van de Vlaamse SVL-i enerzijds en de scores op de samengestelde schalen anderzijds. Het gaat bij deze relaties om een NEGATIEF verband.

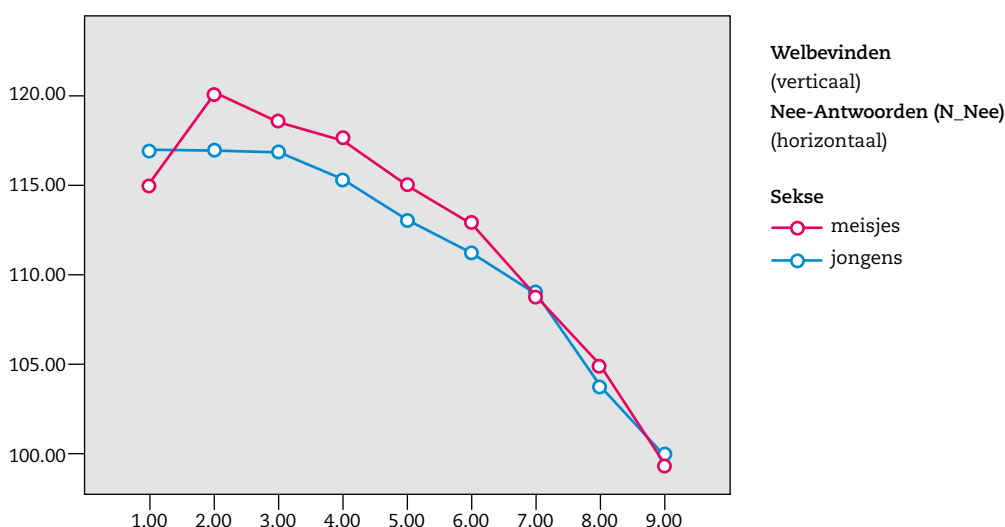
Figuur 38 geeft het verband weer van de stanine van N_NEE-Antwoorden (horizontaal) en de scores van de schaal Motivatie (verticaal). Bij veel NEE-Antwoorden (stanine 1 en 2) zijn de Motivatie-scores gemiddeld en bij weinig NEE-Antwoorden (stanines 8 en 9) zijn de scores laag. Veel NEE-Antwoorden zijn dus schadelijk. De verschillen tussen beide seksen zijn relatief groot.

Figuur 38 Negatieve relatie tussen normscores (stanines) van aantal NEE-Antwoorden en scores van Motivatie van meisjes en jongens

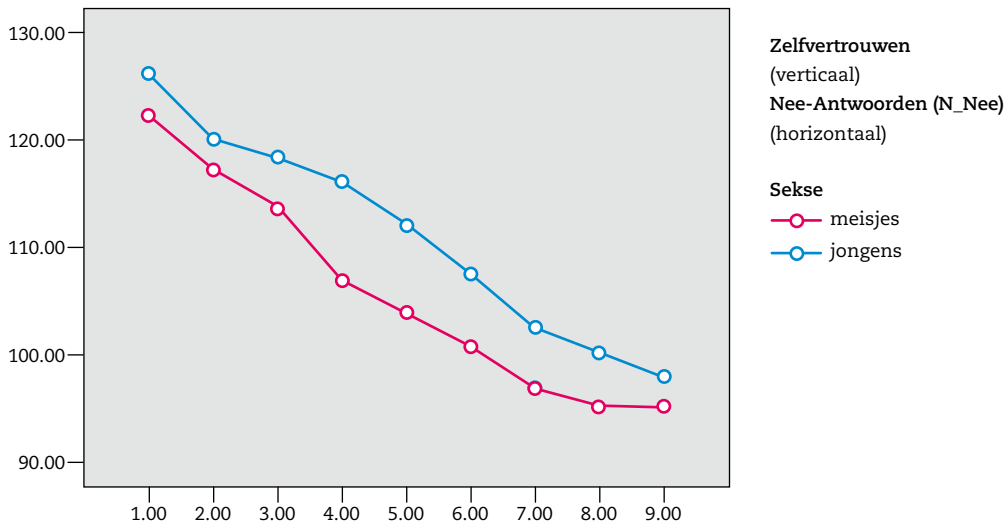
Lage normscores (1 en 2) staan voor veel Nee-antwoorden. Dat hangt samen met hoge scores voor SVL-totaal.
Weinig WeetNiet-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met lage scores op SVL-totaal.

Figuur 39 Negatieve relatie tussen normscores (stanines) van aantal NEE-Antwoorden en scores van Welbevinden van meisjes en jongens

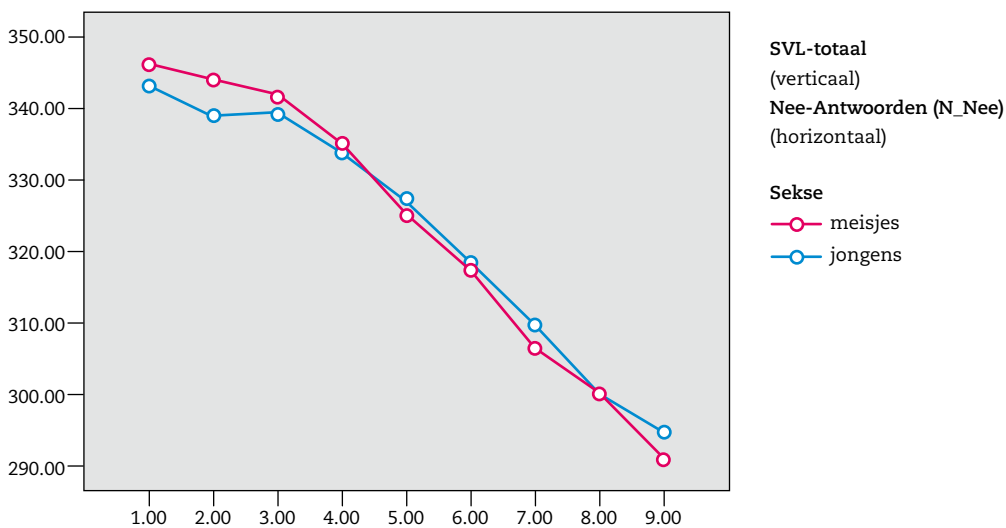
Lage normscores (1 en 2) staan voor veel Nee-antwoorden. Dat hangt samen met hoge scores voor Welbevinden.
Weinig Nee-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met lage scores op Welbevinden.

Figuur 40 Negatieve relatie tussen normscores (stanines) van aantal NEE-Antwoorden en scores van Zelfvertrouwen van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel Nee-antwoorden. Dat hangt samen met hoge scores voor Zelfvertrouwen. Weinig Nee-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met lage scores op Zelfvertrouwen.

Figuur 41 Negatieve relatie tussen normscores (stanines) van aantal NEE-Antwoorden en scores van SVL-Totaal van meisjes en jongens

Lage normscores (1 en 2) staan voor veel Nee-antwoorden. Dat hangt samen met hoge scores voor SVL-totaal. Weinig Nee-antwoorden (stanines 8, 9) gaat samen met lage scores op SVL-totaal.

Figuur 39 geeft een positief verband weer tussen N_NEE-Antwoorden en de scores voor Welbevinden. Bij veel NEE-Antwoorden (stanine 1 en 2) zijn de scores voor Welbevinden laag en bij weinig NEE-Antwoorden (stanines 8 en 9) zijn de scores op Welbevinden hoog. Veel NEE-Antwoorden zijn dus schadelijk. De verschillen tussen beide seksen zijn niet groot.

Figuur 40 geeft een positief verband weer tussen N_NEE-Antwoorden en de scores voor Zelfvertrouwen. Bij veel NEE-Antwoorden (stanine 1 en 2) zijn de scores voor Zelfvertrouwen laag en bij weinig NEE-Antwoorden (stanines 8 en 9) zijn de scores op Zelfvertrouwen hoog. Veel NEE-Antwoorden zijn dus schadelijk. Meisjes hebben minder Zelfvertrouwen.

Figuur 41 geeft een positief verband weer tussen N_NEE-Antwoorden en de scores voor SVL-Totaal. Bij veel NEE-Antwoorden (stanine 1 en 2) zijn de scores voor SVL-Totaal laag en bij weinig

NEE-Antwoorden (stanines 8 en 9) zijn de scores op SVL-Totaal hoog. Veel NEE-Antwoorden zijn dus schadelijk. Er zijn weinig verschillen tussen jongens en meisjes.

8.7 Relatie tussen aantal antwoordneigingen en samengestelde schalen

De verbanden tussen de vijf antwoordneigingen (SW, TA, N_JA, N_WN, N_NEE) enerzijds en de samengestelde schalen van de SVL-i (MOT, WEL, ZEL en SVL-totaal) kunnen als volgt worden samengevat.

Als een leerling een sterke antwoordneiging heeft, dan heeft die leerling een hoge ruwe score op die eigenschap. Die ruwe score wordt omgezet naar een lage stanine. De lage stanine is een *negatieve* indicatie. De zeer lage normscore (stanine 1 en 2) en zeer hoge normscores (stanine 8 en 9) zijn een indicatie voor een antwoordneiging die vertekening kan geven op de inhoudelijke schalen. Maar de hoge scores zijn waarschijnlijk schadelijker dan de lage.

Belangrijk voor de rapportage is de samenhang tussen antwoordneiging en de inhoudelijke schaal.

In het Overzicht 14 is die relatie weergegeven. In regel (1) is de stand gegeven van SW. Als de neiging sterk is, wordt dat aangegeven met een lage stanine. De lage stanine hangt samen met een hoge score op de SVL (tweede kolom). Geconstateerd is dat de relatie met de SVL drie maal negatief is (derde kolom) en één keer onduidelijk (met Zelfvertrouwen). Bij een zwakke antwoordneiging (vierde kolom) geeft dat een hoge stanine. De rapportage is eenvoudig.

Overzicht 14 Antwoordneigingen in relatie tot ruwe scores op samengestelde SVL-schalen

(1)	(2)	(3)	(4)
	Correlatie	Bij zwakke	Bij sterke
Vijf antwoordneigingen in stanines	Met	antwoordneiging	antwoordneiging
	SVL-schalen	(stanine 8, 9)	(stanine 1, 2)
(1) Sociaalwenselijke Antwoorden (SW)	3x negatief	lage SVLscores	hoge SVL-scores
(2) Tegenstrijdige Antwoorden (TA)	4x positief	hoge SVLscores	lage SVL-scores
(3) Aantal Ja-Antwoorden (N_JA)	4x krom	lage SVLscores	hoge SVLscores
(4) Aantal WeetNiet-Antwoorden (N_WN)	4x positief	hoge SVLscores	lage SVL-scores
(5) Aantal Nee-Antwoorden (N_NEE)	4x negatief	lage SVLscores	hoge SVLscores

Literatuur

Eerdere publicaties over de SVL

- Smits, J.A.E. (1974) *School- en Studievragenlijst en een beoordelingsmethode. Ontwikkeling en validering van instrumentaria voor begeleiding van leerlingen*. Verslag SVO-project 196. Tilburg: Stichting OM.
- Smits, J.A.E., m.m.v. de werkgroep BVO. *School en Studievragenlijst; Handleiding*. Nijmegen: Berkhout Nijmegen, 1976.
- Smits, J.A.E. en Vorst, H.C.M. (1982-2016) Redactie van de serie *Schoolvragenlijst (SVL) en School Attitude Questionnaire – Internet (SAQI)*
- Smits, J.A.E. & Vorst, H.C.M. (1982) *SchoolVragenLijst voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs; Handleiding voor gebruikers*. Nijmegen: Berkhout Nijmegen BV.
- Vorst, H.C.M. (1983) *SchoolVragenLijst voor Basisonderwijs en Voortgezet Onderwijs. SVL. Normen voor Vorm A per leerling, per vraag, per klas*. Nijmegen: Berkhout Nijmegen BV.
- Vorst, H.C.M. (1985) *SchoolVragenLijst voor Basisonderwijs en Voortgezet Onderwijs. SVL normen per leerling, per vraag, per klas*. Nijmegen: Berkhout Nijmegen BV.
- Smits, J.A.E. & Vorst, H.C.M. (1990) *SchoolVragenLijst voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Handleiding en verantwoording bij de SVL*. Herziene uitgave 1990 (2de druk). Nijmegen: Berkhout Nijmegen BV.
- Smits, J.A.E. & Vorst, H.C.M. (2000) *SchoolVragenLijst voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Handleiding en verantwoording bij de SVL*. Herziene uitgave 1990 (3de druk). Amsterdam: Pearson.
- Smits, J.A.E. & Vorst, H.C.M. (2008) *SchoolVragenLijst voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Handleiding en verantwoording bij de SVL*. Herziene uitgave 1990 (4de druk). Amsterdam: Pearson.
- Vorst, H.C.M. (2010). *Korte Gebruikershandleiding bij de School Attitude Questionnaire – Internet*.

Netwerkanalyses

- Cramer, Angelique O.J. (2013) *The Glue of Abnormal Mental Life. Networks of Interacting Thoughts, Feelings and Behaviors*. Ph.D. Thesis, University of Amsterdam.
- Cramer, A.O.J., Waldorp, L.J., van der Maas, H.L.J., & Borsboom, D. (2010) Comorbidity: A network perspective. *Behavioral and Brain Sciences*, 33, 137-193
- Ende, R. Van den, & Vorst, H.C.M. (2015) *Sociale en emotionele intelligentie en persoonlijkheid in relatie tot depressie. Een exercitie in netwerkanalyses*. Intern rapport. Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Psychologische Methoden Leer.
- Ende, R. van den, & Vorst, H.C.M. (2016). *Netwerkanalyses van de Vlaamse SchoolVragenLijst*. Intern rapport. Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Psychologische Methoden Leer.
- Epskamp, S., Cramer, A.O.J., Waldorp, L.J., Schmittmann, V.D., & Borsboom, D. (2012). qgraph: network visualizations of relationships in psychometric data. *Journal of Statistical Software*, 48, 1-18.

SAQI Internationaal

Dijk, Jessica van (1991) *Motivatie, Satisfactie en Zelfvertrouwen van leerlingen uit negen landen. Passing van een driefactormodel afhankelijk van onderwijsniveau, antwoordneigingen en vorm van de SAQI*. Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Psychologische Methoden Leer.

Website van de Testuitgever VorstMulder

David, S.A.D. & H.C.M. Vorst (2007) *Technische Rapport SVL-Norm 2005-2007*

Vorst, H.C.M. & David, S.A.D. (2008) *Technische Handleiding School Attitude Questionnaire – Internet*

Vorst, H.C.M. (2008) *Gebruikershandleiding School Attitude Questionnaire – Internet*

Vorst, H.C.M. (2012) *Analyse van stanines van de schalen van de SAQI-ADAPTIEF op drie niveaus; schooljaar 2010-2011*. Amsterdam, Testuitgevers VorstMulder.

Vorst, H.C.M. (2014) *Pesten op Nederlandse scholen; Augustus 2009 tot en met Augustus 2014*. Amsterdam, Testuitgevers VorstMulderBV.

Yurdakul, Umit (2014) *Het Vroegtijdig Signaleren van Sociaal-Emotionele Problemen en Gedragsproblemen bij Adolescenten op Middelbare Scholen met Behulp van een Semi-gestructureerd Interview*. Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Psychologische Methoden Leer.

Deboutte, Gie (2008) *Pesten en geweld op school: Handreiking voor een daadkrachtig schoolbeleid*. In opdracht van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming.

Producten

M.W. Heerding en H.C.M. Vorst *WWW.SAQI.NL 2005-2009*

Digitale SVL voor basisonderwijs en Voortgezet Onderwijs.

VorstMulder BV & Stipp Deventer *WWW.SAQI.NL 2009-*

Digitale, adaptieve en auditief ondersteunde School Attitude Questionnaire – Internet.

Digitale, adaptieve en auditief ondersteunde School Attitude Questionnaire – Internet (Compact).

Digitale, auditief ondersteunde SchoolVragenLijst voor BasisOnderwijs en Voortgezet Onderwijs.

Digitale, auditief ondersteunde SchoolVragenLijst voor Lager en Secundair Onderwijs Vlaanderen.

Digitale, auditief ondersteunde SchoolVragenLijst voor Lager en Secundair Onderwijs Engels.

Bijlage 1 Netwerkanalyses Vlaamse SchoolVragenLijst-internet

Glassographs

Op diverse plaatsen in de handleiding zijn kleurrijke plaatjes opgenomen van bolletjes. Dat zijn de resultaten van netwerkanalyses. De bolletjes vertegenwoordigen gemeten eigenschappen (schalen of reacties op zinnen). De bolletjes hebben namen (afkortingen) en kleuren. Gelijke kleuren hebben te maken met vergelijkbare eigenschappen. Tussen de bolletjes zijn meestal lijnen weergegeven. De lijnen geven de verbanden aan tussen de eigenschappen (correlaties, partiële correlaties of gewichten van analyses). Groene lijnen zijn positieve en rode lijnen zijn negatieve verbanden. De dikte van de lijnen geven de sterkte aan van het verband. Glassograph is de naam van een speciale netwerkanalyse. Bij netwerken van enige omvang zijn er vele lijnen tussen vele bolletjes. Dat hindert de doelstelling van de netwerkanalyse: visuele duidelijkheid en zuinigheid. Die doelstelling wordt nagestreefd door per bolletje na te gaan wat zijn de belangrijke, statistisch significante verbanden en welke zijn de te verwaarlozen verbanden. De laatste worden niet meer in het netwerk weergegeven. De beslissingsregels worden toegepast afhankelijk van diverse criteria.

Soms zijn de lijnen verdwenen omdat er te zwakke verbanden zijn tussen alle meetpunten of omdat geen significantie wordt bereikt vanwege gebrekkige statistische power, dus vanwege te weinig waarnemingen. De ordening van de netwerken is meestal in een cirkel. Soms omdat dit opgegeven is en soms vanuit de berekende centraliteitsmaten: 'Betweenness', 'Closeness' en 'Strength'.

De netwerken van de SVL-i zijn zodanig gekozen dat deze zonder getallen in tabellen een idee geven van de structurele kenmerken van de Vlaamse SVL-i: de schalen, de items en de kenmerken van de leerlingen. Er zijn analyses van de schalen per vorm alleen (netwerken van 9-20 en 18-40 knopen), van de items alleen per vorm (netwerken van 72-180 knopen) en van items en schalen per vorm (netwerken van 73-85, 145-180 en 164-200). De analyses zijn ook interessant omdat hier sprake is van weinig toegepaste technieken. Het verwijderen van vele verbanden met beperkte betekenis en het bewaren van de meest sterke is een relatief nieuw model. Ook het visualiseren van de uitkomsten kan tot nieuwe inzichten leiden.

Overzicht

Introductie van methode van netwerkanalyse, na pagina 13 (G1-G3)

Wat zijn de verschillende benaderingen?

- (1) SVL-i: 20 schalen intercorrelaties (n=4211)
- (2) SVL-i: 20 schalen partiële correlaties (n=4211)
- (3) SVL-i: 20 schalen in glassomodel (n=4211)

Analyses op 20 schalen over diverse onderwijsgroepen, na pagina 26 (G4-G7)

Wat is de invloed van de soorten leerlingen op de netwerkstructuur?

- (4) SVL-i: 20 schalen in Glassomodel, jongens; n=1980
- (5) SVL-i: 20 schalen in Glassomodel, meisjes; n=2231
- (6) SVL-i: 20 schalen in Glassomodel, LO leerjaar 5; n=497
- (7) SVL-i: 20 schalen in Glassomodel, LO leerjaar 6; n=481
- (8) SVL-i: 20 schalen in Glassograph, SO leerjaar 1A; n=802
- (9) SVL-i: 20 schalen in Glassograph, SO leerjaar 2; n=497
- (10) SVL-i: 20 schalen in Glassograph, SO leerjaar 3 ASO; n=505
- (11) SVL-i: 20 schalen in Glassograph, SO leerjaar 4 ASO; n=506
- (12) SVL-i: 20 schalen in Glassograph, SO leerjaar 3 KSO; n=34

Afbouw van 18 naar 9 schalen van drie vormen AB, A en B, Glassograph, na pagina 55 (G8-G18)

Welke netwerkstructuur geeft de beste representatie van het meetmodel?

- (13) SVL-i: 18 schalen Vorm AB (zonder twee pestschalen); n=4211
- (14) SVL-i: 18 schalen Vorm A (zonder twee pestschalen); n=4211
- (15) SVL-i: 18 schalen Vorm B (zonder twee pestschalen); n=4211
- (16) SVL-i: 15 schalen Vorm AB (zonder 2 pestschalen en 3 antwoordschalen [JA, WN, NEE]); n=4211
- (17) SVL-i: 15 schalen Vorm A (zonder 2 pestschalen en 3 antwoordschalen [JA, WN, NEE]); n=4211
- (18) SVL-i: 15 schalen Vorm B (zonder 2 pestschalen en 3 antwoordschalen [JA, WN, NEE]); n=4211
- (19) SVL-i: 13 schalen Vorm AB (zonder 2 pestschalen, 2 controleschalen en 3 antwoordschalen [SVL-meetmodel]); n=4211
- (20) SVL-i: 13 schalen Vorm A (zonder 2 pestschalen, 2 controleschalen en 3 antwoordschalen [SVL-meetmodel]); jongens; n=1980
- (21) SVL-i: 13 schalen Vorm B (zonder 2 pestschalen, 2 controleschalen en 3 antwoordschalen [SVL-meetmodel]); meisjes; n=2231
- (22) SVL-i: 12 schalen Vorm AB (zonder 2 pestschalen, 2 controleschalen, 3 antwoordschalen en SVL-Totaal); n=4211
- (23) SVL-i: 12 schalen Vorm A (zonder 2 pestschalen, 2 controleschalen, 3 antwoordschalen en SVL-Totaal); n=4211
- (24) SVL-i: 12 schalen Vorm B (zonder 2 pestschalen, 2 controleschalen, 3 antwoordschalen en SVL-Totaal); n=4211
- (25) SVL-i: 9 basisschalen Vorm AB; n=4211
- (26) SVL-i: 9 basisschalen Vorm A; n=4211
- (27) SVL-i: 9 basisschalen Vorm B; n=4211

Herhaling van (22) modellen 1-27: Het fraaie meetmodel van SVL-i

Opbouw van 9 A-schalen en 9 B-schalen (18 A en B) naar 19 A-schalen en 19 B-schalen (38 A en B) in één Glassomodel, na pagina 84

Zijn de netwerkstructuren van Vorm A en Vorm B vergelijkbaar en zijn Vorm A en Vorm B mogelijk parallel?

- (28) SVL-i: 2x9 Glassomodel van 18 basisschalen, Vorm A & Vorm B; n=4211
- (30) SVL-i: 2x13 Glassomodel van 18 basis- en 6 hoofdschalen, Vorm A & Vorm B; n=4211
- (31) SVL-i: 2x15 Glassomodel van 18 basis- en 6 hoofdschalen 2 SVL-totaal en 4 controleschalen, Vorm A & Vorm B; n=4211
- (32) SVL-i: 2x18 Glassomodel van 18 basis- en 6 hoofdschalen, 2 SVL-totaal, 4 controle- en 6 antwoordschalen, Vorm A & Vorm B; n=4211
- (33) SVL-i: 2x20 Glassomodel van 18 basis- en 6 hoofdschalen, 2 SVL-totaal, 4 controle-, 6 antwoord- en 4 pestschalen, Vorm A & Vorm B

Introductie van de analyses op item-niveau, in één Glassomodel, na pagina 100 (G25-G26)
Vormen de netwerken de items de drie belangrijke clusters van Motivatie, Welbevinden en Zelfvertrouwen?

- (34) SVL-i: Glassomodel van 144 items Vorm AB; n=4211
- (35) SVL-i: 72 basisschaalitems in Glassograph Vorm A n=4211
- (36) SVL-i: 72 basisschaalitems in Glassograph Vorm B n=4211

Opbouw van de analyses op itemniveau met toenemend aantal schalen (G27-G32)

Hoe beïnvloeden de schalen de structuur van de item-netwerken?

- (37) SVL-i: Glassomodel van 144 items en 9 basisschalen Vorm AB; n=4211
- (38) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen; Glassograph van Vorm A; n=4211
- (39) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen; Glassograph van Vorm B; n=4211
- (40) SVL-i: 144 items en 9 basisschalen, drie samengestelde schalen Vorm AB, in een Glassograph; n=4211
- (41) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen, drie samengestelde schalen; Glassograph van Vorm A; n=4211
- (42) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen, drie samengestelde schalen; Glassograph van Vorm B; n=4211
- (43) SVL-i: 144 items en 9 basisschalen, drie samengestelde schalen en de totaalscore; Glassograph van Vorm AB; n=4211
- (44) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen, drie samengestelde schalen en de totaalscore; Glassograph van Vorm A; n=4211
- (45) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen, drie samengestelde schalen en de totaalscore; Glassograph van Vorm B; n=4211

Afbouw van de analyses op itemniveau met afnemend aantal schalen, na pagina 115 (G33-G38)

Hoe beïnvloeden de schalen de structuur van de item-netwerken?

- (46) SVL-i: 144 items en 9 basisschalen en een totaal; Glassograph van Vorm AB; n=4211
- (47) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen en een totaal; Glassograph van Vorm A; n=4211
- (48) SVL-i: 72 items en 9 basisschalen en een totaal; Glassograph van Vorm B; n=4211
- (49) SVL-i: 144 items en 3 samengestelde schalen; Glassograph van Vorm AB; n=4211
- (50) SVL-i: 72 items en 3 samengestelde schalen; Glassograph van Vorm A; n=4211
- (51) SVL-i: 72 items en 3 samengestelde schalen; Glassograph van Vorm B; n=4211
- (52) SVL-i: 144 items en de totaalscore; Glassograph van Vorm AB; n=4211
- (53) SVL-i: 72 items en de totaalscore; Glassograph van Vorm A; n=4211
- (54) SVL-i: 72 items en de totaalscore; Glassograph van Vorm B; n=4211

Analyses van 164 items en 20 schalen over diverse onderwijsgroepen, na pagina 132 (G39-G42)

Wat is de invloed van de soorten leerlingen op de netwerkstructuur?

- (55) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 164 items_20 schalen; n=4211
- (56) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 164 items_20 schalen; LO leerjaar 5; n=497
- (57) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 164 items_20 schalen; LO leerjaar 6; n=481
- (58) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 164 items_20 schalen; SO leerjaar 1A; n=802
- (59) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 164 items_20 schalen; SO leerjaar 2; n=497
- (60) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 164 items_20 schalen; SO leerjaar 3 ASO; n=505
- (61) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 164 items_20 schalen; SO leerjaar 4 ASO; n=506
- (62) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 164 items_20 schalen; SO leerjaar 3 KSO; n=34

Analyses van 1800 items en 20 schalen over diverse onderwijsgroepen, na pagina 156 (G43-G46)

Wat is de invloed van de soorten leerlingen op de netwerkstructuur?

- (63) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 180 items en 20 schalen; alle niveaus; n=4211
- (64) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 180 items en 20 schalen; LO leerjaar 5; n=497

- (65) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 180 items en 20 schalen; LO leerjaar 6; n=481
- (66) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 180 items en 20 schalen; SO leerjaar 1; n=802
- (67) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 180 items en 20 schalen; SO leerjaar 2; n=497
- (68) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 180 items en 20 schalen; SO leerjaar 3; n=505
- (69) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 180 items en 20 schalen; SO leerjaar 4; n=506
- (70) SVL-i: Glassograph van Vorm AB; 180 items en 20 schalen; SO leerjaar 3; n=34

Netwerkanalyses ter lering en vermaak

Bijlage 2 Analyse van de normgroepen

Verwijdering van KSO leerjaar 3

Omdat de onderzoeksgroep een representatieve steekproef is waren sommige groepen (bijvoorbeeld KSO leerjaar 3) kleiner dan andere groepen. Ook bleek dat er geen leerlingen uit KSO leerjaar 4 waren opgenomen in de steekproef. Om deze reden kon KSO 3 niet worden samengevoegd met een groep die hier vergelijkbaar mee zou zijn en kon de groep KSO niet worden vergroot. Door het weinige aantal leerlingen in deze categorie (KSO 3 bestond uit 34 leerlingen) kon deze groep daarom niet verder worden meegenomen in het berekenen van de normen voor verschillende norm-groepen. Wanneer de andere normgroepen wel betrouwbaar zijn en een goede predictieve validiteit hebben kan er verder onderzoek worden gedaan om ook een norm voor KSO-leerlingen te vormen. Hiervoor is dan een steekproef nodig met genoeg leerlingen die de richting KSO volgen.

Kruistabellen van sekse en niveauID, klasniveau, opleidingsniveau

Sekse per niveauID; een combinatie van klasniveau en opleidingsniveau (zie Figuur B1)

Er bleek een significante relatie tussen de sekse van de leerlingen en het niveauID, $\chi^2(11) = 25.79$, $p = .007$. Per verschillend niveau (klasniveau en opleidingsniveau) verschilde de verhouding tussen jongens en meisjes.

Dit werd opgesplitst door te kijken naar de verdeling van de sekse per klasniveau en per opleidingsniveau apart.

Sekse per klasniveau: Ook was er een significante relatie tussen de sekse van de leerlingen en het niveauID, $\chi^2(5) = 13.14$, $p = .022$. De verhouding jongens/meisjes verschilde dus per leerjaar. Per leerjaar waren hierbij de verschillende opleidingsniveaus samengevoegd.

Sekse per opleidingsniveau: Daarnaast was er een significante relatie tussen de sekse van de leerlingen en het opleidingsniveau, $\chi^2(5) = 20.05$, $p = .001$. De verhouding jongens/meisjes verschilde dus per opleidingsniveau. Per opleidingsniveau waren hierbij de verschillende leerjaren samengevoegd.

Meerwegsvariantie-analyse over Houding tav school & zelf per niveauID en sekse

Er is een meerwegsvariantie analyse (Factorial ANOVA) gedaan over de scores op de SVL, versie AB, waarbij niveauID, sekse en de interactie tussen niveauID en sekse mee werden genomen als factoren. Er bleek een significant hoofdeffect van sekse te bestaan, $F(1, 4153) = 7.06$, $p = .008$, $\eta_p^2 < .01$, waarbij meisjes ($M = 323.20$, $SD = 42.86$) lager scoorden dan jongens ($M = 323.94$, $SD = 41.54$). Ook bleek er een hoofdeffect van niveauID, $F(11, 4153) = 35.67$, $p < .001$, $\eta_p^2 = .09$ te bestaan. Verder bleek er daarnaast

nog een significante interactie te bestaan tussen sekse en niveauID, $F(11, 4153) = 4.26, p < .001, \eta_p^2 = .01$. De verschillen in scores op de SVL tussen leerlingen van verschillende niveaus (niveauID) zullen verder worden uitgewerkt bij het vormen van de normgroepen. Dan zal gekeken worden waar die verschillen precies liggen en welke groepen wel met elkaar vergeleken kunnen worden en welke niet.

Gelijkoortige resultaten werden gevonden bij een meerwegsvariantieanalyse over de scores op de SVL, versie A. Ook hier bleek een significant hoofdeffect van sekse te bestaan, $F(1, 4153) = 4.03, p = .045, \eta_p^2 < .01$. Hier scoorden meisjes ($M = 162.02, SD = 21.75$) echter hoger dan jongens ($M = 161.87, SD = 21.19$). Ook bleek er wederom een hoofdeffect van opleidingsniveau, $F(11, 4153) = 39.27, p < .001, \eta_p^2 = .09$. Daarnaast bleek er een significante interactie te bestaan tussen sekse en niveauID, $F(11, 4153) = 4.32, p < .001, \eta_p^2 = .01$.

Tenslotte is er nog een meerwegsvariantie analyse gedaan over de scores op de SVL, versie B. En wederom bleek er een significant hoofdeffect van sekse te bestaan, $F(1, 4153) = 10.13, p = .001, \eta_p^2 < .01$. Meisjes ($M = 161.18, SD = 21.87$) scoorden lager dan jongens ($M = 162.07, SD = 21.28$). Ook werd een hoofdeffect van het niveau (niveauID) van de leerling gevonden, $F(11, 4153) = 29.68, p = .07$. Verder bleek er een significante interactie te bestaan tussen sekse en niveauID, $F(11, 4153) = 3.89, p < .001, \eta_p^2 = .01$.

Omdat in alle drie de versies van de SVL een hoofdeffect van sekse blijkt te bestaan en een interactie tussen sekse en de verschillende opleidingsniveaus en klasniveaus zal sekse vanaf nu gesplitst worden en zullen er voor jongens en meisjes verschillende normen worden gevormd. Bij het hoofdeffect van sekse werd steeds maar een klein verschil tussen jongens en meisjes gevonden. In hun scores op de SVL echter moet er rekening mee worden gehouden dat dit om een gemiddelde van alle klasniveaus en opleidingsniveaus gaat en er een zeer significante interactie tussen sekse en deze niveaus werd gevonden. Dit betekent dat de daadwerkelijke verschillen tussen jongens en meisjes wanneer er per klas gekeken wordt, veel groter kunnen zijn. Om de normen verder zo goed mogelijk te vormen zal er dus bij jongens en meisjes apart gekeken worden hoe de normgroepen het best gemaakt kunnen worden, afhankelijk van de klasniveaus en opleidingsniveaus.

Voordat er gesorteerd wordt op de sekse van de deelnemers voor de verdere analyses werd er eerst nog een meerwegsvariantie analyse gedaan over de scores op de SVL versie AB, waarbij sekse en het leerjaar van de leerlingen (klasniveau) mee werden genomen als factoren. Hierbij werd geen hoofdeffect van sekse gevonden, $F(1,4165) = .11, p = .736, \eta_p^2 < .01$. Meisjes ($M = 323.20, SD = 42.86$) en jongens ($M = 323.94, SD = 41.54$) hadden geen significant verschillende scores op de SVL, versie AB. Wel werd er een significant effect van het leerjaar op de score van de SVL gevonden, $F(5,4165) = 70.87, p < .001, \eta_p^2 = .08$. Ook werd er een significante interactie tussen sekse en leerjaar gevonden, $F(5,4165) = 3.11, p = .008, \eta_p^2 < .01$.

Ook werd er nog een meerwegsvariantieanalyse over de scores op de SVL, versie AB gedaan met opleidingsniveau en sekse als factoren. Hierbij werd een hoofdeffect van sekse gevonden, $F(1,4165) = 5.02, p = .025, \eta_p^2 < .01$. Meisjes ($M = 323.20, SD = 42.86$) scoorden lager op de SVL, versie AB dan jongens ($M = 323.94, SD = 41.54$). Ook werd er een significant effect van het opleidingsniveau op de score van de SVL gevonden, $F(5,4165) = 70.28, p < .001, \eta_p^2 = .08$. Tenslotte werd er een significante interactie tussen sekse en opleidingsniveau gevonden, $F(5,4165) = 6.16, p < .001, \eta_p^2 < .01$.

SVL-Totaal afhankelijk van sekse; eenwegsvariantie analyse

Nu wordt er een eenwegsvariantieanalyse (one-way ANOVA) gedaan over de scores op de SVL voor jongens en meisjes apart, met als categoriale factor NiveauID. De resultaten van deze variantie analyse over de scores op de SVL worden dus gesorteerd op sekse. Zo kan er voor jongens en meisjes apart gekeken worden welke niveaus bij elkaar passen in hoe leerlingen op de SVL scoren zodat groepen die goed bij elkaar passen eventueel samen kunnen worden gevoegd tot een normgroep.

Onder de vrouwelijke leerlingen blijkt er een significant effect van het niveau (de 12 niveaus van NiveauID omdat KSO3 verwijderd was) op de scores van de SVL, $F(11,2194) = 25.71, p < .001$. Hierbij

werd ook niet de assumptie van gelijke variantie geschaad. De relevante post hoc analyses voor het samenvoegen van groepen tot normgroepen, zijn voor de meisjes weergegeven in Tabel 1.

Ook onder de mannelijke leerlingen blijkt er een significant effect van de 12 niveaus op de scores van de SVL, $F(11,1959) = 15.50, p < .001$. De relevante post hoc analyses voor het samenvoegen van groepen tot normgroepen, zijn weergegeven in Tabel 2. Helaas bleek Levene's test hierbij echter wel significant wat betekent dat er geen gelijke varianties waren in de verschillende niveaus onder de jongens, Levene's Statistic = 2.67, $p = .002$.

Bij de meisjes valt op dat de meer praktische niveaus, zowel 1^e leerjaar B, beroepsvoorbereidend leerjaar en BSO 3 en 4, dat de scores lager zijn, dan bij de meisjes die een meer theoretisch niveau doen. Het tweede leerjaar ontrekt zich hier echter aan. Het tweede leerjaar is meer theoretisch en mondt uit in een van de vier richtingen naar keuze (ASO, BSO, KSO, TSO), en is het logische vervolg op het 1^e leerjaar A welke meer theoretisch is terwijl het 1^e leerjaar B meer praktisch is. Men zou verwachten dat omdat meisjes in het eerste leerjaar A relatief hoog scoren, wat vooraf gaat aan het 2^e leerjaar, en omdat meisjes die de richting ASO volgen, wat veel volgt op het tweede leerjaar, ook relatief hoog scoren, dat ook meisjes in het tweede leerjaar hoog scoren. Echter scoren deze meisjes relatief laag en verschillen in hun scores significant van meisjes uit het eerste leerjaar A en meisjes die in het 3^e en 4^e jaar de richting ASO volgen. De scores van de meisjes uit het 2^e leerjaar sluiten daarentegen veel meer aan op de scores van meisjes die een meer praktisch niveau volgen. De scores verschillen namelijk niet significant van de scores van meisjes uit eerste leerjaar B en beroepsvoorbereidend leerjaar. Dit is opmerkelijk en om deze reden is het aan te raden om meisjes uit het 2^e jaar aan een eigen normgroep te meten en geen normgroep te vormen waarbij deze groep (2^e leerjaar) samen wordt gevoegd met andere groepen. Omdat de steekproef waarop de normgroepen gebaseerd zullen worden, veel leerlingen betreft die het 2^e leerjaar volgen (deze groep betreft in de steekproef 271 leerlingen), is dit gelukkig geen probleem en kan er een genoeg gefundeerde norm voor deze groep worden gevormd.

Verder zal er sowieso voor iedere groep apart een norm worden gevormd. Dit zijn 12 verschillende normen aangezien het 3^e jaar KSO buiten beschouwing wordt gelaten door het gebrek aan leerlingen in de steekproef die dit niveau volgden. Maar omdat er is laten zien dat er een significante interactie bestaat tussen sekse en de niveaus op de scores van SVL zullen deze 12 normen ook nog voor zowel jongens als meisjes apart worden gevormd. Dit resulteert in $2 \times 12 = 24$ verschillende normgroepen, ieder met een eigen norm.

Omdat echter niet alle groepen zo groot zijn als het tweede leerjaar welke een eigen norm vereist, zal er geprobeerd worden om andere groepen in zoverre dat mogelijk is, samen te voegen tot een grotere normgroep. Gelukkig zijn er veel groepen die heel goed bij elkaar passen in hoe de leerlingen binnen deze groepen op de SVL scoren.

Bij de meisjes blijkt er een groot verschil te zijn tussen de verschillende opleidingsniveaus en klasniveaus. Zo lijkt er een tweedeling te bestaan tussen de klassen met een meer praktisch niveau, waar de scores van de meisjes gemiddeld lager liggen dan in klassen met een meer theoretisch niveau, zoals ook al hierboven werd besproken. De verschillende combinaties van klassen die in hun scores op de SVL relatief goed bij elkaar passen omdat uit de post hoc analyses (Tukey HSD) in een eenwegsvariantie analyse blijkt dat deze groepen het minst van elkaar verschillen, afgeleid uit de significantie niveaus, zijn af te lezen in Tabel 1. Ook is figuur 1 nog eens overzichtelijk weergegeven wat de gemiddelde score is per niveau voor de meisjes op de SVL.

Een zelfde soort analyse is gedaan over alle jongens. De scores van deze leerlingen blijken minder heftig te verschillen per opleidings- en klasniveaus dan bij de meisjes. Het is daarom moeilijker om normgroepen te vormen omdat minder duidelijk is welke klassen beter met elkaar te vergelijken zijn. Echter zijn ook hierbij in ieder geval combinaties te maken van groepen die weinig van elkaar verschillen en dus goed vergelijkbaar zijn. De combinaties van groepen bij de jongens die goed bij elkaar passen, berekend met de Tukey HSD-Post Hoc analyse, zijn af te lezen in Tabel 2. De combinaties zijn wederom afgeleid uit de significantieniveaus die naar voren kwamen in een eenwegsvariantie analyse over de scores op de SVL maar dan nu alleen van de jongens. Hierbij is niveauID opgenomen als

onafhankelijke factor met de klassen als verschillende categorieën. Alleen het niveau 4^e leerjaar TSO lijkt niet makkelijk vergelijkbaar met andere niveaus. Om deze reden is het misschien gewenst om voor jongens uit deze categorie een eigen norm te vormen. Dit zou dan gebeuren aan de hand van een normgroep van 116 leerlingen in de steekproef, aangezien dit het aantal jongens in de steekproef is die het niveau leerjaar 4 TSO volgen. Dit is geen grote groep maar omdat deze normgroep zo afwijkt in zijn gemiddelde score op de SVL van de andere categorieën zal een aparte norm gebaseerd op deze groep waarschijnlijk de best passende norm voor leerlingen van dat niveau opleveren. De gemiddelden van de groepen jongens per niveau op de SVL zijn weergegeven in Figuur 2.

Normgroepen

Aan de hand van deze variantieanalyses over de scores op de SVL voor onafhankelijk jongens en meisjes met het niveau als categoriale factor kan worden ingeschat welke niveaus op elkaar aansluiten en eventueel samen een normgroep zouden kunnen vormen. Dit moet onafhankelijk voor jongens en meisjes worden bekeken omdat er een interactie-effect bleek te bestaan tussen de sekse en het niveau op de scores van de SVL-totaal (zie de beschreven meerwegsvariantieanalyse hierboven).

Er zal nu aan de hand van de eenwegsvariantieanalyse worden ingeschat welke groepen door het gebrek aan een significant verschil (af te lezen aan de hoge significantieniveaus in de tabellen) bij elkaar passen om een geschikte normgroep te vormen. Hierbij zal echter ook rekening worden gehouden met hoe de niveaus op school zich tot elkaar verhouden. Een normgroep waarin eerste klassers met een theoretisch opleidingsniveau worden vergeleken met 4^e klassers met een praktisch niveau, omdat deze groepen in de steekproef niet significant verschillen in hun score op de SVL, wordt toch niet als gewenst gezien. Er wordt geprobeerd om van alle groepen die niet significant van elkaar verschillen en zo veel mogelijk op elkaar lijken in hun gemiddelde scores op de SVL, de groepen bij elkaar te voegen die ook in hun verhouding op school zo goed mogelijk op elkaar aansluiten. Zo kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het samenvoegen van de 5^e en 6^e klas van het lager onderwijs omdat deze groepen, zowel vrij gelijk scoren op de SVL. Die procedure lijkt gerechtvaardigd omdat beide klassen lager onderwijs zijn, elkaar opvolgen, waardoor er van uit gegaan kan worden dat de leerlingen in deze klassen meer op elkaar lijken.

Wel moet er rekening mee worden gehouden dat deze samengevoegde normgroepen die op basis van de eenwegsvariantieanalyse zo ingeschat worden nog wel moeten worden gecheckt in hoe deze groepen scoren op de verschillende hoofdschalen en op de verschillende versies (de eenwegsvariantieanalyse is gedaan over de score op versie AB). Als de groepen ook op deze drie hoofdschalen en de versies A en B, goed overeenkomen, kan er met meer zekerheid een gezamenlijke norm voor deze groepen worden gevormd. Deze controle zal dus volgen op combinaties die nu eerst zo op het oog van de eerste analyse worden gevormd. Uiteindelijk zullen er ook (3 versies x 4 hoofdschalen en totaal) = 12 normen worden gevormd per normgroep, zodat iedere leerling per subonderdeel van de test goed kan worden vergeleken met de groep waarin hij/zij past.

Schatting van welke groepen van NiveauID gecombineerd kunnen worden

Meisjes:

- Groep 5 en 6 Lager onderwijs
- 1^e leerjaar A en 3^e /4^e leerjaar ASO
- 1^e leerjaar B, beroepsvoorbereidend leerjaar
- 2^e leerjaar
- 3^e /4^e leerjaar BSO
- 3^e /4^e leerjaar TSO (of: '3^e leerjaar BSO en TSO' en '4^e leerjaar BSO en TSO')

Dit sluit beter aan op de toetsings- gegevens. (Zie Tabel 1) omdat deze klassen minder van elkaar verschillen volgens de Tukey test. Echter sluit dit minder aan bij de intuïtie omdat het te verwachten is dat kinderen uit een groep (bijvoorbeeld BSO 3 of TSO 3) minder veranderen wanneer ze een jaartje ouder worden (en dus naar resp. BSO 4 en TSO 4 gaan) dan dat de kinderen tussen deze opleidingsniveaus (BSO en TSO) verschillen.

Jongens:

- Groep 5/6 Lager onderwijs
- 1^e leerjaar A en B
- 2^e leerjaar en beroepsvoorbereidend leerjaar

N.B. Ook dit sluit weer vanwege de zelfde reden niet goed aan bij de intuïtie. Hoewel de statistieken laten zien dat deze groepen het minst van elkaar verschillen in de scores op de SVL, zijn het 1^e leerjaar B en het beroepsvoorbereidende leerjaar 2 meer praktische leerjaren terwijl met 1^e leerjaar A en het 2^e leerjaar meer theoretisch zijn. Dat laat meer mogelijkheden over voor het kiezen van verschillende studierichtingen. Terwijl het 1^e leerjaar B en het beroepsvoorbereidend leerjaar zich meer voorbereiden op de richting BSO. Aan de hand van deze kennis over deze leerjaren zou je eerder het 1^e leerjaar A met het 2^e leerjaar combineren en het 1^e leerjaar B met het beroepsvoorbereidend leerjaar. Maar volgens de Tukey test (zie Tabel 2) passen de combinaties die hierboven worden aangegeven beter.

- 3^e/ 4^e leerjaar ASO
- 3^e /4^e leerjaar BSO
- 3^e leerjaar TSO (deze past niet goed bij het 4^e leerjaar TSO terwijl dit wel het meest voor de hand liggend zou zijn. Echter kan het 3^e leerjaar TSO volgens de resultaten uit Tabel 2. wel aansluiten bij ofwel de combinatie 3^e/ 4^e leerjaar ASO ofwel de combinatie 3^e/ 4^e leerjaar BSO.)
- 4^e leerjaar TSO (deze past bij geen van de leerniveaus goed volgens de Tukey test (zie Tabel 2 van de Bijlage) Echter heeft deze groep wel 116 jongens die hier deel van uit maken dus eventueel is deze groep groot genoeg om een eigen normgroep te vormen. Maar het zou ook kunnen dat uit de andere analyses met andere versies en hoofdschalen als afhankelijkvariabelen blijkt dat dit leerjaar toch nog wel erg overeenkomt met een andere groep.)

Tot zover zijn er combinaties mogelijk. Echter moet er nog gekeken worden of deze combinaties bij andere afhankelijke variabelen (3 verschillende hoofdschalen en nog Versie A en B van de SVL) ook goed bij elkaar passen. Hiervoor zullen deze variantie-analyses nog een aantal keer worden herhaald met andere uitkomstvariabelen.

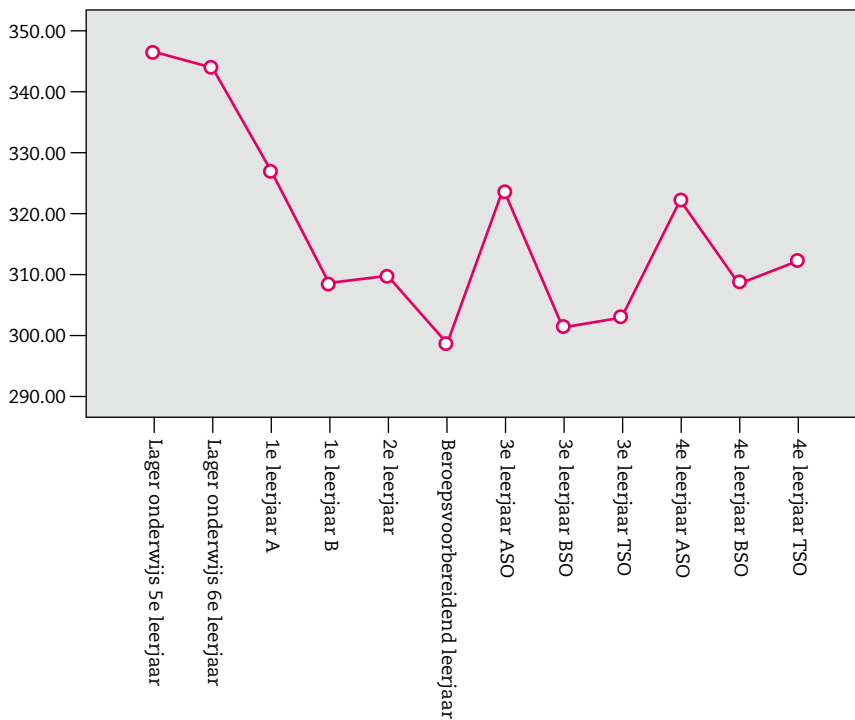
Tabel B1 Verschillende Niveaus en de niveaus die hier bij aansluiten in hoe meisjes scoren op de SVL, met het gemiddelde verschil tussen de niveaus (M), de standaarddeviatie (SD) hiervan en het significantieniveau van dit verschil (p)*. (Tukey HSD)

(I)Klasniveau	N	(J)Niveau dat hier bij aansluit (Mverschil(I-J)(SD), p)
5e leerjaar BO	260	6e leerjaar (2.50(3.62), p = 1.000)
6e leerjaar BO	239	5e leerjaar (-2.50(3.62), p = 1.000)
1e leerjaar A	416	3e leerjaar ASO (3.34(3.12), p = .996)
4e leerjaar ASO		(4.54(3.24), p = .963)
1e leerjaar B	62	2e leerjaar (-1.19(5.69), p = 1.000)
		3e leerjaar TSO (5.70(6.88), p = 1.000)
		4e leerjaar TSO (-3.64(6.27), p = 1.000)
		4e leerjaar BSO (-.25(7.32), p = 1.000)
		3e leerjaar BSO (7.53(6.81), p = .994)
		Beroepsvoorbereidend leerjaar (9.88(6.88), p = .956)
2e leerjaar	271	1e leerjaar B (1.19(5.69), p = 1.000)
		4e BSO (.95(5.77), p = 1.000)
		4e TSO (-2.44(4.35), p = 1.000)
		3e leerjaar TSO (6.90(5.20), p = .976)
		3e leerjaar BSO (8.72(5.10), p = .863)
Beroepsvoorbereidend leerjaar	78	3e leerjaar BSO (-2.35(6.40), p = 1.000)
		3e leerjaar TSO (-4.18(6.48), p = 1.000)
		1e leerjaar B (-9.88(6.88), p = .956)
		4e leerjaar BSO (-10.13(6.94), p = .951)
3e leerjaar ASO	283	4e leerjaar ASO (1.20(3.51), p = 1.000)
		1e leerjaar A (-3.34(3.12), p = .996)
3e leerjaar BSO	82	Beroepsvoorbereidend leerjaar (2.35(6.40), p = 1.000)
		3e leerjaar TSO (-1.82(6.40), p = 1.000)
		1e leerjaar B (-7.53(6.81), p = .994)
		4e leerjaar BSO (-7.77(6.87), p = .993)
		2e leerjaar (-8.72(5.10), p = .863)
		4e leerjaar TSO (-11.16(5.73), p = .728)
3e leerjaar TSO	78	Beroepsvoorbereidend leerjaar (4.18(6.48), p = 1.000)
		3e leerjaar BSO (1.82(6.40), p = 1.000)
		1e leerjaar B (-5.70(6.88), p = 1.000)
		4e leerjaar BSO (-5.95 (6.94), p = .999)
		2e leerjaar (-6.90(5.20), p = .976)
		4e leerjaar TSO (-9.34(5.82), p = .908)
4e leerjaar ASO	250	3e leerjaar ASO (-1.20(3.51), p = 1.000)
		1e leerjaar A (-4.54(3.24), p = .963)
4e leerjaar BSO	60	1e leerjaar B (.25(7.32), p = 1.000)
		2e leerjaar (-.95(5.77), p = 1.000)
		4e leerjaar TSO (-3.39(6.34), p = 1.000)
		3e leerjaar TSO (5.95(6.95), p = .999)
		3e leerjaar BSO (7.77(6.87), p = .993)
		Beroepsvoorbereidend leerjaar (10.13(6.94), p = .951)
4e leerjaar TSO	127	1e leerjaar B (3.64(6.27), p = 1.000)
		2e leerjaar (2.44(4.35), p = 1.000)
		4e leerjaar BSO (3.39(6.34), p = 1.000)
		3e leerjaar TSO (9.34(5.82), p = .908)
		3e leerjaar BSO (11.16(5.73), p = .728)

Noot. * alleen combinaties met een verschil met een significantie niveau >.700 zijn opgenomen in de tabel

Figuur 1. Gemiddelden van de meisjes op de SVL (y-as) per niveau (x-as).

Figuur B1 Gemiddelden van de meisjes op de SVL (y-as) per niveau (x-as)

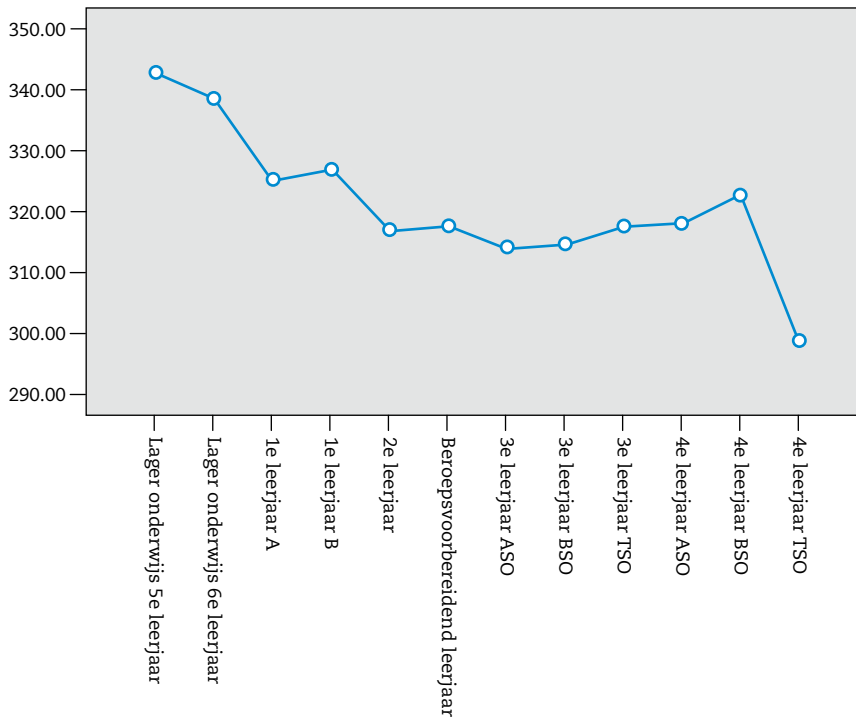
Tabel B2 Verschillende Niveaus en de niveaus die hier bij aansluiten in hoe jongens scoren op de SVL, met het gemiddelde verschil tussen de niveaus (M), de standaarddeviatie (SD) hiervan en het significantieniveau van dit verschil (p)*. (Tukey HSD)

(I)Klasniveau	N	(J)Niveau dat hier bij aansluit (Mverschil(I-J)(SD), p)
5e leerjaar BO	271	6e leerjaar BO (4.30(3.53), p = .988)
6e leerjaar BO	242	5e leerjaar BO (-4.30(3.53), p = .988)
1e leerjaar A	386	1e leerjaar B (11.66(6.21), p = .772)
		1e leerjaar B (-1.88(6.01), p = 1.000)
		4e leerjaar BSO (2.16(7.25), p = 1.000)
		Beroepsvoorbereidend leerjaar (7.21(5.39), p = .974)
1e leerjaar B	50	3e leerjaar TSO (7.35(5.39), p = .970)
		3e leerjaar BSO (10.36(6.56), p = .917)
		1e leerjaar A (1.88(6.01), p = 1.000)
		4e leerjaar BSO (4.04(8.96), p = 1.000)
		Beroepsvoorbereidend leerjaar (9.09(7.54), p = .989)
		3e leerjaar TSO (9.23(7.54), p = .987)
2e leerjaar	226	4e leerjaar ASO (8.88(6.18), p = .956)
		3e leerjaar BSO (12.25(8.42), p = .952)
		2e leerjaar (9.91(6.24), p = .914)
		6e leerjaar BO (-11.66(6.21), p = .772)
		Beroepsvoorbereidend leerjaar (-.82(5.66), p = 1.000)
		3e leerjaar ASO (2.87(3.78), p = 1.000)
		3e leerjaar BSO (2.34(6.78), p = 1.000)
3e leerjaar TSO (-.68(5.66), p = 1.000)		
4e leerjaar ASO	226	4e leerjaar ASO (-1.03(3.65), p = 1.000)
		4e leerjaar BSO (-5.87(7.45), p = 1.000)
		1e leerjaar B (-9.91(6.24), p = .914)

Beroepsvoorbereidend leerjaar	64	2e leerjaar (.82(5.66), $p = 1.000$) 3e leerjaar ASO (3.69(5.67), $p = 1.000$) 3e leerjaar BSO (3.16(7.99), $p = 1.000$) 3e leerjaar TSO (.14(7.06), $p = 1.000$) 4e leerjaar ASO (-.21(5.58), $p = 1.000$) 4e leerjaar BSO (-5.05(8.56), $p = 1.000$) 1e leerjaar B (-9.09(7.54), $p = .989$) 1e leerjaar A (-7.21(5.39), $p = .974$)
3e leerjaar ASO	222	2e leerjaar (-2.87(3.78), $p = 1.000$) Beroepsvoorbereidend leerjaar (-3.69(5.67), $p = 1.000$) 3e leerjaar BSO (-.53(6.79), $p = 1.000$) 3e leerjaar TSO (-3.55(5.67), $p = 1.000$) 4e leerjaar ASO (-3.90(3.66), $p = .996$) 4e leerjaar BSO (-8.74(7.45), $p = .991$)
3e leerjaar BSO	41	2e leerjaar (-2.34(3.66.78), $p = 1.000$) Beroepsvoorbereidend leerjaar (-3.16(7.99), $p = 1.000$) 3e leerjaar ASO (.53(6.79), $p = 1.000$) 3e leerjaar TSO (-3.02(7.99), $p = 1.000$) 4e leerjaar ASO (-3.37(6.72), $p = 1.000$) 4e leerjaar BSO (-8.21(9.34), $p = .999$) 1e leerjaar B (-12.25(8.42), $p = .952$) 1e leerjaar A (-10.36(6.56), $p = .917$)
3e leerjaar TSO	64	2e leerjaar (.68(5.66), $p = 1.000$) Beroepsvoorbereidend leerjaar (-.14(7.06), $p = 1.000$) 3e leerjaar ASO (3.55(5.67), $p = 1.000$) 3e leerjaar BSO (3.02(7.99), $p = 1.000$) 4e leerjaar ASO (-.35(5.58), $p = 1.000$) 4e leerjaar BSO (-5.19(8.56), $p = 1.000$) 1e leerjaar B (-9.23(7.54), $p = .987$) 1e leerjaar A (-7.35(5.39), $p = .970$)
4e leerjaar ASO	256	Beroepsvoorbereidend leerjaar (.21(5.58), $p = 1.000$) 3e leerjaar TSO (.35(5.58), $p = 1.000$) 2e leerjaar (1.03(3.65), $p = 1.000$) 3e leerjaar BSO (3.37(6.72), $p = 1.000$) 4e leerjaar BSO (-4.84(7.39), $p = 1.000$) 3e leerjaar ASO (3.90(3.66), $p = .996$) 1e leerjaar B (-8.88(6.18), $p = .956$)
4e leerjaar BSO	33	1e leerjaar A (-2.16(7.25), $p = 1.000$) 1e leerjaar B (-4.04(8.96), $p = 1.000$) 4e leerjaar ASO (4.84(7.39), $p = 1.000$) Beroepsvoorbereidend leerjaar (5.05(8.56), $p = 1.000$) 3e leerjaar TSO (5.19(8.56), $p = 1.000$) 2e leerjaar (5.87(7.45), $p = 1.000$) 3e leerjaar BSO (8.21(9.34), $p = .999$) 3e leerjaar ASO (8.74(7.45), $p = .991$)
4e leerjaar TSO	116	Geen niveau beschikbaar dat hier genoeg mee overeenkomt om een significantieniveau van $> .700$ mee te bereiken.

Noot. * alleen combinaties met een verschil met een significantie niveau $> .700$ zijn opgenomen in de tabel

Figuur B2 Gemiddelden van de jongens op de SVL (y-as) per niveau (x-as)

Bijlage 3 Omzetting van ruwe scores naar stanines van de schaal Leertaak Gerichtheid Vorm A

De schaal bevat acht items (vragen) met drie antwoordmogelijkheden 1, 2 en 3. Minimumscore is 8, maximumscore is 24; staninescores 1-9.

Meisjes ruwe schaalscore	stanines score	Jongens ruwe schaalscores
8	1	8
9	1	9
10	1	-
11	2	10
12	2	11
13	2	-
14	3	12
15	3	13
16	4	14
17	4	15
18	4	16
19	5	17
20	5	18
21	6	19
-	6	20
22	6	21
23	7	22
24	8	23
-	9	24

